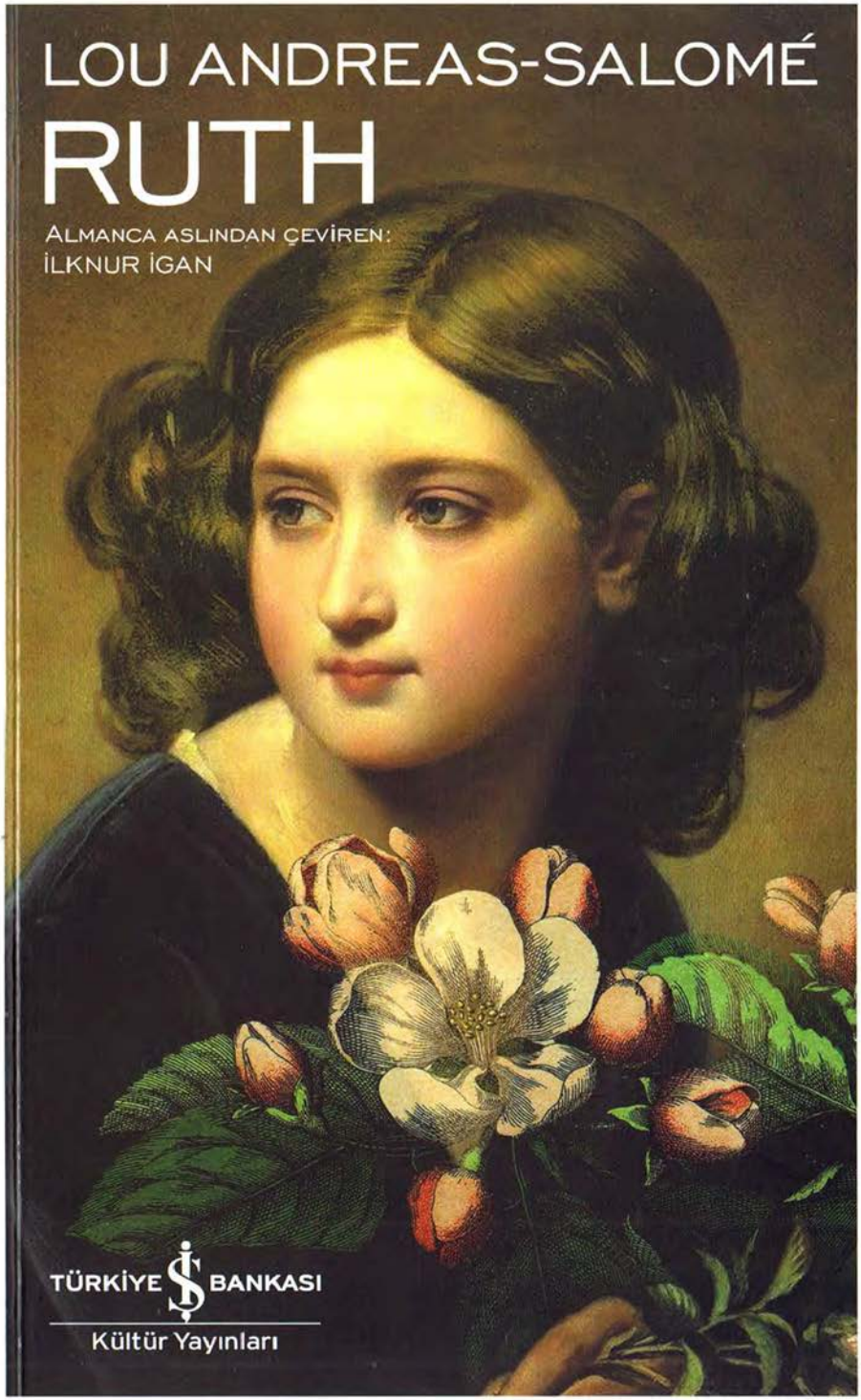
Modern Klasikler Dizisi - 109

LOU ANDREAS-SALOMÉ

RUTH

Almanca aslından çeviren:
İlknur İgan

Türkiye İş Bankası
Kültür Yayınları

Modern Klasikler Dizisi - 109

Lou Andreas-Salomé yapıtlarında kendi deneyimlerinden yola çıkarak, geleneğin kısıtladığı hayatlarında kendi yollarını bulmaya çalışan kadınları, yetişkinliğe adım atmaya hazırlanan genç kızları anlatmıştır. Bu kadın hikâyeleri arasında kilit önem taşıyan *Ruth*, yazarın sağlığında en çok ilgi çeken yapıtıdır. 1895 yılında yayımlanan roman zamanın edebi zevkini yansıtır.

Çocuksu bir çekiciliğe sahip esrarengiz bir genç kız, işini çok seven bir eğitimci olan öğretmeninin kalbini tutuşturarak, yaşadıkları karşılıklı bir büyülenmeye dönüşür. Genç kızın iç âlemi psikolojik tahlillerle aktarılır. 1928 yılına dek on baskı yapan *Ruth*'un okurları arasında Rainer Maria Rilke ve Sigmund Freud gibi ünlü kişiler de vardı. Hatta romandan çok etkilenen Rilke kendi kızına "Ruth" adını vermişti.

LOU ANDREAS-SALOMÉ (1861-1937): Yeni ve devrimci fikirlerin filizlenmeye başladığı bir dönemde Petersburg'da dünyaya gelen yazar ve psikanalist Salomé, küçük yaşta Almanca ve Fransızca öğrendi. On yedi yaşındayken bir din adamından teoloji ve felsefe dersleri aldı. Zürich Üniversitesi'nde teoloji ve sanat tarihi okudu. Salomé 1882'de Nietzsche'nin evlenme teklifini geri çevirerek, Oryantalist F. C. Andreas'la evlendi. 1897'de Rainer Maria Rilke'yle tanıştı ve kendisine âşık olan şairin hayatında önemli bir rol oynadı. 1911'de Viyana'daki psikanalistlerin çevresine girdi. Sigmund Freud'un öğrencisi ve yakın dostu oldu. *Im Kampf um Gott* (1885; Tanrı Uğrunda Savaş), *Im Zwischenland* (1902; Ara Memlekette) ve *Rodinka* (1923) romanlarından bazılarıdır. Ayrıca dini ve felsefi konulardan tiyatro ve edebiyat eleştirisine uzanan geniş bir yelpazede denemeler ve monografiler kaleme aldı. Kurmaca dışı yapıtları arasında *Friedrich Nietzsche in seinen Werken* (1894; Yapıtlarında Friedrich Nietzsche) ve *Rainer Maria Rilke* (1928) dikkat çeker.

9 786052 953198

KDV dahil fiyatı
14 TL

Genel Yayın: 4068

MODERN KLASİKLER DİZİSİ

LOU ANDREAS-SALOMÉ
RUTH

ÖZGÜN ADI
RUTH

ÇEVİREN
İLKNUR İGAN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2014
SERTİFİKA NO: 29619

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MEHMET CELEP

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM OCAK 2018, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-319-8 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
AYHAN MATBAASI
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sok. No: 6 Kat: 3
Bağcılar İstanbul
Tel: (0212) 445 32 38 Fax: (0212) 445 05 63
Sertifika No: 22749

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Modern
Klasikler
Dizisi - 109

Lou Andreas-Salomé

Ruth

Almanca aslından
çeviren: İlknur İgan

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Muschka'ya...

I.

Sabah sessizliğinde uzun uzun dem çeken küçük ispinozların taze kayın yaprakları arasından gelen berrak seslerinden başka bir şey işitilmiyordu. Rus başkentinin pek de uzağında olmayan bir yerde, Finlandiya'ya giden tren hattı yönünde düzlük arazide uzanan asfaltlanmamış geniş yol sabah sisinin içinde ıssızdı. Sonra üstündeki iki üç parça mobilyayla ağır ağır sarsılarak yol alan etrafı korkuluklu bir yük arabası göründü; arabacı yerinden inerek omuzlarındaki koyun postunu attı ve üzerinde kırmızı gömleğiyle, kuşların seslerine karışan hüzünlü bir halk türküsü söyleyerek iki sıska beygirin yanında yürümeye başladı.

Arada bir kayınların ardında bir çiftlik evi görünüyordu, bunlar çoğunlukla kepenkleri kapalı, balkon kapılarına tahta çakılmış ahşap evlerdi; bir de kıştan kalan dökülmüş yaprakları temizleyip tarhları yaza hazırlamakla uğraşan insanların hummalı bir faaliyet içinde çalıştığı bahçeler göze çarpıyordu. Zaten bu bölge, ancak şehirde okullar tatil olduğu zaman canlanırdı.

Yük arabası, diğer komşuların epey uzağında, alçak söğütlerin ve hafif ıslak çimenlerin arasında, iyice sapada kalan bir evin önünde durdu. Pek büyük bir ev değildi, ama diğerlerinin arasında en güzel bahçe onunkiydi. Çevresindeki ilkbahar ağaçları bahçenin üzerini kahverengiye çalan narin bir peçe gibi örtüyor, harap bahçe çitini çepeçevre saran leylakların yapraklarının taze yeşil tomurcukları çitten dışarı taşıyordu.

Şen bir ses biraz kırık bir Rusçayla, "Bahçe kapısı dışa doğru açılıyor!" diye seslendi arabacıya ve aynı anda yarı ergen bir oğlan bahçenin içinden koşturarak geldi. Araba çakıl yolda ağır ağır ilerleyerek evin arkasına dolandı, burada birkaç basamakla giriş kapısının bulunduğu açık terasa çıkılıyordu.

Başında sivri tepeli tuhaf bir Frizyalı başlığıyla geçkince bir hizmetçi kadın aşağıda hazır bekliyordu zaten, o da işe el atarak arabadan indirilen mobilyaların geniş pencereleri terasa açılan oturma odasına yerleştirilmesine yardım etti. Oturma odasını bitişikteki tamamen yerleştirilmiş gibi görünen küçük odaya bağlayan kapı açıktı. Anlaşılan, şehirden taşrada kiraladıkları bu eve taşındıklarında hazır buldukları eşyaların en iyilerini ve rahatlarını biraz düzen ve konfor sağlamak için bu odaya yerleştirmişlerdi. Kapının yanındaki etrafı perdeli hasta yatağında artık pek genç sayılamayacak, fakat narin yüz hatları geçmişteki sıra dışı güzelliğinin izlerini taşıyan solgun bir kadın yatıyordu. Yarı kapalı gözkapaklarının ardından içeriye girip çıkanların tüm hareketlerini dikkatle izliyordu.

O sırada birinin terastan gelen sesini duyduğunda iri mavi gözlerinden bir gülümseyiş geçti.

"Erik!" diye seslendi yalvarırcasına. "Yanıma gel ama. Haydi gelsene!"

Erik ellerini ceplerine sokmuş, dişlerinin arasında sigarası ve üzerinde koyu renk robdöşambrıyla teras penceresinin başında duruyordu. Karısının seslenişi üzerine ona doğru dönerek odaya girdi.

Kadına her zaman, kocası yanına geldiğinde kendisine de onunla birlikte bir yaşam enerjisi akıyormuş gibi gelirdi.

"Ah, Bel," dedi adam neşeyle, "görmelisin, güneş şimdi sisin içinden sıyrılmaya başladı, seni birazdan bahçeye taşırım. Büyük şezlongunu fıskiyeli havuzun kenarına yerleştirdik bile."

Kadın başını salladı.

"Burada her şey böyle bir karışıklık içindeyken dışarıda huzurlu olamam. Senin odalarının hali kim bilir nasıl Erik? Dün buraya vardığımızdan beri sadece benimle ilgilendiniz. Ah, en kötüsü ne biliyor musun, hayatta hiçbir şey artık tam bir düzene kavuşamayacak. Her şey böyle ortalıkta yayılıp duracak."

"Ama Bel!" dedi adam ona takılarak. "Başka türlü ortalığı toplamanın ne anlamı olurdu ki? Ne tuhaf şeyler için kaygılanıyorsun!"

Ne var ki Klara-Bel bu şakalaşmaya katılmadı, aksine kaygılı bir halde önüne baktı. O zaman Erik sabırsızlıkla sözlerine şöyle devam etti: "Artık bu durumla cidden uzlaşmalısın. Durup durup başa dönmemelisin. Eminim ki, bütün ev kadınlarının en titizi olarak bütün semaverlerin en parlağının başında oturmak için yaratılmışsın sen; ama bunun yerine yıllardır yattığın yerden evinin iki erkeğinin, Jonas'ın ve benim, işleri sorunsuzca halledişimizi hiçbir şey yapmadan izlemek zorunda kaldın. Bu zor bir şey, biliyorum Ama Jonas'ın yeteneklerine gem vurmak kolay değil. Başka çaren yok, artık bunu aşınan gerek."

"Jonas benim için bir kız evlat gibi olabilirdi, Erik, sen de isteseydin eğer."

"Jonas'ın bir kız evlat gibi olmasını mı? Hayır, böyle bir şeyi elbette istemem. Böyle saçma bir şeyi nasıl söyleyebilirsin, Bel?"

"Bu saçmalık değil, Erik. Ona karşı öyle sertsin ki, buna karşın o sana karşı hep çekingen, kendini ortaya koyamıyor. Ama bana hizmet etmekten mutlu oluyor, ev işlerinde bile. Bu sevinci benden esirgemezsin değil mi?"

"Olmaz," diye kestirip attı Erik, "senin dediğin gibi olmaz. Jonas'ın kız çocuğu gibi davranmasını istemiyorum. Sana hizmet etmek benim görevim..."

Hizmetçi kadın içeriye girdiği için devam etmedi, arabacının ücretini vermesi gerekiyordu.

Erik parayı odanın ortasına yerleştirilmiş olan hâlâ tozlu masanın üzerine koydu.

"İşte bu da bahşiş, Gonne. Hayır, üstü kalsın. Bu kadar iş için az bile."

Kadın çıktıktan sonra Erik gülümsemesini bastırarak önce cüzdanına sonra karısına baktı.

"Para içinde yüzüyoruz, Bel. Elbette. Böyle sapa bir yerde para nereye harcanacak zaten, öyle değil mi?"

"Ah Erik, bu söylediğin mümkün değil ki. Bu 'sapa yerde' tutup en pahalı evlerden birini bulduk. Sana karşı çıkmaya cesaret edemedim. Ama içten içe nasıl sıkıldığımı bir bilsen. Sonuçta bunca parayı kazanmak için tüm gücünü tüketmek zorunda kalan sensin."

"Tüm gücümü tüketmek!" diye ağır ağır tekrarladı Erik. "Bunun doğru olmaması ne kadar yazık, Bel. Bana kalsa tüm gücümü, hatta bedavaya tüketmek öyle güzel olurdu ki! Okulda geçen zavallı birkaç saatçikle kalmazdım o zaman. Ah, hayır Bel, bu ilahi ülkede herhangi bir şekilde güç sarf etmem gerektiğini bile unutacağım yakında. Şimdi param varsa hiç olmazsa yaşamdan sevinç duyalım. Biz altı ay önce sırf bu yüzden buralara göç etmedik mi?"

Bel, kocasının sesindeki ironiyi sezmedi.

"Eh ne yapalım Erik, sana her zaman her şeyin çok kolay ve çok az görünmesi iyi bir şey hiç olmazsa," dedi, "öylesine alışılmadık bir tazeliğin var ki. Ama ne kadar iyimser baksam da daha fazla ders saatini programına nasıl sığdıracağını gerçekten anlayamıyorum."

Erik'in yüzünden bir hüzün dalgası geçti. Yanıt vermedi, arkasına dönerek oturma odasının geniş penceresine yaslandı. Jonas bahçeden içeriye girmişti, babasının yanında durup dışarıya baktı.

Dışarıda sisin son artıkları mayıs güneşine karşı direniyordu; bahçenin derinliklerinde ortalarında fıskiyeli harap bir havuzun bulunduğu meyve ağaçları artık türlerine

göre ayırt edilebiliyordu. Geride üzerlerinden hâlâ tırtılların sarktığı kayın, kavak ve söğüt ağaçlarından oluşan küçük bir koru görüntüyü kapatıyordu. Evin yakınındaki birkaç heybetli karaağacın dalları çatının üzerine kadar uzanmıştı.

Yılın ilk bülbülünün tatlı tatlı yükselen ötüşü pencerenin başındakilere kadar ulaştı. Bir an için sessizce kulak kabarttılar.

Babayla oğul yüzleri birbirlerine bu kadar yakın dururlarken aralarındaki benzerlik göze çarpıyordu, Erik'in sakalsız olması benzerliklerini daha da vurgulamıştı. Geniş alın ve kafatası yapısıyla aynı sarışın baş, ucuna doğru hafif basık aynı burun, konuşurken ve gülerken ifadesi çok yoğunlaşan aynı iri ağız. Fakat bu biraz kabaca hatların ruh kazanması ve etkileyici bir hale gelmesi için birkaç on yılın geçmesi gerektiği görülüyordu. Erik'in yüzü, ancak gençlik ondan uzaklaşıp da ifadesine ruhsal bir çekicilik kazandıran bütün o ince çizgiler ve gölgeler belirdiğinde anlam kazanmıştı. Buna karşın o eksiksiz masumiyet ifadesiyle Jonas'ın yüzü, zihinsel pırıltısını aslında olduğundan daha az gösteren taze bir elmaya benziyordu. Onda güzel bulunabilecek tek şey annesinin iri mavi gözleri ve ancak hasta yatağının soldurabildiği ışıltılı teniydi.

Klara-Bel sessizce yatıyor ve hayatta en sevdiği bu iki insanı izliyordu. Zihninde Jonas'ı büyümüş, babasının boyuna varmış olarak canlandırdı; oğlunda, kocasının ilk tanıştıkları ve kendisine talip olduğu zamanlardaki halini görür gibi oldu. O sıralar Jonas'ın şu anki yaşıyla arasında o kadar da uzun yıllar yoktu zaten, oğlu doğduğunda Erik henüz yirmi bir yaşındaydı. Klara-Bel bunu düşündüğünde her seferinde içinde küçük bir gurur kıpırtısı hissederdi. Paris'te kaygısız bir öğrenci hayatı sürerken hiç duraksamadan derhal evlenecek kadar gözü kara bir aşk duymuştu demek kendisine! Yetenekli, coşkulu, hayatı erkenden tanımış kültürlü bir erkek olan Erik, sadece şans eseri bulduğu uygun bir işin baba-

sının memleketi olan Hollanda'daki Haarlem'den Paris'in seçkin çevrelerine sürüklediği Klara-Bel'e, basit bir çocuk bakıcısına bağlanmıştı. Klara-Bel, yanında ellerinden tuttuğu yabancı çocuklarla Erik'in davetliler arasında olduğu salondan içeri hayranlıkla bakmıştı. Daha sonra Paris'ten Almanya'ya ve İngiltere'ye gittiler ve hızla tükenen küçük birikimleriyle birkaç ay geçindiler. Erik, öğrenimini hem doğa bilimlerini hem de beşeri bilimleri kapsayan geniş bir alanda yapmayı hedeflemişti, fakat Jonas iki yaşına geldiğinde ekmeğini kazanmak için çelikten bir disiplinle çalışarak eğitimini kısa sürede tamamlamak zorunda kaldı. Dünyadan uzakta, denizin ortasında bir Frizya adasında küçük bir okulda öğretmenlik yapma fırsatı çıktı. Klara-Bel, o çılgın ve mutlu öğrenci evliliğinin böyle sakin, düzenli bir seyir almasına sevindi aslında, fakat Erik için üzülüyordu. Çünkü öncelikle bir kadına ve çocuğa bağlı olarak böyle dingin bir yaşam sürmenin çok üzerinde yeterliliklere sahip olduğu kesindi ve ayrıca Klara-Bel onu ancak bir metropolün uçsuz bucaksız evreninde ve kültürlü, seçkin bir çevrede, kendini hem kaptırdığı hem önüne katıp sürüklediği yoğun ilişkiler içinde hayal edebiliyordu. Erik'i ilk kez halktan insanlar arasında gördüğünde genç adam ona büyüye tutulmuş bir prens gibi göründü.

Ama onu tanıyordu ve zamanı geldiğinde bu insanları onun prenslere özgü beklentilerine karşılık verecekleri biçimde büyüleyeceğinden kuşku duymuyordu.

Ne var ki durum Klara-Bel'i hayrete düşürerek çok daha farklı gelişti. Erik kendi tarzını kimseye aktarmadığı gibi, o başkalarının tarzına uydu. Çok geçmeden önceden de bir zamanlar giymiş olduğu gemici hırkaları ve deri pantolonlarla dolaşmaya başladı. Çevresi onu öylesine etkiledi ki neredeyse gerçekten renk değiştirdi. Fakat bunun getirisi çevresinin üstünde hâkimiyet kurması oldu. Bel'in korkmuş olduğu gibi zihnini eski uzun soluklu ve iddialı hedeflerine yönelik

düşüncelerle meşgul etmedi, belki de bunun için fazlasıyla etkin bir yaradılışa sahipti.

Anın ve geleceğin içinde tümüyle etkin olabilmek için elinde ne varsa kullanıyordu ve geleceğe bir çocuğun Tanrı'ya inanması gibi inanıyordu.

Klara-Bel yastıkların üstünde biraz daha doğrularak başını eline yasladı. Bundan ötesini hiçbir zaman düşünmezdi.

Yüzünde mutlu bir anının onu gençleştiren pırıltısı vardı. Bu yüzü, klasik bir saç modeli değil, beceriyle biçim verilmiş bukleler çevreliyor ve hâlâ eski muhteşem altın sarısı renklerini koruyorlardı. Yalnızca başının arka tarafında uzun süre yatmaktan dolayı hafif bir seyrelme olmuştu, evet, hatta orada gizlenen minicik saçsız bir yer vardı.

"Artık okul yoluna düşmeliyiz Jonas," diyerek pencereden çekildi Erik.

"Bugün kızların dersine mi gireceksin baba?" diye ilgiyle sordu oğlu.

"Evet. Ama bu yüzden beni kızlar binasının yolunda bekleyip oralarda oyalanmana gerek yok," diye Jonas'ı biraz utandırarak yan bir bakışla karşılık verdi Erik. Oğlan tek kelime bile etmeden odadan çıkıp gitti.

"Jonas erken başlıyor! Sana benzeyecek Erik!" dedi Klara-Bel gülerek ve sanki söyledikleriyle arasında bir bağlantı kurmuş gibi, yatağının yanında duran alçak bir sehpanın üzerindeki bir yığın ıvır zıvırın arasından açılmış bir mektup çıkardı. "Davetiye burada işte. Gerçekten gitmeyeceksen, bugün kasabaya indiğinde haber vermeyi unutma, yoksa gidecek misin?"

Erik elini uzatıp mektubu alarak şöyle bir göz gezdirdi. Bu Varvara Mihailovna imzalı kısa bir davetiyeydi. Erik kâğıdı dalgın bir ifadeyle küçük küçük katlayıp masanın üzerine attı.

"Sana bir şey sormak istiyorum Erik."

"Evet, Bel."

"Söylesene, bu küçük gruba katılmak istememenin nedeni artık senin için tehlikeli olmaya başlaması mı?"

Erik gülmeye başladı.

"Hayır, Bel, bu konuda rahat olabilirsin."

"Ama seni bir an için olsun etkisi altına almadı mı?"

"Etkilemiştir herhalde. Öyle alımlı ve işveli her kadın bunu başarabilir."

"Genç dulların hep işveli olduğu düşünülür. Ben Varvara için böyle düşünmüyorum. Sen ne diyorsun?"

Erik karısına hayretle baktı.

"Öyle elbette. Bütün güzel kadınlar işvelidir. Ve onlara bu nedenle en küçük bir sitemde bile bulunulamaz. Güzellikleri gibi bu da onların bir parçasıdır. Bunun aksi aykırı olurdu olsa olsa. Böylesi iyi de – belki de güzelliğin derinden bir zarar vermemesinin nedeni de bu. Neyse, hoşça kal Bel; artık istasyona gitme zamanı."

Bel öpsün diye yüzünü ona doğru uzattı. Ama Erik ona doğru eğildiğinde karısı iki eliyle birden boynuna sarılıp gözlerinin içine bakarak bir an öylece durdu.

Erik sabırla kıpırdamadan bekledi.

"Seni gidi!" dedi Bel gülerek, kendini öptürdükten sonra kocasını bıraktı.

Klara-Bel hâlâ son konuştuklarını düşünürken Erik ve Jonas çoktan gitmişlerdi, Gonne gürültücü bir hamaratlıkla odayı topluyordu. Aslında Bel hiç de vesveseli ve keyifsiz değildi. Ama insan hep böyle gözlerini tavanın beyazlığına dikip sırtüstü yatmak zorundaysa sonunda aklına olabilecek her şey geliyor ve üstünde düşünüyordu. Klara-Bel kendi hakkında hiç düşünmezdi, sadece dolaylı olarak sıra kendine gelirdi. Onun genelde toparlaması gereken temel denebilecek üç ciddi konusu vardı aslında: Erik, Jonas ve evin düzeniyle ilgili kaygılar. Fakat insan becerikli bir bileşim oluşturabilirse bu üç başlığın ne kadar genişleyebildiği şaşırtıcıydı. Gündemde binlerce konu olduğunu sanırdınız.

Demek ki Erik, güzelliğin daha yoğun tahribata yol açmadığını söylüyordu. Evet, bu gerçek bir şanstı. Çünkü Erik güzelliğe karşı çok duyarlıydı. Bel, daha sağlığı yerindeyken bile bundan huzursuz olurdu. Neyse ki kendisi de çok güzel bir kadındı, fakat sarışındı ve kumralların da Erik'in ilgisini çektiğini düşünüyordu. Sayısız kereler hafiften âşık olmuştu kuşkusuz. Fakat Bel sadece bir kez gerçekten korkmuştu, o zamana kadarki tüm sevincini gölgeleyecek kadar korkmuştu. Adadaki ikinci yıllarında. Erik o sıralarda Bel'i çok sık yalnız bırakmaya başlamıştı; hatta zaman zaman kocasına artık eskisi gibi yetmediğini düşünüyordu. Erik eskisi kadar konuşmuyordu da. Ve Bel sonunda, evet, sonunda Erik'in asla öğrenmemesi gereken bir şey yaptı: Gizlice onu takip etti.

Ortalığa nisan akşamının yumuşak karanlığı çökmüştü. Deniz kıpırtısızdı ve ilkbaharın ilk fırtınası gökyüzünde bekliyordu. Erik kumulların hemen dibindeki küçük bir evden çıkıp onu görmeden düşünceler içinde eve doğru yürüdü. O evde bütün adanın en tuhaf kadını oturuyordu. Aklıyla, kaderin zorlu ve değişken yüzü karşısındaki duruşuyla, incelikli, sevecen bir insan sarrafı onu konuşturabilirse ortaya döktüğü ender bilgelik ve deneyim dağarcığıyla herkesin saygısını kazanmış bir kadındı o.

O, altmışındaki felçli Bayan Larsen'di.

Klara-Bel o akşamdan sonra kocasına sınırsız bir güven besledi.

*

Erik sabahın ilk saatlerini Jonas'la birlikte onun okulunda geçirdi; öğlene doğru epey uzaktaki büyük kız lisesine gitti.

Yoldan geçen bir atlı tramvaya binmişti, son durağa yaklaşırken öğretmen arkadaşlarından biri daha tramvaya atla-

yarak yanına geldi. Adama iyice sıcak basmış gibi görünüyordu, selamlaştıktan sonra şapkasını elinde tutup mendilini sallayarak kendini serinletmeye çalıştı.

"Nasılsınız, Bay Matthieux?" diye nefes nefese sordu Erik'e. "Kasabada mayıs katlanılmaz oldu bile, gerçekten, en azından yürürken. Yine de insan yazlık pardösüden vazgeçmeye cesaret edemiyor; her an Neva'dan buz gibi bir rüzgâr gelebilir. Ne bir geçiş oluyor ne de normal bir sıcaklık, öldürücü bir iklim bu."

Konuşmasını öyle çok jestle destekliyordu ki, insan onun bir daha asla serinleyemeyeceğini düşünüyordu. Erik karşısında oturan kendiyle aynı yaşlardaki adamı hızlı bir bakışla süzdü; keskin mayıs güneşi alay edercesine, şapkasız başındaki şimdiden seyrelmiş saçlarına vurmuştu.

"İleride ben de böyle mi olacağım? Mayıs da hiç çekilmiyor!" diye içinden geçirirken yüksek sesle şunları söyledi: "Şunu itiraf etmeliyim ki, bu Rus ilkbaharına karşı bir zaafım var. Haşarı olabilir, belki de başka ilkbaharlardan daha tehlikeli ve şımarık, ama yine de bir mucize. Çok uzun nazlandıktan sonra öylesine beklenmedik ve gerçekdışı bir güzellikte geliyor ki, insan gözlerine inanamıyor."

"Tabii, tabii. Eğer görecek haliniz kalırsa. Ben her zaman okul kapanınca Almanya'ya dönüyorum, Rusya'nın rüzgâr ataklarından ve sert koşullanndan sonra kendimi orada toparlıyorum. Bir kitap üzerinde çalışıyorum – hep tatillerde, Almanya'da. Benim dinlenmem de bu. Yazın bir şey yapmaya pek zaman kalmıyor. Hepimiz için böyle, zihinsel olarak aşırı çalışmak zorunda olan bizlerin durumu bu."

Erik bir an sustu, sonra sessiz bir düşünceyi sonlandırır gibi sakince şunları söyledi: "Ben kendimi ancak çok kısmi ölçüde bir 'fikir işçisi' olarak görüyorum."

"Ah, yapmayın, orada kırsal bölge koşullarında fazlaca kaldınız diye mi? Ama rica edeceğim, sahip olduğunuz bilgi ve yetenekle! Niçin siz de bir kitap yazmaya başlamıyorsunuz?"

Erik güldü.

"Hayır, bunu kastetmemiştim. Biraz köylüleşmiş olabileceğimi düşündüğümden değil. Kitaplarla ilişkim azaldığından değil. Bence bizlerin –özellikle öğretmenlerin– çalıştığımız malzeme öncelikle insan. Bana öyle geliyor ki, yerimiz bu anlamda çalışma masasının biraz uzağında. Hayatın ortasında bir yere aitiz biz."

"Hımm," dedi arkadaşı, "bence insanlara ancak çok yüzeysel düzeyde yaklaşabiliyoruz. Bize kalan gerçekten de sadece masa başı çalışması. Fakat söylesenize, birkaç ay önce bir dizi konferans vereceğinizi duymuştuk. Ne oldu?"

Erik'in gözleri bulutlandı.

"Bir şey olmadı," dedi kestirmeden, "salon vermeyi reddettiler!"

"Gördünüz mü, gördünüz mü! Bunun nedeni, öğretmenlik mesleğini çalışma mekânının dışında rahatsız koşullarda gören anlayışınız. Sizin bir hareketlilik yaratabileceğinizden korkuyorlar. Burada hepimiz elimiz kolumuz bağlı dolaşıyoruz, siz de biliyorsunuz zaten! Ama sizi gerçekten rahatlatacak bir şey varsa, o da şu ki, buradaki insanları etkileyebilecek, onları harekete geçirecek hiçbir şey yok. Sadece burada, ne seslenebileceğimiz ne de seslenmemize izin verilen bir halk var, ne de eğlenmek isteyen bir izleyici kitlesi."

Telaş içinde konuşmuştu. Erik yanıt vermedi. Atlı tramvay durdu, ikisi de indiler.

Bakışlarını gözlüğünün ardından asfalta sabitlemiş yavaş yavaş yanında yürürken, "Eh, kız okulunda da yeni dersler üstlenmişsiniz, değil mi?" diyerek sohbeti tekrar başlattı Erik'in meslektaşı, daha önce nasıl telaşlı ve dağınık görünüyorduysa şimdi de bir o kadar ağırkanlı ve uyuşuk görünüyordu. "Evet, sizi her işe koşmak istiyorlar! Bu sınıfı sonbahardan önce alınamanız gerekirdi!"

"Kadro sıkıntısı vardı ama. Hem ben de sonbaharda sınıfı tümüyle devralmadan önce kızları tanımak, bir izlenim edinmek istedim."

"Eh, yakında usanırsınız. Biliyor musunuz, korkunç bir şey bu cins! Aralarında matematik yeteneği olan tek biri bile yok. Zerre kadar olsun. Hiçbiri hesap yapamıyor."

"Neyse ki!" dedi Erik.

"Yoo, esprili tarafından almayın. İnsan kız okulunda öğretmense gülmeyi unutuyor. Sınıfınızdaki o ergenlerde hoş bir yan bulmanız imkânsız, öyle değil mi?"

"Hoş kızlar!" cümlesi ağzından çıkacaktı neredeyse, ama Erik meslektaşının yüzündeki kaygılı denebilecek ifadeyi fark edince zamanında dilini tutarak şunları söylemekle yetindi: "Aslında bir değişiklik, ilham verici oluyor. Baksanıza evrak çantamda bir yığın kompozisyon defteri taşıyorum. Ne garip şeyler yazmışlar. Benden önceki öğretmenin istediği ödevler; ben defterleri bir fikir sahibi olayım diye topladım. Ama aralarında gerçekten ilginç bir şey buldum da."

"Hiç merak etmedim!" diyerek gözlerini kıstı matematikçi. "Gerçekten. Ama siz kıskanılacak bir insansınız. Sizden önceki öğretmenden, bu mavi kompozisyon defterlerinin geceleri kâbus görmesine neden olduğunu biliyorum."

"Bu adil bir ceza!" dedi Erik gülerek kemerli, yüksek kapıdan geçip okul binasına girdiklerinde. "O da niçin şu sonuncusunda yaptığı gibi 'Mutluluk Üzerine' türünden kompozisyon konuları vermiş ki. Zavallı kızlar, daha hiç yaşamadıkları bir şeyi bir de güzel bir Almancayla anlatacaklar."

Giriş holünden sınıflara çıkan geniş taş merdivenin başında durdular.

"Almanca yazmayı bu konuyla da öğrenebilirler her halükârda, zaten amaç da bu değil mi?" dedi matematikçi kuru bir ifadeyle, çünkü Erik'in son söyledikleri hiç hoşuna gitmemişti. "Sizden önceki öğretmenlerinin düşündüğü herhalde okulu terk etmelerine yol açacak cinsten bir mutluluk değildi. Fakat yollarımız burada ayrılıyor sanırım. Yani şu anda demek istiyorum."

"Hoşça kalın o halde!"

"Size de iyi 'ilhamlar'!"

Erik yukarı çıkarak sınıfların açıldığı yüksek tavanlı koridorda yürüdü. Kapılardan birini açarken saatine baktı. Kahvaltı teneffüsü henüz bitmemişti. Mayıs güneşi kızların çoğunu okulun geniş avlusuna çekmişti, açık pencereden aşağıda ikili gruplar halinde dolaştıkları veya oynadıkları görülebiliyordu. Erik'in kenarına oturduğu pencerenin hemen altında çeşme ve yanında ahşap bir bank vardı, bir grup yarı ergen kız orada toplanmıştı – gülüşmeleri ve gevezelikleri Erik'in bulunduğu yerden net olarak duyuluyordu.

Bitişikteki sınıflar ve koridor son derece sessizdi; sadece ara sıra bir kapı kapanıyor veya biri sesleniyordu. Güneş pencerelerin yarıya kadar inik storlarını kızdırmıştı, tozlu sıraların üzerindeki birkaç parça ekmek kırıntısının etrafında karasinekler vızıldıyordu.

Erik mavi defterleri çıkarmış sayfalarını çeviriyor ve arada bir derin derin iç çekiyordu. Aslında gerçekten de can sıkıcı okul defterleriydi bunlar. Ergenler ilginçtiler kuşkusuz; insan olarak, dişi olarak, ergen olarak ilginçtiler ve başlı başına bir dünyaları vardı, fakat kompozisyon ödevlerine bunlardan hiçbir şey sızmamıştı. Şaşılacak bir şey yoktu ki! Dünyanın bütün kitaplarında durum aynı değil miydi sonuçta? Gerçek yaşamın en küçük kesiti bile binlerce kat daha zengin, daha bilgilendirici değil miydi?

Ayağa kalkarak çeşmenin başında gülen, gevezelik eden gruba baktı. Bulunduğu yerden görebildikleri yeni sınıfından kızlardı muhtemelen, yani bu sıkıcı kompozisyonların sorumluları onlardı. Onları, bir güzelliğe sahip olmasalar da güzel olma hakkını hâlâ koruyan o taze yaratıkları, oradan öylece izlerken bağışladı. Farklı uluslardan olsalar da aralarındaki belli tipleri ayırt etmek kolaydı. Karmakarışık uğultunun içinden üç ayrı dil duyuluyordu. En belirgin olarak daha çok ev kadınlığına yatkın olan tiple, daha çok dışarıda-

ki dünyaya açık görünen tipi diğerlerinin içinden ayırdı. Her ikisinin de bir çekiciliği vardı, hem alnına dökülen özenle biçim verilmiş buklelerin altından dişiliğinin öylesine farkında bir ifadeyle bakan o çapkın gözlerin, hem de Meryemsi bir tarzda ortadan ayrılmış saçların çerçevelediği bir simada yumuşak başlı ve dingin kırpışan kirpiklerin. Bu ergenlerin arasında gerçek çocuksu tarzı temsil eden hiç kimse yoktu neredeyse. Bütünün içinde tipik sayılmayanlar, daha kişisel olanlar belki de bu yüzden artık o kadar azdı; onları hemen sınıflandırmak mümkündü, içinde yetiştikleri çevre tarafından şimdiden şekillendirilmişlerdi, fakat bu çevrede Erik'in ideallerine uygun eğitimciler ve insan sarrafları değil, sadece sıradan memurlar ve makam sahipleri vardı.

Kendi kendini kandırdığı için bir ceza arar gibi ister istemez defterleri karıştırdı. İşte, kompozisyonların arasındaki "ilginçlik" buradaydı, en azından son derece kişiseldi.

Öğretmenin verdiği "Mutluluk Üzerine" başlığı yerine "Sonsuz Mutluluk" başlığını taşıyordu ve bu başlık metni okuyanı her satırda, bir özleme, bir susamışlığa benzeyen bir şeylerle karşı karşıya getiriyordu. Makul veya en azından düzeltilebilir bir düzyazıyla değil, dizelerle yazılmıştı; tamamen başına buyruk, düzeltilmesi mümkün olmayan, dilin başını alıp gittiği türden dizelerle. Fakat hatalı yazılmış olsalar da yine de etkiliydi bu dizeler. Ya da hatalı olmaktan çok hayalperesttiler. Çünkü metin aslında belirsiz bir düşe, katıksız bir fikir sayıklamasına benzese, sırtını mantığa ve söze yaslamış gibi görünse de inkâr edilemez bir duygusal güç barındırıyordu. İnsan okurken büyük bir sabırsızlık duyuyordu ve aynı zamanda da burada böyle düş kuran ve sayıklayan kişinin dilini, iç dünyası hakkında bilgi versin diye zorla çözmek için büyük bir istek duyuyordu. Azize Thérèse de düşleri Tanrı'ya yönelmeden önce çocukken böyle dizeler yazmış olmalı, diye düşündü Erik. Bunları avludaki kızlardan hangisi yazmış olabilirdi?

Yüksek sesle ve heyecanla söylenen bazı sözcükler yukarıya, ona kadar ulaşıyor ve okumasını bölüyordu. Kızlardan birinin büyük bir azimle şunları söylediğini işitti: "O oğlan mutsuz olmalı. Ben böyle istiyorum. Olabileceği kadar mutsuz olmalı. Ya da ben bu işte yokum."

"Hayır, hayır, ben buna karşıyım," diye bağırdı bir diğeri merhametli bir ses tonuyla.

"Ah, ben destekliyorum," diye bir üçüncüsü arayı bulmayı denedi, "ama sadece bir süreliğine olursa. Çünkü daha sonra bu yüzden onunla evlenecek zaten."

"Evlenmek mi?" diye sordu ilk ses hayretle. "Hayır, ben böyle bir şey düşünmüyorum! Size şunu söyleyeyim ki, o mutsuz biri ve öyle de kalacak! Her zaman. Ama onunla evlenmeyeceğim ben."

Erik elindeki defteri düşürdü. Pencerenin pervazına yaslanıp dikkatlice aşağıya baktı. Zavallı oğlanı ömür boyu azapta bilmek isteyen ve onunla evlenmeye bile yanaşmayan bu acımasız yaratığın kim olduğunu görmek istedi.

Ama anlaşılan kız duvara iyice yaslanmıştı ve diğerleri çevresinde sıkı bir halka oluşturmuşlardı, öyle ki Erik aşağıdan görülmeksizin daha fazla eğilemezdi. Sadece iyice öne doğru uzatılmış, koyu renk çoraplar ve açık ayakkabılar içinde iki ince ayak gördü.

Şimdi hepsi bir ağızdan konuşuyordu ve hiçbir şey anlamak mümkün değildi.

Sonra resim güzelliğinde koyu renk saçlı bir kız elindeki elmayı iştahla ısırırken şunları söyledi: "Bu halini gerçekten tuhaf buluyorum. Eğer onu istemiyorsan oğlana niçin bunca olağandışı özellik atfettik ki? Onu neredeyse mükemmelleştirdik. Sadece asil ve mutsuz biri olacaktıysa onu kendi haline de bırakabilirdik, sizce de öyle değil mi?"

"Onu rahat bırak Vjera, göreceksin bak, sessiz sessiz yeni bir şeyler kuruyor, belki de çok daha güzel bir şeyler," dedi üzerinde göğsüne ince nakışlar işlenmiş bir önlük olan

ufak tefek sarışın bir kız, "eğer rahat vermezseniz sonra bize hiçbir şey anlatmaz."

"Yeni bir şeyler var mı? Yeni bir şeyler var mı? Güzel mi?" diye merakla bağrıştı kızlar.

"Size göre değil! Ama bu bütün hikâyelerin en güzeli!" dedi duvara yaslanmış oturan kız, "Uhland'ın dizelerini biliyor musunuz?" Sonra yumuşak bir sesle okumaya başladı:

"Sevgilinin kollarında esrimiş dinleniyorsunuz,
Yaşamın nimetleri size el ediyor;
Bana değen sadece bir bakış,
Yine de daha zenginim hepinizden.

Toprağın saadetinden vazgeçerim seve seve,
Ve kaldırırım gözlerimi yukarıdaki şehide,
Çünkü üstümde, altın rengi sonsuzlukta,
Açtı kendini gökyüzü."

Kızlar, ses alçalıp da son sözcükler coşkulu bir tür tapınma içinde sönene kadar yüzlerinde son derece törensel bir ifadeyle dinlediler.

"Oy!" dedi esmer, güzel Vjera, adamakıllı etkilenmişti ve bir diğer kız şunları söyledi: "Eh, o zaman elbette..."

Fakat şiiri okumuş olan sadece güldü, öylesine içten gelerek, öylesine şen, kahkahalar gırtlağında öylesine sahici yükselerek gülüyordu ki, Erik de yukarıda neredeyse onunla birlikte gülmeye ve birden kendini onunla yandaş gibi hissetmeye başlayacaktı. Kızlardan bir ikisi de gülüşmeye başladı. Ama çoğunun tadı kaçmıştı.

"Sen yaşamı ciddiye almıyorsun!" dedi sınıf birincisi cezalandırırcasına, hatta bir diğeri şunları söyledi: "O taş kalpli. Hem kendiyle hem bizimle dalga geçiyor."

Gülen kıza sadece sarışın ufak tefek kız sevecenlikle sokulup bir şey hatırlattı: "Bize şu talihsizi sonunda gösterece-

ğine söz vermiştin. Bugün eve dönerken yapar mısın bunu?"

"Evet, yaparım. Çünkü artık onu size bırakıyorum. İstediğiniz kadar mutlu edin onu."

"Yani aklında başka biri mi var artık?"

Ders zili çalarak konuşmalarını kritik bir noktada kesti. Kol kola girerek okul binasına doğru acele etmeden yürüdüler. Fakat ileriye uzatılmış narin ayaklar hâlâ güneşin altında duruyorlardı.

"Şimdi onu görebilmem gerekir," diye düşündü Erik ve yüzünde ciddi bir ifadeyle aşağı doğru eğildi. Kızların konuşmalarından çok etkilenmişti.

Ve onu gördü.

Gri badanalı duvara rahatça yaslanmış, kollarını başının üstüne kaldırıp ellerini ensesinde kavuşturmuştu, çeşmenin yakınındaki bu pek sevilen köşede bank olarak kullanılan ters çevrilmiş bir yağmur suyu fıçısının üstünde oturuyordu. Tam kül sarısı rengindeki açık bırakılmış yumuşak ve dalgalı saçları dağınık bir halde omuzlarına ve göğsüne düşüyordu. Saçlarını ensesinde toplamak için kullandığı koyu kırmızı kurdele aşağıya kaymış rüzgârla hafif hafif sallanıyordu. Görüntüsündeki tek renkli nokta ve süs buydu. Çünkü bütün o narin beden, diğer kızların özenle işlenmiş kıyafetleri, yelekleri ve önlükleriyle hiç ilgisi olmayan, gri mavi bol bir giysinin içinde saklanmıştı. Dar kalçalarının üstünden bağlanmış deri kemerin oluşturduğu yumuşak kıvrımlar göğüslerinin hafif çıkıntısını neredeyse hissettirmiyor ve kıza tuhaf oğlansı bir hava veriyordu. Fakat bu bedenin üzerinde yükselen çok da muntazam olmayan yüzü, kayıtsız taşkınlığıyla neredeyse bulaşıcı bir etki yaratıyordu. Orada arkasına yaslanmış, koyu renkli parlak gözlerini yukarı dikmiş, dudakları gülmeye başlayacakmış veya susuzluk çekiyormuş gibi kısa ve kavisli üstdudağının altından beyaz dişlerini gösterecek şekilde hafif aralanmış otururken, taşkın bir yaşam sevinciyle her türlü dizgini neşeyle

koparmaya hazır bir halde şahlanmış gibi görünüyordu. İnsan ister istemez yukarıda kavuşturmuş olduğu ellerinin arasında bir Thyrsus değneği* hayal ediyordu ve Bacchus oğlanı görüntüsü tamamdı.

Kız aniden ve hızla ayağa fırlayıp koşarak binadan içeri girince Erik pencerenin başında eğilmiş olduğu yerden doğrularak defterleri çabucak toparladı. Sınıfa doğru yürürken içinden kendi şaşkınlığına gülmek geldi. En azından sürüsündeki koyunlardan ikisi o tekdüze ortalamaya dahil değildi: Azize Thérèse ve bir de şu haylaz kız.

Bu arada bütün koridor bir anda canlanmıştı ve mayıs güneşinde uçuşan bir sivrisinek sürüsünü hatırlatan bu karmaşa birkaç dakika boyunca devam etti. Sonra gürültü azaldı, sınıf kapıları kapandı; geç kalan bir iki kişi yerlerine vardı, bu okulda zorunlu kıyafet olan lacivert takımları içindeki birkaç öğretmen birbirlerini selamlayarak geçip gitti, bazıları koridorda durup biraz lafladı. Erik yüzünde enerjik bir ifadeyle içeri girdiğinde onun sınıfında tam bir sessizlik ve düzen hâkimdi. Kürsüde durup birkaç dakika boyunca bakışlarını, hemen hemen hepsi meraklı ve pırıltılı gözlerle ona bakan kızların sarışın ve kumral başlarının üzerinde dolaştırdı. Bu kürsüye ve genç öğrencilerinin karşısına henüz ikinci kez çıkıyor olmasına karşın daha şimdiden bütün o gözlerde parlayan sempatiyi çok açık biçimde hissetti. Bunu kendi içtenliğine borçluydu. Çünkü kızlar, –sarışını da kumralı da, akıllısı da aptalı da, uyumlusu da inatçısı da– öğretmenlerinin kendilerine karşı ilgili tavrını fark etmişlerdi muhtemelen. Erik, ne tür hataları olursa olsun, dersini ruhsuz bir makine gibi verme hatasını kesinlikle yapmıyordu.

Yerine otururken mavi defterleri kürsünün kenarına doğru iterek, "Defterleri tekrar dağıtabilirsiniz," dedi, "ço-

* Ucunda çam kozalağı takılı bir sarmaşıkla ya da şarabın simgesi olan asma dallarıyla sarılı, Bacchus ayinlerinde kullanılan bir değnek. (ç.n.)

ğunun durumu pek iç açıcı değil. Umarım devamı çok daha iyi gelir. Yalnız kompozisyonlardan biriyle ilgili soracaklarım var."

En üstteki defterin kapağını kaldırıp ismi okuyarak sordu: "Ruth Delorme kim?"

Adı okunan kız bu soruyu bekliyor gibiydi, daha soru tamamlanmadan ayağa kalkmıştı.

Erik bakışlarını hayretle ona çevirdi. Bu okul avlusundaki Bacchus oğlanıydı.

Aslında şimdi o kadar tuhaf bir izlenim yaratmıyordu. Düzgünce toplanmış saçları ve yüzündeki "sınıf ciddiyeti" Erik'i rahatsız etti, belki bakışlarını yere çevirmiş olması da. Erik altında gerçek Ruth'u görebilmek için elini, bir maskeyi sıyırır gibi onun yüzünden geçirmek isterdi. Ama o zaman karşılaşacağı, az önce taşkınca gülen kız olurdu ve bu da yazdığı kompozisyonun Erik'in üstünde bıraktığı etkiyle pek az örtüşüyordu.

"Mümkün değil!" sözcükleri çıktı ağzından.

"Ama öyle!" dedi kız.

"O bunu yapabiliyor! Dizeler yazabiliyor!" diye yükselen birkaç ses daha oldu. Bu kara büyüyle ne kadar gururlandıkları ve bu aranağrneyi ne kadar ilginç buldukları seslerinin tınısından anlaşılabiliyordu.

"Dizeler yazmak – bu mümkün," diye karşılık verdi Erik, "fakat hiçbir biçimde güzel değiller, aksine. Yine de okullu bir kız..."

Biraz sıkılarak cümlesini yarım bıraktı, kızmıştı. Söyledikleri budalaca olmuştu sonuçta. Elbette hepsi okullu kızlardı ve o da içlerinden biri olmak zorundaydı. Zorunda mıydı? O zaman aklına, belki de kompozisyonu zaten kızın yazmamış olabileceği geldi.

Defterin daha başlardaki sayfalarını karıştırdı. "Burada daha eski bir kompozisyon daha var. Edebiyat tarihine ilişkin bir şey. Bu çok farklı yönde. Kompozisyonlarda dışa-

rıdan gelen yardımın geri çevrilmediği gibi bir söylenti var ayrıca. Bilmecenin çözümü bu olamaz mı?"

Fakat Erik daha cümlesine devam ederken hata yaptığını ve kızın derhal karşı çıkacağını ve gururlu bir incinmişlikle kimseden yardım almadığını söyleyeceğini anladı.

Şimdi kız gerçekten de başını sallayarak şöyle diyordu: "Bana kimse yardım etmedi."

Ne var ki Erik bu sözlerden de etkilenerek kıza baktı. Bu nasıl bir ses tonuydu! Sanki gözyaşları arasında şunları söylemiş gibi:

"Ben öylesine yalnızım ki zaten!" Erik'e dokunan sessiz bir tını vardı kızın sesinde, tamamen yeni, beklenmedik bir şey, geri kalanla bağdaştıramadığı bir şey.

Birden dingin öğretmen tavrıyla kürsüde durmaya katlanamaz oldu. Duyduğu ilginin zorlamasıyla kürsüden inerek diğerlerinin arasından kızın sırasına yaklaştı.

Tam karşısında durduğunda aceleciliğinin farkına vardı ve tekrar yerine olmasa da öğretmen rolüne geri döndü.

"Başlığını değiştirmek ve dizeler halinde yazmakla verilen ödevden dikkat çekecek ölçüde uzaklaşmışsın; herhalde benden önceki öğretmeninizin yaptığı bir istisna söz konusu, öyle mi?" diye sordu.

"Öğretmen onu destekliyordu! O ne isterse yapabiliyordu!" diye bağırdı birkaç kız.

"Artık okulun öğrencisi değil! Sadece birkaç derse giriyor!" diye seslendi başka bir ikisi.

"Yakında ayrılacağım," dedi Ruth.

"Ayrılmak mı? Buradan mı?" diye sorarken içinde yakıcı bir yazıklanma hissetti Erik.

Kız ona baktı.

"Hayır, sadece okuldan."

Bakışları karşılaştığında Erik kızın yüzünün aydınlandığını gördü. Sadece gözlerinin ışığı değildi bu, kızın ifadesi ciddi kalırken aydınlık alnından ve gözlerinden bir gülümse-

me gibi kayıp geçmişti. "Sınıftaki ifadesi" yüzünün önünde tuttuğu bir peçe gibi sıyrılıp düşmüştü.

Erik ona oturmasını işaret etti.

Bir aşağı bir yukarı gidip gelirken "Çok yazık," dedi, aslında kimin için yazık olduğunu kendi de bilmiyordu; öğretmen için mi, öğrenci için mi, yoksa ikisi için de mi. Ama çabucak sözlerine şunları ekledi: "Daha çok erken. Bu kompozisyonlarda henüz bir olgunlaşma belirtisi yok."

Derse başladıktan sonra Ruth'la ilgili başka bir yorum yapmadı, okuldan ayrılmak istemesi aklını meşgul etmekle birlikte konuyu işlerken de onu derse kaldırmadı. Fakat tuhaf bir çocuğa duyduğu bu bariz ilgiyi, her ne kadar içindeki eğitimciyi kışkırtmış olsa da, bir düzine meraklı kızın gözleri önünde açığa vurmadan önce kendine açıklaması ve tümüyle denetim altına alması gerektiğini fark etti. Öğretmenlere duyulan malum hayranlıkları gayet iyi biliyordu, kendisinin de bu türden hayranlıkların nesnesi olduğundan kuşkusu yoktu, fakat gün gelip de küçük bir kız öğrenci onu etkileyecek olsa bile, ki etten kemikten insanlar arasında kaçınılmaz bir şeydi, bunu kendi davranışlarıyla ele vermemek için sıkı bir özen gösterirdi herhalde.

Ruth sessizce yerinde oturarak öğretmeninin sözlerini ve yorumlarını hülyalı gözlerle izliyordu. Kafası oldukça dağınık bir öğrenciydi, şimdi de aslında Erik'in anlattıklarına değil, sadece nasıl anlattığına ve özellikle de ellerinin ona has devinimlerine dikkat ediyordu. İnce ve damarlı ellerinin soylu bir yapıya sahip olmakla birlikte bol güneş ve açık havada kalmış birinin elleri gibi esmerleşmiş olduklarını fark etti ve bu kıza bir çelişki gibi görünerek aklını meşgul etti. Omuzlarının dik ve biraz sert çizgisi zihnine bir resim gibi nakşoldu ve bir de konuşurken sürekli küçük, düz bir tutam halinde alnına düşen saçlarını bir an için biraz gururlu bir ifade takınarak başının ani ve hafif bir hareketiyle geri atması. Düz ve sık saçları kısa kesilmişti, hiçbir yerlerinde en küçük ama en

küçük bir kıvrımın bile olmaması kızı kızdırınıştı; hayalinde bu saçları uzatarak uzun bukleler kattı, fakat gözüne tuhaf görününce tekrar kesti. Ve kendini tutamayıp güldü, neredeyse yüksek sesle gülecekti, engellemek için ağzını eliyle örttü.

Ama bütün bunlara rağmen dışarıdan bakıldığında aklından böyle yüzeysel haşarılıklar geçiyormuş gibi değil de, derinlere dalmış zorlu bir mesele üstünde düşünüyormuş gibi görünüyordu. Kısa süre önce, Erik'in ilk dersinde de, onun tarafından hiç fark edilmeden böyle oturmuştu.

Ders bittikten sonra eve dönmek için kızlar kalabalık bir sürü halinde etrafını sardığında da Ruth'un yüzünde aynı hülyalı ve düşünceli ifade vardı. Bu anı zor beklemişlerdi, çünkü şimdi Ruth onlara nihayet hepsinin düşlerini işgal etmiş olan şu "mutsuz" oğlanı gösterecekti. Kol kola girip sırt çantalarını sallayarak güle oynaya peş peşe yürümeye başladılar ve sonra onlara hiç dikkat etmeden yürüyen Ruth önde, Nevski Bulvarı'na saptılar. Kızlardan biri peşlerinden gelen birileri var mı diye temkinlice etrafa bakındı, ama yol oldukça boştu, sadece en şımartılmış olanların sırt çantalarını taşıyan birkaç hizmetçi kız belli bir mesafe bırakarak onları takip ediyordu, onların da arkasında Erik'in yürüdüğü görülüyordu.

"Aslında Ruth şanslı!" dedi güzel Vjera yanındakine. "Böyle şeyler yapabiliyor. Sanırım akrabalarının pek aldırdığı yok. Evet, insanın anne babası varsa durum çok farklı oluyor."

"Ne ayıp, utanmalısın!" dedi yanında yürüyen kız öfkeyle ve Vjera'yı beslenme çantasıyla yana itti. "İnsanın anne babasını bu kadar erken kaybetmesi korkunç bir talihsizlik. Zavallı Ruth! Daha küçücükken nerelerde dolaştığını bir düşünsene; Belçika, Almanya ve hep yabancıların yanında."

"Evet, böyle olunca insan epey yer görüyor," diye ısrar etti kaygısız Vjera, "hatta İsviçre'de bir yatılı okulda bile kalmış. Orada olmayı ben de çok isterdim."

"Bir keresinde camdan bir sarayda bile kalmış," diye söze girdi kızlardan biri hafif bir duraksamayla.

Berrak kahkahalar yükseldi.

"Evet, rüyasında! Bu sadece bir hikâye. Baksana Ruth, bunu gerçek sanmış!"

"İşte geliyor!" dedi Ruth aniden.

Bu sözcükler, bir sürü şamatacı serçenin ortasına bir avuç darı serpilmiş gibi kızların arasına düştü. İlk anda grup dağılır gibi oldu, fakat sonra tekrar toplandılar, boğazlarını temizleyip kıyafetlerini düzelttiler, başlarını merakla uzatırken içlerinden bazılarının yüzü kızardı.

"Şu sarışın olan mı?"

"Hayır! Silindir şapkalı olanı!"

İkisi de değildi. Ruth ciddi bir ifadeyle dosdoğru ileriye, ona doğru gelen bir beyin yüzüne bakıyordu. Açık renk bir pardösü giymiş kızıl saçlı, genç bir erkekti, sefahatten biraz yıpranmış gibi görünen yüz hatları, ince bir bıyığı ve çekik gözleri vardı.

Bir trajedi kahramanı olmak için biçilmiş kaftandı, bunda hepsi hemfikirdi. Fakat kızlar hâlâ bir mucize görmüş gibi sabitlenmiş bakarken gözlerinin önünde aslında cidden beklemiş olmadıkları sansasyonel bir şey gerçekleşti. Ruth adamı selamladı, kılını kıpırdatmadan ama eski bir tanıdığı selamlar gibi gayet ciddi bir ifadeyle ona selam verdi.

Erkeğin yüzünden hafif bir gülümseme geçti; gözlerini Ruth'a dikmişti, sonra elini çabucak küçük yuvarlak fötr şapkasına götürüp bir selam daha verdi. Bunu oldukça teklifsiz bir tavırla yapmıştı.

Güzel Vjera heyecandan ve neşeden bağıracaktı neredeyse, kıpkırmızı olmuştu ve yüreğinin çarpıntısına hâkim olabilmek için elinde olmadan yanındaki kızın kolunu çimdirdi. Diğer kızlardan birkaçı gruptan kopup önde kalmıştı, utandıkları belli oluyordu, gözlerini yere indirip sıkılganca kaldırımın kenarından yürüdüler. Ne var ki cesur yabancı

diğerlerinin arasında bakışlar ve mimiklerle oyunu sürdürecek yeterince kız buldu. Adımlarını ağırlaştırıp kızların yanından geçerken ona doğru bakışlar ve gülüşler uçuştu, bunlar açıkça karşılık gördü ve tekrarlandı. Geçtikten sonra kızlardan bazıları başlarını çevirip arkalarına baktı, o da karşılık vermeye üşenmedi.

"Olmaz ama! Bu kadarı da pek fena!" dedi iyice iffet düşkünü olanlardan biri. "Bu neredeyse ahlaksızca bir şey!"

"Ah, ne kadar da erdemliyiz! Biz başlatmadık ki. Ruth ilk adımı attı. Onu selamladı. Şimdi sanki hiç ilgisi yokmuş gibi ne kadar kayıtsızca davranırsa davransın!"

"Ee, ne olmuş? Bunun kime bir zararı var ki?" diye biraz eziklikle kendilerini savundu kızların birkaçı.

"Ahlaksızca olması bir yana, zararı da var elbette," dedi iffet kumkuması olanı, "daha önce bir ilişkisi olan kızlarla kimsenin evlenmediğini şimdiye kadar hiç duymadın mı?"

"Evet, çok haklı, üstümüze kuşku düşürecek," diye biri daha onu destekledi, "ve şu tipin de hiçbirinizle evlenmeyeceği kesin, bunu hiç hayal etmeyin. Zaten hepinizle birden evlenmesi de mümkün değil!" diye sertçe taşı gediğine koydu.

Birkaç kız tartışanların arasını bulmaya çalıştı.

"Bunların hepsi saçmalık! Hayal ürününden başka bir şey değil. Bırakın tartışmayı! Yarın kahvaltı teneffüsünde rolleri değişip oyuna devam ederiz; o zaman yine içimizden biri asil ve mutsuz olur, tehlikeyi geride bırakırız."

"Hayır, bir hayal ürünü olmaktan çıktı artık durum. Onu bize göstermemeliydin Ruth."

Ruth umursamazlıkla omuz silkti.

"Ben yaşadıklarımı bu şekilde ayıramam. Oyun oynarken aynı zamanda yaşıyoruz da. Ama siz canınız nasıl istiyorsa öyle yapın," dedi dalgın dalgın.

"Olmaz, önce sen devamını düşünmelisin. Aslında çok da eğlenceli. Sanki insan iki misli yaşıyormuş gibi: Bir evde

ve okulda, bir de her şeyin tam hayal ettiği gibi olduğu başka bir yerde. Ama biz o yola girmemeyi yeğliyoruz."

Bu arada bir yerlerde bir köşe başında durmuş oyalanan "talihsiz"le ilgilenmiş olduğu için o ana kadar tartışmaya katılmamış olan Vjera, "Hepiniz ödleksiniz!" diye söze girdi. "Ben bu olayı etrafında kurulan bütün o hayallerden bin kat daha ilginç buluyorum. Hayal kurmanın bize ne yararı var? Sadece kilit altında tutulduğumuz için eğlendiriyor bu hayaller bizi!"

Böyle ileri geri konuşurlarken Ruth'un İsaak Meydanı'ndaki evine vardıklarını fark etmemişlerdi bile, bu da kızlardan çoğunun kendi evlerinden epey uzaklaşmış oldukları anlamına geliyordu. Onlar alışkanlıkla bir koyun sürüsü gibi bir arada yürürken Ruth dosdoğru kendi evine gelmişti. Şimdiyse kapının önünde duraksamış, yan sokaklardan birine sapma isteğiyle her zamanki saatinde evde olma gerekliliği arasında mücadele ediyordu. Yemeğe daha çok vardı, sitemle karşılanmazdı ve o anda aklından geçenler bir ilkbahar masalı kadar tatlı ve çekiciydi.

Fakat onu duraksatan başka bir şey daha vardı: Şimdi içeriye girerse her zamanki gibi evdekilerden hiçbiri varlığını fark etmeyecek, onu dikkate almayacaktı; oysa geç saatte yenen öğle yemeğine kadar dışarıda kalırsa belki fark edilecek, sorular sorulacak, üstüne gelinecekti. Ve bu önemli bir şeydi.

Ruth da çevresine karşı, düşmanlarından korunmak için üstünde durdukları ağacın veya yaprağın rengini alan bazı küçük böcekler gibi davranıyordu fark etmeden. Bu bir tür kendini savunma yöntemiydi.

Ruth cıvıl cıvıl konuşan kız grubundan usulca ayrılarak, önünde bir askerin nöbet tuttuğu görkemli taş binalardan birinin kapısının yüksek kanatları arkasında gözden kayboldu. Burada savaş bakanlığının bir bölümü vardı, bitişikteki resmi ikametgâhlardan birinde de Ruth'un bakanlık danışmanı olan amcası oturuyordu.

Onun ortadan kaybolması herkesin evine gitmesi için de işaret vermiş oldu. Kızlardan bazıları eve bu kadar gecikmiş olmaktan korkarak koşa koşa bir atlı tramvay aramaya koyuldu, bazıları da hemen etraflarına toplanarak bağıra çağıra fiyat kıran arabacılarla pazarlık etmeye başladılar.

Artık yarın sabaha kadar Ruth'u aramayacaklardı, hararetle içlerini dökmüşler, heyecanlarını iyice boşaltmışlardı! Yarın taze besine ihtiyaç duyduklarında Ruth tekrar gelecekti!

*

Erik yolun sadece küçük bir bölümünde kızların peşinden yürümüştü, daha bir erkek lisesinde ve bir özel okulda vereceği dersler vardı. Sonra şehirdeki evine gitti, burası geniş ve ferah bir evdi, dört basamak yukarı çıkmak gerekiyordu; ama buna karşılık pencereleri, heybetli mavi dalgalarıyla Ladoga gölünün son buzlarını sürükleyen Neva nehrine tepeden bakıyordu. Buz parçaları parlak mayıs güneşinde şeffaflaşarak ışıldıyordu. Evinin manzarası karşısında Erik her gün yeniden sevinç duyuyordu.

Okuldan sonra bazı işlerini halletmek ve gelen mektupları almak için buraya uğrardı, taşrada posta dağıtımı pek güvenilir değildi. O gün daha içeri girer girmez zil çaldı.

Kapıyı açtı ve gülümseyerek eşikte durdu.

"Varvara Mihailovna!" dedi.

"Neler oluyor?" diye sordu kadın hızla etrafa bir göz atarak. "Yoksa taşındınız mı şimdiden? Burada yalnız mıydınız? Bilmiyordum! O halde mektubumu?.."

"Mektubunuzu dün burada buldum," dedi Erik onu bitişikteki oturma odasına götürürken, koltukların üzerine yazlık kıyafetleri giydirilmişti bile, beyaz keten kılıfların içinde hayaletler gibi ortalıkta duruyorlardı. Yuvarlak orta sehpasının altındaki halı kaldırılmıştı ve havada hafif bir kâfuru kokusu vardı.

"Yanıtınızı sizden kendim duyayım dedim, veya eşinizden!" diyen Varvara Mihailovna kendini beyaz örtülü koltuklardan birine bıraktı. "Yani toza ve güneşe rağmen buradayım. Niçin gelmek istemediğinizi öğrenmeliyim."

Koyu kara gözlerinin, neşeli yapısıyla hoş baharatlı bir tezat oluşturan hüznüyle ve dudaklarının çekiciliğiyle, üzerindeki ilkbahar giysisinin özenle seçilmiş sadeliği içinde muhteşem görünüyordu.

"Size teşekkür ediyorum," diye yanıtladı Erik ve kadının yüzüne baktı, "fakat yanıtı dilimin ucundan aldınız aslında, gerçekten de gelmek istemiyorum. Bir süre tümüyle taşraya çekilmek istiyorum. Siz de yazlığa taşındığınızda orada şairane bir şekilde top oyunları ve kriket oynarız. Ben bu kış sosyal ortamda fazla kaldım."

"Peki bunun ne zararı var? Bir de Klara-Bel'e sorun bakalım, belki o da sizi salon kıyafetleriniz içinde görmeyi yeğliyordur. Salonlar sizin olağan çevreniz. Altın çerçeveli gözlükleri ve sarı sakallarıyla aramıza karışan dar kafalı Alman ayılarından değilsiniz ki siz! Aileniz daha birkaç kuşak önce oralara, Frizya sınırı yakınlarına yerleşmiş Fransız göçmenler. Doğru söylemiyor muyum?"

"Topluma karışınam gerektiğini kanıtlamak için bu kadar gerilere mi gidiyorsunuz?"

Varvara Mihailovna güldü ve güneş şemsiyesinin fildişi sapını neşeyle sehpaya vurdu.

"Alaycısınız. Söylemek istediğim sadece şuydu, doğuştan bir öğretmen olduğunuzu hayal etmeyiniz. Hâlâ üzerinizde olan şu mavi üniformaya rağmen –ayrıca frak kesiminde olduğu için size yakışıyor da– siz bir centilmen olmak için dünyaya gelmişsiniz. Bizlerden–sosyal çevreden– uzak durmaya kalkarsanız kendinizi incitirsiniz. Tamam. Gülmeyin."

"Gülmüyorum ki, çok keskin görüşlüsünüz Varvara Mihailovna. Belki de biraz fazla, ne dersiniz?"

Kadın başını sallayarak şunları söyledi:

"Eğer biraz olsun başınızı döndürmeyecekse bu bizim şımarık çevremizin hiç hoşuna gitmeyecektir. Haksız mıyım?"

"Peki, tutun ki ben başım dönsün istemiyorum," diyerek kollarını kavuşturdu Erik, "baştan çıkartıcı rolünü de sizin üstlenip gelmeniz benim için ne kötü. Neyse ki sezonun sonuna geldik."

Varvara Mihailovna dudaklarını sarkıttı.

"Biliyorum. Sizin için ben yüzeyselliğin yeryüzünde vücut bulmuş haliyim."

Erik karşı çıkmadı.

Birkaç saniye boyunca ikisi de konuşmadı, aralarında işitilmemesi mümkün olmayan bir soru, Varvara'nın sessiz sorusu asılıydı: "Senin başını döndüren ben miyim yoksa?"

"Siz bir bencilsiniz," dedi sonra kadın gözlerini Erik'e çevirerek, "aksi halde yanıldığınızı fark etmeniz gerekirdi. Sizi insanların arasında görmeyi niçin o kadar istediğimi bilmiyor musunuz? Bütün bu tantananın aslında kof ve boş bir çabalama olduğunu ben de sizin kadar hissediyorum, içeriksiz, ama sizin olduğu kadar benim de başımı döndürüyor. Yani sizin varlığınız benim için halden anlayan birinin varlığı olacak. Elinizi kalbinize koyun, biz ikimiz bir tür dert ortağı değil miyiz? Baştan çıkmaya meyleden yanımız ortak."

Erik kadına dimdik baktı. Varvara, Slavlarda Erik'in pek hoşuna giden o yumuşak, melodik ritimle hızlı ve biraz da heyecanlı konuşuyordu. O an Erik'le flört mü ettiğinden, yoksa tek başınayken hiçbir zaman olmadığı kadar dürüst mü konuştuğundan kadın kendi de tam emin değildi. Varvara'ya zaman zaman –özellikle de yalnız oldukları ender durumlarda– ikisini birbirine çeken benzer bir yan varmış gibi geliyordu gerçekten de. Ayrıca Erik'i bir insan olarak ilginç buluyordu. Bir yığın karnı tokun arasında aç birinin ilginç gelmesi gibi. Ait oldukları sosyal çevrenin insanları arasındayken Erik kadına,

sabırsızca av arayan ve kendine denk olanı orada bulamadığı için açlığını abur cuburla bastırmaya çalışan biri gibi görünüyordu.

"Yani, ortak bir baştan çıkma temelinde arkadaşlık!" dedi Erik gözlerini kaçırarak. "Belki de bu arkadaşlığı kim daha iyi köstekleyecek diye bir yarışma, öyle değil mi?"

Varvara gitmek üzere ayağa kalktı.

"Belki de alaycı olmakta haklısınız ve ben sorunuzu 'Hayır!' diyerek yanıtlasam kulağa çok duygusal gelecek. Bence daha fazlası – ortak bir özlem," diye yanıtladı kadın; Erik de ayağa kalkmış çok yakınında duruyordu; "ayrıca binlerce kez haklısınız. Birbirimize asla ciddi bir söz söylemedik şimdiye kadar. Hem bir erkeğin ortak davranışa da ihtiyacı yok. O kendi başına halleder."

Kadın gayet ciddi konuşuyor, neredeyse sahici görünüyordu ve söyledikleri de kara gözlerindeki hüzne tuhaf bir biçimde uyuyordu. Erik, yitip giden bir dakika boyunca düş gücünün ona bir oyun oynadığını hissetti. İçinde mantığını güldüren ateşli bir özlem ve gülen mantığını ayaklarının altında çiğneyerek o güzelim kendini aldatışı hakikate çevirmek için şiddetli bir istek yükseldi.

Ne yaptığının tam da farkında olmadan elini uzatmıştı, bu neredeyse emredercesine bir jest, bir tür "Gitme!" deyişti. Erik artık hiçbir şeyi net görmüyordu, sadece o yumuşak bedenin yakınlığını ve kadının içlerinden özlem taşan gözlerini hissediyordu.

Birden gözlerini yumup Varvara'yı boynundan ve yanağından öptü. Öyle oynaşır gibi, yoklayarak değil. Hızlı, tutkulu ve neredeyse şiddetle.

Bir yandan da yarı anlaşılır yarı anlaşılmaz bir şekilde mırıldanıyordu: "Bırak hakikat olsun! Bırak hakikat olsun! Uyanmama izin verme! Benim için mi gelmiştin?"

Erik'in esrik öpücükleri Varvara'nın içinde ani bir dehşet duygusu uyandırdı. Bir an için o da kendinden geçmişti,

fakat erkek öyle bir şiddetle yaklaşmıştı ki, aynı hızla kendine geldi. Erkeğin duygularının bir anda uyarılmasından, kendisinin dikkatsizce dokunduğu, derinlerdeki bir açlığı ve özlemi hissetmişti. Erik'in öpüşlerini insanı şaşırtan ve inciten bir ataklık gibi değil de, fazla yakınına gelmiş olan bir şeyi yutmaya hazır, ruhu ve bedeni felçleştirici bir tehlike gibi duyumsamıştı.

Sert bir hareketle kendini kurtardı.

Bakışlarını erkeğin üzerinden ötelere dikmişti. Aslında onu, yaşama isteğiyle ve sabırsız bir beklentiyle iyice dolmuş olduğundan artık oyun oynayacak hali kalmamış bir çocuk gibi görmesi gerekirdi. İçinde ne olduğunu görmek için, kendine sunulan oyuncağı kırmış ve hayal kırıklığıyla kalakalmıştı.

Varvara bunu istemiyordu. Fazla ciddiye alınmak yerine, iç dünyasının ortaya dökületeği ve olmayacak yanılsamalarla sınanacağı kadar ciddiye alınmak yerine, oyun oynamış olmayı yeğlerdi. Karşısındaki hayal kırıklığı içindeki yüzden korktu.

Erik onun hareketindeki sertliği yanlış anladı. Fakat bu hareketle o da kendine geldi. Kadının oyun oynadığını sadece bir an için unutmuştu zaten. Heyecanı anında dağıldı. Sadece gözlerinde ve ağzının kenarında bir parça alay kaldı geriye. Kendi kendiyle alay.

İçerideki hava boğucu ağırlıktaydı. Güneş ince, beyaz perdelerden içeriye neredeyse engelsizce giriyordu, faytonların ve atlı tramvayın rahatsız edici gürültüsü de caddeden yukarıya kadar ulaşıyordu.

Varvara ağır ağır giriş holüne çıkmıştı, Erik de ona kapıya kadar eşlik etti. Birbirlerine tek söz söylemediler.

Kadın ancak kapıya vardığında arkasına dönerek Erik'i onun anlam veremediği tuhaf bir bakışla süzdü. Bu bakışta hem bir yazıklanma hem bir reddediş vardı, bir de erkeğe karşı küçük bir üstünlük, sonra bir de sanki çok hafiften bir

itiraf: "Seni gidi vahşi, senin ihtiyaç duyduğun ve seni doyurabilecek kadın olmayı istedim muhtemelen. Ama ben o değilim."

Bu arada da Erik'e, "Gelmeyeceğinizi varsayıyorum," dedi dalgın bir halde.

"İzninizle gelmeyeceğim!" diye yanıtladı o da kadının bakışlarını anlamlandırmaya çalışırken.

Sonra kapı kapandı.

*

Ruth değişmez yemek zamanı olan saat dörtte, dizi dizi odaların ortasında yer alan koyu renkli maun mobilyalarla döşenmiş geniş ve yüksek tavanlı yemek salonunda dakik olarak yerini aldı. Dış görünüşünü amcasının, yengesinin ve kuzeninin her zamanki beklentilerine uygun olarak iyice temizleyip parlatmış, bir uşağın elinde pamuklu beyaz eldivenlerle sessizce hizmet ettiği masadaki yerinde suskun oturuyordu. Katılanların hepsini yeterince meşgul eden yemek sırasında sohbet tek kelimelik konuşmaların ötesine geçmedi. Amca masada uzun konuşmaları sevmezdi, onun tabağına uygun parçaları koymaya çabalayan karısınınsa işi başından aşkındı.

Ancak herkesin önüne yeşil bardaklar içinde hiç kimsenin kullanmadığı ağız çalkalama suları konup, kahveyi her zaman kendi elleriyle pişiren yengenin önüne de gümüş kahve cezvesi geldiğinde masa biraz canlandı. Ruth herhalde bunu beklemişti. Yavaşça yerinden doğruldu ve ortadan kaybolmaya hazırlandı.

"Odana mı çıkıyorsun çocuğum?" diye sordu yengesi. "O zaman gittiğinde etrafına şöyle iyice bir bak. Bir genç kızın odası hiçbir zaman o kadar dağınık, o kadar zarafetten uzak görünmemeli."

Ruth yüzüne acınası bir ifade yerleştirerek, "Odamı hemen pırıl pırıl yapacağım," dedi aceleyle, "sonra çay saatine kadar tekrar dışarı çıkabilir miyim?"

"Çaya kadar mı? Acil bir şey mi var?"

"Evet, acil bir şey," dedi Ruth. Amcası ona baktı.

"Kime gideceksin? Okuldan biri mi?"

"Evet," diyen Ruth çoktan kavramış olduğu kapı kolunu sabırsızca oynattı.

"Uşağa söyle seninle gelsin ve dönene kadar da beklesin."

Ruth kapıyı sessizce kapatıp çıkarken amcası arkasından baktı.

"İlginç ve rahat bir çocuk bu," dedi sonra purosunu yakarken, "bu kadar az şey isteyen ve bu kadar az görünür olmaya çalışan bir başkasını daha tanımıyorum."

"Her ihtiyacı karşılandığı için," diye Baltık aksanını daha da belirginleştiren biraz yüksekçe ses tonuyla söze girdi karısı. Kadın Livonyalı bir baronesti.

"Hepsi mi? Biliyor musun, bir başka çocuk bu kadar uyumlu olmayabilirdi. Mesela bu saatlerin en özel, en baş başa geçirilen zamanlar olduğunu bildiği için hep dışarı gidiyor. Ama insan henüz on altısındaysa her zaman ölçülülükle davranmaz."

"O da öyle yapmıyor zaten. Sen her zaman Ruth'u idealize ediyorsun. Sadece daha fazla yakınlaşmak isteyecek kadar sevmiyor bizi. Bazen belki de kalpsiz biri olduğunu düşündüğüm oluyor."

"Ama Mathilde, ufacık bir çocuğun arkasından nasıl böyle kötü şeyler söyleyebiliyorsun? Belçika'dan gelen son mektubu bir oku, yatılı okuldakiler onu nasıl da övüyorlar ve geri gelmesini istiyorlar."

"Elbette şekerim, bunlar bilinen şeyler. O işlerine gelen bir öğrenciydi. Ayrıca oradakiler Katolik. Onlara nasıl güvenilir ki? Tam da bu yüzden Ruth'un bize taşınmasından yana olan bendim. Sonuçta ondan biz sorumluyuz. Eğitim

ve düzen içinde büyümesinden sorumluyuz. Oradaki akrabalarının Flaman soyluları olmasının kime ne yararı var? Asıl mesele görüşleri. Ve o insanları da bu açıdan hiç tanımıyoruz."

Amca yüzünde sıkıntılı bir ifadeyle susuyordu. Karısı için küçük Baltık taşrasının dışındaki herkesin "o insanlar" olduğunu biliyordu, oysa kendisi için tam aksine dünya Rus sınırının ötesinde başlıyordu. Karısının sadece bu sınırlı taşra seçkinliğini değil, o Baltıklı memleket duygusunu da gülünç bulmaktaydı. Taşıdığı Fransız ismi ve ailesindeki Alman ve Slav karışımlarıyla kendini öyle kozmopolit hissediyordu ki, herhangi bir ülkeye veya halka karşı hiçbir zaman bir karakter yakınlığı duymamıştı. Kendi çevresindekilerin çoğu gibi Rusya'dan yakınmamasının tek nedeni bunu centilmence bulmamasıydı.

"Ruth şimdi buradan gitmek istemeyecektir kesinlikle, anne," dedi kızı, "hele artık neredeyse yetişkin bir kız olmuşken. Sosyal çevreye başka hiçbir yerde burada olduğu kadar rahat adım atamaz."

Katıldığı davetlerde kızına eşlik etmekten pek hoşlanan babası, "Ama bana öyle geliyor ki, o böyle bir şeyi pek istemiyor," diye yanıtladı, "Ruth zaten yeterince değişik çevrelere girdi ve insan tanıdı, artık bunu önemsemiyor. Yani Tanrı'ya şükür Liuba, bir yıldan beri senin için yaptığımız şeyleri onun için de yapmamız gerekmiyor."

"Sen de iyisin gerçekten," dedi şakacı bir yaklaşımı hiç anlamayan karısı, "Ruth'u kendi kızından üstün tutuyorsun, Tanrı aşkına, bırak gitsin Belçika'ya!"

"Hayır!" diye öfkeyle karşılık verdi adam, sandalyesini masaya ters çevirerek eline bir gazete alıp kafasını gömdü. Asla açığa vurmamakla birlikte karısının tartışılmaz mükemmeliyetçiliğini ondaki en nahoş özelliklerden biri olarak görmüştü her zaman, fakat onun bu espri yoksunluğunu neredeyse daha da beter buluyordu.

"En özel, en baş başa geçirilen zaman" tamamen berbat olmuştu.

*

Ruth, masadaki boş yeriyle bile masum bir oyunbozan rolü oynadığının farkında değildi elbette, hatta dünyanın hangi ülkesinde –Belçika'da mı, Rusya'da mı, yoksa Almanya'da mı– bulunduğunu bile o an belki de tamamen unutmuştu. Ellerini arkasında kavuşturmuş, başını biraz öne eğmiş, odasında durup dinlenmeden bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu ve yüzünde daha önce derste sırasında otururken olduğu gibi, içinden çıkamadığı düşüncelere dalmışçasına bir ifade vardı. Ateş basan yanaklarına hayat dolu bir kırmızılık yayılmıştı ve sanki düşüncelerini netleştiremiyormuş gibi zaman zaman başını sallıyordu.

Bir süre sonra durdu, alnındaki saçları geriye itti ve "odayı pırıl pırıl yapmak" için verdiği söz aklına geldi. Odayı olağanüstü bir hızla topladı. Ortalıkta duran her bir nesne en yakındaki çekmecenin içini boyladı, bu iş titizlikle halledildikten sonra odada şaşırtıcı ölçüde az eşya olduğu ortaya çıktı, bunları da yengenin deyimiyle "zarif" bir şekilde düzenlemek mümkündü. Şirin mobilyalarıyla çok kullanışlı küçük bir odaydı kızın odası, içeride kırmızı kadife kaplı bir köşe koltuğu, hatta üzerinde cam bir köpek figürü bulunan bir de biblo rafı vardı. Yine de içinde yaşayanı yansıtmıyor, daha çok iyi döşenmiş bir otel odasına benziyordu. Burada uyuyan, çalışan ve düşler kuran insanın kimliği hakkında bir şeyler anlatan ne bir iş ne de bir hobi ürünü vardı ortalıkta. Sanki Ruth burada da her gün, daha önce sınıfta söylemiş olduğu gibi "Yakında buradan ayrılıyorum," diyordu.

İşi bittiğinde alelacele yumuşak İngiliz yününden gevşek örgülü gri bir bereye uzanıp oğlan çocuğu kasketi takar gibi

başına geçirdi ve mutfağın bitişiğindeki hizmetkârlar odasında oturan uşağa seslendi. Adam üzerinde çiçek işlemeli yakasız gömleğiyle ata biner gibi bir banka oturmuş parlattığı bıçakları aynı ritimde elinden bırakarak şarkı söylüyordu. Becerikli bir adam olan uşak genç bir Tatardı, Müslümandı ve her zaman son derece sakindi. En severek yaptığı şeyler dua etmek, şarkı söylemek ve uyumaktı. Ruth'un seslendiğini duyunca siyah üniforma ceketini aceleyle üzerine geçirip kapıyı açtı.

Ruth Finlandiya Garı'na kadar kendisine eşlik etmesini isteyip uşağı oradan gönderdi.

Delikanlı şapkasını çıkarıp vagon kapısının yanında durduğunda, "Şimdi kendi arkadaşlarının yanına gidebilirsin Basil," dedi ona, "fakat saat dokuzda beni tekrar burada beklemelisin."

Basil tepesinde daire biçimi kazınmış bir alan görünen, kısacık saçlı başını anlayışla salladı, fakat bir yandan da küçük hanımefendisine biraz kaygıyla baktı. "Kendi arkadaşlarının" yanına gitmeyi o da istiyordu, fakat Ruth'u böyle tek başına, korunmasız koskoca dünyanın içine bırakmak, hem de sokaklarda bir yığın sarhoşun dolaştığı akşam vakti, delikanlıya olmayacak bir şey gibi geldi.

"Sizinle birlikte trene binmeme izin vermenizi rica edebilir miyim?" diye sorarken kendi eğlencesinden gönüllü olarak vazgeçerek verdiği kahramanca kararla mücadele ediyordu.

Ruth delikanlının, o anda saf görünen uyanık Tatar simasına bakıp gülerek başını salladı.

"Benim şimdi gittiğim yere kimse benimle gelemez!" dedi resmi bir tavırla.

Yolculuk sırasında her şeyi ardında bırakmaktan hoşnut biri gibi sabırsızlık içinde dışarısını seyretti; gittiği kısa mesafe, onu gerçekten uzaklara, tamamen başka, uzak bir diyara götürüyormuş gibi uzun gelmişti kıza. Fakat sonra küçük

istasyon binasının önünde inip insanlara yol sormak zorunda kaldığında korktuğunu hissetti. Hayal etmiş olduğu şey –kaçınılmaz biçimde, ister istemez– çok belli bir şeydi ve bunu sadece düş gücüyle süslediği sürece her şey kendiliğinden gerçekleşecek gibi görünüyordu. Ne var ki şimdi, bir yabancı gibi karşısına çıkan ve hayallerine müdahale eden gerçekliğin görüntüsüyle sarsılmıştı; aslında her şey tam insanın düşlediği gibi şekillenmeye devam etse daha güzel olurdu.

Sonunda aradığı eve yaklaştığında korku duygusu azalacağına arttı. Aniden uyanıp da kendini hiç tanımadığı yabancı bir yerde yapayalnız bulmuş gibi hissediyordu. Derin bir korkuya ve müthiş bir çekingenliğe kapılmıştı, bahçe parmaklıklarının önünde felçleşmiş gibi kaldı.

İşte ev karşısındaydı, bir hizmetçi kız ön taraftaki çakıl kaplı geniş yolda sokağa kadar taşmış olan saman saplarını süpürüyor, yanında da şapkasını ensesine kaydırmış bir oğlan çocuğu durmuş onu seyrediyordu. Az sonra onu fark edecekti. Aslında Ruth hemen geri dönmeyi yeğlerdi.

"Yum gözlerini – kaç git!" diye sabırsızlıkla içinden geçirdi. Fakat bunu yapamazdı. Buraya kadar gelmişken kendi kendini yarı yolda bırakamazdı elbette.

O sırada çitteki leylak çalılarının arasında bir bülbül öttü.

Sonra alçak, çok alçak bir sesle onu çağırırcasına bahçenin içinden bir ikincisi yanıt verdi.

Ruth'un bakışları evi tarayarak bahçeye kaydı ve hayranlıkla orada sabitlenip kaldı.

"İlkbahar!" diyerek iç geçirdi epey yüksek sesle. Bu yıl ilkbaharı görmemişti daha. Ancak az önce, yeşil kayınların altından istasyondan eve yürürken, ilkbaharın geldiğini ve yol kenarındaki çimenlerin arasında beyaz anemonların açtığını fark etmişti. Şimdi gördükleri ona, sadece bu bahçeden çıkan insanların biraz yollara serpiştirdiği bir baharmış gibi geliyordu. Fakat ilkbahar bu bahçede evindeydi, buradan yola çıkmalıydı; kendi de şimdi ardında baharın çiçeklen-

diği parmaklıkların hemen dibinde duruyordu. Güneşin çevresine dokuduğu kırmızımsı altın gibi havanın içinde, meyvelerin henüz patlayan çiçekleri ve ağaçların taze narin yapraklarıyla, eski evin arkasından bir masal gibi göz kırpıyordu ilkbahar. Buraya adım atmak düşten hiç ayrılmamak gibiydi.

Jonas bir kız olup olmadığından tam emin olamadığı birinin ardında durduğu bahçe kapısına merakla yaklaştı.

"İçeriye girmek istiyorum!" dedi Ruth rica edercesine.

*

Erik ve Klara-Bel oturma odasının terasa bakan tarafında henüz toplanmamış öğle yemeği sofrasının başında oturuyorlar ve Erik her zamanki gibi karısına coşkuyla günün ufak tefek olaylarını anlatıyordu. Espri dolu bir anlatımla kız okulunu ve Ruth'u betimledi. Varvara'nın şehir evine yaptığı ziyarete kısaca değinip geçti.

O sırada Jonas nefes nefese içeri daldı.

"Baba, burada seninle konuşmak isteyen biri var. Adı Ruth. Onu senin çalışma odana götürdüm."

"Ah Jonas!" diye bağırdı annesi. "Bunu nasıl yaparsın? İçerisi felaket görünüyor olmalı! Onu buraya getir Erik! Lütfen, onu buraya getirsen daha iyi olur! Gonne bir toplasa ortalığı!"

Erik onu duymuyordu artık. Uzaklaşmıştı bile.

Hızlı adımlarla koridoru geçip odasına girdiğinde Ruth ellerini göğsüne iyice bastırmış, hafifçe öne eğilmiş odanın ortasında duruyordu. Edindiği ilk izlenim, kızın öylesine hafif bir sesle, "Bana yardım eden kimse yok!" demiş olduğu andaki gibi ürkeklik ve yalnızlık duygusu içinde olduğuydu. Ruth'un korku dolu iri gözleriyle ona bakarken oradaki duruşu okul avlusundaki kayıtsız oğlan çocuğu halini hiçbir biçimde anımsatmıyordu.

Erik, beklenmedik bir konuk geldiğinde ona önce oturacak bir yer gösterip dostça bir şeyler söylemek gerektiğini zorlukla düşünebildi. Bütün bu davranışlar şimdi ona sanki başka bir dünyaya aitmiş gibi geliyordu, çok derinden sarsıldığı belli olan bu çocuksu, ürkek varlığın karşısında her türlü görgü kuralını unutmuştu. Kız sanki ıssız bir adada, engin bir denizin kıyısındaki ıssız bir kumsalda tek başına kalmış gibi duruyordu karşısında; halktan bir çocuk ve etrafında, başının üstünde süzülen birkaç martıdan başka bir şey yok.

Bu izlenimin etkisiyle elinde olmadan ancak şöyle bir sevinç cümlesi kurabildi: "Bana mı geldin?"

"Sen" diye hitap etmesinin kızın üzerinde kurtarıcı bir etkisi oldu. O sadeliği içinde bu hitap Ruth'a, iç daraltan yadırgatıcı gerçekliği bir anda dağıtan, kızın özlediği ve hayal ettiği düşsel bir şeye dönüştüren sihirli bir sözcük gibi göründü.

Erik'e doğru bir adım attı, aydınlık bir ifade tüm yüzüne yayıldı ve kalbinin çarpışı soluğunu keserken ellerini göğsüne daha da sıkı bastırarak çocuksu bir tarzda "Teşekkürler!" dedi.

Erik ortalıkta duran sandalyelerden birine oturup kızın ellerini kendininkilerin arasında sıkıca tuttu. Bu eller titriyordu, kızın ne kadar solgun ve narin göründüğünü fark etti, daha önce onda görmüş olduğu o taşkın yaşam enerjisi yanıltıcı olmalıydı.

"Korkuyor musun?" diye sorarken bakışlarını o narin yüzde dolaştırdı.

Kız hafifçe başını salladı, hâlâ yabancı bir avucun içindeki bir kuş gibi titriyordu.

"Bana gelip de benden korkmuyorsun herhalde? Niçin geldiğini söyle bana."

Ruth beresini başından çıkararak düşündü. Zihninde kararının bütün oluşum sürecini okuldaki ilk izleniminden

başlayarak gözden geçirdi, fakat öylesine ayrıntılı ve çapraşıktı ki toparlayıp anlatması pek de kolay eğildi.

Meselenin özünü yakalamaya çalıştı. Bu sefer her şeyi unuttu. Düpedüz anlatması mümkün değildi.

Ve Ruth birdenbire gözyaşlarına boğuldu.

"Sevgili çocuğum," dedi Erik ve kızın yere eğdiği yüzüne düşmüş olan dalgalı dağınık saçları alnından geriye itti. Sonra ellerini yine kendi ellerinin arasına aldı.

"Bana güveniyor musun?" diye sordu.

"Evet!" dedi kız alçak sesle.

"Koşulsuz mu?"

"Evet!" dedi kız tekrar.

"O zaman ne titremene gerek var ne de korkmana. Şimdi tedirginliğini kararlılıkla üstünden atmayı dene. Tam bir kararlılıkla, anladın mı? O zaman olacak, göreceksin."

Ruth bütün bedenini dolaşan asabi titremeyi durdurmak için çabaladı. Erik, kız bunun üstesinden gelene kadar birkaç dakika sükûnetle bekledi. Sonra yine ilk sorusunda ısrar etti: "Pekâlâ, şimdi bana niçin geldiğini söyle. Elinden geldiği kadarıyla. Bir dene sadece. Ben sana yardım edeceğim."

Ruth iç geçirerek güvensiz bir ifadeyle söze başladı: "Bir süre sonra artık okula gelmeyeceğim..."

"Gelmeyeceksin. Biliyorum. Sonra?.."

"İşte bu yüzden gelmem gerekiyordu."

Düşüncelerini düzene sokmak ister gibi sözlerine ara verdi, sonra dokunaklı bir ifadeyle çekingence devam etti: "Benim kimsem yok zaten!"

Erik'in içine bir ateş düşüp yüreğinin derinliklerine kadar indi. Bu çocuğa hissettiği kadar yoğun ve içini titreten bir şefkati daha önce hiç hissetmemişti. Kendini ona adamak, onu kendine ait bir şeyi sahiplenir gibi sahiplenmek için içinde aniden öyle güçlü bir istek doğdu ki, elinde olmadan bunu şimdiden gerçekleşmiş kabul ederek hiçbir engel bırakmak istemedi.

"Buraya ait olmak ister misin, Ruth?" diye sordu.

"Ah, evet!" diye bağırdı kız heyecanla ve sonra hararetle ekledi: "Her zaman!"

Yüzü değişmişti, şimdi çok koyu görünen gözleri ıslak kirpiklerinin arasından gülümsüyordu. Bir kez daha "Teşekkür ederim!" demeyi çok isterdi. Çünkü o an düşündüğü ve hissettiği her şey bu sözcüklerle özetleniyordu. Fakat yinelemeye çekindi.

Erik sanki zihninde bir planı tartıyormuş gibi ciddiyetle önüne bakıyordu.

"Okulu bıraktıktan sonra bazı dersler almaya devam edeceksin herhalde," dedi onu gerçekliğe geri çağırarak, "en azından arzu edilen bu olmalı. Bu dersleri benden almak ister misin?"

Ruth hevesle başını salladı.

"İyi. O halde birlikte çalışacağız." Ve hafif bir vurguyla devam etti: "Çok çalışacağız Ruth! Bunu sen de isteyecek misin? O yazdığın kompozisyon bizi bir araya getirdi değil mi? Neyse, hem ürkütücü hem de sevindirici olarak bu böyle. Öylesine çetrefil, dizginsiz, olgunlaşmamış fikirlerle dolu böylesine küçük, şirin bir kafa daha önce hiç karşıma çıkmamıştı. Buna inanıyorsun, değil mi?"

Kız sadece gülümseyip güvenle ona baktı, sanki şöyle düşünüyordu: "Sen onu düzene koyup karmaşayı çözeceksin!"

Erik bir şey söylemeden onu izliyordu ve kız gözüne yine yolunu kaybetmiş çaresizlikle kanat çırparken kendini sıcak bir yuvada bulan bir kuş gibi göründü.

Dışarıda, gökyüzünde mayıs güneşi kararsızdı ve bahçenin ötesindeki nemli çayırlardan yükselen sisin arasından süzülen ışıkları neredeyse akışkanlaşmış erguvan kızıllığındaydı. Henüz perdeleri takılmamış olan her iki pencere de doğruca arka bahçeye bakıyordu. Kayın yaprağı tomurcuklarının taze baharlı kokusu yumuşak akşam rüzgârıyla odanın içine kadar geliyor, bülbüllerin yorulmak bilmeyen hararetli çağrıları duyuluyordu.

Erik Ruth'a bakarken rahatsız edici bir şey geldi aklına.

"Anlatsana," dedi beklenmedik bir şekilde, "sokakta selam verdiğin adam kimdi?"

Kız hafifçe kızarıp sıkılganlaştı, fakat bu arada dudaklarının kıyısında dizginlenmiş bir haşarılık kıpırdanır gibi oldu. Yanaklarında onu ele verircesine iki şakacı çukurluk belirdi.

"Şey... ah, o! Onu tanımıyorum ki."

"Ama sana sanki birbirinizi tanıyormuşsunuz gibi baktı. Bu nasıl oldu?"

"Evet, öyle oldu," diye iç çekerek söze başladı Ruth, sonra düşünerek devam etti: "Açıklaması kolay değil gerçekten. Ben onu seçtim, ama onun bundan haberi yoktu."

"Seçtin mi? Ama sevgili çocuğum, bundan kimse bir şey anlamaz," dedi Erik sabırsızca, "zihnini toplasan iyi olur Ruth! Daha açık konuş. Evet?"

"Konuşmaya çalışıyorum zaten!" dedi kız yılgınlıkla. "Ama o kadar zor ki! Bu kızlarla aramızda oynadığımız bir oyundu, kahvaltı teneffüsünde avluda oynadığımız bir oyundu sadece ve aşağı yukarı o adama benzeyen birinin ortaya çıkması gerekiyordu. Ben de onu seçtim işte, çünkü oyun gerçek birini düşününce daha güzel oluyordu."

"İyi de adam ne düşündü acaba? Mesela önce sen onu selamladığında?"

"Bunu yapmak zorundaydım ama. Yoksa ne yapması gerektiğini nereden bilecekti? Selam versin mi, vermesin mi?"

"Peki ya sokak ortasında sana kur yapmaya kalksaydı? Bunu hiç düşünmedin mi?"

Kız şaşkınlıkla ona baktı.

"Bunu yapmaya izni yoktu ki. Bu onun rolüne hiç uymazdı. Onun asil ve mutsuz olması gerekiyordu."

Erik'in ağzından hafif bir ses çıktı. Ciddiyetle, neredeyse kaygıyla kıza bakıyordu.

"Sizin çocukça oyununuzda, evet. Peki, ya gerçeklikte?" diye sordu ağır ağır konuşarak. "Düşüncelerini daha

iyi denetleyemez misin? Kurguyla gerçeği birbirinden ayıramaz mısın? Bunu yapabilmelisin Ruth! Şimdi söyle bana, ya adam onun için kurguladığın rolün dışına çıksaydı?"

Kız düşündü.

"O zaman gözlerimi kapatır oradan kaçardım."

"Gözlerini kapatmakla görünmez mi olacaktın?"

"Görünmez mi? Hayır! Ama o görünmez olacaktı. O zaman bir başkasını aramak zorunda kalacaktım."

"Bir başkasını mı?!"

Ruth başını salladı.

"Burada çok var öyleleri!" diye onu temin etti içtenlikle.

"Bunu gerçekten yapar mıydın? Aklını başına toplasana biraz! Yaptığının ne kadar çocukça ve cüretkârca bir şey olduğunu hâlâ anlamadın mı?"

Ruth mutsuz görünüyordu. Erik'in ona sitem ettiği belliydi. Bununla ne kastetmiş olabileceğini düşündü. Yabancı bir adam için ona biçtiği rolün dışında niçin kaygılanması gerektiğini anlamıyordu.

"Ona ihtiyacım vardı ve onu aldım!" diye bağırdı acıklı bir yüzle.

Erik ayağa kalktı ve odada birkaç kez gidip geldi. Sonra onun kalktığı sandalyenin kenarına ilişmiş olan Ruth'un önünde durdu.

"Söyle bana, sokaklarda selamlaştığın başka yabancılar var mı?"

"Evet, sokaklar onlarla dolu."

"Erkekler mi?" diye duraksayarak sordu Erik.

"Erkekler de. Okul için her zaman yeniliğe ihtiyacım var. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar da."

"Erkeklere 'okul için' ihtiyaç duymakla ne kastediyorsun?"

"Kızlara anlattığım hikâyelerde hep bir erkek olmalı. En sevilenler de küçük bir bıyığı olanlar. Fakat benim başka hikâyelerim de var, çok çok daha güzelleri, müthiş güzelle-

ri," diye heyecanla devam etti kız, "benim en sevdiklerim çocuklara dair olanlar."

"Bunları okuldaki kızlara anlatmıyor musun?"

Ruth başını sallayarak, "Bunları beğenmiyorlar," dedi üzüntüyle.

Erik onun yanında pencerenin kenarında duran deri koltuğa oturarak biraz öne doğru eğildi.

"İleride bunları bana anlatmak ister misin?" diye sordu Erik ciddiyetle. "Fakat istisnasız hepsini. Benim göremeyeceğim köşelere bir şeyler saklamadan. Bu hayal dolu ve yaramaz akıldan geçen her şeyi bilmeliyim ve duymalıyım. Seninle sıkı bir sözleşme yapmalıyız: Artık hikâyelerini başka hiç kimseye anlatmamalısın. Sadece bana. Her zaman hepsini buraya getirmelisin. Buraya ait olmak istemiyor musun zaten. Bunu koşulsuzca ve söz dinleyerek yapacak mısın?"

Ruth kocaman açtığı şükran dolu gözlerini ona çevirmişti; Erik düşüncelerinin bir ifade kazanabilmek için zihninde boşu boşuna çabaladıklarını kızın yüzünden okuyabiliyordu, ama buna rağmen onun içinde yeni bir mutluluğun nasıl yoğun bir coşkuyla yükseldiğinin farkında bile değildi. Ruth bunu Erik'e söylemeyi çok isterdi, ne var ki bunun yerine o dilsiz duygunun içinde tamamen suskunlaştı ve aniden, sanki sözcüklerin yerine en azından bir jestle kendini ifade etmek ister gibi, oturduğu sandalyeden yere kayıverdi, sanki birisi ona yol göstermiş gibi bir çocuğun Noel'deki beklenti dolu bakışlarıyla Erik'in karşısında diz çöktü.

Kendisini öylesine mutlu hissediyordu. Evinde gibi. Korunmuş hissediyordu. Buradan gelecek her şey iyi olacaktı.

Erik hafifçe onun saçlarını okşadı. "Hadi, sözleşmemizi sonuna kadar dinle," dedi dingin bir sesle; Ruth tümden sessizleşerek kulak verdi. "Sen bana hikâyelerini armağan ettiğinde ben de sana bir şey armağan edeceğim. Kendi düş âleminde takılıp kalmamalısın, bana kalırsa aksine berrak

bir bakışla hayatın –sahici, muhteşem hayatın– vardığı yere kadar gitmelisin. Başlangıçta bu seni biraz zorlayacak bile olsa sana şimdiye kadar sadece hayal etmiş ve dizelere dökmüş olduklarından daha güzel şeyler öğreteceğimi düşünüyor musun?"

"Ah, evet!" dedi kız özlemle, ellerini beklediği bir şeye doğru istekle uzatır gibi. "Bu bütün hikâyelerin en güzeli!"

Ruth bu ifadeyi daha önce okul avlusunda kızlara da kullanmış olduğu için Erik'in dikkatini çekti.

"Bu sabah okulda kızlara yeni bir şeyler planladığını anlattığında da tam bunları söylemiştin. Neydi o?"

Ruth'un olduğu yerde büzülerek başını önüne eğmesi Erik'i şaşırttı.

"Neydi o?" diye sertçe yineledi.

"Bunu söyleyemem," dedi kız ürkekçe, "lütfen, lütfen, olmaz."

Erik kızın elini canını acıtacak kadar sıkıca bileğinden kavradı.

"Eğer söylemesi sana bu kadar zor gelen bir şeyse o zaman söylemen bir o kadar gerekli. Bunu bilmem gerekiyor, hemen, şimdi Ruth."

Kız acıyan elini onunkinden kurtarmaya çalıştı, bunu başaramayınca da yüzünü, neredeyse Erik'in ceketinin koluna gömecek kadar iyice eğdi.

Erik kızın başını geriye çekip yüzüne baktı. Bu yüz kor gibi yanıyordu.

"Saklanmanın yararı yok," dedi beklenmedik bir yumuşaklıkla, "her zaman sözümü dinlemen gerekecek çocuğum. Haydi uzatma!"

Ruth ellerini dizlerinin önünde birleştirdi, sonra yalvarırcasına bir ifadeyle Erik'e doğru uzattı.

"Sadece şuydu... Bütün o hikâyelerden birden öylesine bıkmıştım ki; bir anda tümüyle tıkandım, artık hiçbir şey düşünmek istemiyordum. Ne kadar güzel hikâyeler düşün-

sem de, içlerinde ne kadar çok insanla düşünsem de, ben hep yalnız kalıyordum. İnsanlar selam veriyor ve yürüyüp gidiyorlardı. Sonra içimi öyle bir özlem kapladı ki, dört gündür öyle büyük bir özlem duydum ki. Artık oyuna devam edemiyordum. Artık olmuyordu."

"Neyin özlemi?" diye sordu alçak sesle Erik.

"Buraya gelmenin özlemi!" dedi Ruth yavaşça ve başını çevirdi.

Erik onu bıraktı, yüzünü tekrar koluna gömmesine izin verdi.

İki koluyla birden onu sardı.

II.

Erik, şapkası ve eldivenleri dizlerinin üstünde, Ruth'un amcası ve yengesiyle birlikte onların kabul salonunda oturmuş, gözlerini onlara dikmiş ikisinin konuşmalarını dinliyordu.

"Mathilde, bence bu sizin yolculuğunuzla çok iyi denk düşüyor," diyordu amca, "siz Liuba'yla Wiesbaden'dayken Ruth burada çok denetimsiz kalacaktı. Bu yıl tanıdıkların çoğu yazlığa değil de yurtdışına giderken koca tatil boyunca kız ne yapardı bilmiyorum."

Erik insanların dış görünümlerine dikkat eder ve bundan büyük ölçüde etkilenirdi. Amca, artık aralara kırların karıştığı kül sarısı saçları ve sakalıyla, geniş omuzları, yapılı bedeni ve kadınsı zariflikte elleriyle üzerinde iyi bir izlenim bırakmıştı. Konuşması ve duruşu bir parça Ruth'u hatırlatıyordu. Buna karşın yengeye karşı tam bir antipati hissetmişti.

"Yazlıklarındaki çeşitli tanıdıklara yapacağı bu tür ziyaretler de Ruth için pek uygun bir meşgale olmayacak," diye vurguladı karısına bakarak; "yapacağı bir şeyler olmalı, gerçek bir işle uğraşmalı, çaba göstermeli. Bedensel, hatta zihinsel zorlanma bile meşguliyet azlığından daha iyidir. Bu

yaşlarda insanın güçlü besine ihtiyacı vardır ve en çok da Ruth'un buna ihtiyacı var."

"Gördün mü, her zaman ne söylüyorum ben?" diye söze giren yenge kocasına doğru anlamlı bir edayla başını salladı. "Her zaman onu fazlasıyla rahat bıraktığımızı söylüyorum. Ama böylesi senin kolayına geliyor hep."

"Ah Tanrım! Bu yaşta bir kızla daha ne yapmayı düşünüyorsun sen?" diye alttan alarak karşılık verdi amca. "Oda temizliği yaptıracak halimiz yok herhalde."

"Hayır, böyle olmadığını sen de biliyorsun sevgili Louis! Bunu yüzüme vurur gibi yapmana gerçekten gerek yok! Sanki Ruth'a basit hizmetkârlara yaraşan işleri yaptırıyormuşum gibi!" dedi karısı şaka yollu bir abartmayı son derece ciddiye alarak. "Fakat ev işleriyle bir parça ilgilenmek Ruth için pekâlâ uygun olabilir. Liuba'yı da buna özendiriyoruz. Sonuçta kadının işi bunlar."

Erik gözlerinde pek gizleyemediği bir alayla yengenin hatırı sayılır irilikteki cüssesine baktı, dışa karşı sergilenen iyi davranışların doğal bir çekiciliğin eksikliğini örtememesi kadının tüm varlığında hissettiği tipik bir özellikti.

"Bu konuya gelince," diye sabırsızlıkla kadının sözünü kesti Erik, "daha fazla kaygılanmanıza gerek yok. Hizmetin her alanda eksiksiz olduğu böyle bir evde 'ev işlerine yardım' çiçeklere su vermekten veya kahve pişirmekten öteye geçmez, en iyi durumda sıradan bir oyundur, en kötü durumdaysa, kişi bir şeyler başardığı kuruntusuna kapılır. Bunun yerine oda temizliği bence daha yeğlenesidir."

Amca neşeyle güldü. "İşte şimdi karımın moralini iyice bozdunuz!" diye takıldı. "Fakat ikinizin de Ruth'u boyunduruğa almaya niçin bu kadar hevesli olduğunuzu hiç anlamadığımı itiraf etmeliyim. Elbette daha önce önermiş olduğunuz eğitime asla karşı değilim, aksine küçük için seviniyorum. Fakat sizden oda temizleme işine bir daha simgesel anlamda bile değinmemenizi rica edeceğim. Yeter ki bunu

fazla ciddileştirmeyin. Ruth ortalıkta gezinmeye ve neşe içinde tembellik yapmaya alışkındır."

"Sanırım yanılıyorsunuz," dedi Erik kesin bir ifadeyle. "Ruth ne tembel ne de neşeli bir kız. Kendi yarattığı bir düş âleminde kendini tüketmeye alışmış sadece. Böylece bir bakıma kendi yaşının ötesine geçiyor, bir bakıma da gerisinde kalıyor. Daha önce hiç bu kadar dengesiz bir gelişimle karşılaşmamıştım. Bunu zamanında durduramazsak Ruth düş gücüyle kendi kendini hasta etme riski altında."

Amca hayretle başını salladı.

"Bu tuhaf ama," dedi, "ben Ruth'u her zamangayet pratik bir kız olarak gördüm. Onda düş gücünün en ufak bir izini bile fark etmedim. Her zaman dolaysız ve mantıklı konuşur. Çoğunlukla da hiç konuşmamayı yeğler. Genç kızların normalde kendilerini hayallere kaptırdıkları noktalarda onun ne kadar aklı başında olduğunu bir bilseniz! Bu yanı her zaman çok hoşuma gitmiştir. Bu konuda Liuba onun eline su dökemez."

Karısı ona kırgınlıkla baktı.

"Neyse ki öyle!" diye biraz asabiyetle doğruladı. "Liuba, sırf en rahatı öyle olduğu için gri bir çuvala sarınmış gibi ortalıkta dolaşmaz. Hele ki, bir düşünün, kızım Ruth'a geçenlerde, 'Bekle', demiş, 'bir yıl daha geçsin, güzelin çirkinin ne olduğunu fark edeceksin, o zaman aynanın önüne geçip soracaksın: Beni beğeniyor mu?' Genç kızlar aralarında nasıl konuşur bilirsiniz işte! Peki, Ruth ne cevap vermiş dersiniz? Sadece gülüp hayretle şunu sormuş: 'Ben onu beğeniyor muyum diye sorsam daha iyi değil mi?'"

Tam o sırada kapı açıldı ve Ruth içeriye girdi.

Bir konukla karşılaşacağından habersiz, doğruca kendi odasından geliyordu. Beklenmedik bir şekilde Erik'le karşılaşınca irkilerek kıpkırmızı oldu.

Onu, kendini öylesine uzak hissettiği bu evdekilerin arasında görmek ve ruhunu tümüyle dolduran bir imgenin

uzak durduğu ve kaçtığı bir ortama karışması kızın üzerinde tuhaf bir etki yaratmıştı. Aynı, bir hayal kahramanının muhteşem düşlerin içinden çıkıp sıradan bir sohbet için gerçek yaşamın içine inmesi gibi, insanın sözlere bile dökemediği en özel şeylerle bir anda argoya çevrilmiş şekliyle karşılaşması gibi.

Onun buraya geleceği, hele akrabalarıyla konuşacağı aklının köşesinden bile geçmemişti. Erik'in bu konuyu başka bir âleme –Ruth'un âlemine– ait kalacak şekilde ele alması gerekirdi. Bunu bilse daha bu gece gizlice kaçar, yalınayak ona koşardı.

Öyle sıkıntılı bir halde ve yüzünde ürkek bir ifadeyle kapı aralığına sıkışmış gibi dururken müthiş beceriksiz ve kıpkırmızı görünüyordu. Fakat hissettiği sıkılganlık değildi, ona ait olan hassas bir şeyin yabancı gözlerin önünde sergilenmesinin ve üstünde konuşulmasının kıza hissettirdiği, öfke ve utanç karışımı içinden çıkılmaz bir duyguydu.

"Ee, Ruth böyle mi davranılır?" dedi yengesi uyarırcasına. "Biraz daha yaklaşamaz mısın?"

O zaman kız şaşırtıcı bir şey yaptı. İki elini birden gözlerinin yan tarafına götürdü, odayı yüzünü böyle bir tür at gözlüğüyle gizlemiş olarak, yabancılardan korkan bir çocuk gibi geçip üçünün etrafında oturdukları oymalı sehpanın yanına kadar gitti.

Amcası güldü, karısı küçümsemeyle baş sallayıp ceza verir gibi konuştu: "Bu yaşta bir kız!"

Ruth içeriye girdiğinde başını ondan yana çevirmiş olan Erik sessizce ve dikkatle onu izliyordu. Kız yanına iyice yaklaştığında uzanıp ellerini yüzünden çekerek sordu: "Bugün bana niçin bakmak istemiyorsun Ruth?"

Ruth yanıtlamadı. Hâlâ kıpkırmızıydı ve gözlerini yere dikmiş duruyordu. Dün içini öylesine minnetle doldurmuş olan bu 'sen'li hitaptan bugün neredeyse incinmişti. Burada, bu ortamda kulağa çok farklı geliyordu, bir yığın yetişkinin

arasındaki bir çocuğa karşı seçilmiş bir hitap tarzı gibi. Evet, orada Erik'in ve diğerlerinin karşısında duruyordu ve onun hakkında pazarlık yapıyorlardı; söz konusu olan kendi meselesi değilmiş gibi, ona ait değilmiş gibi – ihanete uğramış ve satılmış hissediyordu kendini.

Erik tarafından ihanete uğramış ve satılmış hissediyordu.

"Ruth'u şirin bir yanıyla tanıyorsunuz," dedi amcası hâlâ gülümseyerek, "ama durum göründüğü kadar kötü değil. Sana ne oldu küçüğüm? Daha önce hiç utangaç halini görmemiştim."

Ruth'a yadırgayarak bakmakta olan Erik dikkatleri onun üzerinden uzaklaştırmayı denedi.

"Biz de sonuca varmak üzereydik," dedi sıcak bir sesle ve amcaya dönerek planladıkları eğitim programının günü ve saatlerine ilişkin bir soru sordu.

Ruth onların konuşmalarına hiç dikkat etmeden kayıtsızca bekledi. Yalnız yüzünün kızarıklığı yavaş yavaş dağılırken yerini saklı bir hüzne ve hayal kırıklığına bırakıyordu. Gözlerini yerden kaldırmadan parke zeminin pırıltılı desenlerini incelemekteydi.

O sırada Erik vedalaşmaya hazırlanırken amcasının şunları söylediğini duydu: "Sizin için gerçekten büyük bir fedakârlık olmayacaksa okul çıkışı öğleden sonraları sizi burada bekliyoruz o halde!"

"Hayır!" diye bağırarak aniden araya girdi Ruth. Sanki birden uyanmış gibiydi. Gözleri şaşkınlıkla ve kıvılcımlar saçarak birinden diğerine gidip geliyordu. "Buraya mı? Burada bir yanlışlık var. Ben buradan gideceğim."

Kız hiçbir tutukluk göstermeden kesin bir dille bu açıklamayı yapınca hepsi hayretle ona baktılar. Fakat Erik aceleyle yerinden kalktı.

"Aslında bu en iyisi," diyerek elinde olmadan kızı onayladı, "eğer yol Ruth'u korkutmazsa ve akşamı bizimle birlikte geçirmek isterse yaz günleri boyunca bunu tercih edebiliriz."

Şimdi az önceki kendinden emin üstünlük duygusuyla değil, biraz telaşla konuşmuştu. İçinde bulundukları durumda Ruth'u o denli inciten ve rahatsız eden şeyin hafif bir dalgası, kızın o öfke dolu ürkekliğini birden kavramış gibi şimdi ona da ulaşmıştı sanki. Ruth'un gözlerinin öylesine sitem dolu ve hiç de çocuksu olmayan, neredeyse sert bakışlarla kendisine dikilmiş olduğunu fark edince, onu ilk kez yanına geldiği kendi sessiz çalışma odasından başka bir yerde görmek istemiş olması bir anda kendine de garip geldi. Fakat bunu neredeyse rastlantı böyle ayarlamıştı. Ne var ki Ruth rastlantıya izin vermedi. Düşlemiş ve yürekten istemiş olduğu şey, net ve zorlayıcı bir hayal gibi gözlerinin önünde duruyordu.

Erik amcasıyla birlikte odadan çıkıp yengesi de oradan ayrılınca, Ruth bir şey onu çok meşgul ettiğinde hep yaptığı gibi ellerini arkasında kavuşturup başını öne eğerek öylece hareketsiz durdu. Holden kapanan sokak kapısının sesi duyuldu, sonra da taş basamaklardan hızla inen ayak sesleri. Ardından ortalık sessizleşti.

Kız, her iki pencerenin köşelerinde duran yüksek salon bitkilerinin ve palmiyelerin arasından süzülen parlak güneş ışığının dolduğu, üstleri toza ve ışığa karşı çoktan tüllerle örtülmüş olan tabloların altın yaldızlı çerçevelerini ışıldattığı odaya bir peçenin ardından bakarmış gibi baktı.

Ruth az önce Erik'in oturmuş olduğu sandalyeye doğru ağır ağır yürüdü. Oturup kollarını masaya, başını da kollarına dayadı.

Ve sonra acı acı ağlamaya başladı.

*

Öğlen yemeğinde amcası Ruth'un düşünceli olduğunu fark etti. Erik'in kızın iç âleminde olup biten her şeyin kökenine inmesinden çok etkilenmişti. İşte şimdi öyle suskun

karşısında oturuyordu Ruth. Ne düşünmekte olduğunu insan elbette bilemezdi. Bunu o öğretmen de bilemezdi. Kâhin değildi sonuçta.

Aniden, "Bütün gün ne düşünüyorsun öyle?" diye sordu öfkeyle.

"Ben mi?" dedi Ruth şaşkınlıkla bakarak. "Hiçbir şey."

"Herhangi bir şeyi düşünüyor olmalısın. Her insan bunu yapar. Şimdi ne düşünüyordun mesela?"

"Şimdi büyükbabamı düşünüyordum," dedi Ruth.

Amcası bunun üzerine sevinerek ona şefkatle baktı. Babasını çok severdi.

"Annenle baban öldüğünde ve sen yanımıza geldiğinde daha beş yaşındaydın. Onu hatırlayabiliyor musun hâlâ?"

Kız başını salladı ve gözlerinin önünde çocukluğunun ilk bilinçli ve net anısı canlandı: Bir general üniforması, kar beyazı gür bir bıyık ve üzerinde iyilikle bakan bir çift mavi göz – çocuk gözleri aslında.

"Bir keresinde beni yataktayken kucağında kaldırmıştı, üstündeki yıldızlar ve şeritlerle öyle güzel görünüyordu ki, pırıl pırıl parlıyordu, o sırada yanan sigarası çıplak koluma değdi. Çok kötü bağırdım. Ve büyükbabamın gözlerine yaş doldu, ama iri iri sahici damlalar. Sonra beni göğsüne bastırıp öptü; kolumu, boynumu, yüzümü, her yerimi. Böyleydi işte büyükbabam. Şimdi beni bir kerecik daha öpeceğini bilsem kolumu seve seve yaktırırdım yine!" diye heyecanla anlattı.

İçinin nasıl kabardığı görülebiliyordu. Büyükbabasının şefkatini asla unutamamıştı.

"Onun bir resmi, bir hatırası var mı sende?" diye soran amcası kıza ne armağan edebileceğini düşünüyordu.

Ruth başını salladı.

"Resim yok. Sadece bir patlangaç. Bir keresinde imparatordan gelirken bana getirmişti. Bir kutlama yemeğinden. İçinin altınla kaplı olduğunu düşünmüştüm. Fakat büyükba-

bam etrafında sadece bir parça altın yaldız olan ince kâğıtla kaplı olduğunu söyledi. O zaman ben de patlangacı patlatmadım. Hâlâ saklıyorum. Ve böylece içi hâlâ altınla kaplı."

Amcanın yüzü güldü. Artık Erik'in o kadar etkisi altında değildi. Büyükbabanın öpücükleri, patlangaçlar, altın veya kâğıt kaplı olması, bunların hepsi bir çocuk aklının olağan, zararsız fantezileriydi.

Ruth ertesi gün öğleden sonra ilk özel dersine gitmek üzere evden çıkarken Louis Amcası teselli edercesine kulağını hafifçe tutup şöyle fısıldadı: "Ruth! Ondan kaçmak istersen seni korumak için buradayım!"

*

Fakat Ruth yazlık evin bahçe çitinin önüne vardığında bu kez içinden son defa olduğu gibi kaçmak geçmedi. İçeri girmek için de o kadar tereddüt etmedi, kapıyı açıp doğruca yürüdü; fakat terasa çıkıp eve girmek yerine, geçen defa o denli çağrısına kapılmış olduğu bahçenin içine doğru yürüdü.

Orada, meyve ağaçlarının yanında, kendini küçük yaprakların arasındaki tırtılları aramaya kaptırmış olan Jonas'ı gördü. Aslında daha tırtıllar ortada yoktu. Fakat Jonas sabredememişti.

Ruth'un yaklaştığını görünce başındaki geniş kenarlı hasır şapkayı çıkarırken yüzünde utangaç bir ifade belirdi, çünkü güneşin sıcaklığıyla üstündeki ceketi çıkarıp atmıştı.

"Babam evde!" dedi gayretkeşlikle ve çimenlerin üzerindeki ceketine doğru uzandı.

"Evet, penceredeydi," diye onu doğruladı Ruth ve yaşlı bir karaağacın ulu gövdesine yaslandı. Çocuk buna ne karşılık vereceğini bilemeyince bir süre sessiz kaldılar.

"Ne kadar muhteşem!" dedi Ruth ve sonra kendini tümüyle ilkbahara bırakmış bir halde iki kolunu birden kaldı-

rıp üstünde hışırdayarak hafif hafif salınan görkemli dallara doğru uzattı.

Jonas kendini zorlayarak yukarılara baktı, ama bir şey göremedi.

"Güzel bulduğun şey nerede?" diye şaşkınlıkla sordu.

"Şu küçük, neşeli karaağaç yaprakları! Diğer ağaçların yaprakları çok daha büyük. Ama bunlar birbirlerine sokulmuş tomurcukların içinde daha ve hepsi de sanki korkuyorlarmış gibi dalların ucunda bir arada. Veya üşüyerek aşağıya attıkları yapışkan kahverengi kabuklara bakıyorlarmış gibi. Bir yığın küçük demet ağaçların üstüne serpilmiş gibi duruyor. Rastgele savrulup ağaçlara konmuş gibiler. Ve her an tekrar uçup gidebilirler sanki."

"Ama uçmayacaklar," diye ona güvence veren Jonas tekrar sözde tırtıllarının başına döndü.

"Hayır uçmayacaklar. Sadece şunlar ama," diyen Ruth elini, Jonas'ın dikkatsizce dokunmasıyla kopan narin çiçekleri koluna doğru süzülerek inen kiraz ağacına doğru uzattı.

"Bunlar güzel kirazlar. Kırmızı ve şeffaf olanlardandır umarım. Ben en çok onları seviyorum çünkü," dedi Jonas, "yoksa bunların dışında sadece elma ağaçlarımız ve sıradan ahlatlar var."

"Onlar da çok güzel görünüyor," diye karşılık verdi Ruth, "çitin orada durup bakıldığında masal gibiler. Ama sonradan onlar da diğer ağaçlar gibi yemyeşil ve sıradan görünecekler. Sadece biraz daha küçük."

"Böyle olması gerekiyor," diye sükûnetle açıklama yaptı Jonas, "yoksa çimenlikte hiç gölge olmaz. Ve yazın bu en iyi şey. Çünkü annem, tam buraya meyve ağaçlarının altındaki havuzun kenarına koyduğumuz şezlongunda uzanır. Güneşe de pek tahammülü yoktur zaten."

Ruth ona ilgiyle baktı. Jonas'ın hasta annesinden dolayı ağaçlardan ve gölgelerinden sevinç duyması ve yeşil yaprakları o muhteşem beyaz çiçeklere yeğlemesi kıza değişik

gelmişti. Okuldan tanıdığı kızların da çoğunun annesi vardı, ama onlar sağlıklıydı ve kızların yazın gelişine annelerinden dolayı sevindiklerini hiç duymamıştı, hep tatil için sevinirlerdi onlar. Bir de onların hepsi kızdı. Buradakiyse bir oğlan.

Jonas'ı daha yakından inceledi ve çok beğendi. Jonas da gözlerini kızdan ayıramıyordu, o da Ruth'tan çok hoşlanmıştı.

Bir süre sonra tereddütle, "Annen çok mu hasta?" diye sordu Ruth.

"Değil. Sadece ayağa kalkamıyor. Yıllardır böyle," diye açıklamada bulundu Jonas, "kalkmak istediğinde babam onu kucağına alıp taşıyor. Bunu öyle iyi yapıyor ki. Bazen annemin çok ağrısı oluyor, ağlayacak kadar. O zaman babam hep yanında oluyor ve bu ona iyi geliyor."

Ruth ister istemez başını, şu anda hasta kadının yattığı ve Erik'in gerektiğinde onu taşıdığı, ağrısı olduğunda yanında kaldığı evden yana çevirdi.

"Hemen şu pencerenin ardında," dedi Jonas, terasın üzerinden oturma odasını göstererek, "koltuğu az önce güneş yüzünden oraya taşındı."

Ne var ki açık pencerenin geniş pervazının yanında görünen Erik'in sırtı onlara dönük siluetiydi sadece. O sırada ağır ağır onlardan yana döndü.

Ruth yaslanmış olduğu ağaç gövdesinden biraz aceleyle ayrılarak, "Artık içeriye girmek istiyorum," dedi.

Erik, Ruth'u sokakta görüp bahçeye girişini izledikten sonra gerçekten de pencerenin başına giderek ara sıra Jonas'la yanlarında durup sohbet ettikleri meyve ağaçlarından tarafa bakmıştı.

Klara-Bel pencerenin yanında uzanmış Şam kumaşından bir peçetenin üstündeki hasar görmüş nakışı onarmaya çalışıyordu; bu zahmetli ve ustalık isteyen bir işti. Hollanda'da bu işe iğne işi deniyordu. İşten anlayanlar bu yöntemin ço-

rapların ve iç çamaşırlarının onarılmasında da kullanıldığını bilirlerdi.

"Ruth hâlâ içeri girmedi mi?" diye sordu Klara-Bel uzun bir aradan sonra.

Erik saatini çıkardı.

"Hayır, daha birkaç dakikası var," dedi sözü uzatmadan.

"Bir kere gelmiş artık, bu içeri girmemesi için bir sebep değil. Ama belki de içeride oturup ders çalışmaktansa bahçede kalıp Jonas'la sohbet etmeyi tercih ediyor, Erik. Bu gayet anlaşılır bir şey sonuçta."

Erik bir şey söylemedi ve gözlerini sabırsız bir ifadeyle Klara-Bel'in elindeki işe çevirdi. Şu iğne işine hiç katlanamıyor ve bu işin gözleri, hatta karakteri bile bozduğunu iddia ediyordu.

"Ah lütfen şu işe biraz ara ver," diyerek karısının elinden iğneyi alıverdi, "niçin bilmiyorum, asabımı bozuyor."

Fakat ardından tekrar saatine baktı.

Ruth üzerinde belirleyici bir güç kazanmanın, o olağandışı mayıs akşamında düşünmüş olduğu gibi kendiliğinden başarılacak bir şey olmadığını sezmişti. Ruth kendi bağımsız düş dünyasında ondan gelecek beklenmedik veya arzu etmediği bir hareketle rahatsız edilmek istemiyordu ve kız onu "bütün hikâyelerin en güzeli"nin kahramanı yapsa bile Erik yine de çok sakin davranmalı, Ruth'un hayallerini anlamaya çalışmalıydı; yoksa hayatına nasıl bir düş gibi usulcacık girdiyse yine aynı şekilde kayıp gidebilirdi.

Buna izin vermemeliydi. İçindeki eğitmen, Ruth'la ilgili planlarının başarısızlığa uğramasına katlanamazdı. Kızın iradesini tamamen kendi avucunun içine alana kadar huzur bulamayacağını biliyordu. Ama ona çok yumuşak bir şekilde yaklaşması gerekiyordu.

Bu pedagojik değerlendirmelerin yanı sıra içine taşkın bir sevinç dolmuştu. Ruth'la girişecekleri mücadeleden duyduğu sevinç. Bir başkasını kendinden çok daha derinleme-

sine irdeleyebilen Erik, pedagog kisvesinin altında ne kadar güçlü ve delikanlıca bir ihtiyacın kıpırdandığının farkında değildi.

Bahçeye doğru baktı.

"İşte geliyor!" dedi, sesi gerçekten de rahatladığını belli eden bir iç çekiş gibi çıkmıştı.

Karısı gülümsemesini bastırarak tekrar işini eline aldı. "Eh, haydi başarılar Erik! Yalnız dokuzdaki çay servisini unutma. Kızın senin yanında iyice acıkıp susayacağını düşünüyorum."

Erik koridordan çalışma odasına geçmiş ve Ruth kapıya vurmaya hazırlanırken içeriden kapıyı açmıştı bile.

"Nihayet!" dedi kız içeriye girerken. "Az önce karım ne dedi biliyor musun Ruth? Senin odada benimle olmaktansa bahçede Jonas'la vakit geçirmeyi yeğleyeceğini söyledi. Sen ne diyorsun buna?"

Kız tedirginlikle bakarak Erik'in bir işareti üzerine pencerenin yanında duran deri koltuğa oturdu. Sonra gözlerini yere indirerek yanıt verdi: "İstediğim için buraya geldim, sadece kendi isteğimle. Jonas'ın da burada olduğunu bilmiyordum bile. Sadece rastlantı. Onunla burada tanıştım."

Erik sorusuna yanıt vermeyen bu karşılıkta onu neyin şaşırttığını önce anlayamadı. Kız kesin olarak kendi özgür iradesiyle geldiğini vurgulamıştı. Bir karşılaştırmaya girmekten de temkinlice kaçınmıştı.

"Yeter ki sonradan tersi olmasın sevgili çocuğum," dedi Erik yazı masasına doğru gidip bazı defter ve kitapları düzeltirken, "çünkü zaten sadece 'istersen' Jonas'la sohbet eder veya bahçede dolaşırsın, yani keyfin ve ruh halin tesadüfen buna meylederse. Oysa buraya kendi isteğinle gelmişken ileride bu böyle kalmayabilir. Çünkü burada seni kaçınılmaz olarak, andan ve senin ruh halinden bağımsız olarak kesin bir biçimde belirlenmiş şeyler bekleyecek. Yani bazen de şöyle düşüneceğin şeyler: 'Bunu tam da böyle istememiştim,

niyetim bu değildi, şu daha farklı olmalıydı, bugün şöyle olmamalıydı.' Ne dersin?"

Ruth inatla susuyordu ve yüz ifadesi de soğuktu. O sırada aklından gerçekten de aşağı yukarı Erik'in söyledikleri geçiyordu. Ama onun bunları tahmin etmesinden hiç hoşlanmamıştı.

Erik kızın yanına giderek hâlâ başında duran yün bereyi çıkardı.

"Evet Ruth, dün yüzüme bakmak istememiştin, bugün de konuşmak istemiyorsun. Anlaşmamıza böyle mi uyacaksın? Bense bana anlatacak çok şeyin olduğunu umuyordum. Her şeyi, en güzel hikâyelerini anlatacağını."

"Hayır," dedi Ruth, "asla ve hiçbir zaman. Hiçbir şey anlatmak istemiyorum. Hepsini kendime saklayacağım."

"Seni gidi cimri!" diyerek güldü Erik. "Bu benim için çok kötü. Birini eve davet edip de sonra kapıyı suratına kapatmak kötü değil midir sence? Ama neyse ki sen bunu yapamazsın artık Ruth. Hikâyelerini bana armağan etmemiş miydin? Unuttun mu yoksa? Artık onlar bana ait. Onlarla ne istersem yaparım. Onları senin zihninden çekip çıkartarak tümüyle kendime ayırabilirim."

"Ah, hayır," diye biraz canlanarak atıldı Ruth ve ister istemez ellerini başına götürdü, "olmaz öyle şey. Ben istemezsem olmaz."

"Durmadan kendi isteminden söz ediyorsun. Ve sırf kendin istediğin için burada olduğundan. Bunu niçin istediğini de biliyor musun peki?"

Kız şaşırarak ona baktı. Hemen bir yanıt veremeyince Erik devam etti: "Senin yerine ben söyleyeyim: Tam da bu istemin netleşmesini ve bunu yapacak kadar sana sevgi duyan biri tarafından şekillendirilmesini istiyorsun. Eğitime devam etmek bunun için bir araç sadece."

Ruth ellerini koltuğunun kenarlarına dayadı, yüzü daha da reddedici bir ifade aldı. Ona bakarken, "Sanki bir maske

takmış gibi!" diye düşündü Erik. Fakat bu maskenin ardında kızın içinde işleyen bir heyecan giderek artıyordu. Bugün geldiğinde içinde bulunduğu durgun ruh hali Erik'in ısrarı karşısında direnememişti, ne var ki ilk akşamki o tuhaf mutluluğu ve düşselliği tekrar yakalayabilecek durumda değildi. Bu yüzden de, insanın yaklaşmadan önce iyice tartması gereken güçlü bir etkiyle karşı karşıya kaldığında yaptığı gibi Erik'in karşısında içgüdüsel olarak kapanmış ve gizlenmişti.

"Bugün her şey farklı!" diye mırıldandı.

"Senin kafanda kurguladığından farklıdır hayat her zaman," diye karşılık verdi Erik sakin bir sesle, "ve böyle de olmalıdır Ruth! Salt bir fantezi oyunundan daha ciddi olmalı hayat. Görüyor musun, ben de güzel bir şeyler düşündüm ve sende nelerin gerçekleştiğini görmek istediğimi hayal ettim. Sana söz veriyorum: Bana anlattığın bir hikâyeye karşılık ben de sana bir hikâye anlatacağım. Hepsinin en güzelini, böyle demiştin değil mi? Anlatma konusunda istediğin gibi yaparsın, ama tecrübe etme konusunda benim isteğime uyacaksın. Bu benim sana armağanımdı. Ve bugün bunu duymak istemiyor olsan bile kabul etmen gerekecek."

Ruth huzursuzlaştı. Sadece iki tür insan tanıyordu ve Erik'i ikisinden birine uyduramaması onu korkutuyordu. Bunlardan biri, her zaman rahatsız eden veya kayıtsız kalarak umursamazca yanından kayıp giden gündelik çevresindeki tanıdık insanlardı; diğeriyse uzaktaki gölgeler gibi incelediği ve kurduğu hayallerde esin olarak kullandığı tanımadığı insanlardan oluşuyordu. Erik bunlara dahil olamazdı, çünkü onlar sadece Ruth ne isterse onu yapıyorlardı, onun olmasını istediği gibiydiler zaten. Oysa Erik üstüne gelen bir gerçeklikti. Ama ona karşı direnemiyordu, çünkü Erik'te kızı bütün hayal ettiklerinden çok daha güçlü bir biçimde çeken ve heyecanlandıran bir şeyler vardı.

Ürkekçe Erik'e baktı.

"Başka bir gün gelmek istiyorum," dedi alçak sesle rica edercesine, "bugün bir şeyler öğrenmek elimden gelmez. Mümkün değil."

"Hiç de değil!" dedi Erik onu yatıştırmaya çalışarak. "Yapabilirsin ve aslında bunu istiyorsun. Fakat her dakika bunun kavgasını yapamayız. Bunu bir kerede kesin bir karara bağlamamız gerekir. Sen veya ben Ruth. İkimizden biri itaat etmeli."

Bunun üzerine kız aniden kalkarak belli belirsiz şunları söyledi: "O zaman gelmeyebilirim de."

Bu hiç düşünmeden, kendiliğinden ağzından çıkıvermişti, ama bunun bir yararı yoktu. Bir kez söylemişti artık.

Erik onun bembeyaz olduğunu ve kendinden korkmuş bir halde karşısında durduğunu görünce içini kıza karşı derin bir şefkat kapladı. Kendini ona kötü davranmış gibi hissetti ve bakışları yumuşayıverdi.

Fakat kendini bu gevşeme eğilimine kaptırmaya niyeti yoktu. Yaşadıkları bu önemli anları olabildiğince kesin bir sonuca vardırmak istiyordu. Başaracağından kuşku duymuyor ve sevinçle şunu hissediyordu: Bir kez bu noktayı aştılar mı katı disiplini bir kenara bırakabilirdi. O zaman Ruth'tan her zaman için emin olabilirdi.

"Elbette gelmeyebilirsin," diye sükûnetle kızı onayladı, "eğer bunun senin için okul avlusunda aranızda yaptığınız gibi zaman geçirmenin ötesinde bir anlamı yoksa. O çocukça oyununuzun içine çektiğiniz yabancıyla ilgili söylediklerini hatırlıyor musun? 'Eğer bana uymasaydı, ona verdiğim rolün dışına çıksaydı, o zaman bir başkasını aramam gerekecekti, gözlerimi kapar oradan kaçardım.' Şu anda da böyle bir durum söz konusu veya benzeri, o halde kaç hadi."

Erik konuşurken içinde sürekli o derin merhameti hissediyordu. Ruth gözlerini sadece bir kez kaldırdı ve Erik'in yumuşacık bakışlarıyla karşılaştığında o pasif direnişi sanki bir tür saldırıya dönüştü, çektiği acıdan kurtulmak ve onun

canını yakacak gücü bulabilmek için bir şeyler, bir silah arıyor gibiydi. Erik'in aklına kızın yabancıyla ilgili söyledikleri geldi. "Ona ihtiyacım vardı ve onu aldım!"

Ruth çalışma masasının üstünde duran beresini alıp parmaklarının arasında amaçsızca sıkmaya başladı.

"Eve gitmek istiyorum!" diye yineledi, tüm bedeni titriyordu.

"Nasıl istersen."

"Hoşça kalın o zaman," dedi ve felçleşmiş gibi ağır ağır kapıya doğru yürüdü.

"Hoşça kal, çocuğum."

Kapının kolunu bulup bastırmakta zorlandı, buz gibi olan elleri ona itaat etmiyordu. Fakat kapıyı açıp da koridora çıktığında alev alev gözleriyle tekrar odaya baktı.

Erik pencerenin yanında, onun kalkmış olduğu koltukta oturuyordu. Sağ kolunu kolçağa dayayıp eliyle gözlerini örtmüştü.

Ve Ruth birdenbire onun bütün hâkim olma çabasının aslında bir yararlı olma isteği olduğunun bilincine vardı. Birdenbire, onu yaralamış olduğu halde kendisi için acı çektiğini fark etti.

Bunları içinde bir acıyla birlikte hissetti, tuhaf ve baş döndürücü bir duyguydu. Bir zafer hissi de barındırıyordu. Mutluluk gibi hissedilen bir acıydı bu.

Hâlâ tüm bedeni titriyordu, ama artık korkudan değildi. Kaçarken duyduğu korkunun ortasında durmuş, düşmanına doğru bakmış ve onu yenik görmüştü.

Ruth'u o sırada bir gören olsaydı sarhoş olduğunu düşünebilirdi.

*

Erik nihayet oturma odasına geçtiğinde saat dokuzdu, Gonne çayı ve kızarmış ekmek dilimlerini masaya getirmişti.

"Bir şey olmadı değil mi?" diye sordu karısı Erik'in yüzüne bakarak. "Ruth erkenden gitti. Ama ben kalacağını düşünmüştüm."

"Bugün için böylesi daha iyi," diye yanıtlayınca karısı daha fazla soru sormadı.

Ama onun yerine Jonas söze girdi.

"Ben Ruth'u çok sevdim," dedi, "yakında tekrar gelecek mi baba?"

"Gelecek!" diye yanıtladı babası.

"Düşünebiliyor musun, bunu bana söylemek istemedi," diye gevezeliğe devam etti Jonas, "giderken onunla bahçede konuştum. O kadar tuhaf görünüyordu ki baba, gözleri irileşmişti ve öylesine parlıyordu ki... sanki az önce bir armağan almış gibi görünüyordu."

"Armağan almış gibi mi?" diye sordu Erik ve tam ağzına götürmek üzere olduğu çay fincanını sertçe masanın üstüne bıraktı.

"Evet, kesinlikle öyle görünüyordu. Ama bana yanıt vermedi, sonra parmaklığın oraya vardığında benden bir bardak su istedi."

"Kendini kötü hissetmiyordu değil mi?" diye kaygıyla sordu Klara-Bel.

"Hayır, ama tir tir titriyordu. Suyu çeşmeden doldurdum. Sonra gitti. Ama ben uzun süre arkasından baktım."

"Ona fazla sert davrandın sanırım Erik," dedi Klara-Bel, "buradan gidişini gördüm."

"Fazla sert mi? Fakat Bel, o zaman bir armağan almış gibi görünmezdi herhalde değil mi?"

Erik rahat bir tonda konuşuyordu, fakat Jonas'ın söyledikleri kafasını meşgul etmişti. Bu bir anda hazmedemediği beklenmedik, yeni bir durumdu. Kızın direnç göstermesini, hatta kaçıp gitmesini bile anlayabiliyordu ve bunları hesaba katmıştı. Fakat bu halini anlayamıyordu. Sevinerek, isteye

isteye gitmiş olması mümkün müydü? Ve bir daha gelmemesi?

*

Daha çaylarını bitirmeden dışarıda sert bir fırtına çıktı. Klara-Bel ürkerek pencereden dışarıya baktı, gökyüzü kara sarı bulutlarla kaplanmıştı. Fırtına ağaçların tepelerinde dolaşıyor, onları sarsıyor, eğip büküyordu; mayıs ışığının bahçeye yaymış olduğu aydınlık aniden kayboldu. Hemen ardından çiğ bir ışıkla çakan şimşekler ve gök gümbürtüleriyle birlikte şiddetli bir sağanak başladı.

"Lütfen, pencereleri hemen kapatın! Jonas, yemeyi bırak artık! Ah Erik, ne kötü patladı hava!" dedi her şimşekle birlikte gözlerini yuman Klara-Bel.

Erik ayağa kalktı, bir an pencerenin yanında durarak dışarıdaki kargaşaya baktı, sonra camı kapatıp karısının yanına döndü. Fırtına korkusu Klara-Bel'de çaresizce yatağa bağlandıktan sonra başlamıştı. Genç bir kadınken böyle şeyler nedir bilmezdi, zaten Erik de bunlara katlanmazdı. Şimdiyse sabır gösteriyordu.

"Bir lamba yaksak. Bir anda ortalık çok kararırdı. Şimşekler de korkunç aydınlık, Erik!"

"Gonne'nin lambayı getirmesine gerek yok," dedi Erik gülümseyerek ve eliyle karısının gözlerini örttü; "kendini korunmuş hissetmiyor musun yoksa Bel?"

Kadın minnetle başını sallayarak yüzünü onun ellerine gömdü.

Sert bir fırtınaydı. Şimşekler ve gök gürültüleri birbirini izliyordu. Bahçe ara ara şenlik ateşleriyle aydınlatılmış gibi oluyor, mavimsi ışık yansımalarının içinde fırtınanın koparduğu yaprakların ve çiçeklerin anafora kapılmış gibi savrulduğu görülüyordu.

Gök gürültüsü iyice şiddetlendikçe, Klara-Bel her seferinde irkiliyordu.

"Ruth fırtına patlamadan evine vardı mı acaba?" diye sordu.

"Çoktan gitmiştir. Biz daha masaya oturmadan evine varmış olmalı," diye karısını sakinleştirdi Erik, "bu havada onu almak zorunda kalmadığı için uşak da sevinmiştir."

Şimşeklerin ve fırtınanın biraz olsun durulması ve iri taneli bir yağmurun yumuşak sesinin çatıda hissedilmesi için epey zaman geçmesi gerekti.

"Evet Bel, şimdi daha iyi," diyen Erik elini onun gözlerinin üstünden çekti. Gidip tekrar pencereyi açtığında bahar kokulu, serinlemiş akşam havası içeriye doldu.

Jonas yağmurla yıkanmış terasta pencerenin önünde durup korkuluğa yaslanarak altüst olmuş bahçeye baktı. Büyük bir karaağaç dalı çakıl yolun üstüne düşmüş, doğanın dalgalanması meyve ağaçlarındaki çiçeklerin sonunu getirmişti.

"Beyaz çiçekler, şimdi gerçekten de uçup gittiler, bir anda hepsi birden," diye yazıklanarak konuştu Jonas, "aynı Ruth'un söylemiş olduğu gibi! Ne kadar üzülecek buna. Onları çok güzel bulmuştu. Bak yukarıda gök tekrar açılıyor baba!"

"Çok şükür!" dedi Klara-Bel. "Dışarının böyle karışıp darmadağın olması korkunç. İnsan resmen içine çekiliyor sanki!"

"Evet canım, artık sana göre değil böyle şeyler," dedi Erik, "fakat ben yanında olmadan da böyle fırtınalara ve denizin kükremelerine dayanmak zorunda kaldığın zamanlar da oldu."

"O da korkunçtu Erik, çok korkunçtu," diye onu destekledi Klara-Bel ürpererek, "o gemi tehlikeye düştüğünde senin de yardıma gidenlerin arasında olduğun gün. Ve bir başka seferinde, Niels'i ve diğerlerini tek başına sen ikna etmiştin. Onların da karıları ve çocukları vardı. Fakat sen

insanları ikna etmeyi hep çok iyi başardın. 'Her şey yoluna girecek!' dedin onlara ve sana inandılar."

"Tek başına geride kalman gerektiğinde ve her şeyin yoluna girmeyeceğini sandığında bile sen de bana inandın Bel."

"Evet, Erik. Bazen korkudan öleceğimi sandım. Ama sonra sen bütün güvenilirliğinle dedin ki: 'Islanmış ve bitkin eve geldiğimde Bel, karımı ve küçük oğlumu orada bulmalıyım ve ikisi de neşeli ve sağlıklı olmalı.' Böyle de olmalıydı herhalde."

Erik bir şey söylemedi. Gözünün önünde fırtınalı bir gece canlandı, gerçek anlamda bir ölüm tehlikesi atlatarak eve döndüğünde karısını, çocuğu yanında küçücük odalarının ortasında diz çökmüş yüksek sesle dua ederken bulmuştu. Bir an şaşkınlık içinde eşikte kalakalmıştı, çünkü karısını daha önce dua ederken görmemişti hiç. Evlendiklerinde Klara-Bel'in eşyaları arasında bulduğu bir iki dua kitabını karıştırırken karısı, "Orada yazılanlara inanıyor musun?" diye sormuştu. Erik de ona ciddiyetle bakarak, "Hayır Bel," demişti. Bu konuya yıllar sonra bir konuşma sırasında bir kez daha değindiklerinde, karısının kendi bilincine varmaksızın inancını yitirdiğini hayretle fark etmişti. Bunun nasıl olduğunu sorduğunda Klara-Bel şaşırarak içten bir kayıtsızlıkla karşılık vermişti: "Evet Erik, gerçekten orada yazılı olduğu gibi değilse inanmanın ne anlamı var?"

O fırtınalı gecede ayağında uzun gemici çizmeleri, üstünde ıslak yün hırkasıyla içeri girdiğinde Klara-Bel duayı kesmiş, bir sevinç çığlığı atarak iki kolunu birden ona doğru açmıştı. Erik de onu yerden kaldırıp öpmüştü. "Ben yanında değilken bunu mu yapıyorsun?" diye yavaşça sormuştu.

"Yanımda olmadığın zamanlar evet, Erik!" diye ağlayarak yanıtlamıştı Klara-Bel. "Çünkü o zaman bunu yapmak zorundaymışım gibi geliyor."

O sırada Klara-Bel ikinci çocuğuna hamileydi. Kısa bir süre sonra kötü bir biçimde düştü ve bu sağlığını etkileyerek bebeğin ölü doğmasına neden oldu.

Gonne elinde lambayla içeri girdiğinde düşüncelere dalmış olan Erik irkildi.

"Şimdi biraz odama gitmek istiyorum," diyerek karısını alnından öptü, "yarına okul için hazırlamam gereken şeyler var. Yorulduğun zaman beni çağırtırsın."

Erik'in odası artık neredeyse karanlıktı. Sadece büyük bulut kütlesinden ayrılan ve şimdi geniş bir gökyüzü açıklığında neşeli bir pırıltıyla bağımsızca süzülen birkaç küçük pembemsi bulut pencereden içeri hafif bir ışık yansıtıyordu. Bu ışıkla çalışma masası, kitaplık ve odanın uzun olan duvarına yaslanmış deri kaplı eski kanepe oldukça net seçilebiliyordu.

Erik şaşkınlıkla eşikte kaldı.

Bir an için pencerenin yanındaki deri koltukta Ruth'un oturduğunu sanmıştı. Halüsinasyonlara tahammülü yoktu. Kendi kendine öfkelenerek içeri girip kapıyı kapattı ve ışık yakmak için bir sehpanın üstünden bir şamdan aldı.

Sonra irkilerek şamdanı tekrar geri bıraktı. Koltukta gerçekten de biri oturuyordu. "Benim!" dedi ağlamaklı bir ses. "Ruth!" dedi Erik yüksek sesle.

Oydu. Sırılsıklam olmuştu, bir kenarı yırtılmış yere sarkan giysisinden sular damlıyordu. Dişlerinin şiddetle birbirine vurduğu duyuluyordu.

Erik onu kaygı ve heyecanla kollarının arasına çekerek şefkatli elleriyle göğsünü, kollarını, buz gibi olmuş yüzüne iyice yapışmış karmakarışık saçlarını yokladı.

"Ne zaman, ne zaman, nereden geldin sen? Eve gitmemiş miydin?"

"Evde değildim," dedi kız duraksayarak ve titreyerek ona sokuldu; "istasyondan eve gitmeden tekrar geri döndüm ve buraya kadar yürüdüm. Tam fırtına patladığında.

Eve gitmek istemiyorum," dedi yalvarırcasına, "o kadar üşüyorum ki!"

"Ah canım, eve gitmen gerekmiyordu ki! Burada kalmalıydın! Ne zamandır burada böyle oturuyorsun? Bunu nasıl yaparsın? Senin terasta zili çaldığını hiç kimse duymadı."

"Zili çalmadım. Utandım. Buradaki pencereden tırmandım. Ama kolay olmadı," diye itiraf ederken ağzı da gözleri de neşeyle gülüyordu.

"Peki sonra? Ya buraya hiç gelmeseydim?"

"O zaman bütün gece burada oturmak zorunda kalacaktım!" dedi kız ürpererek ve başını ıslanmış bir kedi gibi onun koluna sürttü. Sonra çok alçak sesle devam etti: "Çünkü diğerlerinin yanında söyleyemezdim, ama söylemek zorundaydım. Bu yüzden geri döndüm zaten! Yapmam gereken her şeyi yapacağımı söyleyecektim."

On beş dakika sonra Jonas Ruth'un o gece eve dönemeyeceğini bildirmek için amcasına bir telgraf göndermek üzere istasyona doğru yola koyulmuştu. Ruth'u da iyice sarıp sarmalayıp Gonne'nin aceleyle hazırladığı Jonas'ın yatağına yatırmışlardı. Sonra sıcak çay içirdiler ve kız huzursuz bir uykuya daldı.

Jonas geri döndüğünde, sahip olduğu en değerli mobilya parçası olan yatağında şimdi Ruth'un yatmakta olduğunu duyunca çok gururlandı. Ve o geceyi büyük bir mutluluk içinde, Erik'in çalışma odasındaki deri kaplaması sertleşmiş ve yer yer eğrilmiş eski divanın üzerinde uzanarak geçirdi. Jonas da hemen uykuya dalamayacak kadar heyecan içindeydi, durmadan gözünü kapı aralığına dikerek o an Ruth'un ne yapmakta olabileceğini aklından geçiriyordu.

Kızın ateşi yükselmişti, yarı uyku halinde hararetle karmakarışık şeyler sayıklıyordu.

Erik onun defalarca, "Kekin hamuru," dediğini duydu, "çok üstüme geliyor. Durmadan kabarıp duruyor. Korkuyo-

rum. Beni yutacak. Başlangıçta ne kadar yumuşak ve küçüktü. Tam rahatça yoğrulacak gibiydi!"

Erik sabaha kadar kızın başucunda bekledi.

Kız yatakta huzursuzca dönüp durdu ve durmadan bölük pörçük cümlelerle kendi kendine konuştu. Erik'e bunlar olağan ateş sayıklamaları değil de, bir bağlantı içeren cümlelermiş gibi geldi. Kızın belki de sık sık böyle kendi kendine konuştuğunu ve hiç kimsenin bundan haberi olmadığını ve şimdi ateşin etkisi altında başkalarının yanında da bunu yapabildiğini düşündü.

Erik sözcüklerinden kızın hâlâ fırtınadaki yolculuğuyla uğraştığını çıkarabiliyordu. Bazen öyle şeyler söylüyordu ki, sanki yola kendi çıkmamış, istemi dışında savrulmuş, şimşeklerin, gök gürültülerinin, fırtınanın içine zorla atılmıştı. Issız, karanlık yolda sağanağa ve rüzgâra karşı güçlükle ilerliyor, ayakları yumuşayıp balçıklaşmış çamura saplanıp kalıyordu.

Sonra buna başka bir sanrı karışıyordu: Bir şeyden kaçmaya çalışıyor, ama rüyalarda hep olduğu gibi bunu başaramıyordu.

"Koşuyorum, koşuyorum, yerimden kıpırdayamıyorum!" diye huzursuzca sızlanıyordu ve o sırada ateşi yükseliyordu.

Ertesi sabah Ruth'un ateşi düşmüştü. Erik okula gitmek üzere hazırlanıp yanına gittiğinde, kız üstünde Klara-Bel'in ona biraz bol ve kısa gelen sabahlığıyla yatakta doğrulmuş oturuyordu, çekingen bir ifadeyle ona baktı.

Yorganın üstüne Jonas'ın sabahın köründe odaya gönderdiği çiçekler yayılmıştı, hatta kiraz ağacından neredeyse hiç zarar görmemiş iki küçük dal bile vardı. Bunları bin bir zahmetle koparmıştı.

"Şimdi eve mi gitmem gerekiyor?" diye sordu Ruth ürkekçe.

"Hayır canım. Buraya sadece hasta yatmaya gelmedin, ortalıkta esenlikle dolaşmalısın da. Çalışma odam seni bekliyor. Birlikte çalışmayacak mıydık yoksa?"

"Evet!" diyen Ruth kalkmak için aceleyle davranınca yatağın üstündeki çiçekler aşağı kaydı.

"Ama hemen şu an değil, sevgili çocuğum, daha sonra!"

Ruth arkasına yaslanıp gözlerini yumarken, "Daha sonra!" diye tekrarladı itaatle.

Erik kızın bileğini tutarak nabzını kontrol etti.

"Bugün şehirden döndüğümde seni bahçede, güneş ışığında bulacağım değil mi? Hem de son derece sağlıklı."

"Evet," dedi Ruth gözlerini açmadan söz dinleyerek. Fakat yüzünde Erik'i huzursuz eden bir kaygı veya acı ifadesi vardı.

Erik kıza doğru eğilip alnındaki saçları yavaşça kenara itti.

"Ama seni sadece sağlıklı değil, neşeli de görmek istiyorum Ruth!" diye sözlerine devam etti. "Yüzünde bu içedönük, kapalı ifadeyle karşılaşmak istemiyorum. Yine öyle ürkekleşip kendini bana kapamamalısın çocuğum. Buraya isteyerek gelmiyor musun? Buraya ait olmaktan hoşnutluk duymuyor musun?"

Kız gözlerini açıp dosdoğru ona baktı.

"Kendimi sanki denize düşmüş gibi hissediyorum," dedi.

*

Erik, okuldan önce Ruth'un amcasıyla görüşebilmek için evden her zamankinden erken çıktı. Onları ilk kahvaltı sırasında buldu. Basil ancak Erik'in ısrarlı isteği üzerine, biraz zoraki de olsa onu yemek odasında kabul etti, karısı üzerinde sabahlığıyla hâlâ semaverin başındaydı. Erik'in bu kadar erken bir saatte ziyarete gelmesini biraz hayretle karşıladığı belliydi. Her sabah olduğu gibi bakanlığa inmeye

hazırlanan amca askeri kıyafetiyle, önü iliklenmiş şık ceketi üzerinde son bardak çayını içmekteydi. Hemen ayağa kalktı ve Ruth'la ilgili heyecanlı ve kaygılı sorular sorarak Erik'e doğru yürüdü. Erik ona kızın akşam eve giderken fırtınaya yakalanıp geri döndüğünü ve heyecandan hastalandığını anlattı.

"Zavallı çocuk!" dedi amca kaygılı ve şefkatli bir sesle, Ruth'u evden uzaklaşmak için kendisinin cesaretlendirdiğini düşünerek içinden kendi kendini suçluyordu. "Onun için ne kadar korkunç olmalı! Ruth beklenmedik bir şekilde sıcaktan soğuğa çıktığında bile tüm bedeni ürperir, titrer. Ayrıca müthiş korkmuş olmalı."

Liuba içeri girdi, Erik'e selam verip uyku mahmuru gözleriyle kendine çay koydu; gece bir davete gitmiş ve geç yatmıştı.

"Evet, Ruth pek de cesur değildir," diye doğruladı, "bir keresinde boynuna bir tırtıl bıraktığımızda kriz geçirmişti."

Erik şaşkın bir yüzle ona baktı.

"Kendisi buna yanaşmış mıydı?" diye sordu ağır ağır.

"Elbette hayır!" diye öfkeyle amca karşılık verdi, "üzerinden yıllar geçti zaten. Herhalde on üç yaşında filandı. İsviçre'de bir yerlerdeydik. Ruth'un üstünde yakası açık ince bir yazlık elbise vardı. Yaptığınız çok kötü bir şeydi Liuba, kızı ne kadar korkutmuştunuz. Bu konuda hiç konuşmasan daha iyi edersin."

"Kötü bir şey düşünmemiştik ki," dedi Liuba, "o da niye hep öyle keyifsiz ve dalgın dolanır ki ortalıkta; taş sanki, ne duyar, ne görür. Herkesin canını sıkıyordu. Biz de onun o hiçbir şeyden etkilenmez hali karşısında yakasının üstüne bir tırtıl bıraktık. Fakat hayvan yakasından içeriye giriverdi. Ruth çığlık bile atmadan bayılıp yere serildi."

"Bu düşüncesiz kızları mazur gösteren ve Ruth'un korkusunu açıklayan asıl nedeni unuttunuz," dedi annesi, "Ruth çocukluğundan beri tırtılların, yılanların ve bütün

böceklerin içinde kötü ruhlar olduğuna inandırılmış. Hep inançsız dadıların anlattığı masallarla büyümüş. Bunları nereden duyduklarını Tanrı bilir. Bu tür konularda Ruth her zaman tuhaf bir biçimde çocuksuydu, öyle de kaldı. Aynı dehşeti bugün bile hâlâ duyuyor."

"Fakat o zamandan beri ona bunları hatırlatacak bir şey kalmadı artık ortada," dedi amca Erik'e.

"Olmamalı da zaten," diye kesin bir ifadeyle karşılık verdi Erik; ne var ki yüzünde çok düşünceli bir ifade belirmişti; "Ruth'a yararlı olmak için ona hem çok dikkatli hem de yeterince sıkı bir tavır göstermek gerekiyor."

Vedalaşmak üzere kalktı.

Amca bir an sessiz kaldı, sigarasını ayakta kül tablasına bastırdıktan sonra birden Erik'e içtenlikle şunları söyledi: "Biliyor musunuz çok hoşnudum, Ruth sizinle olduğu için adamakıllı hoşnudum."

"Benim de yanımda kalmasından daha çok istediğim bir şey yok," diye doğrudan yanıtladı Erik.

"İşte gördünüz mü," diye sözlerine devam ederken iyice Erik'in yanına yanaştı amca, "küçük sizin yanınızda nihayet doğru ellerde olacak, yani neredeyse evini bulmuş gibi."

Bundan pek hoşlanmayan karısı, "Ama rica ederim," diye söze girdi, "bu söylediklerini duyan burada Ruth'a kötü davrandığımızı sanacak."

"Kötü davranmak da nereden çıktı," dedi amca keyfi kaçmış bir halde, "elbette ona iyi davrandık, başka ne yapacaktık ki? Ama şunu da inkâr etmemeliyiz: Siz onunla nasıl ilgilenmek gerektiğini bizden iyi biliyorsunuz. Bunu daha önce de hissetmiştim, şimdi eminim. Onun varlığından ben de sevinç duyuyorum, Tanrı biliyor, gerçekten. Fakat bunun çocuğa bir faydası yok. Söylemek istediğim bu sadece."

"Elbette size teşekkür borçluyuz," diye sözü değiştirdi karısı, "ama sen de böyle abartarak konuşma Basil. Kulağa sanki Ruth'tan kurtulmak istiyormuşsun gibi geliyor. Sevgili

kızınıza selamımı iletin. Bir daha hastalanacak olursa mutlaka gelip ona kendim bakarım."

Erik, kadına bir daha asla geri göndermemeyi yeğleyeceği "sevgili kızlarına" selamlarını ileteceğini söyledi. Sonra amcayla birlikte dışarı çıktılar. Neredeyse dost olmuşlardı, Erik'in kafasında onu da ikna edeceğini umduğu bir plan vardı.

*

Ruth öğleden önce geç bir saatte kalktığında Klara-Bel'in uzun koltuğunun fıskiyeli taş havuzun yakınına yerleştirilmiş olduğunu gördü. Meyve ağaçlarının arasına gerilmiş bir parça çizgili yelken bezi onu sabah güneşinden koruyordu.

Fırtınadan sonra çevredeki ağaçların yaprakları sihirli bir değnek dokunmuşçasına çoğalmıştı. Bahçe yemyeşildi, açılmamış son yapraklar da tomurcuklarından fışkırmak üzereydi. Ruth ağır ağır bahçeye indiğinde bakışları, etrafındaki güneşin sıcaklığını içmiş taze yeşilin güzelliğine ve bunların ortasında dinlenen hasta kadına takılıp kaldı.

"Günaydın Ruth!" diye seslendi Klara-Bel ellerini sevgiyle ona doğru uzatırken. "Hoş geldin sevgili çocuğum! Benim kim olduğumu biliyorsun değil mi? Sen gece hasta yatarken yanına gelemedim. Tekrar sağlığına kavuşmana ve yanıma gelmene çok sevindim." Ruth kadının küçük, yumuşak elini tuttu, bir zamanlar pembe beyaz, dolgun ve gamzeli bir el olduğu belliydi. Ve içinde aniden uyanan bir duyguyu izleyerek eğilip bu eli öptü. Klara-Bel'e, evdeki en değerli varlık oymuş gibi bir tür huşuyla baktı.

"Erik ve Jonas şehre gittiler," dedi Klara-Bel, "ben burada yalnızım. Bana biraz arkadaşlık etmek ister misin Ruth?"

Ruth başını salladı, hâlâ bir şey söylememişti; ilkbahardan ve çevresindeki her şeye yayılan taze, yoğun kokudan sarhoş olmuş gibiydi. İçinden sevinçten bağırmak geliyordu.

"Ben buraya oturacağım," diyerek dizlerini topladı ve bir sarmaşığın çatlak su haznesinin üzerinden tepesine doğru sarktığı havuzun yosun bağlamış taş kenarlığına oturdu, "çünkü bütün dünyadaki en güzel yer burası!"

Onu belli etmeden inceleyen Klara-Bel, "Her şeyi abartıyor!" diye düşündü, ama o an içinde hoş bir duygunun uyandığını da hissetti. "Fakat deniz kıyısı çok daha güzeldir Ruth," dedi, "eskiden o uzaklardaki küçük adada deniz kıyısında yaşardık. Sen hiç deniz kıyısına gittin mi?"

"Evet, pek çok kez," diye yanıtladı Ruth, "ama sizin oturmuş olduğunuz o küçük adaya gitmiş olmayı yeğlerdim. Ama o zamanlar böyle bir ada olduğunu bilmiyordum. Evet, bilmiyordum."

Bundan haberi olmamasının kıza çok tuhaf ve anlaşılmaz geldiği belliydi. Klara-Bel onun tam bir çocuk gibi konuştuğunu, o kadar sıradan bir şeyden son derece ciddi ve hareketli bir yüz ifadesiyle söz ettiğini düşündü.

"Ama siz adayla ilgili her şeyi biliyorsunuz!" diye aynı ifadeyle sözlerine devam etti Ruth. "Bütün her şeyi. Çok mu güzeldi?"

Klara-Bel pek konuşkan biri değildi; Erik ne kadar konuşmaya yatkınsa o bir o kadar az konuşurdu. Fakat Ruth'la sohbet etmek için büyük bir istek duydu.

"Sana oradan bahsedeyim mi?" diye sorarken kıza gülümseyerek baktı.

"Evet!" dedi Ruth heyecanla ve bakışlarına meraktan daha baskın bir duygu yerleşti. "Ama her şeyi! İnsanlarının nasıl insanlar olduğunu, hayatınızı, evinizi, denizi ve okul çocuklarını da!"

Klara-Bel evle başlamayı uygun buldu. Ahşap kirişli alçak tavanına, her zaman tuzlu olan havayla buğulanan dar pencerelerine rağmen o küçük köy evinin ne kadar rahat olduğunu anlattıktan sonra eve gelip giden insanlara sıra geldi. Pek çok insandan bahsetti, Ruth'a koca bir kalabalıktan

söz ediyormuş gibi geldi. Klara-Bel anlattıklarını hep aynı kişide odaklıyordu; onlarla her şeyini paylaşan ve her şeyi birlikte yapan, en küçük çocuğun da en yaşlı kadının da aynı gülümsemeyle selamladığı birinde.

Ruth'un gözleri parlıyordu. Klara-Bel'in anlattıklarını kendine mal ettiğini, gördüğünü, içine girip yaşadığını hissediyordu; manzarayı Klara-Bel'in paletine koyduğu altın yaldızlı renklerle boyayarak farkına varmadan en ince ayrıntısına kadar tamamlıyordu. Ve bütün bu manzaranın çevresinde kabaran denizin sürekli gürlediğini ve köpürdüğünü duyuyordu.

Tuzlu havanın kokusunu alıyor, ince deniz kumunun ayaklarının altında gıcırdadığını hissediyordu. Ruth'un hayal gücü, kıza betimlediklerinin onun tarafından nasıl hayranlıkla idealize edildiğinin farkında olmayan kadının anlattıklarını hızla şiire dönüştürerek izliyordu.

Klara-Bel hikâyesini bitirdiğinde Ruth heyecandan yanakları kızarmış halde derin bir nefes aldı.

"Anlattıklarınız ne kadar muhteşemdi," dedi minnetle, "bütün gün sizi dinlemekten başka bir şey yapmak istemiyorum. Bütün bir gün. Ah, bunu yapmak isterdim! Ne kadar güzel olurdu kim bilir!"

"Öyle oldu zaten!" dedi Klara-Bel, kendi de anlattıklarından hiç o günkü kadar zevk almamıştı. O ana kadar kendinden hiç söz etmemişti zaten, hep Erik'i anlatmıştı. Ama Ruth'un övgüleri üzerine mutluluğunu sevgiyle kazanmış bir kadının gururuyla şunları söyledi: "Güzel ve aynı zamanda zor Ruth. Çünkü onu, hepsi de ondan öneri, destek ve anlayış bekleyen, onu hep yanlarında isteyen, benden alıp götüren pek çok insanla paylaşmak zorundayım. Pek de kolay değil bu, insan alçakgönüllü olmak zorunda. Önce bunu öğrenmek gerekiyor."

"Alçakgönüllülüğü mü?" dedi Ruth hayretle. "Hayır, ben bunu istemiyorum. Ben böyle bir şeyi yeğlemezdim. Fa-

kat insanların arasında olmak ve bir büyücüymüş gibi her şeyi halledebilmek harika bir şey olmalı. İnsan kendini aynı anda birçok kişiymiş gibi hissediyor olmalı, hatta daha fazlası, hepsi birdenmiş gibi."

Klara-Bel etkilenmişti, sesini çıkarmadı. Ruth'un sesindeki coşkulu hayranlığı gayet iyi hissediyordu, fakat bu coşkunun hayranlık duyulan kişiye hizmet etmeyi istemekten çok uzak kalıp sadece bencilce onun yerinde olmayı hedeflemesini kavrayamıyordu.

Bu arada Ruth kendini kendi çizdiği manzaraya iyice kaptırmıştı. Kısa bir duraklamadan sonra tekrar başladı: "Ve orası sadece bir köydü. Sıradan bir ada. Etrafı sularla çevrili, her şeyin sona erdiği bir nokta. Ama çok daha büyük bir ada da olabilirdi, değil mi? Belki üstünde daha çok insanın yaşadığı. Tam olarak bilemiyorum. Ama ben çok güçlü olmayı ve zorlu bir şeyler yapabilmeyi düşlüyorum. Bunun köyle sınırlı kalmasına gerek yok."

Bu sözler Clara-Bel'i garip bir biçimde etkiledi. İçinden, kocasının bir zamanlar dilemiş ve istemiş olduğu şeyin de aşağı yukarı buna benzer olabileceğini düşündü. Onlar için her şeyin henüz gelecek ve umut ifade ettiği zamanlarda.

"Sonuçta köyle sınırlı kalmadı da," diyerek Ruth'a baktı, "bu sadece koşulların sonucuydu. Eskiden öyle büyük planları vardı ki! Ah, ne planları vardı! Fakat sonra başımıza o kaza geldi ve ben yatağa bağlandım. Sonra doktorlar, yolculuklar, ameliyatlar. En sonunda da borçlar. Bunların hepsi korkunç paraya mal oldu Ruth! Ve tümüyle sonuçsuz kaldı."

Ruth bütün bunları öylesine sakin anlatabilen kadına kocaman açılmış gözleriyle baktı.

"Ben olsam bunların üstesinden gelemezdim!" dedi dehşet içinde, istemeyerek.

"Ah, sevgili çocuğum! İnsan senin kadar genç olduğunda böyle düşünüyor. Ama sonra kadere ve onun istencine boyun eğmeyi öğreniyorsun. Hatta en ağırına bile: Hareketsiz

yatmak ve sevdiklerini rahat ettirmek için kendi ellerinle bir şeyler yapamamak. Çünkü en zoru bu Ruth."

Kızın düşünmeden ettiği sözlerin üstüne gelen bu cümleler öylesine yumuşak ve sevgi doluydu ki. Kendiyle ilgili en küçük bir yakınma bile yoktu. Başkalarına hizmet edememekten şikâyetçiydi yalnızca.

Fakat böyle bir durumda Ruth için insanın başkalarına hizmet edemiyor olmasının neredeyse hiç önemi yoktu. Onu asıl dehşete düşüren, böyle bir kaza sonucunda daha güçlü, daha sağlıklı olan bir başkasının kendi planlarından vazgeçmesiydi.

Öylesine altüst olmuştu ki, bu hasta ve sevecen kadın için üzüntü bile duyamıyordu. Eğer onu düşünecek zaman bulsa Klara-Bel için üzüleceğini hissediyordu. Fakat elinde olmadan hep Erik'i düşünüyordu ve onun için üzülüyordu, müthiş üzülüyordu, ağlayacak kadar.

O sırada yerinde doğrulan Klara-Bel dingin mavi gözlerini berrak, mavi gökyüzüne çevirmişti. Öylesine berrak, mavi ve sakin bakışlarıyla mutluluğunu ve onu nasıl koruyabileceğini düşünüyordu yine.

"Günün birinde," dedi Ruth'a, "sevdiğin birine tümüyle yürekten hizmet edebilmeni dilerim senin de. Bunu yapabilecek kadar sağlıklı, güzel, iyi ve üstelik akıllı olmanı! O erkek bu dünyada büyük işler de yapsa, küçük işler de – hiç fark etmez! Sevmek ve hizmet etmek bundan daha güzel. Özellikle biz kadınlar için. Hizmet edilen olmaktan çok daha güzel. Onları kıskanmamıza gerek yok."

"Ah, hayır!" diye bağırdı Ruth heyecanla. "Bunun daha güzel olması mümkün değil. Hizmet edilmek daha iyi. Yoksa Tanrı'nın durumunun insanlardan daha kötü olması gerekirdi!"

Klara-Bel mavi gözleriyle kıza şaşkın, kınayan bakışlarla baktı. Fakat ne karşılık vereceğini bilemedi. Ruth'a karşı gerçekten çok hoşgörülü olmak gerekiyordu. Klara-Bel,

Ruth anlattıklarını dinlemekteyken kendini emniyette hissediyordu. Öylesine güzel dinliyordu ki. Ama konuşmaya başlar başlamaz insan hayrete düşüyor ve aslında öfkeleniyordu da. Bu kız daha çok Erik için biçilmiş kaftandı. Erik ondan çok şey öğrenirdi. Bu onun bir özelliği değil miydi zaten.

O sırada neşeyle ıslık çalarak sokaktan gelen Jonas bahçeye girdi, ağaçların arasından onun sırtında okul çantasıyla eve girdiğini gördüler. Tekrar ortaya çıktığında çantasını bırakmıştı ve elindeki koca bir dilim tereyağlı ekmeği ısırmaktaydı.

Annesinin yanına koşup onu öptü, Ruth'a elini uzatarak konuştu: "Sen... siz..." Sonra duraksadı ve kıpkırmızı oldu.

"Sen!" diye ciddiyetle kararını belirten Ruth inceleyerek ona baktı.

"Elbette, değil mi?" dedi Jonas neşeyle ve onun yanına havuzun kenarına oturdu. "Artık aynı evde yaşıyoruz sonuçta. Aslında kardeş gibi. Değil mi anne? Hem yaşıtız da. Sen kaç yaşındasın?"

"On bir ay sonra on yedi olacağım," dedi Ruth.

"Ben daha on altıyım," diye itiraf etti Jonas sıkıntıyla, fakat sonra yüzü aydınlandı, "ama şöyle ki, on bir ay sonra on altı olmayacağım artık. Hatta daha da önce. Ama şimdi sen de benimle birlikte bir parça tereyağlı ekmek yemelisin, öğlen yemeğine daha çok var," diyerek ekmeğini onunla paylaşmanın heyecanıyla ikiye bölüverdi.

"Benim canım istemiyor," derken onun heyecanına güldü Ruth.

"O halde hâlâ hastasın kesin!" diye iddia etti delikanlı. "Ama biliyor musun, bu da gerçek bir şans, yoksa bizde kalmamış olacaktın. Babamın yanında rahat rahat oturmak varken fırtınada sokaklara çıkmak da iyi fikirmiş."

"Evet," dedi Ruth dalgın bir halde, "eğer oturup kalmış olsaydım gitmiş olurdum."

Jonas'a bu biraz karışık göründüğünden aceleyle, "Hadi, Ruth gel," dedi, "ağaçlığa gidelim. Daha o tarafı hiç tanımı-

yorsun. O kadar çok yuva var ki. Bir de çayıra doğru küçük bir dere akıyor. Kolayca tırmanabiliriz, çit çok alçak."

"Olmaz," dedi kız, "sen git ağaçlığa. Benim burada kalmam gerekiyor."

"Burada ne yapacaksın ki?"

"Düşünmeliyim."

"Düşünmek mi?"

Jonas ona biraz hayretle baktı; fakat bunun saygı gösterilmesi gereken bir meşguliyet olduğunu düşündü. Sonra iç çekerek kalkıp ağırdan alarak eve doğru yürüdü, çünkü bu faaliyete nasıl katılabileceğini bilemiyordu.

Ruth onun gittiğini fark etmedi. Kollarını karnına doğru çektiği bacaklarına dolayıp, başını dizlerinin üstünde yumruk yaptığı ellerine iki sütuna dayar gibi dayayarak, öylece oturmaya devam etti. Gözlerini çimenlerin arasındaki tek bir papatyaya dikip yoğunlaşmaya çalışarak ve Hintli bir derviş gibi kendini vererek düşündü. Jonas gelip de böldüğünde nerede kalmış olduğunu gayet iyi biliyordu.

Klara-Bel gözlerini yummuş sessizce yatmaktaydı. Sıcak öğlen güneşi ağaçlara vuruyordu, güzel kokular yayan yaprakları kıpırdatacak ufacık bir esinti bile yoktu. Sarı renkli birkaç kelebek ilkbahar tarhlarını yoklayarak uçuşuyor, Ruth'un ayaklarının dibinde birkaç cırcırböceği şarkılarını söylüyordu.

Ruth güneşli öğlen düşlerinde giderek daha derinlere daldı. Klara-Bel'in anlattıklarının zihninde canlandırdığı siluetin çevresinde altın ışık dalgaları gibi salınan bir düştü bu. Bu silueti, onu diğer her şeyin üstüne yükselten sıcak bir parlaklığın içinde olabildiğince aydınlık ve gölgesiz görebilmek için duyduğu yarı beklenti, yarı alçakgönüllülükten oluşan belirsiz bir istek kızı ele geçirdi. Niçin? Ruth bunu bilmiyordu işte.

Ama şunu biliyordu ki, tanıdığı gerçek insanlar bu ışığın altında şimdiye kadar olduklarından daha rahatsız edici,

daha büyük görünüyorlardı, sanki içlerinde hemen hemen hiçbir şey olmayan salt bedenlerden ibaretlermişçesine. Kendi kurguladığı yabancı insanlar hakkında istediği gibi öyle güzel tasarladığı ve aklına esince tekrar silip yok ettiği fantastik görüntüler şimdiye kadar olduklarından çok daha gölgemsiydiler, iyice incelmiş ve şeffaflaşmışlardı, öyle ki insan onların sadece düşüncelerin ışıması olduklarını sanabilirdi.

Ruth Yaratılış'ın altıncı günündeki Yaradan gibi tüm dünyayı dolaştı, ama bulduğu hep kaos oldu. Bir de bunun ortasında, eğer isterse her şeye ruh verebilecek olan yegâne kişiyi, ki onu hayal etmesi için düş gücü ve gerçekliğin iç içe geçmesi gerekiyordu. Sanki o, kızın düşlerinin ıssız ve fantastik dünyasında karşısında duran tek kişiydi; Yaratılış'ın altıncı günündeki ilk insandı, henüz bilinmiyordu ve bir mucizeydi. Kız onun karşısında hayretler içinde sessizce duruyordu, sanki şunları sormak ister gibi: "Sen kimsin? Buraya nasıl geldin? Nasıl olup da buraya hükmedebiliyorsun?" Bu kişi kızın düşüncelerini öylesine meşgul edip onu öyle güçlü bir şaşkınlığa düşürdü ki Ruth zihninde kendi varlığını kaybederek ona baktı. Eğer onu kabullenecekse olağandışı, farklı, hiçbir şeyle kıyaslanamaz biri olması gerektiğini düşündü.

Ve içinde yeniden onu parıltılara, ışıklara boğmak için huzursuz bir arzu uyandı.

Ruth orada uzun süre öyle sessizce oturduktan sonra o içine kapanık duruşundan sıyrılarak kalktı ve ağır ağır bahçe kapısına doğru gitti. Kollarını çaprazlayarak çite yaslayıp Erik'in gelmesi gereken yöne doğru sokağa bakmaya başladı. Erik çok geçmeden geldi.

Erik önce kızın yüzüne baktı ve bakışları gördüğü bir şeyi incelercesine orada sabitlendi. Geceki ateşten sonra oldukça solgun ve süzülmüş görünüyordu, fakat sabahki acılı ifade çocuksu hatlarından tümüyle silinmişti. Gözlerinde Erik'in hoşuna giden açık ve beklenti dolu bir ifade vardı.

Erik gülümseyerek başıyla selamladı kızı. Birbirleriyle konuşmadılar, sadece Ruth'un eli usulcacık onun avucuna kaydı. Klara-Bel onların el ele yanına geldiklerini gördü.

"Ah, bugün bu sıcakta beni bu kadar beklemek zorunda kaldın demek canım!" dedi Erik karısına. "Artık orada fazladan bir saniye bile yatmana gerek yok."

Şezlongu terasın yanına çekerek kadının ufak tefek bedenini öylesine bir özenle kollarının arasına aldı ki, göğsüne bir çocuk yaslamıştı sanki.

"Aman ne kadar da hafif bir yüksün sen!" diye karısına takılırken neşeli ve enerjik görünüyordu.

Kollarını onun boynuna dolayan Klara-Bel büyük bir sevinçle güldü.

Ruth yere düşen bir yastığı alarak onların peşi sıra merdivenden çıktı. Erik'in yaptığının aynısını yapmak uğruna bütün şezlongu üstündekilerle birlikte yukarı taşımayı isterdi. Klara-Bel'in anlattıklarını dinlerken Erik için duymuş olduğu acıma uçup gitmiş, yerini hayranlık almıştı. Şimdi hasta kadının kendini sağlıklı erkeğin yolunda bir engel ve yük olarak görmemesini, aksine gülerek kollarını boynuna dolamasını gayet doğal buluyordu.

Ruth sofrada yerini aldığında bu masaya ilk kez oturduğunu ve daha geçen akşam kaçmaya kalkmış olduğunu aklından bile geçirmedi. Kendini evin, çoktandır oraya ait, hoşnut ve diğerlerinin arasında yeri olan bir ferdi gibi hissediyordu.

Onu masada kendi yanına oturtmuş olan Erik, "Sana amcandan bir şey getirdim," dedi, "istediğin kadar burada kalma iznini. Bence ona şimdilik yaz boyunca diyelim, ne dersin?"

Ruth başını sallamakla yetindi, mutlu görünüyordu. Ama Erik onunla sürekli ilgilenip yemeğini de tabağına eliyle koymamış olsaydı aslında tek bir lokma bile yememeyi yeğlerdi.

Çocuklar dışarı çıktıktan sonra kahvelerini içerken Erik karısına bakarak sordu: "Ee, Bel nasıl buluyorsun onu?"

"Ürkek bir kuş," dedi Klara-Bel gülümseyerek, "ve onu yakalamış olduğum henüz kesin değil. Yanlış bir hareket elimden uçup gitmesine yeter. Evet Erik, kafamı zorlayacak kadar düşünüyorum yine. Beni kuşkuya düşürüyor Ruth. Resmen başımı döndürüyor diyebilirim. Karmaşık bir örgü motifi gibi."

"Kuşkuya düşürmek mi? Hayır, Bel, tam tersi. İnsan onunla neye gücünün yeteceğine veya yetip yetmeyeceğine dair yeniden kendinden emin oluyor. Unutulmuş, paslanmış güçlerini yeniden tazeliyor. Ve böylece yeniden yaşama dair o büyük güveni duyuyorsun, kendine olan eski inancını tazeliyorsun."

"Tabii, tabii Erik. Yeter ki her şey yolunda gitsin."

Erik ayağa kalkarak kolunu sevgiyle karısının omzuna sardı: "Ah seni kaygılı annecik! Bir kez olsun bırak şu kaygıları, sıkıntıları! Ben rahatım! Bak göreceksin, bu kız benim ustalık eserim olacak!"

Klara-Bel iç geçirerek onun son derece haklı olduğunu düşündü. Ruth'u yanına almasını bir bilginin bilinmeyen bir dilin yazısını ortaya çıkarmasına benzetti, o zaman bu yazıyı çok iyi yazılmış kitaptan bile daha istekli ve hevesli okuyacağı kesindi. Bu yanı hiç değişmemişti, kocasının mesleği ve becerisi buydu.

Erik dışarı çıktı, bir at arabasıyla istasyondan Ruth'un valizlerini taşıtmak istiyordu; amca kızın eşyalarını göndermişti.

Klara-Bel uzandığı yerde düşüncelere daldı. Belleğinde hep gerilere itmeye çalıştığı o dönemi düşünmeye zorladı kendini. Erik'in tekrar bu kadar sevinçli ve içini ısıtan umutlarla dolu olması güzeldi aslında. Bu Erik için karısını tekrar nasıl sağlığına kavuşturabileceğinden başka bir şey düşünmediği o upuzun acı dolu yıllardan çok daha iyi ve doğaldı.

Yıllar süren acı verici, ezici bir mücadele vermişlerdi.

Klara-Bel umudunu koruyabilmek uğruna tarifsiz eziyetlere katlanmış, vazgeçmemiş, denenmedik hiçbir şey bırakmamıştı; neredeyse imkânsızı denemiş, kaybedilmiş mücadeleyi tekrar tekrar başlatmıştı. Kolay değildi gerçekten, çünkü kalbindeki bir zayıflık nedeniyle Klara-Bel'e narkoz verilemiyordu. Fakat Erik onu yeni denemeleri, yeni azapları göze alması için tekrar tekrar ikna etmişti ve karısının üstündeki sınırsız etkisini kullanarak zorlamıştı. Bu mücadelenin içinde o da neredeyse tıp okumuş kadar olmuştu, eskiden merakı ve doğal yeteneği sayesinde yaptıkları meslek haline gelmişti. Tüm gücünü hiç bölmeden bu amaçla harcıyordu. Tek bir gereksiz ve aptalca kaza yüzünden mutluluğunun yaşam boyu sarsılmasına katlanmak, buna inanmak istemiyordu.

Sonunda buna inanmak ve katlanmak zorunda kaldığında umut bağlamış olduğu her şeyi boşu boşuna harcamış olduğunu görmek çok zor oldu. Ruth bu umutlardan tek birinin bile geri dönmesini sağlasa Klara-Bel onu sevecekti. Bu, yaşamın ona borçlu olduğu buketin yerine gelen geç açmış küçük ve gösterişsiz bir çiçekten başka bir şey değildi.

Klara-Bel bunları hiçbir zaman bugün bahçede havuzun kenarında Ruth'la yaptığı konuşmadan sonra gördüğü netlikte görmemişti.

Jonas içeri girip annesinin yatağının ayakucuna oturdu. Klara-Bel'in açmaya başladığı bir iplik çilesini alarak ona yardım etmek için parmaklarına geçirdi.

"Ruth artık bizde mi kalacak, anne?" diye sordu.

"Evet. Kendin de duydun ya. Sevindin mi?"

"Hem de çok sevindim. Ama bundan sonra gösterdiğim çabalar boşuna olacak."

"Ne demek istiyorsun çocuğum?"

"Yani babam Ruth'u kesin benden daha çok sevecek. Kesinlikle. O akıllı, sence de öyle değil mi?"

"Bunu bilmem olanaksız. Fakat bu nasıl bir saçmalık Jonas? Baban seni sevdiği için biraz daha çaba göstermeni ve ilerlemeni istiyor."

"Ah, anne ben zaten elimden geldiği kadar çaba gösteriyorum. İlerliyorum da. Ama babamı memnun etmek çok zor. Okuldaki en sert öğretmen o. Herkes ondan korkuyor. En çok da ben korkuyorum. En fazlasını benden bekliyor."

"Buna sevinmelisin. Ama kıskançlık yapmaya kalkma Jonas, duydun mu?"

Bunun üzerine Jonas tüm yüzüne yayılan bir gülümsemeyle güldü, son derece anlamsız göründüğünden zorlama olduğu belliydi.

"Hayır anne, böyle bir şey yapmayacağım elbette. En azından senin sandığın gibisini değil. Fakat eğer Ruth babamı benden daha çok sevecek olursa..."

"Ama Jonas!.."

Çocuk elindeki çileyi kaçırınca neredeyse iplikler birbirine karışıyordu.

"Bağışla anne. Düzeltirim şimdi hemen. Az önce babamın benden o kadar çok şey beklemesine sevinmem gerektiğini söylerken haklıydın biliyor musun. Şimdi Ruth'a her şey aslında olduğundan daha hoş geliyordur. Zamanla görecek. Ve ben ondan hoşuna gitmeyecek hiçbir şey beklemeyeceğim."

"Sen gerçekten de aptal ve işe yaramaz bir oğlansın!" diyerek öfkeyle baktı çocuğuna Klara-Bel. Jonas'ın yüzünde son derece saf bir ifade belirmişti. Gülüşü göz kenarlarına doğru kaçıp saklanmıştı. "Bunları baban bir duysa! Bir de Ruth'u sana tercih etmesine şaşıyorsun."

"Hiç de şaşmıyorum anne. Böyle bir şeyden dolayı babama hayatta kırılmam. Ayrıca niçin Ruth'u bana tercih etmesin ki."

"Ruth nerelerde peki?"

"Gonne çatı katını topluyor, onun yanına çıktı. Kendi odasını kendi düzenlemek istediğini söyledi."

Erik istasyondan döndüğünde yukarıdaki açık pencerede Ruth'un başını görünce onun yanına çıktı. Tavanı arka tarafa doğru alçalan küçük oda düzenlenmişti bile. Ortalıkta o gün edindikleri yatak ve zarif farbalalı ve kırmalı keten örtülerle neredeyse gerçek bir tuvalet masası görünümü almış olan büyük ahşap sandıktan başka pek bir şey görünmüyordu. Odada sabun ve yeni sürülmüş cila kokusu hissediliyordu.

Ruth, beyaz kısa perdeler asılı pencerenin dar pervazına oturmuştu, yanında merdiven dayalı duruyordu hâlâ. Terasın yanındaki büyük ve yaşlı karaağacın hafif bir rüzgârla sallanan dalları kızın yüzüne değiyordu. Bu kattan ağaçların tepeleri görünüyordu sadece ve Ruth'a göre bu eğlenceli bir şeydi: Kökü ve gövdesi olmadığını, havada salındığını hayal edebileceğiniz yeşil hışırtılı bir dalga gibi. Yazın kim bilir kaç tane kuş yuva yapıyordu bu dalların arasında! Hemen pencerenin üstündeki çatı alınlığında da iki kırlangıç yuvası vardı zaten.

Erik eşikten adımını atıp da odanın döşenişini görünce gülmeye başladı.

"Ceza almış kötü çocuklar için yapılmış bir hücre gibi olmuş burası," diyerek kapıda durdu, "veya yaka paça yakalanıp hapsedilmesi gereken kaçaklar için. Sence de öyle değil mi Ruth?"

"Hayır, çok güzel," dedi kız üstüne basarak, odasıyla alay edildiği için kızmış gibiydi, "sadece daha tam bitmedi, en güzeli de bu. Ben yaşamaya başlayınca kendiliğinden tamamlanacak. Çok güzel. Tam istediğim gibi."

"Önemli olan bu elbette, benim küçük kraliçem," diye onaylayarak pencereye doğru yürüdü Erik. "Yurtdışından döndüğümüz sıralarda bizim şehirdeki evimizin odaları da bundan farklı görünmüyordu. Ama o haliyle benim de çok hoşuma gidiyordu. İnsan her zaman en başından ve kendi ölçülerine göre başlayabilir."

Ruth biraz ondan yana dönerek adama ilgiyle baktı.

"Ah, elbette!" dedi. "Ama o küçük adadan, denizden ve onca insandan ayrılıp buraya dönmek müthiş zor gelmiş olmalı yine de, öyle değil mi?"

Erik kızın narin omuzlarından tutup yumuşak bir basınçla geriye doğru itti, çünkü hep kısılmaya eğilimli oluşlarından gizli bir kaygı duyuyordu.

Bu arada da sakin bir sesle, "Niçin zor olsun?" diye sordu. "Burada da ders verebileceğim yeterince çocuk var; sen de biliyorsun, kötü kompozisyonlar yazan, küçük kötü kız çocukları da var."

"Ah, onlar mı," dedi Ruth sesinde derin bir küçümsemeyle ve omuz silkerek, "onlar için değmez."

"Senin için de mi?" diye kuşkuyla sorarken yandan dikkatle ona baktı Erik.

"Evet, benim için de," dedi kız iyi niyetle.

"Bugün müthiş alçakgönüllüsün, biraz fazla alçakgönüllüsün Ruth. Bu iyi değil."

"Şimdi de iyi değil demek, niçin?"

"Senin içinden öyle gelmediği için, kızım. Senin doğanda olmadığı için. İnsanın kendini incitecek bir işten vazgeçmek istememesi gibi. Böyle yapmamalısın."

Ruth karşılık vermedi, belki söylenenleri duymamıştı bile. Düşünceleri, nasıl ifade edeceğini bilemediği başka bir şeye yönelmişti. Biraz durakladıktan sonra alçak sesle sordu: "Öyle neşeli görünüyorsunuz ki. Bakışlarınız... ve her şeyinizle. Niçin?"

"Sen tekrar bana geldiğin için, çocuğum," diye ciddiyetle karşılık verdi Erik.

"Ben mi! Ya bütün diğerleri?"

"Kimler, Ruth?"

Kız daha fazla dayanamadı.

"Ben sadece buna değmeyen kızlara ve oğlanlara eğitim vermekten söz ediyorum, hepsi bu! Başka bir şeyler yapabil-

mek varken, çok çok daha büyük bir şeyler, üstündeki tüm gemilerle deniz kadar büyük bir şey," diye bir açıklama yapmaya çalıştı, bu arada fark etmeden heyecan içinde Erik'in saatinin zinciriyle oynuyordu.

Erik kıza baktı.

"Hayal mi kuruyorsun sen çocuğum? Hayallerine teslim olmamalısın böyle," dedi Erik üstüne giderek, "neler kurdun bakalım kafanda, açık seçik ifade edebilmelisin. Evet?"

"Bu gerçek bir şey!" dedi kız çekingence, "hayal filan değil. Öğleden önce bahçede bu konuda konuştuk."

"Karımla mı?"

Ruth başını salladı.

"O anlattı. Eskilerden, şimdiden bahsetti. O kadar harika anlatıyor ki! Harika şeyler anlatıyor!"

"Demek öyle. Peki, sana neler anlattı ki?" diye sorarken bakışları inceleyici ve gergindi.

"Her şeyi. Ve hiçbiryere varmamış olması bana öyle korkunç geldi ki, öyle imkânsız göründü ki," dedi tutkuyla ve parmaklarını sanki bir şeyleri kırmak istiyormuş gibi yine onun saatinin zincirine doladı, "okulda bir sınıf öğretmenliğinin ötesinde hiçbir şeyin kalmaması. Ve hep böyle devam edecek olması. Ama böyle kalamaz."

Neredeyse öfkeyle konuşuyordu, gözleri yaşlarla dopdoluydu.

Erik hemen yanıt vermedi. Elini kaldırıp kızın dağınık, yumuşak saçlarına götürdü, Ruth ona bakmak istediğinde de elini hafifçe biraz aşağı kaydırıp onun soru dolu gözlerini örttü. Kızın üstünden dışarıya, ağaçların yeşil hışırtılı tepelerine bakarak heyecanını bastırmaya çalıştı. Kendini bir tuhaf hissediyordu. Ruth'un hissettiklerinin karısından kaynaklanmadığını biliyordu, ne bu tutkulu yorumunun ne de üzüntüsündeki düşsel belirsizliğin Klara-Bel'le ilgisi olabilirdi.

Evlendiğinden beri hiçbir zaman ne o birisiyle, ne de bir başkası onunla hayatındaki düş kırıklıkları hakkında ko-

nuşmuştu. Ve şimdi onu daha dört gündür tanıyan bu kız kalkmış öfke, kahır ve gözyaşları içinde sanki kendisine aitmişler gibi bu düş kırıklıklarının üzüntüsünü yaşıyordu.

Suskunluk içinde birkaç dakika daha geçtikten sonra Ruth başını biraz daha eğdi ve eli Erik'in saat zincirini bırakıverdi.

"Bunları bir daha asla söylemeyeceğim!" dedi alçak sesle özür dilercesine.

Erik aniden onun elini tutarak kendi elinin içinde sıktı.

"Bana her zaman kafanı meşgul eden her şeyi söylemelisin," dedi dinginlikle, fakat sesi değişik ve boğuk çıkıyordu, "seni etkileyen hiçbir düşünceyi benden gizlememelisin, hele kaygılarını hiç gizlememelisin çocuğum, hem de böyle çocukça ve hayali kaygılarsa."

Sonra sırtını dışarı çevirerek pencerenin kenarına yaslandı, yüzü gölgede kalmıştı.

"Sana bir hikâye anlatmak istiyorum Ruth, anlatayım mı?"

Kız eğmiş olduğu başını kaldırmadan itaatle salladı; hikâyeyle pek de ilgilenmediği ve kendine çocuk gibi davranıldığı duygusu içinde olduğu belliydi.

"Bir zamanlar bir adam varmış," diye başladı Erik, "geniş, büyük bir tarlayı ekip biçmeyi çok istiyormuş, deniz kadar büyük bir tarlayı. Çünkü toprağın iyi olduğunu biliyormuş, sadece işçi azmış, çok çok azmış. Fakat istediği gibi olmamış, o büyük tarlada neredeyse hiç çalışamamış. Sadece çok uzakta, kıyıda köşede bir yerde lahana ve patates ekebileceği küçük bir toprak parçası vermişler ona. Sadece karnını doyurmasına yetecek kadar."

Ruth anlayışla pırıldayan gözlerini çoktan açmış ve ona çevirmişti bile. Merakla irileşen gözlerini Erik'in dudaklarına dikmişti. Tüm ruhu bu gözlere dolmuştu sanki.

"Peki sonra?.." diye nefesi kesilerek sordu.

"Sonra günün birinde," diye devam etti Erik, "lahanalarının ve patateslerinin arasında küçük, değişik bir bitki bul-

muş. Bir yerlerden gelip bu toprağa düşmüş olmalıymış tohumu. Bu göze çarpmayan narin bir filizmiş, neye dönüşeceği henüz belli değilmiş. Ama belki bir ağaç bile olabilirmiş. Ve iyi bir bahçıvan bu ağaca sürekli emek verirse, iyi bakar, yönlendirir, aşılar, budarsa o zaman, evet, o zaman bu ağaç tarlada yetişen diğer şeylerden daha nadir meyveler verebilirmiş."

"Ağaç ben miyim?" diye sordu Ruth safça ve pencerenin pervazından yavaşçacık aşağı kaydı.

Erik yanıt vermedi, ama kızı saçları omuzlarına değene kadar biraz daha yakınına çekti. Ruth'un yüzünde ne gülümseme ne de ciddiyet olan, ama her ikisinin de esrimeyi andıran daha ulvi bir yansımasına benzeyen bir ifade vardı. Erik birden "Huzur" başlıklı o kompozisyonu hatırladı. Konuşkan gözleri ve kıvrımlı dudaklarıyla bu çocuk yüzü ona ilk kez okul defterindeki o dizeleri anımsatmıştı.

"Bahçıvanın elinde böyle bir ağaç olmak ister miydin Ruth?" diye sesini yarı alçaltarak sordu.

Kız derin bir nefes aldı.

"Ben bahçıvan olmayı yeğlerim," dedi beklenmedik bir biçimde, "ama belki ikisi de aynı şeydir."

III.

Her sabah, evde daha kimse uyanmadan Ruth ve Erik çok erken bir saatte çalışma odasında buluşuyorlardı. Bunu yapabilmek için her zamankinden birkaç saat daha erken kalkıyorlardı ve Erik kızın daha sonra gün boyu tek başına çalışacağı dersi onunla birlikte ele alıyordu.

Görüntü hep aynıydı: Ruth hep önceden gelmiş oluyor, açık pencereye yaslanarak onu bekliyordu. Dışarıda öten küçük ispinozları dinlerken aynı zamanda koridordan gelecek Erik'in ayak seslerini de kolluyordu. Çoğunlukla biraz solgun ve ürkek görünüyordu, çünkü geçen gün Erik'in karşısında her ne kadar gözü pek ve heyecanlı davranmış olsa

da öğretmen olarak ondan çekiniyordu. Ve şimdi bile, koridorda onun ayak sesleri duyulduğunda yine o ilk akşamki yürek çarpıntısına ve çekingenliğe kapılıyordu.

Hep aynıydı: Ruth daha arkasına dönmeden Erik, kızın sırtına dokunana kadar yanına yaklaşıyor, sonra iki elini birden yakalayıp onu iki kolunun arasına hapseder gibi ellerini avuçlarının içinde tutuyordu. Ruth için bu sadece bir sevgi ifadesi değildi, aynı zamanda ister istemez dinginleşmesini ve kendini toplamasını sağlayan yatıştırıcı ve zorlayıcı bir etkisi de vardı. Böylece fark etmeden sabah selamlaşmasından sabah çalışmasına geçmiş oluyorlardı.

Bir sabah Erik çalışma odasının kapısını açtığında şaşkınlıkla kalakaldı. Pencerelerin beyaz cilalı iç kepenkleri kapatılmıştı, yağmurlu ve kapalı hava ancak kepenklerin aralıklarından hissediliyordu; çalışma masasının üstünde yanan tek bir lamba puslu bir ışık yayıyordu. Ruth defterler ve kitaplarla çevrelenmiş olarak masanın başına oturmuş başını bile kaldırmadan bir şeyler yazıyordu.

Erik hiçbir şey söylemedi. Kepenklerden birini iterek pencereyi açtı, içeriye geniş bir dalga halinde ışık ve hava doldu, sonra masanın yanına gidip lambayı söndürünce Ruth şaşkınlıkla irkildi.

Erik kıza doğru eğilip yüzünü ellerinin arasına alarak dikkatle ona baktı.

"Sen ağlamışsın. Niçin?"

Ruth kızararak bir an duraksadı.

"Ben aptal değilim!" diye kendinden geçmişçesine bağırdı sonra gözlerinden kıvılcımlar saçarak.

Erik güldü.

"Elbette değilsin. Böyle bir şey mi söyledim? En azından durum umutsuz değil. Ben seni bırakmadığım sürece sen de pes etmemelisin."

Erik kızın sandalyesini masadan uzaklaştırarak elindeki kalemi aldı.

"Fakat geceleri kalkıp çalışmamalısın. Benim haberim olmadan böyle bir şey yapma bir daha. Bu doğru değil. Akşam ben ödevlerini kontrol ettikten sonra çalışmayı kesmelisin."

"Güneş ışımayı kesmedi ama," dedi Ruth, "bütün gece ışıdı neredeyse. Çalılıkta bir guguk öttü, penceremin önünde ardıçkuşları muhabbet etti. O zaman ben de yavaşça buraya geldim."

Erik kızın omzunun üstünden önündeki deftere uzandı, ama Ruth çekingence ve tereddütle sımsıkı tuttu defterini. Heyecandan neredeyse azap çektiği görülüyordu.

"Sakin ol!" dedi Erik ısrarla ve kızın elini defterden uzaklaştırdı.

Ruth ellerini ensesinde kavuşturarak bembeyaz bir yüzle alnını kırıştırıp otururken o bir süre sesini çıkarmadan defteri okudu.

Sonra ödevi kızın önüne bıraktı.

"İyi olmuş," dedi, "seni çok uğraştırıp yordu mu?"

Ruth duruşunu bozmadan "Evet," diye dürüstçe itiraf etti, "ama zararı yok."

"Elbette zararı yok. Bunu şimdi kendin de görüyorsun. Hoşuna giden ve kolay bulduğun şeyleri yapmanın sana hiçbir yararı yok. O küçük, hayalperest kafanı en çok zorlayan neyse, en çetin yol hangisiyse oradan geçmen gerekiyor."

Kızın ensesinde tuttuğu ellerini çözerek kendi ellerinin arasına aldı.

"Bazen fazla zorlandığını ve kendi varlığını bastırman gerektiğini biliyorum," dedi, "bu acı verdi, değil mi? Fakat böyle olmak zorundaydı. Ve şimdi, şimdi giderek tam da olmanı istediğim gibi oluyorsun. Nasıl, güzel değil mi?"

"Harikulade!" diye bağırdı Ruth gözlerinde pırıltılarla ona doğru dönerek, "zorlandığımda hep bunu düşünüyorum zaten! Zorlukları unutmaya çalışıyorum ve sadece şunu düşünüyorum: Çok farklı birini tam da istediğin kıvama getirmek ne kadar güzel olmalı!"

Erik'in gözlerinden bir hayal kırıklığı gölgesi geçti.

"Sadece bunu düşünüyorsun demek Ruth! Bense bunun seni de mutlu ettiğini sanıyordum."

"Ediyor zaten!" dedi kız şaşkınlıkla bakarak ve ayağa kalktı.

"Bu sabah ne yapmak istersin? Bahçeye çıkalım. Artık yağmıyor. Yoksa uyumak mı istersin?"

Kız gülerek başını salladı.

"Daha sonra yapacak bir işin de yokken burada yorgun ve yalnız kalmanı istemiyorum," dedi Erik, "bugün çalışmana gerek yok artık. Belki benimle okula gelirsin. Kızlar hâlâ söz verdiğin ziyareti bekliyorlar. Birkaç güne kadar okul tatile girecek. Benimle gelmek seni oyalar ve kafanı dağıtır. Biraz da yorarsa bir o kadar iyi."

*

Erik, Ruth ve Jonas, defalarca çağrıldıktan sonra bahçeden içeri girdiklerinde Gonne kahvaltı masasını terasta hazırlamış, Klara-Bel de hemen yanı başına şezlonguna uzanmıştı bile. Jonas ter içinde kalmış, hasır şapkası da ensesine kaymıştı, sağ elinde tuttuğu, Gonne'den rica minnet alınmış büyük kovayı terasa çıkan merdivenin basamaklarına bırakttı. İçinde yaklaşık iki ayak uzunluğunda çelik rengi, mavimsi pırıltılar saçan bir yılan vardı.

"Ayy Jonas!" diye bağırdı Klara-Bel dehşetle. "Bu korkunç hayvanı nasıl getirirsin buraya? Hepimizi sokup öldürebilir, değil mi Erik?"

"Böyle bir şey yapamaz. O bir suyılanı," diye gülerek karşılık verdi Erik.

"Ama muhteşem bir yılan anne! Onu çalılıkların arkasında, küçük derenin çayıra karıştığı yerde buldum," dedi Jonas gurur ve hayranlıkla; böylesi bir hazine bulmak onun için doğada yaşadığı umulmadık bir maceraydı, çünkü aslın-

da sadece bahçede tırtıl toplayabileceğini veya en iyi ihtimalle bir babaköş yakalayacağını hesaplamıştı.

Kahvelerini içerler ve Jonas yılana durmadan övgüler düzmekten kendini alamazken Ruth hiç sesini çıkarmadı. Bahçede elinde kovayla gelen Jonas'la karşılaştıklarından beri kız hiç konuşmamıştı. İçten içe Klara-Bel'in yılanı protesto edeceğini ummuştu, ama kadın sadece yılanın birini öldürüp öldüremeyeceğini sormakla yetinmişti. Ruth'a göre bu böyle bir yılanın yapabileceğinin en azıydı.

Suyılanı pek çok denemeden sonra kovanın içinde dik durmayı başarmıştı, bedeninin üst kısmını ritmik bir biçimde sallayarak zekice bakan küçük gözleriyle oradakileri inceliyordu.

Klara-Bel'in gözü tesadüfen Ruth'a iliştiğinde bütün uzuvları titremekte olan kız elindeki yarı dolu fincanı masanın üstüne bırakırken bembeyaz oldu.

"O yaratığı derhal at Jonas, ama acele et!" dedi annesi, "Ruth'un korktuğunu görmüyor musun?"

"Hayır, bırak kalsın," dedi bütün bu süre boyunca kızı gözlemiş olan Erik dinginlikle, "dikkate almayı gerektirecek bir durum yok."

Sonra Ruth'a dönerek yumuşak bir sesle konuştu: "Liuba bana böyle küçük bir şey yüzünden bir keresinde düşüp bayıldığını söyledi."

"Liuba küçük bir şey yüzünden olduğunu mu söyledi?" diye hayretle sordu Ruth. "Küçük bir şey değildi. Korkunç bir şeydi, soğuk ve tiksinç; dışarıdan gelen bir şiddet, birisini katletmek gibi."

"Tanrı aşkına!" dedi Bel. "Bu ne olabilir ki?"

"Küçük bir tırtıl," diye alayla karşılık verdi Erik.

Ruth açıklamayı gerçeğe uygun olarak değiştirmek istedi: "Koca bir tırtıl." Fakat bunun sadece bir tırtıl olduğunu daha fazla vurgulamamayı yeğledi.

"Bak şimdi," dedi Jonas, "ben bu muhteşem hayvanı eğiteceğim, suyılanları anlaşabileceğiniz ve güvenilir hayvanlardır, onları rahatlıkla boynunuza dolayabilirsiniz. Böylece 'yılan terbiyecisi' oyunu oynayabiliriz. Daha önce hiç böyle güzel bir oyun oynamış mıydın? Ben şimdi yılan terbiyecisiyim. Bu durumda senin korkmana hiç gerek yok. Sen sadece izleyip hayran kalacaksın."

Erik gülerek oğlunun kısa kesilmiş sarı saçlarını karıştırdı.

"Kendini önemsemeyi ve gevezeliği bırak artık," diye uyardı, "çünkü az sonra Ruth izlemekle yetinmemeye başlayacak. Kendi isteğiyle yılana yaklaşıp eline alarak bedenine sarılmasına izin verecek."

Ruth boşu boşuna onun sözünü kesmeye çalışmıştı.

"Ben mi yapacağım bunu? Ne zaman?" diye şaşkınlıktan kendinden geçmişçesine sordu.

"Ne zaman mı? Umarım hemen."

"Hayır! Asla!" dedi kız, Erik'in yanılsaması karşısında hâlâ hayretler içindeydi. "Yılandan her zaman korkacağım."

"Herhalde öyle olacak. Ama bu bir gerekçe değil ki. İnsan kendi korkusundan daha güçlü davranabilir ve onu yenebilir."

"Ama Erik, bu biraz fazla," dedi Klara-Bel sesini yükseltmeden.

Jonas, Ruth'un kendisinin bile bilmediği bir şeyi babasının önceden görmesi karşısında şaşırmış görünüyordu. Fakat Erik'in söylediklerinin kızın hoşuna gitmediği belliydi, elinde olmadan ürperip büzülmüştü.

"Sana ne diyeceğim biliyor musun?" diye aniden bağırdı oğlan ve bu kurtarıcı fikirle yüzü aydınlandı. "Çözümü biliyorum, istemiyorsan yapmazsın olur biter! Bunu yapmak zorunda değilsin, öyle düşün!"

Jonas bir süre anne ve babasının alaylarına katlanmak zorunda kaldı, sonra sohbet başka yöne döndü.

Ruth kıpırtısız oturarak ürkek bakışlarla kovaya bakıyordu. Gözlerini elinde olmadan büyülenmiş gibi yılanın kovadan dışarı uzanan pullarla kaplı, dili dışarıda salınan başına dikmişti. Yılan kızı selamlar gibiydi. Sadece onu. Sanki Ruth orada yılanla tek başınaydı.

Hayvanın küçük yuvarlak kara gözleri giderek genişleyip her türlü tekinsiz oyunun döndüğü korkunç bir cehennem çukuruna dönüşür gibiydi. Bu gözlerin ve başın devamında o tiksinç sürüngen solucan sabırsızca kıvranıyordu. Şu kesindi: Yılan onu gözüne kestirmiş pusudaydı.

Ruth'un hali insana gerçekten de kötü şeyler düşündürtüyordu.

Kız ve suyılanı birbirlerini bakışlarıyla tartıyorlardı.

Ruth kızarmaya başladı, tek kelime etmeden gitgide kıpkırmızı oldu.

Erik'in kahvaltı masasından kalktığı ve Jonas'ın tekrar bahçeye koşturmaya hazırlandığı sırada Ruth telaşla yerinden fırlayarak güçlükle bağırdı: "Madem öyle o halde hemen!"

Diğerleri ne kastettiğini pek anlamadılar, sadece onu sürekli izlemiş olan Erik'in ağzından bir şaşkınlık nidası çıktı.

"Hemen şimdi mi?" dedi. "Hayır, hayır çocuğum, bu ne hoş ne de gerekli bir şey. Gece kalkıp çalışmak gibi abartılı bir davranış olur bu da. Zaten dün geceki yorgunluktan sonra pek de iyi değilsin."

"Hayır, ben iyiyim!" diye karşı çıktı Ruth neredeyse yalvararak. "Böyle dehşet verici bir şeyi beklemeye dayanamam. Onun her gün biraz daha yakınıma sokulmasını, giderek daha da yaklaşmasını izleyemem; bütün aileyle gittikçe samimiyeti artırıp bir tek benim için pusuya yatan bir yılanla birlikte yaşayamam, hayır, bunu gerçekten yapamam!"

Erik güldü, ama aynı zamanda kaygılı görünüyordu. Bu hiç beklemediği bir şeydi.

"Ama Ruth!" dedi. "Yoksa hayal gücün seni tek lokmada yuttu mu? Böyle bir küçük çocuk korkusundan kurtulmanın en kesin yolu yavaş yavaş kendini alıştırmaktır. Ben bunun zamanla olmasını yeğlerim. Bunu bir düşün! Eğer ısrar edersen geri dönüşü olmaz artık. O halde oyun ve deneme yok! Buna izin vermem. Kendinden emin olmalısın."

"Elbette!" diye iddialaştı Ruth ve alnına ter bastı.

"Yine de yapmak mı istiyorsun? Gel o halde."

Erik kızı gergin bir dikkatle izleyerek aynı zamanda eğer "düşüp bayılırsa" sırtını yaslayabilsin diye arkasından ona yaklaştı.

Ruth kararlı ve neredeyse kasvetli bir yüz ifadesiyle kollarını aşağı sarkıtmış duruyordu. Ne var ki Erik kovaya uzanıp da yılanı eline aldığında kıvrılıp duran hayvanı gören Ruth'un gözleri karardı.

O kaygan solucana doğru uzanmalarını emrettiği elleri istemsiz bir şekilde kasılarak açılıp kapanıyordu; titreyerek gözlerini yumdu ve kulakları uğuldamaya başladı.

O sırada Erik'in dingin sesini duydu:

"Çok mu korkuyorsun?"

Neredeyse fark ettirmeden başını salladı.

"O halde vazgeçelim çocuğum."

Ruth gözlerini beklentiyle iri iri açtı.

"Tamamen mi?" diye sordu çabucak.

Erik kendini tutamayıp güldü.

"Hayır. Tamamen değil," dedi sakince ve sevecenlikle, "ama acelemiz de yok."

Kız kendini toparladı.

"O halde hemen yapalım!" diye mırıldandı.

Sonra kolunu uzatıp yılanı Erik'in elinden aldı. İlk dokunuşta tüm bedeni elektrik akımı geçmişçesine sarsıldı; başını geri atıp yardım istercesine Erik'e biraz daha sokuldu. Fakat bu arada parmakları yılanın kaygan gövdesine sımsıkı sarılmıştı, rengi kaçmış dudaklarının arasından tek bir ses bile

çıkartmadan iyice açılmış gözleriyle yılanın koluna tırmanıp dolanmasını ve ince çatallı dilini sarkıtıp başını yana eğmesini izledi.

Kolu sanki donmuş gibi uzandığı yerde öylece kalmıştı. Bu arada yüzünde de idama götürülüyormuş gibi bir ifade belirmişti.

Kızı koruyup desteklercesine kollarıyla saran Erik "Bravo," dedi, "bunu da başardın çocuğum."

Fakat kızı bırakıp da yılanı hızlı bir hareketle tekrar kovaya bırakırken Ruth sendeledi.

"Yoo, olmaz," diye bağırdı Erik neşeyle, "bu sefer de 'düşüp bayılabileceğini' sanma. Bitti artık." Sonra bir sandalyeyi kıza doğru itti.

Ne var ki Ruth sandalyeye dikkat etmeden ve kafasını kaldırıp bakmadan titrek adımlarla Erik'in önünden geçip terasa çıktı ve hole girdi. Ondan iyice uzaklaştığında portmantonun arkasında bir köşeye otururak yüzünü paltolara gömüp ağlamaya başladı.

Erik arkasından şaşkınlıkla baktı.

"Hey Ruth, seni deli kız!" diye seslenirken kendini tutamayıp güldü. "Şu anda kendinden hoşnut olmalısın, hatta gururlu. Sonradan ağlamanın ne anlamı var?"

Ruth paltoların arkasından başını çıkararak ona sitemle baktı.

"Kendime öylesine acıyorum ki!" deyip ağlamaya devam etti.

Bütün bu olup biteni ağzı açık izlemiş, ama annesinin bir işareti üzerine şaşkınlığını kendine saklamış olan Jonas da Ruth'un bu sözleri üzerine babasına sitemle baktı. Sonra kızı teselli etmek için hole doğru koştu.

*

Bir saat sonra Ruth, Erik ve Jonas'la birlikte şehre gidiyordu.

Okuldaki kızlar uzun zamandır onun ziyaretini bekliyorlardı. Ruth'un şimdi Erik'in evinde yaşıyor olması özellikle merak konusuydu ve her derste Erik'e onu soruyorlardı. O gidince her şeyin bir anda heyecanını yitirdiğini düşünüyorlardı. Ruth'un yokluğunu hissetmeyen sadece birkaç kişiydi, sınıfın en iyileri. Bu örnek öğrenciler şimdi Ruth'un haşarılıklarından uzakta kendilerini güvenli hissediyorlardı, artık kızın parlak fikirlerine maruz kalmıyorlardı. Ama ortam renksizdi ve tatilin hemen öncesinde yağmurlar da başlayınca en çalışkanların bile yüzleri asıldı.

Böylece Ruth'un büyük bir şemsiyenin altında neşeyle ışıyan yüzü boş derste okul avlusunda göründüğünde büyük bir sevinç yaşandı. Herkes etrafına toplandı, o kadar gürültü ettiler ki, komşu evlerde insanlar neler olduğunu ve okuldaki kuşların niçin her zamankinden daha yüksek sesle cıvıldadığını anlamak için pencerelere çıktı.

İçlerinde tek sessiz duranı Ruth'tu. Onu dört bir yandan saran kızların ortasında öylece dururken kendini sanki dünyalarca uzaklıktan aralarına geri dönmüş gibi hissediyordu ve neredeyse çekingenleşmişti. Anlatacağı onca şey, hepsinin sabırsızlıkla beklediği onca şey iç içe geçip de sadece bir bakış ve gülümseme halinde yüzünde birleştiğinde ifadesinde her şeyi onun yerine anlatan çocuksu bir mutluluktan başka bir şey kalmadı.

Kızlar hafif yaz yağmurundan korunmak için saçağın altına girip okul binasının duvarına yaslanarak birbirlerine sokuldular ve Erik sınıftan ilk kez aşağıya baktığında olduğu gibi Ruth'un yeri yine ters çevrilmiş su fıçısının üstüydü.

Değişikliğin ne olduğunu söyleyemeseler de kızlar onu farklı buldular. Aralarında hâlâ kız önlüğü giymiş bir oğlan çocuğu gibi görünüyordu ve hâlâ saçının örgüsü yoktu. Suskunluğunu tümden gözden kaçırdılar, çünkü birikmiş haberleri vermek için kendileri sabırsızlanıyordu ve kızlar Ruth'un anlatmasını beklediklerini dinlemek yerine, ayrıl-

dıkları günden o ana kadar her birinin başından geçen her şeyi, "çevrede" bütün olup bitenleri de katarak Ruth'a birkaç dakika içinde anlatıverdiler.

En büyük olay ise Ruth'a şahsen takdim edildi. Bu nişanlanmış olan bir kızdı. Kendi sınıflarından gerçekten nişanlanmış bir kız. Dingin, sevecen yüz hatlarına ve kadınsı bir beden yapısına sahip, uzun boylu, sarışın bir kızdı bu. Nişanın meşruluğunu kanıtlamak için sol elinden yüzüğünü çıkararak içindeki yazıyı Ruth'a gururla gösterdiler. Düz kesimli altın nişan yüzüğü Ruth'un kucağına düştü.

Nişanlı kız kendisine böyle orta malıymış gibi davranılmasına yarım ağızla karşı çıktı. Anlaşılacağı gibi aklı okulu çoktan terk etmiş, çekip gitmişti; okuldakilerle de sadece kendine, nişanlısına ve mutluluğuna gösterilen sahici ve hararetli ilgi üzerinden bir bağı kaldığını hissediyordu. Çünkü onunla birlikte sınıftaki herkes de kendini nişanlanmış ve başı bağlanmış gibi hissediyordu.

Ruth'a özel bir şefkatle bağlı olan ufak tefek sarışın Gretchen, "Saçları koyu renk!" dedi. "Ah Ruth, böyle sahici bir nişanlı gerçekten de en güzeli! Bir düşünsene, nişanlı bir kızın anlatacağı ne kadar çok şey vardır. Böyle bir araya geldiğimizde o nişanlısından, hayattan, evlilikten ve gelecekten söz eder, insanın bir saatin içinde bütün bu okul yılları boyunca öğrendiğinden fazlasını öğrendiğini anlatır."

"Nasıl yani?" dedi Ruth. "Daha kendisi bunlarla ilgili hiçbir şey bilmiyor ki."

Gretchen biraz buruklukla sustu.

"Eh, sen de heyecanını epey yitirmişsin ama!" diye söze karışarak güldü bir diğeri. "Onlar birbirlerini seviyorlar! Bu harika bir şey değil mi sence?"

"Elbette!" diyen Ruth düşünceli bir halde elindeki ince altın yüzüğü inceledi. "Harikadır belki de." Sonra yüzüğü gözlerinin içine bakarak nişanlı kıza verirken sözlerine de-

vam etti: "Ama işin harika yanı da anlatılmaz sanırım. Öyle değil mi?"

Kız hafifçe kızararak Ruth'a sevinçle baktı. Nişanlı bir kız olarak sadece kendisine sakladığı, başkalarıyla paylaşamayacağı şey için ilk kez kutlandığını hissetmişti. "Bu konuyu herkesle ve bu kadar ayrıntılı konuşmamak daha güzel olurdu aslında," diye düşündü birden utanç ve gururla. Ruth'a bakarak yüzüğünü tekrar takarken şunu düşünmekten kendini alamadı: "Burada benden sonra nişanlanacak ikinci kişi de o."

"Evet, Ruth haklısın," diye bağırarak araya girdi o sırada güzel esmer Vjera, "bunu yaşaması keyifli, anlatmanın bir tadı yok!" Vjera her zaman sınıfın havai kızlarından biri olmuştu ve şimdi de çoğunlukta olan "nişanlılık" yandaşlarının karşısında tüm gücüyle dikenlerini çıkarıyordu. "Sen bize ne hikâyeler, ne maceralarla geldin Ruth? Bir de sana tam bir kadın dedikodusu: Şu bizim 'asil talihsizin' peşinde bir tek ben kaldım."

"O hâlâ buralarda mı?" diye sordu Ruth.

"Bir düşünsene," diye kızlardan biri kulağının dibinde şakıdı, "düpedüz sokaklarda biriyle görüşüyor. Bir uyarı aldı bile."

"Ona kulak verme Ruth," diye araya girdi Vjera, "zaten hepsi senin suçun ve senden geriye kalanlar! O güzel boş ders hikâyelerinden bizi niçin bu kadar mahrum bıraktın?"

Ruth başını duvara dayamış yağmurlu avluya bakıyordu. Tam karşısında yıllardır dumanıyla duvarları karartan ve kurumlarını okul avlusuna yayan bir baca yükseliyordu. Diğer yandaysa arka binanın kunt sarı duvarı tüm görüş alanını olduğu gibi kapatıyordu. Hava basıktı, Ruth bunu dışarıdaki çiçekli haziran havasında hiç fark etmemişti.

"Bir hapishane gibi!" diye düşünerek yüksek sesle şunları söyledi: "Hikâyeler yokluktandı sadece. Düş ürünleriydi onlar."

"Nasıl yokluktan yani?"

"Bize artık hikâyelerini anlatmayacak mısın?"

Kız başını salladı.

"Hayır. Artık hayali hikâyeler yok. Asla. Ama elbette insan böyle büyük bir duvarın karşısında oturuyorsa arkasında ne olduğunu da düşünüyor. Ve bizim bildiğimiz sadece bu duvarın ardında erkeklerin olduğuydu. Böylece o tarafı bir yığın erkekle birlikte hayal ettik. Bunu isteyen sizdiniz."

"Eh, ne olmuş yani? Başka neler var peki orada?"

"Neler olduğunu sen biliyor musun artık?"

"Ah," dedi Ruth sadece, fakat gözleri irileşti ve kızlara vaatlerle dolu mutluluk sırları saklayan dipsiz bakışlarla baktı: "Duvarın ardında hayat var."

Bakışında ve ifadesinde öylesine kışkırtıcı, öylesine merak ve istek uyandıran bir şeyler vardı ki, o anda "nişanlanmak" bile çoğuna yavan ve sıkıcı göründü. Yeni bir açlığın onları ele geçirdiği yüzlerinden açıkça okunuyordu.

"Duvarı nasıl aşarız?" diye sordu cüretkâr Vjera.

Ruth güldü.

"Üstüne tırmanarak," derken hâlâ gülüyordu, "sonra dümdüz yürürsünüz, sonra sola ve sağa saparsınız, çepeçevre bütün yönlere. Yaşlanıncaya kadar böyle devam edersiniz."

"Gözünüzü açsanıza!" diye bağırdı örnek öğrencilerden biri diğerlerini uyararak. "Sizinle dalga geçtiğini görmüyor musunuz? Size her zaman bunu yaptı zaten. O oyun oynuyor ve hayal kuruyor, biz bunları ciddiye alınca da bizimle dalga geçiyor."

"Siz yine de ciddiye alın!" derken Ruth içindeki espri yapma dürtüsüne güçlükle karşı koydu.

"O halde Bay Matthieux'ya gidip duvarı aşmak için bize yardım etmesini isteyebiliriz, öyle mi?"

"Bunu yapabilirsiniz."

"Bize yardım etmeyi o da ister, zamanı da vardır mutlaka!"

"Zamanı kesin vardır," diye destekledi Ruth, "yapmak da ister. Bunun için gerekli olan insanların dışında bir eksiği olacağını sanmıyorum."

Kızlar gülümseyerek güvensiz bakışlarla birbirlerine baktılar. Sonra orada huzurun ta kendisi gibi kayıtsızca oturan Ruth'a çevirdiler bakışlarını.

Gerilim arttı. Dinleyecekleri en güzel hikâye bu olacaktı sanki.

"Söylesene, duvarın ardında hoş şeyler olduğu kesin mi? Bir tatsızlıkla karşılaştığın olmadı mı hiç?" diye sordu kızlardan biri çekinerek.

"Asla!" dedi Ruth ve o sırada geçen günden beri gözlerinin hâlâ kurumadığı aklına geldiğinde başının üstünde bir şimşek çaktı.

Ders zili alçak sesle çalmaya başladı ve kızlar çeşmenin başından ayrıldılar.

"Bizim için Bay Matthieux'ya bir sorabilirsin," dedi güzel Vjera, "parayla değil nasılsa."

"Niye sorayım?" dedi Ruth. "Bu sizin meseleniz. Ayrıca bırakın da bir bedeli olsun."

Heyecanlı tartışmalar devam ederken binadan içeri girdiler. Bu arada Ruth'un peşlerinden gelmediğini fark etmediler. Yarattığı gerilim yüzünden kendisi unutulmuştu. Daha sonra ortak bir yoldan evlere dönmek üzere onu aradıklarında Ruth ortadan kaybolmuştu. En son kahkahasını duyduklarını hatırlıyorlardı.

O öğle öncesi Erik'in her zamanki kadar dersi yoktu, özel okulların çoğu tatile girmişti bile. Böylece Ruth'tan kendisini orada beklemesini istediği şehir evine daha erken döndü. Kız henüz ortada yoktu. Erik evde yapacağı işleri halletti, sonra üzerini değiştirip o kalın üniformadan kurtulunca rahatladı. Bir süre sonra Ruth hâlâ görünmeyince huzursuzlukla oturma odasının kapısını açarak içeriye baktı.

Kız orada uzanmış uyuyordu.

Küçücük ayakkabılarını ayağından çıkarıp bir sandalyenin altına koymuştu. Sonra bacaklarını toplayıp divanın beyaz pamuklu örtüsünün üstüne büzülmüştü. Başı divanın kenarına dayalı, yüzünde ciddi bir ifade ve uykudan kızarmış yanaklarla bir çocuk gibi derin ve iştahlı uyuyordu.

Beklerken yorgunluk basmış olmalıydı.

Gri ve yağmurlu gökyüzünden içeriye kapalı perdelerin arasından süzülerek giren ve içlerinde geniş dalgalar halinde tozlar titreşen tek tük ışık huzmeleri Ruth'un yüzünde dolaşıyordu. Kızın yüzünde güneş ışınlarıyla birlikte bir düşten çıkmış gibi hafif bir gülümseme yayılarak dudaklarının kıyısında durdu. Güneş gücünü artırdıkça Ruth birkaç kez alnını ve burnunu kırıştırdı ve sonunda şiddetle hapşırdı.

Gülüşü tüm yüzüne yayıldı. Gülerek uyandı ve Erik'in de güldüğünü duydu.

"Sabah mı oldu?" diye şaşkınlıkla sorarak kalkıp oturdu.

"Hayır öğlen oldu. Kızların yanından niye öyle çabucak kaçtın? Bana seni sorup durdular."

Ruth gözlerini ovuşturdu.

"Ah öyle mi, demek kızlar. Artık biliyorum ki," dedi, "kızlardan bir şey çıkmaz. Buna inanmıyorum. Ama aklıma şu geldi: Eğer ortaya canlı insanlar çıkaramıyorsan sonuçta bir yol daha var."

"Çocuk! Şu uykuyu silkele üstünden. Hâlâ rüyada mısın?"

"Hayır, hayır, rüya değil," dedi telaşla Ruth, ayaklarını divandan aşağı sarkıtıp kollarını önündeki tozlu masaya dayadı ve çenesini yumruk yaptığı ellerine yasladı: "Aslında düşündüm ki, eğer insanlara seslenmek, onları derinden etkilemek, onlarda büyük bir değişim yaratmak istiyorsan ve buna uygun olacak doğru insanları bulamıyorsan şöyle yapmalısın: Onları harekete geçirene kadar inandırıcı ve güçlü bir biçimde bunu gözlerinin önünde canlandıracak bir şeyler düşünmelisin. Bu yapılamaz mı? Niçin olmasın? İnsanlara

en güzel şeylerden söz etmek ve onlar da heveslenene kadar vazgeçmemek."

Hızlı hızlı ve canlı bir ifadeyle konuşuyor, gözleri parlıyordu, belli ki uykusunun içinden bir düş gibi çıkarttığı şeyi Erik'e açıklamaya çalışıyordu.

Kızın yüz ifadesinden büyülenmiş gibi yavaşça, "Bunu kim yapacak?" diye soran Erik masaya yaklaştı.

"Siz yapacaksınız!" diye bağırdı kız berrak bir sesle. "Başka kim olacak? Düş kurmaktan bir şey çıkmayacağını, fakat hayatın güzel ve cömert olduğunu bana söyleyen sizdiniz. Buna inanıyorum! Ama fantezi hikâyelerin neye iyi geldiğini de biliyorum artık, çünkü etkili oldukları bir nokta var. İnsanın hayatta neyin eksik olduğunu bulması ve tamamlaması için iyi bu hikâyeler. Hayatta ve insanlardaki eksiklikleri. Öyle değil mi?"

Ruth konuşurken Erik odada bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu, kendi içinde yapay olarak bastırdıklarının çocuksu bir şekilde ifade edilişine kulak veriyor gibiydi. Tekrar yüzeye çıkıp çocuk sesiyle onunla konuşuyorlardı sanki. Aklından henüz netleşmemiş bir dizi tasarı geçti. Yeniler, eskiler birbirine karışmıştı. Her zaman şekillendirilmeyi beklemişlerdi. Ve o koşulların yarattığı hayal kırıklığıyla bu tasarıları hep kendinden uzaklaştırmaya, unutmaya çalışmıştı. Geçen kış onları unutmak için resmen bir sosyalleşme sarhoşluğuna kapılmıştı.

Ruth oturduğu yerden onu gözleriyle izliyordu. "Şimdi kesin bir şeyler tasarlıyor!" diye aklından geçirdi. Sessizlik içinde dakikalar geçti.

Odadaki havanın ağırlaşmış ve toz yüklü olduğunun ve ortalıkta sayısız sivrisineğin uçuştuğunun ikisi de farkında değildi.

Sonra Erik durdu, Ruth'a doğru başını sallayarak neşeyle konuştu: "Sana teşekkür ederim çocuk. Hatırlıyor musun, bana daha önce hiç almadığım bir armağan vermek istemiş-

tin. Şimdi bu hayali hikâyelerinle bana bir armağan verdin. Hem de tam zamanında."

Ruth divandan fırladı ve çoraplı ayaklarıyla sessizce ona doğru yaklaştı.

"Evet," dedi sevinçle, "onların hepsini kafamdan çıkartıp kendinize almak istiyordunuz. Kafamda sadece aklı başında şeyler kalmalıydı. O zaman şunları söylemiştiniz: 'Artık bütün hikâyelerin bana ait ve onlarla ne istersem yapabilirim.' Ve şimdi onlarla benim yapabildiğimden daha güzel bir şeyler yapacaksınız."

Yüzünde taşkın bir heyecan ve beklenti ifadesiyle başını kaldırdı, sonra konuşmasını rica edercesine sürdürdü: "Fakat yeni bir şeyler düşündüğünüzde bana da anlatmalısınız! Benim de haberim olacak mı? Anlatacak mısınız?"

Erik ondan yana baktı. Kız ayağında çoraplarıyla yanında dururken gözüne o kadar çocuksu göründü ki. Boyu omzuna kadar bile varmıyordu.

Sabah çalışma masasının başında yaptığı gibi ona doğru eğildi, yüzünü ellerinin arasına aldı ve beklentiyle, mutlulukla pırıldayan iki çocuk gözünün içine baktı.

"Bunları birlikte düşüneceğiz!" dedi.

*

Bu arada Klara-Bel bir konuk kabul etmişti. Erik ve Ruth eve döndüklerinde bahçe kapısının önünde zarif bir araba duruyordu. Arabacı İngiliz koşumlu hafif arabayı döndürüp hayvanları ağır ağır yürüterek terlerini soğumaya bıraktı.

Salonun yanındaki küçük rahat odada Klara-Bel'le birlikte Varvara Mihailovna oturuyordu. Kısa süre önce taşındığı bir saat uzaklıktaki yazlığından kalkıp ziyarete gelmişti.

Varvara'nınkiler klasik hasta ziyaretleri değildi. Memnuniyetle karşılandığını biliyor, o da bu ziyaretleri severek yapıyordu. Klara-Bel'in onunla dış dünyaya, insanlara

ve sosyal yaşama dair sohbet etmekten gerçek bir sevinç duyduğunu bariz biçimde hissetmek kadının hoşuna gidiyordu. Klara-Bel sosyal yaşamın hareketli akışına bir daha geri dönemeyecek olsa da evliliğinin ilk mutlu yıllarından tanıdığı ve biraz da o dönemlerin pırıltısıyla hatırladığı şeylerdi bunlar. İşin tuhaf yanıysa böyle biriyle konuşurken en kötü dedikoduları ister istemez kendinize saklıyor olmanızdı.

Gerçi Klara-Bel hiçbir zaman fazla bir şey anlatmazdı. Fakat Varvara onun diğer ahbaplarına da aynı şekilde davrandığını biliyordu. Kocasından başka hiç kimseyle içlidışlı olamayacak bir kadınla karşı karşıya olduğunun gayet iyi farkındaydı.

Ruth hakkında ve onlarda kalıyor olmasıyla ilgili dinledikleri Varvara'nın müthiş ilgisini çekmiş, kadını neredeyse heyecanlandırmıştı. Fakat şimdi Ruth odaya girdiğinde hayal kırıklığına uğradı.

Elinde olmadan çarpıcı bir şeyler beklemişti.

Belki kız kıyafeti içinde asi, ilginç bir delikanlı, belki de tam tersi, insanın içine dokunan şirin, çekingen ve içedönük bir çocuk, ama her halükârda son derece farklı bir şey beklemişti. Varvara'nın salon hayatına alışkın bakışlarıyla, bir yabancı karşısındaki görgülü, kendinden emin ve rahat tavrı dışında diğer genç kızlardan pek de bir fark göremediği böyle solgun ve iyi yetiştirilmiş bir kız değil.

Ruth da Varvara'dan geri kalmayan bir hızla onu değerlendirmişti: Kadını sosyal çevre içindeki pek çok hemcinsinden biri olarak gördü ve buna göre bir tavır takındı.

Varvara kızı biraz konuşturmaya çalışarak nerede yetiştiğini sordu.

"Çeşitli yerlerde bulundum," dedi Ruth, "ama yetişmiş olduğum söylenemez henüz."

Bunun alçakgönüllülükle mi, yoksa küstahlıkla mı söylendiğini ayırt etmek zordu.

"Kurnazlık mı yapıyor acaba?" diye düşünen Varvara kızı daha dikkatli inceledi.

Az sonra Erik de onlara katılıp sohbeti neşelendirdi. Varvara kısa süre önce bozulan bir nişandan söz etti. Bu sansasyonel bir haberdi, çünkü kız o kısacık nişanlılık döneminde bir başkasına âşık olmuştu.

Bu olaydaki esprili yanı göz ardı edemeyen Erik yüksek sesle güldü.

Varvara Ruth'tan yana baktı, ama kız dışarı çıkmıştı.

"Bu bir rastlantı mı? Yoksa böyle bir sohbet sırasında dışarı gönderilmemek için kendi önceden mi davrandı?" diye düşündü. "Ya da bu konulara hiç ilgi duymayacak kadar çocuksu mu daha?"

Erik iki kadının kaygılı ifadelerini fark edip ciddileşerek şunları söyledi: "Evet, zavallı kadınlar! Birine bağlandıkları zaman dua etmeye başlarlar: Tanrım yardım et bana, iyi bir kadın olayım. Çünkü kendilerini kendilerinden korumalarının tek yolu sevgilerinin duygu düzeyinde sürmesidir, duygusal sadakattir. Elbette görev disipliniyle de bunu yapabilirler, ama o zaman küskün bir hayatları olur."

Varvara sesindeki ironiyi gizlemeden, "Erkeklerin bu tür dualara ihtiyacı olmadığını söylüyorsunuz yani," dedi.

Erik son derece rahat bir şekilde ona baktı. "Hayır," dedi, "ben doğasının erkeği, diğer pek çok alanda olduğu gibi burada da koruduğuna inanıyorum. Duyguların sadakatsizliğine karşı değil. Aşk duygusunun değişmesine karşı da değil. Bağlandığı, hayır, hayır, kendine bağladığı varlığı, bilincinde olarak içsel anlamda bırakmaya karşı. İşte bu!"

"Orijinal bir görüş. Erkeğe görev bilincinin ve merhametin sağladığı bir asaletin gücünü atfediyorsunuz, ama biz kadınlara..."

"Ah, hayır, öfkelenmeyin lütfen. Görev bilinci değil, sadece sizin sahip olduğunuzdan daha fazla mutluluk bilinci. Merhametli bir asalet değil, sadece sizin sahip olmadığınız

ihtiraslı bir gurur. Bir kadını her zaman için yanına ve kendine alan bir erkek aşk mutluluğunun yanı sıra erkeklere özgü başka bir mutluluğu daha yaşar: Tümüyle kendine ait bu varlığı işaret ederek 'benim' der. Kadın sayesinde yaşadığı mutluluğun üçlü bir anlamı vardır onun için: Sevebilmek, sorumluluk istemek, hükmedebilmek."

Varvara irkildi.

"Tanrım, bu ne kibir böyle!" dedi. "Bense kadının erkeğin kraliçesi olduğu varsayımını yeğliyorum."

"Gördünüz mü, ben daha ötesini söyledim: Kadın erkeğin hüküm sürdüğü ülkesidir," dedi Erik gülümseyerek, "bu yüzden erkeğin kadına teslim olduğundan çok kadın erkeğe teslim olur. Böylece erkeğe karşı, çok kahramanca görünebilecek, çok baştan çıkarıcı olabilecek bir isyan, öfke ve devrim duygusu içindedir kadın. Oysa erkek için kendi hâkimiyet alanının sadakatsizce terk edilmesi utanç vericidir."

Varvara onun yüzüne karşı güldü.

"Ve sizler busunuz işte, bütün modern gelişim mücadelelerinin olduğu gibi kadınlarınkinin de yanında yer alırsınız," diye bağırdı, "bu tüyler ürpertici bir tutarsızlık, üstelik kendini kandırmak! Peki, geleceğin ortaçağ fikirlerini bırakıp kendini geliştirmiş kadınlarından birine âşık olursanız ve hükmedemezseniz ne olacak?"

"Ben hükmederdim!" dedi Erik. "Aksi takdirde belki ona hayranlık duyardım, takdir ederdim, bir mücadele arkadaşı olarak saygı duyardım, ama âşık olmak? Nasıl olabilir ki? Ben kadın olsam ve o cinsiyetsiz bir varlık olsa, ancak bu kadar olur. Erkeğin kendi üstünde gördüğü bir dava için her türlü hükmetme arzusunu bir kenara bırakabileceğini düşünebilirim. Fakat aşkta asla! Ve bu içgüdüye karşı çıkan bir kadını da kadın olarak göremem."

"Yani bu çelişki doğanın kendinde mi var? Hayır, bu sadece sizin yüzyıllar boyunca beslenmiş o koca kibrinizden kaynaklanıyor," diye öfkeyle karşılık veren Varvara, Kla-

ra-Bel'e döndü. "Böyle bir erkek için siz ne diyorsunuz? Eğer âşık olursak tüm geleceğimizi erkeğe mi tabi kılmalıyız?"

Klara-Bel biraz çekimser yanıt verdi: "Sanırım bunu erkek bizden üstün olduğu için değil, mutlu olmak istediğimiz için yaparız."

Üçü birden gülmeye başladılar. Varvara evine gitmek üzere ayağa kalktı.

"Neyse bu konuda duyacağımı duydum," dedi neşeyle Erik'e, "fakat kız okulundaki küçük yeğenimden bu yıl yaz tatili töreninde kapanış konuşmasını sizin yapacağınızı duydum. Ben de orada olacağım. Haberiniz olsun: Biri orada oturup sizi alaya alacak. Hoş bir konuşma olacaktır mutlaka. Salonlarda birini onurlandırmak için kadeh kaldırırken yaptığınız konuşmalardan da her zaman hoşlanmışımdır."

Erik ister istemez gülümsedi.

"Yaptığımız en güzel konuşmaları ancak kadeh kaldırırken yaptığımızı bana bu kadar sert hatırlatmasanız olmaz mı," diye sordu, "bir de okul çocuklarının dışında yegâne dinleyicilerimizin bizim yüzeysel sosyetemizin canı sıkılan güzel kadınları olduğunu."

"Duyuyor musun şekerim, artık intikamımı almam gerekecek," dedi Varvara incinmiş bir ifadeyle Klara-Bel'e, "yalnızca şunu merak ediyorum, güzel kadınların hiçbiri onu dinlemeye gitmeyecek olsa üzülmez miydi acaba. Bence bu barbar, o zaman dinleyici bulmak için sizi sırtlayıp ondan ölesiye korkan okul çocuklarının arasına oturturdu."

"Bu herhalde hiçbir zaman olmayacak," dedi Klara-Bel biraz hüzünle.

"Hayır, hayır! Geleceği hiçbirimiz göremeyiz. Profesörle yaptığımız görüşmeden sonra karım için mucize vaat eden bir tedaviyi denemeye karar verdik," diyen Erik Varvara'ya arabasına kadar eşlik etti.

*

Jonas eve Erik ve Ruth'tan daha geç döndü, konuk gidip herkes sofraya oturduktan sonra ortaya çıkmasında da bir tuhaflık vardı.

Aradaki zamanı, bahçenin en uzak köşesinde yapraklarından sular damlayan ağaçların altında oturup büyük bir karar üzerinde kafa patlatarak geçirmişti. Suyılanı da onunlaydı ve sanki kendisini tatsız şeylerin beklediğini bilir gibi hüzünle oğlanın boynuna sarılmıştı. Jonas yılanını bir kez daha kollarının arasına almış, okşamış, ona şefkatle sarılmış, bu değerli hazinesinin hazzını bir kez daha tatmıştı. Sonra da onu öldürmüştü.

Bunu yapabilmek için cesaret toplaması ve yüreğini katılaştırması gerekti. Kendisini Hesione'yi deniz canavarından kurtaran yeni bir Hercules, hatta daha iyisi Andromeda'sını fetheden bir Perseus gibi hayal etmesi gerekti. Ama bu kurgu tam işlemedi. Zavallı suyılanı hiç de bir deniz canavarı gibi görünmüyordu, sadece Ruth yanlış görüyordu. Hayvan küçük siyah gözleriyle Jonas'a kıpır kıpır bakıyor ve o da yılanını öylesine seviyordu.

O sırada aklına gelen, başında küçük bir altın tacı olan yılanla ilgili eski bir masalda teselli buldu; yılan biri onu öldürdüğünde çekici, güzel bir prensese dönüşüyordu. Tam böyle olduğundan pek emin değildi, ama hoşuna gitti. Zaten prensesi de oturmuş bunu bekliyordu kesin.

Jonas cinayeti işledikten sonra kıpkırmızı bir yüzle eve döndü. Kendisinin de suyılanının da Ruth için müthiş bir fedakârlıkta bulunduklarını düşünüyordu. Yılan artık yaşamıyordu, kendisi de varlığından bir binek atına sahip olmak kadar sevinç duyduğu yılanını kaybetmişti.

Üstelik Ruth yemekte durmadan bir türlü katlanamadığı şu şapşal okullu kızlardan söz edip durdu. Bugün boş derste okula gitmiş olmasına da içerlemişti Jonas, şimdiye kadar Ruth'un tek oyun arkadaşı oydu ve bu konunun şakaya gelir yanı yoktu.

Erik için bir telgraf geldiğinde daha masadaydılar.

Erik kâğıdı açtı ve hızla göz gezdirdikten sonra tabağını önünden itip elinde telgrafla pencereye gitti. Sevindirici ve heyecanlandıran bir haber aldığı belliydi.

"Neredeyse bir mektup bu! Sınırdan gönderilmiş," dedi, "düşünsene Bel, eski dostum Bernhard Römer yolda, buraya geliyor. On yedi yıldır birbirimizi görmedik. Yoksa daha mı fazla? O zamanlar ikimiz de üniversite öğrencisiydik! Hatırlıyor musun?"

"Ah tabii, Erik! Nasıl unuturum ki! Onunla birlikte sürekli büyük gelecek hayalleri kurardınız. Niyetiniz her şeyi tersine çevirmekti. Evet, o kadar gençtiniz işte o zamanlar. Römer neler yaptı bu arada?"

"Heidelberg Üniversitesi'nde tıp profesörü. Eskiden ara sıra mektup yazardı bana."

Ruth yemeği bırakmış meraklı gözlerle Erik'e bakıyordu. Erik'in yüzündeki değişiklikten ve Klara-Bel'in söylediklerinden aralarına birden çok uzak ve yabancı bir geçmişin dikildiği duygusuna kapılmıştı Ruth. Kendisinin yer almadığı bir geçmiş. Daha dünyaya bile gelmemişti! Bu, kıza olmayacak bir şey gibi göründü.

"Buraya gelecek mi?" diye sordu alçak sesle.

"Ne yazık ki gelemeyecek. Moskova'ya gidiyor. Bir tıp kongresine katılacakmış. Yarın sabah erkenden istasyonda olacağım, o zaman daha ayrıntılı öğrenirim. Karısı da yanında mı acaba?"

"Kongreye giderken mi?" diye pek ihtimal vermeyerek sordu Klara-Bel.

"Niçin olmasın. Ruhsal yaşamlarının çok iç içe olduğunu sanıyorum. Römer çok genç evlendi, karısı bütün fırtınalı yıllarında onunla birlikteydi. Evliliklerinin niteliğini bu belirledi."

"Çocukları yok mu?" diye soran Klara-Bel'in bu konuyla özellikle ilgilendiği belliydi.

"Yok sanırım."

"Çocuksuzlar demek!" derken Klara-Bel'in sesinde yazıklanan bir tını vardı. Çektiği onca acının içinde bir daha anne olamamak kadar zor geleni olmamıştı. "Öyle iki kişilik, hüzünlü bir evlilik bu."

"Hatırladığım kadarıyla her zaman iki kişi yaşamadılar. Pek çok kez üniversite öğrencisi genç kızları yanlarına aldılar."

"Üniversite öğrencileri mi? Orada genç kızlar üniversiteye gidebiliyor mu?" diye şaşkınlıkla sordu Ruth.

Erik ona gülümseyerek baktı.

"Elbette. Senin gibi genç kızlar," dedi, "Römer'lerin ilerideki genç ev arkadaşlarından biri olman için hiçbir engel yok. Böyle bir şeyi ister misin?"

Erik bunu takılarak sormuştu, ama kızın yanıtlarkenki bakışları o kadar ciddiydi ki belleğinde yer etti.

Erik masaya geri dönerek karısıyla eski zamanlardan sohbet etmeye başladı. Jonas Ruth'un kendisiyle birlikte dışarı çıkmasını bekliyordu, ama o oturup dinlemeyi yeğledi.

Dışarıda yağmur şiddetlenmişti. Jonas terasta kapıya yaslanıp durarak dışarısını inceledi. Sonunda Ruth sofradan kalkıp da koridora çıktığında oğlan, "Hiç olmazsa yağmurlu havada 'erkek-kadın' oyunu oynasak," dedi, "evde oynamak için çok uygun. Güneş açtığında istemezsin zaten. Ayrıca o şapşal kızlarla yapamayacağın bir şey."

Ruth, "Hiç de değil!" diyerek çatı odasına çıkan ahşap merdivenin parmaklığının üstüne oturdu. "Bu oyunu okul avlusunda kızlarla çok oynadık."

"Gerçek bir oğlan olmadan ilginç bir grup kurmuş olmalısınız!" dedi Jonas küçümseyerek. "Hem beni o kadar zorlayan bütün o haydut oyunlarındansa senin kocan olmayı yeğlerim."

"Ama ben senin karın olmayı yeğlemem," dedi Ruth oturduğu yerde ayaklarını sallarken taş kalplilikle, "ayrıca

bu senin için çok daha zorlayıcı olurdu. O oyunlarda her zaman başkişi ve kahraman olduğuna sevin sen."

"Hayır, başkişi her zaman sen oluyorsun!" diye aksilenerek karşılık verdi oğlan.

"Hayır, Jonas, bu kesinlikle doğru değil. Hep sen kahraman oluyorsun. Daha geçen gün Egmont sen değil miydin? Ve daha yeni..."

"Evet, başlangıçta öyleydi," diye kızın sözünü kesti oğlan öfkeyle, "ama her şeyi önceden sen söyleyip bir de ne yapacağımı gösterince aslında kahraman ben değil, sen oluyorsun."

"Sen aptalsan benim yapacağım bir şey yok."

Jonas incinerek sustu. Kız bunları kime söylediğini bilseydi; Jonas'ın ona üstünlüğünü göstermekten, onu korkutup yalvartmaktan kendi isteğiyle vazgeçtiğini bilseydi! Çünkü eğer "yılan terbiyecisi" oyununu oynamış olsalardı o zaman şefin Jonas olacağı kesindi. Ayrıca yılanın gerçekten kaçtığına inanacak kadar da budalaydı.

Yaptığı fedakârlığı Ruth'a anlatmamak için kendini zor tutuyordu. Fakat erkek gururunun buna izin vermeyeceğini düşündü. Boşboğazlık dürtüsü fazla artarsa dilini ısırmayı yeğleyecekti.

"Ben Egmont'sam sen de benim Klärchen'im olmalıydın," dedi, "oldun mu acaba?"

"Hayır, elbette olmadım. Sıra buna hiç gelmedi ki. Sen tek başına Egmont'un üstesinden gelemedin ki. Senin de düşünebileceğin gibi asıl önemli olan Egmont. Klärchen'den vazgeçilebilir."

"Ama ben senin palyaçon olmak istemiyorum! Sen benim karım ol!" diye öfkeyle bağırarak ayağını yere vurdu Jonas.

Ruth parmaklıktan aşağı inmişti. Holdeki alçak pencereye yaslanıp yüzünü üstünde yağmur sularının dolaştığı cama dayayınca hatlarında şeytansı bir ifade belirdi. Jonas ne za-

man öfkelense sesi çatlar, ya çok tizleşir ya boğulurdu. Ruth da buna her seferinde pek gülerdi.

O sırada Jonas askıdan beresini kaparak dışarı çıktı.

"Sen koş o budala kızlarla oyna!" diye bağırdı gazapla. "Ben erkeğim!"

Sonuçta Ruth, Jonas'ın gereksindiği kadın idealine uygun değildi. Andromeda, kurtarıcısının gittiği bütün ülkelere kölesi olarak peşinden gitmeye hazırdı. Ruth böyle bir şeyi asla yapmazdı, aklına bile gelmezdi; Jonas bundan kesinlikle emindi.

Jonas başını terastan oturma odasının açık penceresinden içeriye uzatarak akşam çayına kadar bir arkadaşına gitmek için izin istedi.

Toplanmış olan masanın yanında uzanmış Van Lennep'in novellalarını okuyan Klara-Bel başını kaldırıp baktı.

"Böyle bir şeyin aklına gelmesi yine iyi," dedi çocuk başını pencereden çektikten sonra, "çünkü artık gece gündüz kızdan başka bir şey düşünmüyor, Erik."

"Uzun sürmez," diye karşılık verdi kocası.

Orada durmuş dalgın dalgın dışarı bakıyordu. Düşünceleri hâlâ geçmişteydi. Karısı yarınki buluşmayı sadece hoş bir oyalanma olarak görüyor ve onun için seviniyordu. Ama Erik için bu kadarla kalmıyordu.

"Sence bir sorun yok mu?" diye kaygıyla sordu Klara-Bel. "Jonas'ın derslerde daha dikkatsiz ve dağınık olduğunu kendin söyledin."

"Eh, biraz öyle. Ama bu mutlu heyecan ruhsal gücünü canlandırıp harekete geçirerek okuldaki gerilemeyi binlerce kez telafi ediyor. Bunun yerini hiçbir ders tutamaz."

"Aslında hâlâ çocuk gibi. Ama Jonas vefakâr bir çocuk, ya ona çok bağlanırsa?"

"O zaman bırak Ruth'la karşılaşmış olmanın değerini bilsin. Daha iyi bir şeye bağlanamaz ki Bel."

Klara-Bel bunun üzerine sustu. Hollandaca öykü kitabı ellerinin arasından kayınca ellerini kucağında kavuşturdu.

"Ruth'u ne kadar da yüceltiyor!" diye geçirdi içinden ürküntüyle.

*

Ertesi gün sessiz bir gündü. Çünkü Erik eve dönmemişti. Onun ayak sesleri ve söyledikleri işitilmeyince ev ıssızlaşmış gibiydi.

Bel onun son gece treniyle dönmesini bekliyordu. Kendisini yaz evinde geceleri yalnız bırakmak istemediğini biliyordu.

Jonas keyifsiz bir halde evin içinde dolanıp duruyordu. Dünkü kavgadan sonra Ruth'la hakkını vererek barışmak ve ardından da 'kopmaz' bir şekilde bağlanmak için şiddetli bir istek duyuyordu. Fakat o gün Ruth böyle bir şey için uygun değildi. Kavgayı tümden unutmuştu. Ve Jonas'ın bütün birlikte bir şey yapma önerilerine o bildik standart "Şimdi düşünmeliyim," cümlesiyle karşılık verdi.

O zaman Jonas kızı o an için unutması gerektiğini anladı.

Ruth durmadan aynı konu üzerinde düşüncelere dalıp gidiyordu. Zihninde Erik'i şehre kadar izliyor, arkadaşını getirecek trene kadar onunla gidiyor ve karşılaşmalarını canlandırmaya çalışıyordu.

Sabah Erik giderken Klara-Bel arkasından, "Hoşça kal Erik, iyi eğlen!" diye seslendiğinde Ruth'un bakışlarında neredeyse alınganlık vardı. Erik'in son derece ciddi ve heyecan verici bir olayla karşı karşıya olduğunu düşünüyordu. Dünden beri yüzü bile değişmiş gibiydi. Ruth, Erik'in alışılmış tarzında söylediği veya yaptığı her şeyin ardında içinde ayaklanmış olan bir yığın anının durmadan mırıldanıp gevezelik ettiğini işitir gibiydi. Fakat bunlar neşeli anılar değil, o anı karartarak insanı zorla geçmişin içine çeken anılardı.

Bahçe bugün kucaklayıcı bir güneş ışığı içindeydi. Klara-Bel'in koltuğu terasa çıkartılmıştı, Erik onu tekrar yukarı taşıyamayacağı için bahçeye inemiyordu. Dışarıda sıcak bir yaz kokusu yükseliyordu; leylaklar ve sarısalkımlar artık çiçek döküyor ve tarhlarda kırmızı güller açıyordu. Ağaçlar ve çalılıklar o kadar iç içe geçmişlerdi ki evin çevresindeki yeşil ve gölge bolluğu aşırı sayılabilirdi. Yaz sıcak loşluğuyla evi sarmıştı, sokaktan bakıldığında bahçe kocaman yeşil bir leke gibi görünüyordu.

Terasta akşam çayı içilirken Klara-Bel Ruth'un sanki orada değilmiş gibi oturduğunu fark etti.

"Erik'in kendisinden başka insanlarla ilgilenmesine hiç katlanamıyor gibi, elinde olsa adama küçük bir zihin dağıtma fırsatı bile tanımayacak bu küçük bencil," diye düşünüp yüksek sesle şunları söyledi: "Çocuğum, bir sıkıntın mı var? Ne kadar tuhaf bakıyorsun öyle? Hatta orada Erik'in yanında olmayı yeğlediğini düşüneceğim neredeyse." Ruth hassas kulaklarıyla kadının sesindeki pek de sevecen olmayan gizli tınıyı yakaladı ve ona çekinerek baktı.

"Orada olmayı deniyorum zaten!" diyerek Klara-Bel'i tarifsiz bir hayrete düşürdü.

Kadın akşam çayından sonra erkenden yatmak niyetiyle odasına çekildi, kendini biraz kötü hissediyordu çünkü. Erik'in bir süreden beri önerdiği birkaç ay boyunca devam edecek yeni tedaviyi kabul edecekti belki de. Erik gerçekten de yeni umutlar beslemeye başlamıştı.

Gonne hanımını özenle yatağa yerleştirdikten sonra uzaklaştı ve Klara-Bel sessiz odasında, etrafında görmeyi sevdiği küçük, zarif ve bakımlı biblolarının arasında yalnız kaldı.

Yatağında öyle yatarken kendi kendine güldü. Kendisi de bir süreden beri usulca, ama çok usulca ve gizliden gizliye yeni bir umut beslemiyor muydu? Sadece bir parçacık da olsa. Her şeye rağmen tekrar sağlığına kavuşma, Erik'e karşılık verebilme, sağlıkla ayaklarının üzerine basabilme umudu.

Bir yere varmayacaktı elbette. Delilikten başka bir şey değildi. Ama boş çıksa da, kocası daha önceki pek çok hayal kırıklığında yaptığı gibi bunu atlatması için de kucaklayıp taşırdı onu. Erik bunu büyük bir acımayla ve korumacılıkla da yapmamıştı, sadece sürekli yanında olmuş, karısını hep kendi enerjisiyle beslemişti. Bazen Klara-Bel bunun kendisine çok iyi geldiğini net bir biçimde hissetmişti, çünkü Erik'in de buna ihtiyacı vardı, sadece bu çaba sayesinde kendi hayal kırıklıklarını aşabiliyordu. Başkalarının üzerinde öyle güçlü bir etki bırakmak istemesinin nedeni böylece eski güvenini yeniden hissedebilmesiydi herhalde. Klara-Bel eski çevrelerinde gündelik yaşam içinde kocasının insanlar üzerinde nasıl canlandırıcı bir etki yaptığını, başkalarının ondan güç ve enerji beklediğini sık sık hayretle izlemişti. Yalnız olmak gerçekten de pek Erik'e göre değildi.

Zaman ilerliyordu ve Klara-Bel hâlâ gözleri açık hayal kuruyordu. Açık pencereden içeriye küçük sinek sürülerini de birlikte taşıyarak sıcak ve nemli bir hava giriyor, uzakta gece vardiyasından dönen son tarım işçilerinin şarkıları yavaş yavaş dağılıp gidiyordu. Gece aydınlık güneşli gözlerle odadan içeri bakmaktaydı.

Klara-Bel'in aklından kendini bile şaşırtacak kadar aykırı, hatta taşkın fikirler geçiyordu. "Güçlü olanın da güçsüze ihtiyacı varsa," diye düşündü, "güçlü olan kim acaba?" Kendisinin güçsüz biri olduğu kesindi. Peki ya Erik, kendisini daha hoşnut ve kendinden emin hissetmek için yanında yönlendirebileceği birinin olmasına ihtiyacı yok muydu onun da? Yani kendisinin Erik'e ihtiyacı olduğu gibi, Erik'in de ona ihtiyacı yok muydu?

Klara-Bel aydınlık gecenin yalnızlığında gülümsedi ve özlemini hararetle Erik'e doğru gönderdi.

*

Klara-Bel'in tahmin etmiş olduğu gibi Erik ancak saatler sonra yola çıkabildi. Moskova Garı'nda dostuyla buluşurken başka pek çok kişi de onlara eşlik etmiş ve sonra bir süre daha birlikte zaman geçirmişlerdi; akşam kimisi tanıdık, kimisi yabancı kalabalık bir grup insanla heyecanlı bir sohbet içinde geçti. Erik daha sonra üstünü değiştirmek için eve uğrayacak fırsat bile bulamadı, son gece trenine zor yetişerek yazlık eve döndü.

Uzayan akşam saatlerinden ve biriken onca izlenimden sonra istasyondan eve yürüdüğü uzun yol ona iyi geldi; gecenin temiz havasıyla tazelendi. Havada en ufak bir esinti yoktu, neredeyse gündüz aydınlığındaki gökyüzünde solgun ve mat bir dolunay duruyordu; tek tük bulutlar toplanıyor, ara sıra hafif bir yağmur çiseliyordu.

Aydınlık gecede kıpırtısız ağaçların arasında uzanan eve vardığında, içinde bulunduğu heyecanlı duygu hali yerini yavaş yavaş tekrar evde ve kendi insanlarının yanında olmanın dingin sevincine bıraktı. Kendi insanlarının! Artık Ruth da onlardan biriydi. O da Erik'e aitti.

Ağır ağır terasın merdivenlerini çıkarken kızın şimdi uyuyup düş görmekte olduğu çatı odasına bir bakış attı. Evin kapısını neredeyse hiç ses çıkarmadan açtığı sırada holden üst kata çıkan dar ahşap merdiven hafif adımların altında gıcırdadı. Kıyafetleri olduğu gibi üstünde, sadece saçları biraz karışmış bir halde en alt basamakta Ruth göründü.

"Ama Ruth, ne yapıyorsun burada? Niye hâlâ ayaktasın? Çabuk yatağa!"

Azara rağmen sesi çok içtendi. Kızın tatlı yüzü onu bir hoş geldin selamı gibi karşılamıştı.

"Güzel geçti mi?" diye soran Ruth son derece berrak görünen gözlerini koca koca açarak ona baktı. "Bu durumda bir de uyusa mıydım. Hayır, bu elimden gelmezdi, çünkü ben de oradaydım, hep oradaydım. Güzel geçti mi?"

Erik kendine doğru uzanan eli yakalayıp sımsıkı tuttu.

Günün bütün izlenimleri, yeniden canlandırdıkları anılar uçup gitti, bütün o insan kalabalığını geride bıraktı, şimdi yalnızca Ruth vardı.

Bütün o heyecanın, hayatı boyunca peşinden koştuğu ve kavgasını verdiği onca özlenen takdir ve başarının Ruth'un çocuksu ve inançlı teslimiyetinden yansıyan bu narin övgünün yanında ne önemi vardı? Koca bir kalabalıktan çıkan ve yüksek sesle ifade edilen her şey, bunun karşısında ne kadar yavan ve kaba kalıyordu. Duyuları böyle hassas bir esintiye karşı körelmiş olanların hemen daha keskin baharların peşine düşmeleri iyi olurdu.

Zihninden bu düşünceler geçerken yanıt vermeyi unuttu Erik. Üzerindeki şık kıyafet ve sırtına gelişigüzel attığı, yağmurda ıslanmış geniş paltosuyla ve yüzündeki canlılıkla yakışıklı görünüyordu. Çevrelerindeki tüm dünya uykudayken onlar gecenin sessizliğinde öyle karşılıklı dururlarken ikisi de yaşama doygun görünüyordu ve her ikisinin ifadesinde de yakın bir şeyler dile gelir gibiydi; yaşlarının ve cinsiyetlerinin ötesinde, dirimsellik isteyen, dirimselliği besleyen bir şeyler. Ruth'u gözlerindeki taşkınlıkla ve kollarını iki yana açmış haliyle okul avlusunda ilk kez gördüğünde Erik'in öylesine yakın bulduğu ve etkilendiği aynı şeydi bu.

Öylece karşılıklı durdular ve konuşmadılar, akşamla sabahın belli etmeden iç içe geçtiği o sihirli aydınlık bir hayal gibi onları sarmıştı.

"Gitmemem mi gerekiyordu Ruth?" diye sordu Erik elinde olmadan ve gülümseyerek kıza baktı.

"Hayır! Ama beni de götürmeliydin!" diye karşılık veren Ruth, içindeki bütün özlemi ve gün boyu kapılıp gittiği dalgınlığı sesinin tınısıyla ele verdi. Erik kızı tam anlamadı, bu sonradan gelen ricayı Ruth'un kastettiğinden daha çocuksu ve daha gerçekmiş gibi algıladı; fakat kızın bakışları, sesi ve duruşu o yokken kendisini kaybolmuş gibi hissettiğini öyle açık bir biçimde ortaya koyuyordu ki, Erik derinden etkilen-

di. Ruth'un büyülenmiş gibi göründüğünü düşündü, kız her zamankinden daha sevimliydi.

Ev hâlâ son derece sessizdi ve ikisi de seslerini alçaltarak konuşuyorlardı. Sadece açık kalmış ev kapısından, çok alçak tonda gizemli bir mırıltı ve hışırtı gibi –bodur çalılıkların arasında dolaşan bir fısıltı gibi– başlayan günü ilan eden ilk sesler geliyordu.

"Artık vakit geldi!" dedi Erik kızı biraz ürküterek. "Git uyu şimdi. İyi geceler! İyi sabahlar, canım!"

Sonra hızlı bir hareketle kızı kendine doğru çekip –göğsüne yaslayacak kadar sıkı çekmişti– ağzından öptü.

Aynı hızla tekrar bıraktığında Ruth onun elini yakalayarak sıcak dudaklarını üstüne bastırdı.

Ardından daracık merdivenden uçarcasına çatıdaki odasına çıktı.

Erik koridorda Jonas'ın odasına açılan ortadaki kapıyı açtı. Arka taraftaki kendi yatak odasına girmek için buradan geçmek zorundaydı. Bu arada Jonas uyandı.

"Ee baba, güzel geçti mi?" diye o da sordu ve uyku sersemliğiyle diğer tarafa döndü. "Şampanya da var mıydı?"

Ve uyumaya devam etti.

Erik pencerelerden birini açarak dışarıya, aydınlık ufka baktı. Odada renksiz, soluk, homojen bir grilik yayılıyordu, ağaran sabah içerisini keskin bir soğukla doldurmaya başladı.

Alçak perdeden mırıltı ve hışırtılar artık fısıldar gibi zeminde yayılmayı bırakmış daha yükseklere çıkmıştı. Hemen pencerenin önündeki yabani akasyaların dallarını sallıyordu, gittikçe şiddetlenerek kabardı ve daha az önce sessizce aydınlık gece göğüne bakmakta olan ağaçların tepelerinde güçlü bir uğultuyla yükseldi.

Bir sabah korosu konsere başlamış gibiydi, çok alçak perdeden, yarı uykulu denemeler yapar gibi ince ve neşeli kuş sesleri tek tük araya karışmaya başladı. Hemen sonra

da sevinçli bir haykırışa benzeyen ve kesintisizce uzadıkça uzayan ispinoz şakımaları duyuldu.

Erik artık yatmıştı, fakat uyanık ve tetikte duyularıyla günün yaklaşmasını hissediyordu, bunu hâlâ Ruth'ta olan düşüncelerine uygun bir eşlikçi olarak kabul etti. Çünkü düşünceleri de bir sabah düşüne benzeyen narin ve yarı saydam bir tüle bürünmüş gibiydi.

Kaçınılmaz olarak birbirlerine ait oldukları, aynı türden, aynı varlıklar oldukları duygusunu hiç bu denli güçlü hissettiği olmamıştı. Kızın isteğini ancak şimdi anladığını düşündü: "Beni de götürmeliydin!" Erik neyse, o da onu olmak istiyordu. İkisinin de içinde güçlü ve neşeli aynı yaşam dürtüsü uyuklamaktaydı. Sadece Erik'te bunun kaynağı bilinçli karar, mantık ve iradedeyken Ruth'taki kaynağı bilinçdışı ve el değmemiş doğal bir zemindi. Bir de yaşamla temasın Erik'te cüruf ve külle karıştırmış olduğu alev Ruth'ta daha tertemiz yanmaktaydı.

Bu yarı uykulu düşünceler Erik'in içini heyecanla doldurdu.

Dışarıda kuşların ilk coşkusu durulmuş, sabah rüzgârı dinmişti. Yaşlı ağaçlar, maviliğin içinden dağınık beyaz bulutların geçtiği göğe doğru yine kıpırtısız yükseliyor, güneş ışığı bir altın yağmuru gibi odanın içine akıyordu.

Işık kapalı gözkapaklarının ardında gülümseyerek pembe resimler çizdi. Erik güneşin koynunda uykuya dalmıştı artık.

Erik her zamankinden çok daha geç uyandı ve geçen günü de, geceyi de hemen hatırlayamadı. Muhteşem, ama seyrini artık unuttuğu bir rüyanın etkisindeydi hâlâ. Ve zihninde bu rüyanın içinden çıkar gibi ısrarcı bir soru şekillendi: "Kız güzel mi? Bilmiyorum, değil sanırım. Ama kime benziyor... Ruth. Evet, elbette, o Ruth."

Ve Erik başka türlüsünün olamayacağını hissetti. Mutlulukla acı verici bir iç daralmasının birbirine karıştığı bir duyguydu bu.

Sonra aniden tümüyle uyandı. Bir kader gibi ağır ve kunt, duyduğu sevginin idrakiyle karşı karşıya kaldı.

Ruth'a karşı hissettikleri üzerine daha önce hiç düşünmemişti. Belki de kendi hakkında düşünmek doğasına pek uymadığı için. Belki de bir insana duyduğu bu tutkulu ilgi dişiliğe yönelik olmadığı için.

Birdenbire bunların hepsi değişmişti şimdi.

*

Erik sonunda yanlarına geldiğinde evdekiler terasta kahvaltı masasına oturmuş uzun süredir onu bekliyorlardı. Klara-Bel kocasının yüzünde bir değişiklik, bir kapalılık olduğunu hemen fark etti ve ona hiçbir soru sormayıp kayıtsızca sıradan şeylerden söz etmeye başlayarak bunu hissettirdi.

Erik ise arkadaşlarıyla buluşmasıyla ilgili bazı şeyleri istenmeden anlattı. Römer'in karısı da yanındaydı gerçekten, Rus kökenli bir Alman olan kadının Moskova'da akrabaları vardı.

Erik kadını çok beğenmişti. Neşeli, iyi kalpli, pratik biriydi – Erik onun akıllı ve olgun bir insan olduğunu söyledi.

Klara-Bel yarım kulakla dinliyordu. Tuhaf bir huzursuzluk hissediyor ve içten içe Erik'in dünkü buluşmadan sonra kendini fazlasıyla denetim ve saldırı altında hissettiğini görüyordu.

Ruth ise bir o kadar dinç ve neşeliydi. Kızı yan gözle süzen Erik, "Sanki sabah güneşi bulaşmış gibi," diye düşündü. Bu arada uyuyup kalmasına takılacak bir espri yapmamak için kendini zor tuttuğunu da görüyordu. Ruth uyuyup kalmamıştı. Bütün sabahı bahçede dolaşarak geçirmişti.

Her günkü çalışmalarını o sabah yapamadılar. Erik okula gitmek üzere sofradan her zamankinden çabuk kalktı. Zamanı daralmıştı, Jonas çoktan gitmişti bile.

Erik evden uzaklaşıp kendi başına kalmak için büyük bir sabırsızlık duymuştu. Ne var ki içinden ne hayal kurmak ne de kafa yormak geliyordu. Sanki bütün hayatı buna bağlıymışçasına şiddetle istediği tek bir şey vardı: Birkaç saatten beri bir kader gibi karşısında duran şeyle tam ve net olarak yüzleşmek. İstediği tek bir şey vardı: Sessizce önünde durup sabit ve sorgulayıcı bakışını, sanki yabancı bir yüzmüş gibi, ondan ayırmamak.

Bunun dışında aklını meşgul edip huzurunu kaçırabilecek her şey görüş alanından tümüyle çıkmıştı. O ana kadar kaderini çizen ve hayatını içinde bulunduğu tüm iç ve dış koşullarla birlikte kaçınılmaz biçimde belirleyen ne varsa hiçbirini görmeden ve gözünü kırpmadan sağla solla ilgilenmeksizin dosdoğru tek bir noktaya bakıyordu. Ufkunda başka hiçbir şeye yer yoktu; geriye sadece derin, inatçı bir sezgi kalmıştı: İnsanlar da dahil olmak üzere tüm engelleri aşıp devam edeceğini biliyordu.

*

Erik Klara-Bel'le nişanlanmadan önce ona kızın tüm ailesiyle birlikte çekilmiş bir fotoğrafını hediye etmişti. Ama fotoğrafın üzerine ailenin diğer üyelerini kapatıp sadece Klara-Bel'in görüneceği şekilde içine onun siluetini oyduğu bir kâğıt yerleştirerek çerçevelemişti, böylece kızla baş başa kalmıştı. Onlardan hoşlanmadığı için tüm sülaleyi kapatmıştı.

Erik şimdi de aynı şiddetli duygular içinde olduğunun tam bilincinde değildi: Kendi ailesine karşı, gündelik çevresindeki sorumluluklarına ve insanlara, hatta bütün dünyaya karşı; geriye ölçüsüz enginlikte bir boşluk, dünyayı saran bir yalnızlık içinde sadece Ruth'un görüntüsü kalana dek zihninde hepsini siliyordu.

O ve kendisi, ikisi birlikte yalnız ve göz göze.

Kızın imgesine ne kadar uzun bakarsa bakışları bir o kadar dinginleşiyordu. İçindeki ve dışındaki bütün engellerin ve baskıların bilincinde gerçekleştiremediği şeyi o neşeli çocuk yüzü tek başına gerçekleştirdi. İçindeki bütün sert ve tutkulu istekler sessizleşti.

Kızda sevdiği, gizemli ve ümitlendirici olasılıklarla dopdolu olan bu çocuksuluktan; bu filizlenmekte, oluşmakta, geleceğe açılmakta olandan başka neydi zaten, ki daha uzun süre koruyucu bir kabuğa, o hassas ve yapılandırıcı maddeye ihtiyacı olacaktı, en değerli halini sadece ona sunmak isteyen kıza bu yüzden hükmedercesine kol kanat germişti.

Aklına bir keresinde Ruth'a da anlattığı, bahçıvan ve fidesiyle ilgili mesel geldi. O bir gerçeği, Erik'in içindeki sevgiyi yansıtıyordu. Ruth'ta tarifsizce sevdiği bu bahçıvanlık sanatı ve beslediği umutlardı.

Fakat Erik karşısında dalgalanan imgenin içinde derinleştikçe kendi duyguları bir o kadar karışıyordu. Kendine karşı yeterince samimi davranmıyordu. Bu tutkulu hayranlıktan kaçınılmaz olarak bir idealleştirme eğilimi doğuyordu. Fantezisinde o da, Ruth da giderek gerçekliklerinden kaybediyorlar ve düşüncelerindeki dalgalanma artıyordu.

Erik, bir kadın figürü üstünde, zamanı geldiğinde gerçekleşsin diye kendini adayarak, şiir yazarcasına çekiç sallayanın içindeki eğitimci ve pedagog olduğuna inanırken, Ruth'un kendine hiç benzemeyen ideal portresi karşısında kendinden geçerek keyif süren ise bir âşıktan başka bir şey değildi aslında.

*

Oysa bu arada Ruth öğle öncesini yükseklerde dolaşan bu hayallere hiç de uymayan bir şekilde geçirmişti. Önce kısa bir süre sadece kendisi için ders çalışmak isteyip istemediğini tarttı, hayır, bunu hiç istemiyordu. O anda en iyisi Jonas'ın

elinin altında olmasını isterdi, ama okulda, dersteydi zavallı. O da Gonne'nin yanına mutfağa inmeye karar verdi. Zihinsel bir çalışma yerine elleriyle bir şeyler yapmayı yeğliyordu, hareketli bir etkinlik içinde olması zaten kaçınılmazdı. Öylesine neşeli, kuşlar gibi şendi ki, sakin sakin oturması, hele "düşünmesi" mümkün değildi. Ayrıca Gonne'nin kovalarını alıp çeşmede suyla oynamak çok eğlenceliydi.

Neyse ki Gonne, Ruth'un işinin gücünün ortasında böyle habersizce ortaya çıkmasını hoş karşıladı. Gonne'de taşrada alışılmış dalkavukluktan eser olmadığı gibi, yardım etmesine izin vermeyi Ruth için bir mükâfat olarak görüyordu. Aynı şey Ruth için de geçerliydi, o da teşekkür olarak Gonne işini yaparken eğitimsiz ve yumuşak sesiyle ona Rus halk şarkıları söylüyor, kadın da büyük bir ciddiyetle dinliyordu.

Erik eve döndüğünde Ruth'u eteği belinde, kolları sıvanmış çeşmenin başında neşeyle şarkı söylerken buldu. Bu beklenmedik manzara karşısında kafasında oluşturduğu güneşe benzer imgenin büyük kısmı uçup gidiverdi; gerçek Ruth'u derinden sevdiğine inanmasını sağlayan o düş ürünü belirsiz görüntü eriyip kaybolmuş gibiydi. İçine sağanak gibi dolan şefkat duygusuyla kızı kendine çekmek, sudan ıslanmış narin kollarını ellerinin altında hissetmek, gülen dudaklarından, sürekli dağınık saçlarından ve güneşten hafifçe esmerleşmiş narin boynundan öpmek istedi.

Çeşmeye doğru gitmeye niyetlenen Erik terasın önünde aniden durup geri dönerek kendi odasına gitti.

Ruth'un sabah Erik'i boşu boşuna beklerken masanın üzerine yaymış olduğu defterleri ve kitapları hâlâ dağınık bir şekilde orada duruyordu. Erik masanın başına oturup başını ellerine yasladı. Şakakları zonkluyordu, dişlerini iyice sıktı.

Ruth'un gitmesi mi gerekiyordu yoksa?

Düşüncelerini sonuçlandırmak için kendini zorladı. Üzerine berrak düşünceleri bulandıran bir bitkinlik, kurşun gibi bir yorgunluk çökmüştü.

Düşünmeden önünde açık duran defterlere baktı; sanki çözüm onlardaymış gibi okumadan tek tek harfleri izledi. Ana hatları sert, bütün parçaları sağlam bir şekilde birbirine tutunan, akıcı bir yazıydı. Henüz tam bir işleklik kazanmamıştı, ama gereksiz süslemeler de yoktu.

Belli belirsiz dikkatini çeken bir şey vardı: Aslında Ruth'un el yazısında başka, yabancı bir Ruth gizliydi. O hayalcilikten, taşkınlıktan eser yoktu. Tuhaf biçimde mantıklıydı.

Bakışları da düşünceleri de yazıya takılıp kaldı.

Belki kızın içinde de Erik'e yabancı olan başka bir Ruth daha vardı. Henüz uyanmamış olan, henüz tanışmadığı?

O sırada pencerede Ruth'un gülen gözleri göründü. Kız başını, pencerenin çerçevesine sarılmış yabani şerbetçiotunun başıboş yapraklarının ve filizlerinin arasından uzatmıştı.

"Çalışmam mı gerekiyor?" diye sordu.

"Hayır. Tatil de yapmalıyız. En azından bugün," diyen Erik ayağa kalktı, "tatilden önce son anda, kız okulunda nasıl bir sürprizle karşılaştık biliyor musun? Hepsi bir araya gelip resmi yoldan bir ricalarını ilettiler. Fakat ne olduğunu da tam anlatamadılar. Kendileri de tam olarak bilmiyordu. Senin istediğin şeyin aynısını istediklerini söylediler. Ama üstesinden nasıl geleceklerini bilmiyorlardı."

Ruth'tan sadece bir kahkaha yükseldi. Erik bu kahkahayı okulda da duyar gibi olmuştu. Kızların beklenmedik "kitle hareketinin" arkasında tek bir kişinin taşkın fikirlerinin yattığını açıkça hissetmişti. Erik'i bugünkü dağınıklığından ve kayıtsızlığından sıyıran, içini sıcaklık ve sevinçle dolduran da bu olmuştu. Bütün sınıfın içinden, bütün o kumral ve sarışın başlı kız çocuklarının toplu fizyonomisinin içinden, bir şaşırtmaca kutusundan çıkmış gibi ona bakan Ruth'un yüzüydü: Dudaklarında şakacı bir gülümseme, ama gözlerinde sınırsız bir teslimiyetle. Aynı şimdi şerbetçiotu dallarının arasından baktığındaki gibi.

"Ama şimdi iş ciddiye binecek," diyerek pencereden dışarı doğru pervaza yaslandı Erik, "sonbaharda herkes tekrar bir araya geldiğinde. Belki bizim evde genel bir kurs niteliğinde. Belki yetişkinlerin de katılımıyla. Nasıl olacağını henüz tam bilmiyorum."

Kız ona ilgiyle baktı.

"Ne güzel!" diyerek hararetle başını salladı. "Ne kadar çok kişi olursa o kadar iyi. Ama herkesin gelmesine izin verilmeyecektir, bazıları da kısa sürede ayrılacaktır. Kızlardan birinin nişanlanması böyle bir şey için pek çoğunun hevesini kıracaktır."

"Nişan mı?"

"Evet. Şimdi herkes kendi için de aynı şeyi diliyor. O zaman başka hiçbir şeyin anlamı kalmayacağını düşünüyorlar. Çünkü en güzelinin nişanlanmak olduğunu sanıyorlar. Geçen gün okul avlusunda bu konuda sohbet ettik."

Erik kızın yüzüne baktı.

"Öyle mi? Peki, sen bu konuda neler söyledin? Sen de en güzelinin nişanlanmak olduğunu ve bunun yanında diğer her şeyin anlamsız kalacağını mı düşünüyorsun?"

"Ben mi? Ben bunu şimdiden bilemem ki. Nereden bileyim? Ama bilmeme de gerek yok zaten. Çünkü hiçbir zaman nişanlanamam," dedi Ruth.

Bu sözler asabi bir heyecan içindeki Erik'i sarstı. O kadar etkilenmişti ki hemen karşılık veremedi. Sonra şunları söyledi: "Bu şaşırtıcı fikirleri nereden buluyorsun? Nereden aklına geldi şimdi bunlar? Gelecekteki hayatının nasıl şekilleneceğini şimdiden görmesi mümkün olmayan bir çocuksun sen daha. Ve hayal dünyanda geleceğinle oynamamalısın!" Sonra ani ve nedensiz bir öfkeyle, "Bu sonuca nereden vardığını söyle bana," dedi.

"Kendiliğinden oldu," dedi kız basitçe, "hayalini kurmadım. Nişanlanabilmek için birini sevmek gerektiğini

bildiğim için bu noktaya vardım. Benim yapabileceğim bir şey değil bu artık. Tüm dünyada o kadar sevebileceğim biri yok."

"Ne kadar sevmek Ruth?"

Erik'in sesi hafif ve kısık çıkmıştı.

Kız ona berrak çocuk bakışlarıyla baktı. Erik daha önce hiç kimsenin bakışlarında böylesine bir masumiyet ve sadakat görmediğini düşündü.

"Sizi sevdiğim kadar," dedi Ruth.

Erik ani bir hareket yaptı, sonra gözlerini yere çevirerek neredeyse her yana yayılmış olan şerbetçiotu dallarını kenara itti. Ceketinin cebinde tuttuğu sol eli sıkıca kapanarak yumruk oldu.

Ruth gözlerini kırpmadan onu izliyordu, ama yüzündeki ifadeyi çözemedi.

Erik neredeyse dehşet içinde gözlerini kaldırıp karşısındaki soru dolu bakışları gördüğünde tüm bedeninden bir ürperti geçti. Sanki o bakışla ve o anda hakkındaki karar verilmiş gibi geldi.

Biraz öne eğilerek Ruth'un ellerini tutup onlarla kendi gözlerini kapattı.

"Biliyor musun çocuğum," dedi sesini bastırarak, "büyüdüğünde –çünkü henüz küçük bir kızsın daha– bu konularda ve pek çok başka konuda artık kendi görüşlerin oluşmuş olduğunda... o zaman... o zaman bana bir kez daha gelip beni hâlâ sevdiğini söyleyebilmelisin. Ayrıca en iyi yanlarını benden aldığını da söyleyebilmelisin. Kendine özgü yaşamını ve geçirdiğin gelişimi. Kendi değerine ve diğer insanların değerine olan inancını. O zaman kim olacağını Ruth şimdi ikimiz de bilmiyoruz; benim kim olacağımı ise ben gayet iyi biliyorum: Yaşlı bir adam. Ama senin çocuğum, gözünde bugün neysen –gururu, eseri, çocuğu ve en büyük umudu– hep öyle kalman için yaşamış bir adam."

Sonra kızın ellerini bırakıp odadan çıktı.

Ruth hâlâ dışarıda pencerenin önünde duruyordu. Kollarını pervaza dayamıştı ve hiç kıpırdamadan ciddi bir yüzle Erik'in arkasından bakıyordu.

*

Sonraki günlerden birinde öğlen saatlerinde kız okulunun büyük salonunu renkli bir insan kalabalığı doldurdu. Çocukların anne babaları ve yakınları, üst tabakadan bir meraklılar akını ve kızların evde onca sözünü ettikleri Erik'i dinlemek isteyen pek çok insan gelmişti.

Erik tüm salonu karşısına alan büyük kürsüye çıktı, onlara ve çocuklarına seslendi; yaşamın ve ders çalışmanın bütünlüğünü okulun dışına taşımak üzere kendi sınıfında yapılan öneriden söz ettikten sonra bunu, kadının gelişimini okulu bitirdikten sonra da mevcut koşulların izin verdiğinden daha kapsamlı sürdürmesinin gerekliliğine dair kendi görüşlerine bağladı. Daha yaşamla dolu, zihinsel birikimi daha güçlü bir geleceğe götürecek olasılıklardan ve kadının, varlığı sezilen, ama önünde henüz yarı örtük duran, yine de içsel gelişimini ve olgunlaşmasını sürdürecek her şeye ulaşmak için kullanabileceği geleceğinden söz etti.

Konuşmasını yaparken, aslında sözünü ettiği ve aynı zamanda seslendiği kişi o olduğu için oraya gelmesine izin vermediği Ruth'u düşünüyordu. Erik'in içinde yeniden insanlara seslenme isteği uyandıran ve açlığını gidersin diye bir yoksul için ekmek arar gibi sesleneceği insanları da arayan o değil miydi? Şimdi insanlara ne veriyorsa ondan alıyordu: Çünkü çizdiği gelecek portresinde Ruth'a yönelttiği en yüksek beklentiler, onunla ilgili kurduğu en güzel hayaller vardı, sadece bunları biraz yüceltip genelleştirerek yeniden şekillendirmişti.

Büyülenmiş gibi onu dinleyen insanların karşısında, büyüklüğüyle kişisel özellikleri gizleyen, gerçek boyutların üs-

tünde bir figür çizmişti. Gerçek yaşama göre fazla yüksekler-de de olsa doluluğu ve renklerinin sıcaklığıyla kaçınılmaz bir çekiciliği vardı ve özellikle de izleyenler arasındaki kadınlar üzerinde güçlü bir etki bıraktı.

Erik kürsüde durmuş bir anlamda aşkının öz savunmasını yapıyordu ve içindeki derinden dalgalanma her bir sözcüğüne kendine özgü bir güç katıyordu.

Varvara da önceden haber vermiş olduğu gibi izleyicilerin arasındaydı. Büyük bir ilgiyle Erik'e bakıyordu. Hassas sezgileriyle Erik'te her zaman gölgeli ve müphem biçimde algılamış olduğu şeyin şimdi bağlarından kurtulup serpildiğini görüyordu: İnsan ruhu üzerinde bir etki gücüne sahipti ve insana duyduğu özlem ve açlık içinde yaşıyordu. Demek ki Erik'in karşısındayken tuhaf bir biçimde hem ona doğru çekildiğini hem de itildiğini hissetmesinin nedeni buydu ve bu yüzden olduğundan daha cilveli görünüyordu. Aklına şehir evindeki karşılaşmaları geldi. Evet, Erik kesinlikle bir aziz değildi. Fakat o zaman bile adamın nasıl arayarak, sabırsızlanarak ve özlemle en derinlerdekinin üstüne gittiğini korkuyla hissetmişti. Derinlerine ulaşmış olsa Varvara onu hayal kırıklığına uğratırdı. Ve gururu buna izin vermezdi.

O gün Erik'ten ayrılıp evine dönerken gözlerinin önünde sürekli çok itici bir görüntü belirip kadını rahatsız etmişti. Bundan bir türlü kurtulamamıştı. Karşısında sürekli, sahte göğüsler takmış olan ve bu yüzden de kıyafetini giydiren erkeğin temasından kaçınmak zorunda kalan bir kadın canlanıyordu. Kendi cilveleşmelerinin nedeni de benzer değil miydi? O da zihinsel ve ruhsal anlamda çıplaklaşmaktan ve çaba göstermenin kendisinden korkmuyor muydu?

Bu gerçekten çok itici bir görüntüydü. Ve Varvara, Erik'in konuşmasının orta yerinde kıpkırmızı olarak yanındaki kadını epey merak ettirdi.

Konuşma bittikten sonra Varvara dışarıya akın eden kalabalığa karışmamak için sahanlıkta kenara çekildi, orada

Erik onu fark ederek yanına geldi. Gözleri parlıyordu. Varvara'nınsa benzi solmuştu.

"Eee?" diye gülümseyerek sordu Erik her zamanki rahat tavrıyla. "Benim 'onurlandırma konuşması' beğeninize layık olabildi mi? Belki de gerçekten bu türde bir konuşmaydı."

"Eğer öyle olsaydı, onurlandırdığınız bu hanımı kıskanırdım, hayır, gıpta ederdim doğrusu," diye karşılık verdi Varvara da kendi alışılmış şakacı yaklaşımıyla, fakat yüzü gayet ciddiydi, "Ama bizim iyiliğimize değil bu. Sizin bizim yüzeysel çevremizden başka bir yere ait olmak istediğinizi ancak şimdi kavrıyorum."

Kadının ifadesi karşısında şaşıran Erik, "İyi ama Varvara Mihailovna," dedi, "niçin kendinizi bunun dışında tutmuyorsunuz ki?"

Varvara başını salladı.

"Kendimi tanıdığım için. Bugün sizi kaybettim," diyerek elini uzattı, "hoşça kalın o halde, sadece bugün için değil. Sizden vazgeçiyorum. Sizi azat ediyorum. Fakat şunu bilin ki, size en yakışanı salon erkekliği değil, eğitmenlik."

Varvara Mihailovna geniş basamaklardan ağır ağır aşağı inerken Erik arkasından baktı. Fakat kadın gözden yiter yitmez takılınalarının ötesinde bugün onda dikkatini çekmiş olan şeyi anında tekrar unuttu.

Sonra bakışları kadının peşinden yürüyüp giden diğerlerine kaydı, yaşlısıyla genciyle, değişik kişilerin ifadelerindeki farklılıkların onda her zaman uyandırdığı ilgiyle tek tek insanların yüz hatlarını inceledi.

Evet, şimdi tatil ve bitmek bilmeyen uzun yaz günleri başlıyordu. Düşünceleri ancak şimdi gerçek anlamda okula yönelecekti. Herhalde onun için artık başka bir etkinlik alanı söz konusu değildi – en azından daha genişi. O an için başkasını da istemiyordu zaten. Hırsı tükenmişti. Çocuklara seslenmeyi öğrenmek istiyordu ve onlar da yetişmekte olan-

lar kadar öğrenmeye açık hale gelene kadar yetişkinleri de çocuklaştırmayı.

Erik aklından bunları geçirerek okul binasından ayrıldı.

Eve varmak için sabırsızlanıyordu. Bahçede küçük ağaçlığın arkasında, üzerine doğru sarkan kayın dallarının altında bir bank hayal etti; Ruth üzerinde oturmuş, kendisi ona neler düşündüğünden söz ederken dikkatle dinliyordu. Her şeyi birlikte düşüneceklerine söz vermişti ya.

Evde olmak Erik için artık sadece, doyumsuz kalan eylem gücünün içinden taşıp boşu boşuna uzaklara ulaşmaya çalıştığı bir sessizlik ve huzur anlamına gelmiyordu. Artık onu evde en sevdiği işi ve görevi karşılıyordu, artık evde iç ve dış dünya, dinlenmek ve etkin olmak, hayal kurmak ve gerçekleştirmek bir bütün halinde birleşiyordu. Ruth'ta Erik'in tüm varlığını verimli kılan, heyecan veren ve tüm gücünü yoğunlaştıran bir şeyler vardı, öyle ki dıştan gelen hırsa dair ne varsa usulca kayıp gidiyordu.

Erik bahçe kapısını açtığında çimenlikteki ağaçların arasında, çalılığın etrafında amansız bir kovalamacayla karşılaştı. Ruth, Jonas ve biri daha vardı. Orta boylu, biraz tıknaz, koyu renk sakallı ve gözlüklü bir adam. Adam Ruth'u kovalıyor, ama yakalama çabaları boşa çıkıyordu. Sesindeki şakacı tını ve gülüşü Erik'e kadar ulaşıyordu.

Bu Bernhard Römer'di.

Şimdi o da Erik'i görmüştü, yanına geldi.

"Bir gün, bir geceliğine, eğer uygunsa!" diye nefes nefese bağırarak mendilini kısa kesilmiş sık kunıral saçlarının üstünden geçirdi; "ve giderken Ruth'u da hemen bizimle birlikte götürüyorum, yani eğer onu yakalarsam. O zaman benim olacak, öyle anlaştık," diye sözlerine devam ederken Erik'le el sıkıştılar. "Bu enfes bir yaratık. Ama hâlâ çocuk gibi görünüyor. On dört yaşında."

"Narin yapılı," derken Erik onunla birlikte terasın merdivenlerinden çıktı.

"Narin mi? Kasları çelik yay gibi. Onun sende olması haksızlık. Bizim evde bir çocuğa ihtiyacımız var. Senin oğlun var zaten."

Arkadaşına terasta uzanan ve aşağıdaki eğlenceyi gülümseyerek seyretmiş olan Klara-Bel'in yanındaki bir sandalyeyi gösterirken, "Bu kadar çabuk mu dönüyorsun? Ya karın?" diye sordu Erik.

"Dönmem gerekiyor. Karıma gelince, o dönmek istemedi. Günümüzde kadınlar müthiş bağımsız artık. Bel'in elinden kaçamayacağına memnun olmalısın. Etrafta dolaşıp hayrına çorba dağıtan yerleri ziyaret edecek."

"Çorba dağıtmak mı?"

"Evet, evet. Bir de şu Jasnaja Poljana'daki çılgın baronu. Yapacak bir şey yok, böyle şeylere ilgi duyuyor işte. Aslında ona kalırsa benim de güzelim profesörlük görevimden vazgeçip tarla süren bir Rus köylüsü olmam gerekirdi. Ama ben o kadar da iyi bir koca değilim doğrusu."

"Bence çok iyi bir kocasınız," dedi Klara-Bel, "karınızın bütün bunları yapmasına izin veriyorsunuz."

"İzin vermek mi?" diye içtenlikle gülerek onun yanına oturdu Römer. "Ah sevgili hanımefendi, size şunu itiraf etmeme izin verin: Ben hiçbir şeye izin verecek durumda değilim. Niçin, biliyor musunuz? Aslında ben karımın başına buyrukluğuna hayranım biraz da. Bizim evde de böyle bir hayrına çorba dağıtma sistemi kurdu. Çok küçük, daha doğrusu minicik bir modelini elbette. Fakat sevgili Erik, sana bir şey söyleyeyim mi: Bir zamanlar hayatın ve insanın mükemmelleşmesine dair öylesine büyük, öylesine muhteşem planlar yapmıştık ki; bugünse karım bunları minik bir ölçekte de olsa hayata geçiriyor. Sadece o başardı. Ben iyi bir memuriyetle profesör olduktan ve iyice köşeye sıkıştıktan sonra benim planlarımı yürekten benimseyiş tarzı bu onun. Büyük şeyler yapamamak onu yıldırmıyor. İşte kadın eli, kadın emeği böyle bir şey – cesur. Onların yanında biz acemiyiz."

"Senin karın sıra dışı biri," dedi Erik, "onu tanıdığıma memnunum. Ama sen şimdi evde onun yokluğunu çekmeyecek misin? Daha ne kadar kalacak buralarda?"

"Tatile kadar. Alman üniversiteleri tatile girene kadar. Yokluğuna gelince, çalışma temposundayken ev işlerine bakan kadınla ve kötü hazırlanmış kahveyle idare edeceğim artık. Kendi kendime şimdi çalışma zamanı, şimdi hafta içi, diyorum. Ama tatil başladığında, benim tatilim başladığında, işte o zaman benim için hafta sonu olacak. O zaman, o zaman karım yanımda olmalı mutlaka."

Klara-Bel ona sevinçle baktı. İçten sözlerini duyduğu için, onu tekrar gördüğü için seviniyordu. O kumral dalgalı saçlı, daha sakalı bitmemiş delikanlıyla bu adamın aynı kişi olduklarına inanmakta zorlanıyordu; o zamanlar Erik'ten daha ılımlı, daha sakin, bir parça da tembelliğe meyleden saf ve heyecan dolu bir ütopyacıydı.

Erik içeri girerken ikisi sabahtan da yapmış oldukları gibi tekrar eski anılara daldılar. Gençlik anılarını canlandırmak ikisinin de yüreğini ısıtmakla birlikte itiraf etmedikleri bir hüzünle gençliğin geçmişte kaldığını hissettiler.

Erik onları rahat bıraktı. Heyecanlı bir ruh hali içinde odasında kaldı.

Ruth, Römer'in yanında – kendisiyle birlikte değil. Bu düşünceyi aklından çıkaramıyordu.

Dostunun evindeki hayat net bir biçimde gözlerinin önünde beliriyordu. Nadir rastlanan bir ev, nadir rastlanan bir hayat: Mutlulukla dolu bir evlilik. Erkeğin yanında, onu profesörlük konumunun ve kendinden hoşnut bir doygunluğun körelticiliğinden koruyan, tazeliği yaşatan, gençliğinin tükenmek bilmeyen bir parçası gibi olan yaşıtı bir kadın. Böylece kadına sürekli taze kalan bir aşk besleyerek onun bütün planlarına hem yüreğiyle hem bileğiyle destek veren bir erkek.

Ruth orada ihtiyacı olan şeyi bulacaktı: Bedensel, zihinsel ve uygulamalı eğitim. Kendisi Ruth'u kaybederken kız, onu gözü kapalı emanet edebileceği anne gibi de olabilecek bir arkadaş kazanacaktı.

İçinde bir ses Erik'e şöyle fısıldıyordu: "Ver onu. Orada daha özverili bir sevgi bulacak. Kendinden koru onu."

Bakışları gölgelendi, ağzının kenarlarında sert bir çizgi belirdi.

Evet, itiraf ediyordu: Ruth'a özveriyle yardım etmek istiyordu, ama bu sadece onu yanında tutabilmek içindi. Ruhunu tümüyle dolduran, kaybedebileceği tek şey oydu. Hayatındaki en güzel ve en yüce şey için mücadele ettiğini hissediyordu. En yüce şey için, kendisi için mücadele ediyordu.

Şu hep söylenen bir şeydir: Ancak kişisel mutluluğunun tümüyle yerle bir olması kişiyi gerçek insani olgunluğuna eriştirir, ancak böylelikle etkin bir şekilde başkalarına hizmet etmeyi, onlar üzerinde etkili olmayı öğrenebilir.

Dünyada böyle ılımlı insanlar da vardı mutlaka. Ama bu kendisi için geçerli miydi? Onlardan biri olabilir miydi? İçinde 'Hayır! Hayır!' nidaları yükseldi.

İçindeki güç ve mutluluk isteği birbirlerinden ayrılacak gibi değildi. Kökleri birbirine karışmıştı. İnsan olarak kalmak için mutluluğa ihtiyacı vardı. Bunu bir şekilde, ne pahasına olursa olsun kendine dayatmalıydı.

Ne pahasına olursa olsun mu? Baltayı önce kendi köklerine indirmeye itecek hiçbir şey yok muydu?

Bel'in mutluluğu? Hayır! Ama Ruth'un mutluluğu vardı.

Bu düşünceyi zorla zihninden uzaklaştırmaya çalıştı. Çalışma masasının başına oturup yolda kış için yaptığı planlarla ilgili birkaç not düşmeye çalıştı. Bu arada da yukarı çıktığında yanlarından geçerken inceleyip ifadelerinde sevinç ve heyecan görmüş olduğu yüzleri tekrar gözünün önünde canlandırmayı denedi.

Ne var ki düşünceleri dağılıp gitti, yüzler silikleşti. Karşısında sadece tanımadığı, ilgisiz fizyonomilerin ifadesiz, bakışsız, sevinçsiz karmaşası kalmıştı.

Bakışları güzel olmayanları tarayıp geçti, güzel olanlarda kayıtsızca takılıp kaldı.

IV.

Kavurucu ve kısa Rus yazı her zamanki gibi uçarcasına geçiverdi ve sonbahar erkenden, ağustos ortalarında, bahçeye yerleşerek uzun süren karanlık akşamlarıyla güneşi uzaklaştırdı. Çimenler solgun ve cansız görünüyordu, çakıllı yol boyunca ilk kuru yapraklar birikmeye başlamıştı.

Küçük ağaçlığın kıyısında sandalyesinde oturan Klara-Bel, tam üstündeki karaağaç dallarının arasında geniş, altın sarısı bir alanın her gün biraz daha yayılmasını izliyordu. Zaman zaman rengi atmış yapraklardan biri dalından ayrılarak havada birkaç kez döndükten sonra ona doğru alçalmaya başlıyordu.

Hemen yanı başında, kabuğu alınmamış ham ağaç dallarından yapılmış bir masayla arkalıkları söğüt dalından örülme iki sandalye duruyordu. Erik'le Ruth orada oturup günün yarısını çalışarak geçirmişlerdi bile.

Klara-Bel böyle aralıksız çalışmaya nasıl dayanabildiklerini anlayamıyor, bazen sadece sohbet ettiklerini düşünüyordu; fakat işlerini ne kadar ciddiye aldıklarını ve Erik'in dersi hazırlayabilmek için geceleri geç yattığını da biliyordu.

Orada öylece uzanıp onlara kulak vermeyi seviyordu, sözcüklere değil, seslerine. Çünkü yanılmıyordu, Erik'in sesi sadece o saatlerde eskisi gibi sevinçli çıkıyordu. Ayrıca çalışma odasından uzak durarak Ruth'la hep onun yakınında, onları duyabileceği mesafede olmasından da çok hoşnuttu.

Sonra sık sık aklına Erik'in haziranda Bernhard Römer ve karısıyla şehirde geçirdiği o ilk gün geliyor ve kaygılanı-

yordu. O günü izleyen sabahtan itibaren Erik değişmişti. Bu değişimin o günle bir ilişkisi olmalıydı. Ancak ortak gençlik arkadaşlarını kendisi de tekrar gördükten sonra gerçek nedeni çok daha uzak bir geçmişte aramaya başlamıştı.

Çünkü o zamandan beri Erik'in belki de içten içe hâlâ eski anıların peşinden gitme isteği duyabileceğini görmüştü. Kendi düşünceleri bile artık geri dönüşün olmadığı o zamanları daha sık ziyaret eder olmuştu.

Gençlik bir kez daha canlanmıyordu.

Günün birinde Erik'in hayatına katabileceği bir sevinç olsa, ona her şeyi unutturabilecek büyük, güçlü bir sevinç olsa, diye düşünüyordu gizliden gizliye. Ama elinden gelen bir şey yoktu, o hep öylece boş ellerle yatmış ve Erik'in özveride bulunması gerekmişti.

Birkaç gün önce beklenmedik bir şekilde Erik, Klara-Bel'in tedavisi için zaman zaman başvurdukları profesörü eve getirmişti. Onu yatağına yatırmışlar ve muayene olurken Erik, eziyet dolu o dakikalar geçene kadar karısına sarılıp sımsıkı tutmuştu. Bu arada o da bembeyaz olmuştu. Ne var ki profesör tekrar kontrole gelmek istedi.

"Bu gerekli mi, Erik?" diye sordu Klara-Bel çekinerek.

"Gerekli. Bir değişiklik var," diye kaçamak bir yanıt verdi kocası.

Bir değişiklik! Belki iyileşme!

Evet, bundan sonra sadece tek bir büyük ve güçlü sevinç olabilirdi: Eğer yataktan kurtulup kendi ayaklarının üstüne basarak karşısına çıkabilirse Erik tekrar sevinç duyabilirdi.

Klara-Bel yaprakların yavaş yavaş terk ettiği güneş içindeki sarılı yeşilli dallara özlemle baktı. Ve düşünceleri hayallere karıştı.

Öğle sonrası güneşinin ışıkları iyice eğilip ağaçların gölgeleri uzayıp yayılmaya başladığında masanın başında oturan ikili sessizleşti ve Ruth ayağa kalktı.

Bu derslerde bitişi hep Ruth'un belirlemesi Klara-Bel'e her seferinde tuhaf görünüyordu. Bunu böyle isteyen Erik'ti: Ruth zindeliğinin ve dikkatinin ne zaman dağıldığını en iyi kendisi bilebilirdi. Erik'in kendi açısından tüm enerjisini ve gücünü bölmeden kıza verdiklerine aktarmaktan başka yapabileceği bir şey yoktu – bunu da yapıyordu. İsteminin ve zihninin tüm gücünü toplayıp tek bir şeyde yoğunlaştırıyordu: Ruth'a ancak en seçkin şeylerin sunulabileceği bir prenses gibi davranıyordu.

Erik, güneşten esmerleşmiş, saçları rüzgârdan yüzüne düşmüş yanında duran Ruth'a baktı; kız üstündeki ağartılmamış kaba ketenden, kolları ve omuzları işlemeli gerçek bir Rus köylü gömleğiyle bir halk çocuğu gibi görünüyordu. Ama yine de Erik'in prensesiydi o.

Erik aslında göz atmayı düşünmeden defterlerden birini önüne çekti, bakışları satırların üstünde düşünmeden gezindi. Ruth yanında durmaya devam etti ve deftere bakmak için ona doğru eğildi. Erik her geçen an biraz daha gerilmekteydi. Ve birden bulduğu önemsiz bir hata için kıza öyle sert çıkıştı ki, Klara-Bel korkuyla irkildi.

Ruth kaşlarını ve omuzlarını kaldırarak öfkeyle başını salladı.

"İnanılır gibi değil. İnsan nasıl bu kadar kafasız olur – değil mi? Böyle bir şeyi yapabilmek için budala olmak lazım!" diye kendini açıktan açığa küçümseyerek Erik'in çıkışmalarını sürdürdü kız.

Erik şaşırmıştı, kendini tutamayıp Ruth'un haline güldü.

Ama şaşırmıştı da. Daha birkaç hafta önce böyle bir şey kızın çekingenliğe kapılmasına neden olurdu, onu ürkütürdü. Şimdiyse Erik ona budala çocuk dedi diye ağlamıyordu. Gülüyordu. Kendi kendiyle dalga geçiyordu. Kızın bakışlarında öyle bir alay vardı ki. Kiminle alay ediyordu acaba? Kendisiyle, buna kuşku yoktu. Kendine Erik'in gözünden dalga geçtiği yabancı bir obje gibi bakı-

yordu; sanki Erik'in içindeymiş gibi algılıyor, düşünüyor ve öyle davranıyordu.

Kendi varlığını unutmadaki bu aşırılığın, kendinden böyle bir uzaklaşmanın temelinde aslında ne vardı? Sevgi miydi? Erik'in tam bilincinde olmadan, kendi iradesine aykırı olarak beklediği şey bu muydu?

Klara-Bel de onunla birlikte gülmüştü.

"Sonbaharda burada Erik'in yanında pek çok başka öğrenci görmek tuhaf gelecek sana," dedi Klara-Bel, "onlarla her şeyi paylaşman gerekecek. Kızlardan biri senden daha başarılı olursa kıskanmayacak mısın?"

"Niçin?" derken Ruth'un gözlerinde bir muziplik dolaştı, "o zaman onu benden daha çok takdir ederiz. Burada çok insana yer var. Ne kadar çok olursa o kadar iyi."

Erik ondan yana baktı. Aralarında bir üçüncüyü gerçekten de coşkuyla karşılayacak mıydı? Ama Ruth böyle afacanlaştığında gerçekte ne düşündüğünü kimse bilemezdi.

Erik kalkarak karısını günbatımından önce içeri taşımak üzere sandalyesini eve doğru yaklaştırdı. Karşıdan onlara doğru yaklaşan Jonas göründü, gün boyu biçilmiş çayırlarda dolaşmış, ama Ruth'a el koyabileceği doğru anı da dikkatle kollamıştı.

Erik tekrar dışarı çıktığında Jonas'la Ruth'u kayınların altında bir aşağı bir yukarı gidip gelirken gördü. Gevşekçe sarılmış olarak birbirlerini sonbaharın ilk kuru yapraklarının biriktiği, ot bürümüş yol kenarına doğru itip duruyorlardı. Kuru yaprakların arasına basıp onları hışırdatmaktan büyük keyif duydukları belliydi.

Jonas Ruth'un omzunda duran elini tutmuştu, ara sıra başını yana doğru eğerek elini okşarcasına kızın yanağında kaydırıyordu.

"Jonas!" diye oğlana bağırdı Erik.

Babasının ses tonundan ürken çocuk, "Bir şey mi istiyorsun baba?" diye sordu.

"Evet, tatil ödevlerinin başına gitmeni!" diyen Erik kendi kendinden utandı.

Ruth da Jonas'ın peşinden içeri girdi.

Bahçede kalan Erik ikisinin arkasından baktı.

Ruth'un varlığında başa çıkamadığı o çocuksu, çocukça, olgunlaşmamış ve tuhaf bir biçimde ham tarafı yine karşısındaydı işte. Bu özelliği azalmıyor, artıyordu; çok derinlerde bir yerde, varlığının özündeydi. Zihinsel olarak, ılık mayıs yağmurunu almış taze bir sürgün gibi hızlı ve güçlü bir biçimde gelişmişti. Ne var ki sanki bütün çocuksu yanları ve ayrıca o zamana kadar sadece sezmiş olduğu neredeyse erkeksi bir tarafı da birlikte gelişiyor ve giderek daha dolu dolu var olmak için zorluyordu. Ruth düşüncelerini, sanki düşlerindeki bir hayal âleminde hiç yaşamamışçasına mantıksal bir netlikle şekillendirmeye ve azimle kavrayışa doğru yönlendirmeye hızla alışmıştı. Belli ki düşünce yapısındaki karmaşık, müphem ve denetimsiz yanlar sadece hayali malzemeye bağlı olarak var olmuş ve onlarla birlikte dağılıp gitmişti.

Erik ağır ağır eve geri döndü, Jonas yüzünde bir boyun eğmişlik ifadesiyle kitaplarının başına oturmuş çalışır gibi görünüyordu, fakat aslında Ruth'la daha fazla zaman geçirebilmek için onu babasından nasıl uzaklaştırabileceğini düşünüyordu. Ertesi gün pazardı, çok şey yapılabilirdi; bu tatil aylarında erken yemek yeniyordu, böylece geriye uzun bir öğle sonrası ve akşam kalıyordu. Jonas haftanın altı gününe sadece bir pazarın denk düşmesini ve haftanın bütün günlerini babasının almasını adil bulmuyordu.

Ruth oturma odasında değildi, çatı katındaki küçük odasına çıkmış olmalıydı.

Erik tekrar hole çıkarak üst kata kulak kabarttı.

Az sonra da dar tahta merdivenin ilk basamağına varmıştı bile.

Yarı loşlukta en alt sahanlıkta duraksarken kendi kendini bir hırsız gibi hissetti.

Ruth'la yalnız, tümüyle yalnız kalmayalı ne kadar çok olmuştu.

İlk basamakları ağır ağır, sonrakileri hızla çıktı.

Yukarı vardığında kısa ve güçlü dokunuşlarla kapıyı tıklattı. Ruth berrak bir sesle karşılık verdi. Eşyalarını koyduğu gömme dolabı açmış içini karıştırıyordu.

Küçük odada pencerenin başındaki masa ve sandalye dışında ilk günkünden başka bir eşya yoktu. Fakat pencerenin pervazı çiçeklerle dolmuştu, sokak satıcılarının bir tahtaya dizip başlarının üstünde taşıdıkları cinsten sıradan ayçiçekleriyle, bunların altında yerde de bahçeden alınmış dalların daldırıldığı saksılar duruyordu. Duvar kâğıdının üzerine mürekkeple çizilmiş bir çerçevenin içine alınmış karakalem çizimler yapılmıştı. Bunların hepsi Jonas'ın elinden çıkmaydı ve bahçenin ya da evin herhangi bir köşesini canlandırıyorlardı.

Erik, dikiş malzemeleriyle kâğıtların düzensiz bir biçimde karmakarışık durduğu masanın üstüne baktı.

Yukarıya niçin çıktığını sormak Ruth'un aklına gelmedi, ama kendi hissettiği hafif bir sıkılganlıkla söyleyecek bir şeyler arayarak dikiş malzemelerinin altındaki kâğıtlardan birini çekti.

"Şiir mi yazıyorsun?" diye sordu şaşkınlıkla.

Kız kıpkırmızı oldu.

"O kadar sık değil artık," dedi neredeyse altüst olmuş bir halde, "yazmak da istemiyorum zaten! Fakat bazen, bazen yazmam gerekiyor."

"Böyle gizli şeyler yapıyorsun demek. Benden gizleyerek. Ben de dile getirmediğin, bana söz etmediğin hiçbir düşünce aklından geçmiyor sanıyordum."

Kızın yüzünde eski zamanlardaki ürkeklik belirdi yeniden.

"Gizli değil," dedi alçak sesle, "düşünce sayılmazlar sadece. İfade edilebilecek şeyler de değil. Ama gelip insanı zorluyorlar, o zaman dizelere dökmek gerekiyor."

Erik güldü.

"Vah vah, zavallı dizeler!" dedi. "Demek her şeyi mükemmel düzenlemiş gibi görünürken kafanın içinde böyle kuytu bir köşe ayırdın. Düzen sadece yüzeyde, görünürde anlaşılan. Ama ardında dipsiz bir ardiye var. Bunu ne yapmalıyız sence?"

Büyük bir ciddiyetle Erik'e bakarak, "Siz nasıl istersenız," dedi Ruth samimiyetle.

"Ne istersem sorgusuz sualsiz yapacak mısın peki? Kendine ayırdığın en gizli köşelerde de? Ardiyenin en derin yerlerinde de? Her zaman?"

"Her zaman."

Erik kızın başını iki eliyle birden tuttu.

"Peki, bu köşeleri boşaltmaya kalkarsam? Hem de en sevdiğin köşeleri? Ve günün birinde artık ardiyenin de ötesinde sıra senin mutlu olduğun zihinsel yuvana gelirse? O zaman da, siz nasıl isterseniz, diyecek misin?"

"Evet!" dedi kız doğrudan.

Erik ona sarılacakmış gibi bir hareket yaptı, ama sonra kızı serbest bıraktı, geriye çekilerek yan tarafta duvarda küçük bir kitap rafının asılı olduğu pencerenin yanına gitti.

Birkaç dakika geçti.

Ruth, giderek yoğunlaşan loşlukta zor seçilen kitap başlıklarına bakıyormuş gibi duran Erik'i izledi. Fakat orada uyumlu bir bütünlük içinde hangi kitapların toplanmış olduğunu aşağı yukarı biliyordu zaten. Jonas'tan kalma bir Latince gramer kitabı, bir *Bin Bir Gece Masalları*, Platon'dan bir seçkinin Almancası ve yırtık ciltli bir Rus halk masalları, ayrıca "Mantık Sistemi", Doré'nin çizimleriyle *Don Quijote*'nin Fransızca bir çevirisi ve benzerleri.

"Siz niçin hiç kitap yazmadınız?" diye aniden sordu Ruth pencerenin yanından.

"Hiçbir zaman bunu beceremediğim için. Ben kitap yazmaktan anlamam Ruth. Ve bana her zaman kitaplar ölü gelir, söylenen söz canlıdır. Ve korkarım sen de bunu hiçbir

zaman anlamayacak, hiçbir zaman yazamayacaksın, benim zavallı çocuğum."

"Ben mi? Ben zaten istemiyordum. Ben başka şeyler istiyorum."

"Sen ne istiyorsun?"

"Bir masal anlatmak. Tek bir tane. Her şeyin içinde olduğu tek bir tane. Ama sözcüklerle değil."

"Bir şeyi aktarmak istiyorsan yazmalı veya söyleyebilmelisin, resim ya da yontu yapabilmelisin."

"Daha iyi bir yolu olmalı!" dedi Ruth.

"Eğer herkese seslenmek istiyorsan böyle olmalı. Yoksa insan bunları sevdiği insanların gözlerinden de okuyabilir pekâlâ."

"Bu daha iyi," diyerek başını pencerenin kenarına dayadı Ruth.

Kısa bir süre ikisi de sustu.

Karanlık iyice bastırdı. Altlarında teras zemininin açık renk taş karoları seçiliyordu, oturma odasındaki lamba yandı.

Pencerenin önündeki yaşlı karaağacın tepesinde yarasalar uçuşuyordu. Çatı kenarlığının altından sessizce süzülüyor, Ruth'un hemen arkasında zikzaklar çizerek uçuşuyorlardı.

Erik yarı karanlıkta birden Ruth'un yanına sokuldu. Ellerini uzatıp hafifçe kızın saçlarını okşadı, parmakları yumuşak dalgaların arasında kayboldu, sonra omuzlarında durdu ve Erik Ruth'a doğru eğildi.

"Az önce söylediğin şeyi, yani benim istediklerimi her zaman ve koşulsuz olarak yapacağını, bir daha söyleme," dedi sesini alçaltarak, "beni her koşulda ve gözü kapalı izlememelisin. Senden haksızca bir şey istediğim de olabilir. Bunu hiç düşünmedin mi?"

Ruth onun koluna iyice yaslanarak başını salladı.

Erik kıza daha sıkı sarıldı.

"Peki, ya böyle bir şey olsaydı," diye neredeyse şiddetle sordu, "ne yapardın?"

Ruth gözlerini ancak o zaman Erik'e doğru çevirerek uzun süre dinginlikle yüzüne baktı. Durum üzerinde ciddiyetle düşünür gibiydi.

"Haksızca bir şey istemek mi?" dedi sonra yüksek sesle.

Erik irkildi. Kızın anlamadığı bir şeyler mırıldandı. Fakat Ruth'un tüm yüzü gülüşüyle ışımıştı.

"Sizin istediğiniz benim için her zaman doğru olandır, hiçbir zaman haksız olamaz. Ben bu kadarını bilirim. Daha fazlasını bilmeme de gerek yok zaten."

"Zavallı çocuğum," dedi Erik alçak sesle.

Kız onun kolunun altında doğruldu. Yüzünde dikkatle izleyen bir ifade belirmişti.

"Kim? Ben mi? Bunu niçin söylediniz?" diye sorarken sesi değişmişti ve yavaşça kollarından kurtuldu. "Bu ne demek? Bunları bana niçin söylüyorsunuz? Ben zavallı çocuk değilim. Ben sizin çocuğunuzum!"

Erik hemen karşılık vermeyince Ruth onu aniden iki kolundan birden yakalayarak neredeyse şiddetle silkeledi. "Yoksa değil miyim?" diye sertçe sordu. "Artık niçin sizin istediğinizi yapmamalıyım? Artık sizin çocuğunuz değil miyim yoksa? O zaman ölsem daha iyi."

Sarsılan Erik, "Ruth!" diye bağırdı.

Kız kendine hâkim olmaya çalışıyordu. Erik'in kollarını bırakıp ellerini kavuşturdu. Sonra başını kaldırdı.

"Ben her şeyi yapmak istiyorum, her şeyi! Haklı veya haksız! İyi veya kötü, her şeyi! Ölümüne itaatkâr olmak istiyorum. Beni sınayın. Fakat size itaat etmeme izin vermelisiniz, çocuğunuz olmama izin vermelisiniz, size şunu söylememe izin vermelisiniz: Ne isterseniz yapacağım. Her zaman! Her zaman! Bunu yapabilmeliyim, yapmak zorundayım. Olur mu?"

Kavuşturmuş olduğu ellerini ister istemez biraz kaldırdı. Tarifsiz bir alçakgönüllülük ifadesi. Fakat bu arada yüzü neredeyse çatıktı, sesi de metalik çıkıyordu. Sadece en sonunda yumuşacık, çocuksu bir "Olur mu?"

Erik, Ruth'un sevgisinin filizlenebileceği tek yer olan gizli derinlikleri ilk kez o anda birdenbire gördüğünü sandı. İlk kez onun varlığındaki gize, yıllar, yıllar boyunca yaşadığı dilsiz yalnızlığın ve özlemin içine baktığını düşündü; kendisi kızın hayatına girdikten sonra, çok uzun zaman dizginlenmiş, çok uzun zaman birikmiş olan heyecan dizginsiz bir şiddetle patlamıştı şimdi. Erik'i sevebilmenin anlamı onun için nihayet çocuk olmaktı; itaat etmek, kendini bırakmak, kendinden vazgeçmek, hatta dize gelmekti. Henüz çocukluğunu yaşamamış olan bir çocuğun son derece yoğun sevecenliğini devşirmek ve dengelemek söz konusuydu şimdi. Onun sadece ve sadece buna ihtiyacı vardı.

Ruth alacakaranlıkta pırıldayan gözleriyle Erik'e bakıyordu.

"Ben hâlâ zavallı mıyım, zavallı bir çocuk muyum," diye gözünü kırpmadan sorar gibiydi.

"Sen zavallı değilsin, benim çocuğumsun sen ve bana itaat edebilirsin, beni izleyebilirsin, buna her zaman hakkın olmalı," dedi boğuk sesle.

Sonra merdivene çıkan kapıyı açtı ve aşağıdaki holden gelen ışık yukarı yansıdı.

*

O akşam Erik çaydan sonra hemen çalışma odasına çekildi. Klara-Bel geçen gecenin yarısını yine uykusuz geçirdiğini muhtemelen fark etmişti. Oysa yarın dersi yoktu.

Ertesi sabah Erik kahvaltı masasında şehre gidecek mektup olup olmadığını sordu.

"Şehre mi gideceksin? Hem de bugün? Bugün pazar ama," dedi karısı tedirginlikle.

"Evet, hemen göndermek istediğim iki mektubum var, ayrıca bir de ziyarette bulunmam gerekiyor," diye karşılık verdi Erik.

Klara-Bel sehpanın üstünde duran mektupları gördü. Bir tanesi Römer'e yazılmıştı, Heidelberg adresliydi, diğeri Moskova'daki karısına yazılmıştı. İkisine de ekspres pul yapıştırılmıştı.

Klara-Bel, Bayan Römer'e böyle acilen ne yazması gerektiğini Erik'e sormaya cesaret edemedi. Son derece kapalı ve ulaşılmaz bir hali vardı. Kocası gittikten sonra bütün öğle öncesini keder ve kaygıyla onun bu halini düşünerek geçirdi.

Ondaki bu suskunluğu ve kapalılığı kötü bir işaret olarak algılıyordu. Erik neşesi yerindeyken açık ve paylaşan bir insandı, eğer suskunsa bir derdi var demekti. Klara-Bel asıl böyle zamanlarda onunla her şeyi paylaşmak istiyordu. Erik mutlu ve neşeliyken karşısında kendini biraz sıkıntılı, biraz lüzumsuz hissediyordu. Oysa tasalar ve üzüntüler Erik'in iç dünyasına girmek, ona yaklaşmak, kendini onun karşısında gerekli hissetmek için en uygun araçlarmış gibi geliyordu Klara-Bel'e. Ne var ki Erik'in en ulaşılmaz ve neredeyse aksilik derecesinde reddedici olduğu zamanlar da acı çektiği zamanlardı. Karısına sadece keyifli zamanlarında açık olurdu.

Yani Klara-Bel için bir çıkar yol yoktu, ne onca istediği halde onu sevindirecek bir şey yapabiliyordu ne de kaygılarını paylaşabiliyordu.

Bu arada Erik şehirde Ruth'un amcasını görmeye gitti. Hiç ummadığı halde, Wiesbaden'dan henüz dönmüş olan yengeyi de karşısında buldu. Kadın şehirde kısa bir süre kaldıktan sonra Livonya'ya ailesini ziyarete gidecek, amca da ona eşlik edecekti.

"Oradan ancak kış başlarken döneriz," dedi amca. Erik'i büyük bir içtenlikle karşılamış, uzun bir süre rahatça soh-

bet ettikten sonra karısının salonuna götürmüştü. "Fakat bana bütün bu anlattıklarınızın da acelesi yok sanırım. Eğer Ruth'u yurtdışına göndermeyi hedefliyorsanız, zamanlamayı yaparken bizim dönüşümüzü de bir parça göz önüne alırsınız, değil mi?"

"Hayır!" diye karşılık verdi Erik. "Sizden rica etmek istediğim, beni bu konuda da tümüyle özgür bırakmanızdı. Ve Ruth için düşündüğüm yolculuk bağlantısını değiştirmemek. Bu sizin yola çıkışınızı hesapta olmayan bir biçimde hızlandıracak bile olsa. Bana güveniniz varsa bırakın Ruth için onu sizden aldığım zaman yaptığım gibi bir kez daha ben karar vereyim."

"Bu dünyada sizin kadar güvenebileceğim bir başkasını tanımıyorum," diye karşılık verdi Ruth'un amcası; Erik'in ses tonundaki değişik tını rahatını kaçırmıştı; "ve Ruth'a gelince, daha en başından beri biz en yakın akrabalarının bile sizin karşınızda onun üstündeki hakkımızdan vazgeçmemiz gerektiğini hissettim. Eğer onun için doğru olduğuna inanıyorsanız o halde öyle yapın! Bana gelince –eğer Ruth'u burada göremezsem– Noel'de kısa bir tatil ayarlayıp küçük öğrencimizi Heidelberg'de ziyaret ederim."

"Ama rica edeceğim, hiç olmazsa böyle en kötüsünden başlama!" diyerek söze girdi yenge, kocasının hemen kabullenişini sorumsuzca bulmuştu. "Ruth gerçekten üniversiteye gitmeyecek değil mi? Yani buradaki gibi kısacık saçlar ve bir üniversiteli formasıyla. Bizim oralarda, Baltık kıyılarında böyle bir şey düşünülemez bile!"

"Şimdilik eğitime devam etmesi gerekir," dedi Erik karşı çıkarcasına, "devamını kendisine ve zamana bırakabiliriz."

Kadın ona dikkatle ve küçümseyerek baktı. Böyle bir şey nasıl "zamana" bırakılabilirdi? Bir "kader" demediği kalmıştı. Bu adam kadınların üniversiteye gitmesinden yanaysa tanrıtanımaz olduğu da kesindi. Böyle insanlardan her şey beklenebilirdi.

Erik vedalaşmak üzere ayağa kalktığında, "Kocamın bu konuda çok sorumsuzca düşündüğünü görüyorum," dedi, "bu durumda benim bir çift söz söylemem bir o kadar gerekli. Yetkilerini devretmekten söz ederken ne kadar da rahatsın Louis! Fakat asla devredemeyeceğin bir hak var. Bu da ahlaki sorumluluk konusundaki yetki. Bu eski moda bir görüş olabilir. Fakat ben Bay Matthieux'nun bu konudaki fikirlerini öğrenmek istiyorum."

Erik, kadının kendisine diktiği kavgaya hazır bakışlarına ciddiyet ve dinginlikle karşılık verdi. İlk kez kadının tavrını beğenmişti. Kavgacılığı da hoşuna gitmişti. Amcası Ruth'u seviyordu, ama kadın ondan daha iyi bir koruyucuydu.

"Eğer sizi doğru anladıysam," dedi, "Ruth'la ilgili yetkileri devralırken ona karşı tüm sorumlulukları da üstlenmeyeceğimden endişeleniyorsunuz. Bu endişenizden kurtulmanızı sağlayacak bir şey varsa lütfen açıkça söyleyiniz."

Amcanın neredeyse utanmış bir hali vardı, fakat karısı buna aldırmadı.

Baltıklardaki inanca bağlılıktan gurur duyarak, "Size inançlı bir kadın olarak şunu söyleyeyim," dedi, "benim için ahlaki sorumluluğun anlamı, bir insandan sorumlu olmayı istemektir; o insanın iç dünyasında olan bitenlerle ilgili sorumluluk istemektir. Onun zarar görmesine izin vermemektir. Tanrı'ya inanmayan, dini inancı olmayan biri bunu nasıl yapabilir? Eğer Ruth'u yollarsanız, bu anlamda bir yükümlülüğü üstlenebilecek misiniz?"

Erik'in yüzünden kadının anlayamadığı, ama kendisine karşı olduğu şeklinde yorumladığı bir ifade geçti.

"Şimdi birbirimizi anlıyoruz," dedi Erik hareketlerini ağırlaştırarak, "benim istediğim tam da bu çünkü: Ben bu çocuktan sorumlu olmak istiyorum!"

Bu tavır kadına her zamankinden daha kibirli geldi. Dini endişelerini giderebilecek bir şey değildi bu. Ama yine de sanki Erik "Tanrı"dan söz etmiş gibi bir duygu içindeydi.

Erik istasyona yürüdü. Issız sokaklarda neredeyse ondan başka kimsecikler yoktu; yazı şehrin nemli, sağlıksız havasında geçirmek zorunda olanlar bile hafta sonunda dışarılara kaçmışlardı. Sadece ara sıra bir içki mahzeninin açık kapısında sendeleyen bir sarhoş görünüyordu, ya da yer yer iyice yarılmış olan ve her yıl açılan deliklerin güzel bir mozaik çalışmasıyla doldurulmasını bekleyen ahşap kaplamalı bozuk yoldan sarsılarak tek bir faytonun geçtiği oluyordu.

Sayısız kilisenin birinden gelen yitip gitmekte olan son çan sesleri ölü bir kentin habercisi gibi boş sokaklarda titreşiyordu.

Erik yorgun adımlarla ağır ağır eve doğru yürüdü.

"Onun zarar görmesine izin vermemek," diye az önce duyduğu sözcükleri yineliyordu. Evet, istediği de buydu zaten. En ince köklerine kadar özenle tekrar dikebilirse taze fidanını bir başka toprağa aktarmak mümkündü hâlâ. Henüz içini kesinlikle belli etmeyen, sımsıkı kapalı ve sert tomurcuklarla dolu fidanın gelişiminin zarar görmemesi için şu andaki bahçıvanlık görevini ancak bu şekilde yapabilirdi.

Çünkü bazen içinde şiddet dolu duygular uyanıyordu; bakımdan sorumlu bahçıvanın, ilkbahar aklını karıştırınca içinde uyuyan çiçeğin kırmızı mı beyaz mı olduğunu görmek için tomurcuğu parçalamak isteyen bir oğlan çocuğunun yıkıcı sabırsızlığını duyması gibi.

Fakat kendi şiddetinin kurbanı olan ve Ruth'u elinden çıkartan kendisiydi şimdi.

Bir baba çocuğuna, bir erkek karısına, bir sanatçı eserine zarar verir miydi ki?

Ruth'a duyduğu sevgide bunların hepsi varmış gibi geliyordu Erik'e.

Evdekiler yemekte onu beklemişlerdi; geldiğinde pek konuşulmadı. Klara-Bel'in Erik'in kimi ziyaret ettiğini anlatacağı yolundaki umudu gerçekleşmedi.

Erik bu konuyu hem karısıyla hem Ruth'la konuşması gerektiğini biliyordu. Ona en zor gelen de buydu.

Nihayet çalışma odasında pencerenin başına geçip bekleyerek Ruth'la Jonas'ın dolaşmakta oldukları arka bahçeye doğru baktığında aklından şunlar geçti: "Sakın konuşma, sakın kurcalayıp durma, harekete geç! Sessizce hallet!"

O sırada Jonas içeriye girdi.

Erik bahçeye Ruth'un yanına indi.

En sevdiği yerde, taş havuzun kenarında oturuyordu. Başını eğerek oturmuş elindeki kuru bir dalla çimenleri karıştırıyordu.

Erik'in geldiğini görünce elindeki dalı atarak ona doğru koştu. Gecikmiş akşam yemeği sırasında kızı selamlamamıştı bile. Ruth elini onun elinin içine bıraktı.

Erik ne yaptığının farkına bile varmadan elini onunkiyle birlikte ceketinin cebine soktu.

Bunun üzerine Ruth gülerek ona baktı, ama yüzündeki ciddi, neredeyse sert ifadeyi görünce o da aniden sessizleşti.

Ağaçlığa doğru birkaç adım attılar.

"Bugün amcanlardaydım Ruth," dedi Erik, "ikisi de evdeydiler. Son aylarda seninle sık sık konuştuğumuz bir konuda ne düşündüklerini öğrenmek istedim. Anlamadın mı? Yurtdışında ciddi bir eğitim almandan söz ediyorum."

Kız ona merakla baktı. Bu konu çok ilgisini çekiyordu, ama biraz da endişe duyuyordu. Çünkü söz konusu olan şimdilik çok genel tutulmuş, belirsiz bir gelecek fikriydi, ölçülüp biçilip tartışılması gereken bir şey değil.

Erik sustuğunda, "Peki, onlar ne dediler?" diye gerginlikle sordu Ruth.

"Karşı çıkmadılar Ruth. Ciddi bir itiraz gelmedi. Bu konuda Bernhard Römer'i düşünmüştük. Orada senin için doğru olan bir evde korunup kollandığını bileceğim. Neredeyse ben de seninleymişim gibi hissedeceğim."

Kızın hâlâ sıkı sıkı tuttuğu eli avucunda buz kesti.

"Evet ama... orası çok uzak!" dedi Ruth çok yavaş konuşarak, sonra giderek hızlandı, huzursuzluğu arttı. "Orası çok uzak ama, değil mi? Çok uzak. Hemen mi gideceğim yoksa? Buradan... gidecek miyim?"

Erik onun elini daha sıkı tutarak kayın ağaçlarının altındaki banklara doğru yürüdü.

"Gel benimle," dedi yumuşak bir sesle, "gel şöyle yanıma otur canım, sakince bu konuyu konuşalım. Çok sakin ama, tamam mı?"

Ruth sessizce onu izledi, fakat içlerinde binlerce korku dolu sorunun ayaklanmış olduğu gözlerini Erik'in ciddi yüzüne dikmişti.

"Bak çocuğum," diye sözlerini sürdürdü Erik, "buradaki eğitimin sırasında geleceğin hakkında konuştuğumuz zamanlarda bu senin gözünde hep hayal ettiğin, çekici bir tablo gibi canlandı. Senin ileride kendini daha da geliştirmeni istiyorum, bunu sen de istiyorsun. Sana bakarken kendi kendime sık sık, bir zamanlar kendim için hedeflediğim bazı şeyleri ileride başka bir biçimde senin gerçekleştirebileceğini düşünüyorum. Fakat şimdi geleceğe dair bir olasılık olarak uzaklarda duran şeyin, geri alınmaz bir gerçeklik ve içinde bulunduğun an haline gelmesi için ona yaklaşmak gerekiyor. Ve şimdi bu fikre yaklaşmaya başlamanı diliyorum çocuğum."

"Ne kadar, ne kadar yakın peki?" diye kuşkuyla sorar sormaz elini Erik'in avucundan çeken Ruth iki eliyle birden kulaklarını tıkadı.

"Hayır!" diye mırıldandı anlaşılmaz bir şekilde. "Bilmek istemiyorum! Hayır, rica ederim! Lütfen, lütfen daha fazla konuşmayın."

Erik bir an için gözlerini yumdu.

Sonra yavaşça kızın ellerini tutup kendine doğru çekerek sıktı.

"Çocuğum," dedi kararlılıkla, "kaçınılmaz bir şeyin karşısında kendini kapatmanın hiçbir yararı yok. Tam da bu

noktadan hareketle konuşmaya devam edeceğiz. Çünkü sen bundan ne kadar kaçarsan, bir o kadar hızlı, bir o kadar acil biçimde gerçekleşir."

Ruth bembeyaz olmuştu.

İçinde ne olduğu belirsiz boğucu bir dehşet yükseldi. Henüz kavrayamadığı, netlikle algılayamadığı, fakat karşısında beklenmedik bir biçimde, hiçlikten çıkmış bir gölge gibi, dev bir hayalet gibi kapkara yükselen bir şeyin uyandırdığı dehşetti bu.

"Yapamam!" dedi güçlükle. "Böyle olmamalı! Böyle olmasını istemiyorum! Yapamam!"

Erik ona doğru eğilerek bakışlarını yakalamaya çalıştı.

"Gerçekten yapamaz mısın?" diye dinginlikle sordu. "Benim bunu istediğimi bilsen bile yapamaz mısın? Seni elinden tutup, kaçmadan yaklaşmasını beklemeyi öğrenmen için sana zor gelen bir şeyle karşılaştıran ben olsam bile mi?"

Ruth ona sokulup başını omzuna gömdü.

"Korkuyorum," dedi karanlıkta kalmış bir çocuk gibi, "ürkütücü bir şeyler var burada, dünden beri ve durmadan yaklaşıyor, gittikçe yaklaşıyor, iyice yakınıma geliyor, etrafımı saran bir canavar gibi. – Korkunç bir şey mi bu?"

"Dün korkmuş olduğun bir şey değil bu," dedi Erik alçak sesle, "dün kendin istediğin, kendin talep ettiğin bir şey sadece. Bana verdiğin sözü hatırlamıyor musun? İtaat etmek istiyordun, koşulsuz olarak. Seni sınayacaktım. Şimdi bunu yapmaya kalktığımda verdiğin sözü geri mi alıyorsun Ruth?"

Telaşla "Hayır!" diyerek yerinde doğruldu kız. Buna karşı çıkması söz konusu değildi. Sadece söz dinleyebilirdi.

"Nasıl bir sınama olacak?" diye kararlılıkla sordu kız. "Ne yapmam gerekiyor?"

Erik hemen yanıt vermedi. Kaşlarını çatmış, sanki fiziksel bir acı çekiyormuş gibi dişlerini dudaklarına geçirmişti.

Birkaç saniye sessizce beklediler.

Ağaçların arasından serin bir hava akımı geçti ve yuvarlak, sarımsı kayın yapraklarını birbiri ardına kucaklarına savurdu. Güneş geniş, beyaz bulut kütlelerinin arasından bahçeye zahmetle ulaşıyordu. Arada bir çevredeki kuş yuvalarından yükselen kısa, tok bir ötüş etraflarını saran sessizliği bölüyordu.

O sırada Erik neredeyse kısık çıkan bir sesle yanıtladı:

"Cesaretini bir keresinde küçük bir olayda göstermiş olduğun gibi büyük bir olayda da gösterebilmelisin. Korktuğun bir şeyin sana ağır ağır yakınlaşmasıyla karşı karşıya kaldığında bir keresinde yapmış olduğunu şimdi de yapmalısın. Jonas'ın yılanı eve getirdiği zamanki gibi. İçine nasıl bir korku salmıştı. Kendi cesaretinle nasıl bir yol bulmuş olduğunu hatırlamıyor musun?"

Ruth hayretle, "Hayır!" diyerek ona baktı, "nasıl bir yol bulmuştum?"

" 'O halde derhal!' demiştin."

Ruth aniden banktan kalkarak sanki yapacağı bir şeyi zamanında engellemek istiyormuş gibi Erik'e doğru ani bir hareket yaptı.

Sonra hiçbir yanıt vermeden Erik'in ayaklarının dibindeki solgun ağustos yapraklarının üstüne dizüstü çöktü.

"Ruth!" diye endişeyle mırıldanan Erik kollarını ona doğru açtı. "Çocuğum, canım, beni duymuyor musun?"

Kız artık bir şey duymuyordu. Başı geriye düştü. Bilincini yitirmişti.

Babasının Ruth'la birlikte küçük ağaçlığa gittiğini pencereden görmüş olan Jonas bu sırada bahçeye çıkmıştı.

Babasının kucağında gözleri kapalı kıpırtısız yatan Ruth'la ağaçların arasından çıktığını görünce taş kesilmiş gibi olduğu yerde kaldı. Babası kızın sağ kolunu boynuna sarmıştı, sol kolu gevşekçe aşağı sarkmıştı.

"Önden git!" diye oğlana direktif verdi Erik. "Gürültü etme. Bana kapıları aç. Ruth'u yatağına taşımam gerek."

Jonas'ın soruları boğazında tıkanıp kaldı, önden koşturup eve girdi, arada bir dönüp babasına bakmaktan da geri durmuyordu. İçeri girdiğinde annesini veya Gonne'yi telaşlandırmadan Ruth'un odasına çıkan ahşap merdivenleri tırmandı. Erik kucağında Ruth'la yukarı vardığında Jonas, ardında örtüsü açılmış dar, beyaz yatağın göründüğü açık kapının önünde bekliyordu.

Jonas korkuyla, yalvarırcasına babasının yüzüne baktı, içeriye girip Ruth'un yanında kalmayı çok istiyordu. Fakat Erik sessizce çocuğun yanından geçip kapıyı arkasından kapattı.

Babasının Ruth'u göğsüne bastırmış, öylesine suskun, yanından geçip gittiği ve kendisinin kapının dışında kaldığı o an tuhaf bir şiddetle çocuğun içine işledi.

Babasının bakışlarında ve ifadesinde olağandışı bir şeyler; donuk, sessiz bir ciddiyet hissetti; sanki, Ruth neredeyse ölmüş gibi.

Jonas buz gibi oldu.

Kapının koluna yapışıp nefesini tutarak içeriye kulak verdi. Başlangıçta bir şey fark etmedi. Sonra babasının sesini duydu, alçak tonda, kısa ve kesin bir ifadeyle bir şey söyledi. Tekrarladı. Sonra bir sessizlik oldu, ardından birden bir inilti duyuldu, tek bir sesti, ama öylesine acı doluydu ki oğlan dehşete kapıldı.

Ruth'a ne yapmışlardı, sevgili Ruth'una? Babası ona ne yapmıştı? Korkunç bir şey olmalıydı. Küçük ağaçlıkta korkunç bir şeyler geçmiş olmalıydı.

Ve kapıyı açmasına izin yoktu, buna cesaret edemiyordu. Ama içinde birden yabanıl bir duygu yükseldi ve ani bir nefret gibi içinde alevlendi: Kendisi bir oğlandı, babasıysa bir erkek! Kendisi içeri girmek için aynı hakka sahip değildi, şiddetle giremezdi.

Fakat bu duygusu aynı hızla tekrar dağıldı. Babası yanındayken Ruth'a bir şey olması mümkün değildi.

Jonas sessizce aşağıya inerek Klara-Bel'in oturma odasının yanındaki küçük odasına süzüldü. Yalnız kalamayacaktı.

Hemen kapının yanındaki bir sandalyenin köşesine ilişerek gözyaşlarına boğuldu.

"Ruth ölü gibi, anne!" dedi kendini kaybetmişçesine. "Ah anne, Ruth ölüyor! Gözleri çoktan kapanmış. Ve babam, babam ne yapıyor bilmiyorum, ama canını yaktığı kesin. Ama o ölmemeli! Daha az önce ne kadar neşeliydi, bahçede yaprakları hışırdatıp duruyordu."

Bu haberi duyan Klara-Bel de en az oğlu kadar korktu, ikisi de endişeli bir gerilim içinde Erik hemen aşağı iner diye beklediler. Ama yanlarına gelmesi uzun sürdü.

"Tanrı aşkına, Ruth'a ne oldu?" diye büyük bir endişeyle bağırdı Klara-Bel kocasına doğru.

"Sakin ol, baygınlık geçirdi," diye karşılık veren Erik Jonas'a dışarı çıkmasını işaret etti. Sonra karısının yanına yaklaşarak konuştu: "Ruth'a yeterince hazırlıklı olmadığı bir açıklama yapmam gerekti. Şimdi sana da söylemem gerekiyor: Ruth birkaç güne kadar buradan ayrılıyor. Heidelberg'e, Römer'lerin yanına gidecek."

Klara-Bel yastıkların üstünde bir parça doğrularak kocasına hayretle baktı.

"Sen ciddi misin? Ruth'u elinden bırakıyor musun? Ama o olmadan ne yapacaksın? Ondan vazgeçebilecek misin?"

"Bunu yapabilmeliyim Bel."

Çökmekte olan alacakaranlıkta kocasının yüzünü tam olarak inceleyemiyordu. Fakat sanki taştan yontulmuş gibi geldi. Ve bu ifadeyi gayet iyi tanıyordu.

"Erik!" dedi endişeyle. "Böyle katı olma. Görüyorsun, bu durum kızı hasta etti. Niçin bu kadar sert görünüyorsun Erik?"

"Sert mi?" Elini alnının üstünden geçirdi. "Görünüşüm için elimden bir şey gelmez. Ama hiçbir şey için kaygılanma.

Ruth'u yarın sağlıklı ve kendini toparlamış olarak göreceksin. Ben garanti veriyorum. Sen onu hoş tut ve sevecen davran. Ben bir iki günlüğüne gideceğim."

"Gitmek mi? Gidiyor musun Erik? Nereye?"

"Moskova'ya."

"Bayan Römer'i görmeye mi?" diye canlanarak sordu Klara-Bel.

"Evet. Ruth'un onunla gitmesi gerekiyor. Ve sanırım Bayan Römer burada daha fazla kalmayacak. Bu yüzden onunla her şeyi konuşup karara bağlamalıyım. Yüz yüze."

Klara-Bel bir şey söylemedi. Oda iyice loşlaşmıştı, dışarıda koridorda Jonas'ın huzursuzca bir aşağı bir yukarı gidip geldiği duyuluyordu.

O sırada Erik, Klara-Bel'in çok hafifçe elini kavradığını hissetti.

"Erik!" diye fısıldadı. "Senden rica ediyorum, bırak bizimle bir süre daha kalsın. Ben de onun yokluğunu hissedeceğim Erik!"

"Bel, sen mi?"

"Evet. Çünkü seni mutlu etti."

Karısını elini kendine doğru çekip dudaklarına yaklaştırarak utanç ve saygıyla öptü.

"Bu rican için sana teşekkür ediyorum. Teşekkür ederim Bel. Fakat bunu yapamam."

Ruth'un amcasına son kararı bildirmek üzere odasına çekildi. Sonra küçük bir yolculuk çantası hazırladı, bir saat sonra yola çıkmıştı. Moskova'ya gece treniyle gidecekti.

*

O gece Klara-Bel uzun süre uyanık kalarak Erik'i ve Ruth'u düşündü. Ruth'un sonbaharın sonlarına kadar yanlarında olacağını, sonra amcasının yanındayken de onlarla yakın bir ilişki içinde kalacağını sanmıştı. İleride Jonas'la

birlikte üniversiteye giderler mi acaba diye ne kadar çok takılmışlardı birbirlerine. Erik kendi niyetinin muhtemelen başından beri farklı olduğuna ilişkin hiçbir şey söylememiş, şimdi aniden niyetini ortaya dökmüştü.

Fakat kocasının bu şekilde davranmasını eleştirmek Klara-Bel'in aklına hiç gelmedi. Böyle istediyse doğrusu buydu herhalde. Ruth için iyi olan buydu. Erik Ruth'u o kadar seviyordu ki, onun için en iyisini düşünebilirdi ancak. Bu kararını kıza böyle beklenmedik biçimde açıklarken bile.

Fakat şimdi yukarıya, kızın yanına çıkabilmek, ona sevgisini göstermek, teselli etmek isterdi. Bunu ertesi sabah yapmaya karar verdi. Ruth'a karşı ilk kez, Erik üzerinden dolaşan ve yine kocasına dönen dolaylı bir ilgi değil, gerçekten annece bir sevecenlik duyuyordu.

Sabah sonbahara meyleden kapalı bir hava vardı, teras hâlâ gecenin soğuk sisiyle nemliydi. Kahvaltılarını oturma odasında yapmak zorunda kaldılar. Ruth her zamanki saatinde aşağı indi; solgun ve ciddiydi, fakat Erik'in söylemiş olduğu gibi sağlıklıydı, sakin ve sessizdi.

İçeriye Jonas'tan önce girince Klara-Bel kollarını ona doğru uzatarak, "Yanıma gel," dedi şefkatle, "kederlenme, gideceğini düşünme. Daha buradasın!"

Ruth durgun yüzünde bir ifade değişikliği olmadan ona bakarak başını salladı.

"Ben çoktan gittim!" diyerek karşılık verdi.

Bu yanıt Klara-Bel'i çok etkiledi. Bu karşılıkta, ayrılışın haber verilmesini tüm şiddetiyle ayrılığın kendisi olarak yaşadığını ve kendini bundan sıyıramadığını belli eden, yakınmalardan ve gözyaşlarından çok daha derin bir acı varmış gibi geldi.

İçinde sıcacık bir merhamet duygusunun yükseldiğini hissetti. Şu anda Erik'i çok sert buluyordu. Ruth'un evden eve, elden ele dolaşmasını nasıl olup da isteyebilirdi? Kızı gerçekten teselli edebilecek laflar aradı elinde olmadan. Onu

teselli edebilecek bir şey var mıydı? O çaresizliği içinde en önemli bulduğu yerden başladı.

"Nerede kalacağımızı, başımıza ne geleceğini hiçbirimiz bilmiyoruz aslında," dedi çekinerek, "asla bilemiyoruz. Her şey Tanrı'nın elinde. Ama nereye gidersek gidelim yalnız değiliz. Tanrı her yerde."

Ruth hafifçe gülümsedi.

"Evet," dedi kederle, "eğer insan her yerde olamıyorsa, ayrıldığımız insanlar, Tanrı'nın her yerde olmasının ne yararı var?"

Klara-Bel üzüntüyle sustu. Ruth'u teselli etme çabasını bıraktı. Söyledikleri çocukça ve fazla cesurdu. Buna ne cevap verilirdi ki?

Ruth, Erik'in orada olmayışıyla ilgili de bir şey söylemedi; kendisine bunu haber vermemiş de olsa onu göremeyişine şaşırmamıştı. Böyle olması gerekiyordu herhalde, her şey dağılıp gidiyordu nasılsa.

Jonas'ın yaklaşan ayrılıktan haberi yoktu. Kimse ona bir şey söylememişti. Yalnız Ruth'un iyileştiğini duydu, ama inanmadı. Dünden beri bu kadar değişmişken nasıl iyileşmiş olabilirdi. Ve sadece Ruth değil, her şey değişmiş görünüyordu.

Dün olup bitenleri ona sormak isterdi, ama kız bütün gün öylesine yabancı ve içedönük bakışlarla yanından geçip gitti ki Jonas bir türlü konuşamadı. O da her fırsatta Ruth'un yanına oturup sandalyesinin koluna yaslanarak ara sıra elini okşamakla yetindi. Bazen eğilip elini öpüyordu, ama Ruth fark etmiyordu bile.

Erik'in evde olmaması Jonas'ta sadık bir bekçi gibi onu koruması gerektiği duygusu uyandırdı. Eğer kimden ve neden kurtaracağını bilseydi, onu cansiperane korumak ve ölüm tehlikesinden kurtarmak isterdi.

Akşamın geç saatlerinde, Ruth yukarıya, küçük odasına çekildikten çok sonra bile Jonas bahçede onun penceresi-

nin altında devriye gibi bir aşağı bir yukarı gidip geliyor ve hiçbir şey yapamayışına üzülüp duruyordu. Sonunda iyice esneme bastırınca kendini yatağına attı, fakat huzursuz bir uykuya daldı ve çok geçmeden tekrar uyandı.

Bu arada terasta ışıklı bir lekenin içinde Ruth'un penceresinin yansımasını gördü, odasında sabah alacasında hâlâ ışık yanıyor olmalıydı.

Hasta mıydı? Üzüntülü müydü?

Yatağında daha fazla duramadı. Anında giyinip sessizce pencereden dışarı süzüldü. Terasın önünde ulu karaağaç duruyordu; iki görkemli dalın çatal yaptığı nokta rahat bir eyer gibiydi. Jonas, gece boyunca çisentiyle iyice kayganlaşmış yosunlu gövdeden yukarı bir kedi gibi tırmandı.

Çatı odasından yansıyan sarımsı mum ışığına özlemle baktı.

Ruth yatağın üzerinde oturuyordu. Tamamen giyinikti, hâlâ yukarı çıktığı gibi orada oturuyordu; kollarını öne uzatıp ellerini dizlerinin üstünde kenetlemiş, neredeyse doğrudan Jonas'ın yüzüne bakıyordu. Başını hafifçe kaldırıp bahçedeki ağaçların tepelerinin üstünden ilerilere baktı.

Gizem dolu bakışları sonsuz ve belirsiz bir uzaklığa çevriliydi. Ve sımsıkı kapalı dudaklarının kıyısında dingin bir ifade, bir teslimiyet vardı.

Jonas koskoca açılmış gözlerini kıza dikmişti. Onun görüntüsünün çekimine öylesine kapılmıştı ki, masanın üstündeki titrek ışığın aydınlattığı diğer şeyleri hiçbir şekilde bilinçle kavramıyordu. Masanın toplanmış, sandalyelerin yan yana getirilmiş olduğunu, hatta üstlerinde yarı dolu, açık bir bavulun durduğunu ve Ruth'u kendi kurşunkalem çizimlerinin kaldırıldığı çıplak ve boş duvarların çevrelediğini bile görmedi.

Sadece kızı görüyordu, kendi neşeli Ruth'unu dua eden bir azize resminin içindeymiş gibi görüyordu Jonas ve ağırkanlı oğlan çocuğu hayallerinde güçlü dalgalanmalar yarat-

mış olan bir gün öncesinin olayları zihninde yeniden ağır bastı. Ruth gözünde gizemli ve acı çeken biri haline geldi, neşeli oyun arkadaşı içinde heyecan uyandıran bir varlığa dönüştü.

Birkaç gün öncesindeki o hafif şikâyet iniltisini yeniden duyar gibi oldu, yatakta uzanmış Ruth, üzerine eğilen babası tekrar gözlerinin önünde canlandı ve yüreği daraldı.

Gözlerini pencereden çeviremiyordu.

Gece soğuktu, altındaki çimenlerden sis yükseliyordu. Gökyüzünün doğusunda ince ve solgun bir hilal vardı, ağaçlıktan uykulu bir karga ötüşü duyuluyordu.

Jonas üşüdü, ellerini ince yazlık ceketinin altına sokarak bedenini dalın, nemi giderek içine işleyen kalın gövdesine iyice bastırdı. Bu arada ayağındaki kırmızı terliklerden biri kayıp gürültüyle terasa düştü.

Çıplak ayağını altına alarak öfkeyle kayıp terliğini aramak için aşağıya insin mi diye düşündü. O sırada Ruth kıpırdadı. Dışarıdaki gürültü kızı daldığı hayaller âleminden çıkarmıştı.

Yavaşça yerinden kalkıp bluzunu üstünden çıkardı.

Gövde kısmı bağcıklı olmayan iç gömleğinin altından kolu ve göğsünün narin yuvarlaklığı ortaya çıktı.

Kız bir an başı eğik, sessizce durdu. Sonra çıplak kollarını başının üstüne kaldırarak dizüstü yatağının kenarına çöktü ve kendini yüzükoyun yatağa bıraktı, başı yastığa gömülü, kolları öne uzanmış, öylece hareketsiz kaldı.

Jonas hiç kıpırdamadan durup nefesini tuttu. Terliğini de, soğuğu da unutmuştu.

Gözleri kararıyordu.

İyice öne doğru uzanmış, parmaklarını düşmemek için yaprakların arasına geçirmiş, şakakları zonklayarak yatağa doğru bakıyordu.

Tepesinde ağır ağır gün ağarmaktaydı.

*

Gonne sabahın erken saatlerinde terliği bulduğunda Jonas çoktan soğuktan ve heyecandan yarı baygın bir halde seke seke yatağına dönmüştü. Ertesi sabah rahatsızlığını gizlemek için büyük çaba gösterdi, fakat kısılan sesiyle zor konuşuyordu ve gözleri ateşten pırıl pırıldı. Klara-Bel'in kaygılı soruları ve ısrarı sonunda geceyi bahçede geçirdiğini itiraf etti.

Yemekten sonra kendini giysileriyle yatağa attı.

O sırada Erik eve döndü. Klara-Bel onu akşamdan önce beklemiyordu, fakat Erik dönüşte de gece trenine binmişti.

Ruth Erik'in çalışma odasındaydı, onun kitapları ve kâğıtları arasından paketlemek üzere kendininkileri ayırmakla uğraşıyordu. Hangileri Erik'e aitti, hangileri kendisine? Bütün çalışmaları Erik'in el yazısıyla kâğıda dökülmüştü; Erik'in kış için bütün planlarını, yapacağı çalışmaları, fikirlerini ve vereceği konferansların içeriklerini de Ruth kaleme almıştı.

O sırada beklenmedik biçimde holde hızlı ve sert adımların sesini duydu.

Çalışma odasının kapısının açılmasıyla birlikte Ruth Erik'in kollarına atıldı.

Erik'in yolculuğunun amacı ve ne kadar süreceği hakkında hiç düşünmemişti. Sadece oradan ayrılacağının kesinliğiyle hipnotize olmuş gibi her şeyi edilgince kabullenmişti.

Şimdi Erik'in aniden karşısına çıkmasının etkisi bir o kadar güçlü olmuştu. O tek bir anda her şeyi unuttu, o tek bir anda şimdinin gücü karşı karşıya olduğu bütün tasaları bastırdı, inkâr etti, yok etti, o an her şey, her şey güzelleşti.

Erik'in yanında olduğundan başka hiçbir şeyi düşünemiyordu. Ve kendisinin de onun yanında.

Kollarını Erik'in boynuna sımsıkı sararak yüzünü omzuna sıkıca gömdü.

Böylece kalmak, sonsuza kadar hep böyle kalmak, kök salmışçasına daima aynı yerde kalmak, önü açık paltonun geniş, yumuşak kıvrımları arasına gömülmek, kendisine doğru yükselen güçlü ve boğuk kalp atışlarından başka bir şey hissetmemek, başka bir şey duymamak, yaşam boyu başka, başka hiçbir şey yapmamak istiyordu.

Tek bir söz bile söylemediler.

Erik'in elindeki çanta kayıp yere düşmüştü; Ruth'u sessizce göğsüne bastırmış tutuyordu, nefesi ağırlaşmış, başını kızın saçlarına doğru eğmişti.

Ve elleri aniden sertçe Ruth'un omuzlarına, kalçalarına gömülerek öyle şiddetle kavradılar ki, kızın içini sanki Erik'in ellerinin arasında kırılacakmış gibi bir acı ve daralma duygusu kapladı. Erik'in göğsünün üstünde, ellerinin arasında kırılacak gibiydi; ölsem de gitmesem, diye düşündü kız ve içini daha önce hiç hissetmemiş olduğu taşkın bir mutluluk kapladı.

Erik onun gülümsediğini gördü.

Aklı başından gitti.

"Delilik!" diye geçti aklından ateş gibi. "Delilik! İnsan seviyorsa bırakmak delilik!"

Bu bir saniye sürdü, sonra öyle ani bıraktı ki, kız geriye doğru sendeledi.

O sırada yan odadan Klara-Bel'in, "Erik!" diye bağıran sesi duyuldu, "Erik, döndün mü?"

Erik paltosunu astı, sonra karısının yatmakta olduğu oturma odasının kapısını açtı.

"Biliyor musun Erik, bu arada Jonas hastalandı, ağır bir şekilde üşütmüş, çok kötü olmaz inşallah. Gece... ama senin neyin var?"

Erik karşısında kanlı gözlerle uyuşmuş gibi duruyordu.

"Bir şeyim yok. Başım döndü sadece," diye mırıldanan kocası masanın başına oturarak kafasını ellerine dayadı.

"Hepsi bu aşırı hız yüzünden," dedi Klara-Bel kaygıyla, "bu kadar aceleye ne gerek vardı. Peki, ne zaman yola çıkacak Erik?"

"Yarın öğlen," diye alçak sesle yanıt geldi.

"Tanrım, bu kadar çabuk, olacak şey değil! Bir düşünsene böyle bir yolculuk için nelerin düzenlenmesi, planlanması lazım. Ruth'un tedarik edilmesi gereken birtakım ihtiyaçları olacaktır mutlaka."

"Hepsi Heidelberg'de halledilebilir."

"Pekâlâ Erik, ama onun kendini ne kadar kötü hissettiğini bir bilsen. Dün de bugün de ne kadar solgun ve zavallı göründüğünü bir bilsen. Henüz çok narin."

"Sus artık!" dedi kocası dişlerinin arasından.

"Ah Erik, sana karşı çıkmıyorum ki! Bunu asla yapmam! Sadece Ruth için çok üzülüyorum. Öylesine yalnız ki, öylesine sevgiye ihtiyacı var ki. Şimdi bir de evden eve, elden ele geçecek. Ya hastalanırsa..."

"Sus artık!" diye kendinden geçmişçesine karısının sözünü kesen Erik sandalyesini yere düşürecek bir şiddetle geri iterek ayağa fırladı. "Sus artık Bel! Yeter! Ben böyle olmasını istiyorum!"

Ardından odayı terk etti.

Bel korku dolu gözlerle arkasından baktı. Erik ona, isteklerini hiçbir zaman dikkate almasa da, ya da belki de almadığı için neredeyse her zaman yumuşak davranırdı. Kocasını böyle şiddetli bir patlama halinde uzun zamandır görmemişti, belki de yatağa düştüğünden beri. Hastalıklar iyi öğreticilerdir!

Sadece evliliklerinin ilk yıllarında. O zamanlar Erik'in ani öfkeleri henüz dağılmamıştı; karısı beklentilerine uygun davranmadığında, istediklerine karşılık vermediğinde çabucak öfkelenirdi.

Tuhaftır ki o zamanlar bu öfke Klara-Bel'i korkutmazdı, hatta ne kadar şaşırtıcı olsa da bu öfkeden hoşlanırdı bile.

Bunun Erik'in sevgisiyle bağlantılı olduğunu öylesine net hissederdi. Umursamadığı bir insana karşı asla hiddetlenmezdi. Erik'in hükmedici doğasında, bir insana ilgi duyduğu zaman onu şekillendirme, yapılandırma, kendi istemine göre iz bırakma ihtiyacı doğardı. Sevgi ve sertlik onda bir aradaydı.

Klara-Bel bir Rus hikâye kitabında görmüştü, başlık resminde iki çiftçi karısı görülüyordu, birinin üstünde kırmızı kaftan vardı ve sevgili kocası ona bir söğüt dalıyla vururken tüm yüzü gülüyordu; mavi kaftan içindeki diğeriyse, yanlarında yol kenarında bir taşa oturmuştu ve kocası bir başka kadınla gezerken gözyaşı dökerek kıskançlık dolu bakışlarla onları izliyordu.

Bunun budalaca bir hikâye olduğu kesindi. Ama Klara-Bel bu iki çiftçi karısını da gayet iyi anlayabiliyordu.

Erik'in öfkesi onu asla korkutmazdı, yeter ki sevgisini unutturmasın.

*

Günün sonunu zor getirdiler. Evin içi sanki hiç kimse yokmuşçasına sessizdi. Erik uzun süre Jonas'ın yanında kalmış, durumunu yakından incelemiş, yapılması gereken her şeyi düzenlemiş ve çocuk şiddetle karşı koysa da yataktan çıkmamasını sağlamıştı. Ciddi bir boğaz iltihabı söz konusuydu, ateşi de epey yükselmişti.

Ruth merdiven korkuluğuna yaslanmış koridorda duruyordu. Orada niye durduğunu kendi de bilmiyordu. Belki de bütün kapılar koridora açıldığından. Ve sonunda Erik kapılardan birinden çıkacaktı. Çıktığında da ona doğru gelmek zorunda kalacaktı. Ona dönmek zorunda kalacaktı. Daha bu akşam yaptığı gibi karşısında bir yabancı varmışçasına yanından geçip gidemeyeceğini fark etmek zorunda kalacaktı.

Ruth'un istediği öyle küçük bir şeydi ki, sadece Erik'in bakışlarının kendisine yöneldiğini görmek, bir an için olsun elinin temasını hissetmek istiyordu.

Erik onu sımsıkı kendisine doğru çekip ardından aniden itip bıraktıktan sonra dipsiz bir ümitsizliğe kapılmıştı. Dışsal ayrılığı korkunç, ama Erik böyle istediği için kaçınılmaz bir şey olarak kabullenmişti. Fakat Erik'in onu aniden içsel olarak da kendinden uzaklaştırmasına katlanamazdı. Bakışlarını kendinden kasten kaçırmasına, onu ağzından tek bir sevgi sözcüğü çıkmayan bir yabancı gibi görmeye katlanamayacağı kesindi.

Uyku zamanı geldiğinde Erik oturma odasından çıktı. Merdivende Ruth'u fark ettiğinde ona iyi geceler diledi. Kız ona doğru bir hamle yaptı, bakışları karanlık ve sitemkârdı. Fakat Erik onun gözlerine bakmadı. Sadece yarım yamalak elini uzattı. Sonra yanından geçip Jonas'ın odasına gitti.

Çok geçmeden yorgunluk ağır bastı; Erik hazırlıksız ve derin bir uykuya daldı. Uykusuna rahatsız edici, çirkin düşler doluştu, tüm bedenini buz gibi bir tere batıran korkunç düşler.

Karşısında Ruth'u gördü, yaşlanmış, geçkinleşmiş, korkunç yüz hatları ve sımsıkı kapalı dudaklarıyla, ancak boş, sevgisiz bir gençliğin sonucu olabilecek dudaklar; onu gülünç bir resmin içinde gördü, iffetli ve isterik bir kız kurusu olarak teatral bir poz vermiş gibiydi, sönük bakışlarında doyurulmamış bir şefkat özlemi görülüyordu. Ve Erik düşün verdiği korkuyla bakışlarını –bir başka Ruth imgesiyle karşılaşmak üzere– bu surattan uzaklaştırdığında gözlerinin önünde şekil değiştirip çıplak bir güzelliğe dönüştü. Ruth'u çıplak gördü, hem de kendini utanmasızca yabancı erkeklere sergilerken –onunki olmayan çıplak bir beden, onunki olmayan gülen bir yüz– ama Erik yine de onun Ruth olduğunu biliyordu.

Yüksek sesle inleyerek uyandı. Ve daha düşün içindeyken öpüşme ve gülüşme sesleri duydu.

Hafif bir inleme sanki odanın duvarlarında yankılanır gibi tekrarlandı ve Erik'in kulağına bastırılmış bir ağlama sesi çalındı.

Yerinde doğrularak kulak kabarttı. Ses, Jonas'ın iki oda arasındaki açık kapının yanında duran yatağından geliyordu. Başını yastığa gömerek sesi boğmaya çalıştığı açıkça işitiliyordu.

Erik'in uykusu tamamen açıldı. Işığı yakıp Jonas'ın yatağına yaklaştı. Çocuk onun geldiğini duyunca örtünün içine iyice kapandı.

"Ağrın mı var?" diye sorduğunu duydu babasının. "Daha da mı kötüledin?"

"Ben hasta değilim!" diye mırıldandı Jonas. "Beni zorla yatakta tutmanın bir yararı yok. Her şeyi biliyorum zaten! Her şeyi öğrendim artık! Benden saklamanın hiçbir yararı olmadı. Bilmediklerimi de duydum! Kulak kabarttım ve duydum."

Şaşıran Erik bir an durdu. "Senin ateşin var," dedi sonra, "ne duyduğunu biliyor musun peki?"

"Onun gittiğini! Yarın gideceğini!" Sonra hıçkırarak yastığına gömüldü.

Erik yoklayarak oğlunun yüzünü buldu ve elini ateşler içinde kavrulan alnına dayadı. Fakat Jonas elini geri itti.

"Hayır," dedi neredeyse nefesi kesilerek, "bunu sen istedin, onun, onun gitmesi senin suçun. Ruth'u senden korumam gerekir, çünkü onun ne hissettiğinden haberin bile yok. Geceleri ne halde olduğunu görmedin... dün gece olduğu gibi... yarı giyinik yatakta oturduğunu bilmiyorsun."

Erik oğlunun ateşten yanan elini avucunun içinde sıkınca Jonas can acısını bastırmak için dişlerini iyice kenetledi.

"Dün... dün ne gördün?" diye sordu Erik kısık bir sesle.

Jonas doğrulup oturdu.

"Yatağının önünde diz çökmüştü," dedi kederle, "belki de ağlıyordu ya da dua ediyordu, gözlerinde öylesine gizemli bir ifade vardı; ben de onunla birlikte uyanık kaldım, bütün gece gizlice terasın önündeki yaşlı karaağacın üstünde."

Erik hiçbir şey söylemedi.

Fakat uzun bir aradan sonra yavaşça elini uzatıp Jonas'ın alnını ve saçlarını okşadı. Bu kez eli geri itilmedi. Jonas, onu çok ender okşayan babasının yumuşak ve sevecen temasını sessiz bir anlayışlılık ve duygudaşlık olarak algıladı ve denetiminin son kırıntılarını da yitirdi.

Aniden doğrularak kollarını babasının boynuna doladı. Ve sözcükler durdurulamaz bir sel gibi, ateşin hararetiyle bölük pörçük ağzından döküldü, üst üste yığılarak bir kekelemeye dönüştü: "Baba, sevgili babacığım, yardım et bana! Onun gitmesine katlanamıyorum! Sana kızdım, lütfen bağışla beni, bana yardım et, Ruth'u durdur baba! Eğer sen istersen kalır. Eskiden Ruth'u kıskanıyordum, çünkü onu benden fazla sevdiğini düşünüyordum. Fakat onu ne kadar sevsen de artık fark etmez baba! Çünkü ben de onu seni sevdiğimden daha çok seviyorum! Dünyada her şeyden daha çok seviyorum!"

Erik oğlunun ellerini usulca boynundan çözerek sıkıca tuttu.

Jonas'ın hiçbir zaman karşı çıkamadığı alçak, ama etkileyici bir ses tonuyla, "Kendini toparla!" dedi, "burada öylece yatıp kendini bırakamazsın, ateşin çıkmış bile olsa. Kendini toparla."

Jonas düşünmeden itaat etmeyi denedi. Zorlukla nefes alıyordu.

Erik onun ellerini bırakmadan yatağın kenarına oturdu.

"Uzan yatağına bakalım. Sakinleş. Huzursuzluğunu yeneceksin. Haydi oğlum! Aslanım! Şimdi beni dinle: Eğer dediklerimi yaparsan sana yardım edeceğim, ama farklı bir biçimde. Şimdi Ruth'tan ayrılman gerekiyor. Hepimiz için

geçerli bu. Yarın yola çıkacak ve sen daha ayağa kalkmış olmayacaksın."

Jonas yerinden hopladı.

"Baba! Kalkmalıyım! Yataktan fırlarım! Beni tutamazsınız! Ruth'u vedalaşırken öpmeliyim, onu öpmeliyim!"

"Umarım bu ateşli halinle ve boğaz enfeksiyonu geçirirken Ruth'u öpmeye kalkmazsın," diyerek hiçbir itiraz kabul etmeyen bir ses tonuyla oğlunun sözünü kesti Erik, "ve benim söyleyeceklerimi harfiyen yerine getirirsin. Seninle vedalaştığında kendine tümüyle hâkim olmalısın. Tek bir sözcükle, tek bir heyecan belirtisiyle, tek bir yakınmayla bile onun durumunu daha da zorlaştırmamalısın. İradeni kullanıp tüm heyecanını bastırmalısın. Bütün bu dediklerimi yapacaksın. Ruth'u buraya yanına getirdiğimde sana güvenebilmek istiyorum. Güvenebilir miyim?"

Jonas güçlükle "Evet!" derken dudakları hâlâ titriyordu. Kendi iradesini bastıran bu iradeye karşı çıkması mümkün değildi.

"Tamam. Ve şimdi çektiğin bu ilk büyük acıya karşı sana bir teselli vermek istiyorum." Erik bunları öylesine yumuşak bir ses tonuyla söylemişti ki, Jonas'a sanki annesi konuşuyormuş gibi geldi. "Ruth senden ayrıldığında geri dönüp ona doğru bakma, aksine gözlerini kendi hayatına çevir, iyi bir gelişim göstermek için çabala, günün birinde senin dostluğuna ihtiyaç duyarsa ona tam bir dost olabilmek için kısa sürede tam bir erkek olmak için çalış. Böylece yaptığın her şeyle ona dönmüş, ona yaklaşmış olursun. Ruth'un seni geçip gitmesine ve iyice gerilerde bırakmasına göz yumma! Şimdi kendi değerini ortaya koyabilirsin ve Ruth'a layık olup olmadığını da."

Jonas hiç ses çıkarmadan yattığı yerden söylenenleri dinledi.

"Evet!" dedi sonra heyecanla. "Bunu yapmak istiyorum baba! Bunu istiyorum!"

Ve başını kaldırıp babasını öptü, Erik bir an için oğlunun başını kendine bastırdı.

"Bu konuyu aramızda bir daha asla konuşmayacağız," dedi Erik alçak sesle, "asla. Ama bunları unutma. Düşüncelerini çalışmaya, önünde seni bekleyenlere yoğunlaştır. Kendini daha sıkı denetlemeye çalış. Gözüm üstünde olacak ve hoşgörü göstermeyeceğim. İşi sıkı tutacağım delikanlı. Beni fazla yorma."

Jonas normalde sadece Klara-Bel'le konuşurken gösterebildiği bir munislikle, "Baba," dedi, "bir daha senden hiçbir zaman korkmayacağım. Bana karşı istediğin kadar sert davran. Bu şekilde bana yardım etmiş oluyorsun, öyle değil mi? Yetkinleşeyim diye. Herkesten daha sıkı ve yeterli olayım diye. Herkesi geride bırakayım diye. Bir an önce tam bir erkek olmam için yardım et bana! Ruth için bir erkek... bir erkek... yani dost olayım diye."

Jonas aslında yatağın içinde oturup sohbet etmeyi yeğlerdi. Erik ona konuşmayı yasaklayarak odadan çıkmak zorunda kaldı. Şimdi çocuk yatağında sessizce yatarak heyecanla geleceği düşünüyordu.

Erik tekrar uyuyacak durumda değildi. Yeniden giyindi. Kendini özgür ve uzun, sağlıklı bir uyku uyumuşçasına dinlenmiş, canlandırıcı bir banyoyla serinlemiş ve dirilmiş gibi hissediyordu. Öğle sonrasının ve akşamın, rüyalarını da ağırlaştırmış olan bütün o boğucu sıkıntısı dağılıp gitmişti. Hem isyan eden hem de ona güven duyan oğluyla yaptığı kısa mücadelede bir başkasını etkisi altına aldığını, onun huzursuzluğunu bastırdığını, en derindeki, en karşıt düşüncelerine hâkim olduğunu görmek Erik'i kendine geri döndürmüştü. Gücünü canlandırmış ve toparlamıştı. Bu halini gayet iyi biliyordu aslında: Kendisini en zayıf hissettiği zamanlarda, başkaları üzerinde etkinleşip onları güçlü olmaya yönlendirme becerisine yoğunlaşıyordu; onlardan istediği ve içlerinde uyandırdığı cesaretli ve olumlu duygularla, kendi

inançlı ve inandırıcı sözcükleriyle, kendisinde de yeniden cesaret ve güven uyandırıyordu, kendi ümitsizliğinin orta yerinden yükselen, fakat sınırsızlığa –sınırsız bir özgüvene– uzanır gibi görünen upuzun bir merdivene tırmanır gibi.

Bu merdiveni sımsıkı tutarak etrafını saran, ona inanan, ondan yol göstermesini bekleyen binlerce insan olsaydı gökyüzüne bile tırmanırdı.

Yeter ki bu desteklerin en sağlamları çökmesin! Çünkü desteği veren kendisi gibi görünse de onlar birer destekti. Mutlak güç hiç kimsede yoktu.

Erik kendisi için tehlikenin nerede olduğunu, kendisinde de bulunan o zayıf noktanın yerini gayet iyi biliyordu: Kendi kendisiyle baş başa kaldığı yerdeydi.

Dışarıda gece hâlâ karanlıktı. Saat üçü vurdu.

Dar ve sıcak odada duramadı. Evin kapısını sessizce açarak dışarıya çıktı.

Karanlık o kadar yoğundu ki bahçenin içlerine doğru ancak yavaş yavaş ilerleyebildi. Sisi görmeden yükselişini hissetti. Kayınların tepelerindeki hışırtıdan küçük ağaçlığa yaklaştığını anladı. Ağaçların tepesinden basık gökyüzünde tek tük yitik yıldızlar yanıp sönüyordu. Ayın son çeyreği, sabah kızıllığının habercisi henüz görünürde yoktu.

Erik ağaçlıktaki banklardan pek uzak olmayan bir yerde kulak kabartarak durdu. Ağaçların hafif hışırtısından başka hiçbir şey işitilmiyordu. Fakat orada yalnız olmadığını hissediyordu.

"Ruth!" diye mırıldandı ister istemez.

"Evet, bir şey mi istediniz?" dedi kız ürkekçe.

Erik bir adımda bankın yanına vararak el yordamıyla kızı aradı.

"Ne mi istiyorum? Yatağında olmanı!"

Erik ceketini çıkararak onun omuzlarına attı.

"Gecenin yarısında burada ne işin var? Jonas'ın bu soğuk, tehlikeli nemde ateşlendiğini bilmiyor musun?"

"Evet, biliyorum. Ama bana bir şey olmaz," dedi duraksayarak, "ateş iyi geliyor bana. O zaman insan düşler âlemine dalıp düşünmekten kurtuluyor. Böyle olsa pek fena olmaz diye düşündüm ben de."

O sırada Erik'in sıkıca bileğini kavrayan elini hissetti.

"Ne diyorsun sen?" dedi Erik ağır ağır konuşarak. "Ateşini çıkarmaya mı çalışıyorsun?"

"Hayır, hayır!" diye bağırdı Ruth özür dilercesine. "Sadece birazcık istedim, çok çok az yani, yolculuğumu engelleyecek kadar değil! Kesinlikle o kadar değil!"

Erik'in dudaklarının arasından sanki yaralanmışçasına bir ses çıktı. Kız dişlerinin birbirine sürtünerek hafifçe gıcırdadığını işitti.

Erik kıza doğru eğildi.

"Ve buna... buna hakkın olduğunu mu düşünüyorsun?" dedi cılız bir sesle.

"Evet, öyle düşünüyorum, çünkü zaten sözümü tutmak istiyorum. İtaatsiz davranmıyorum. Sadece çok yalnızım ben. Bana biraz olsun yardım eden kimse yok. Ateşin biraz yardımı olacaktı. Herhangi bir şeyi ertelemeyecekse istediğimi yaparım," dedi sıkıntıyla.

"Demek öyle. Sırf zamanında yola çıkıyorsun diye istediğini yapabileceğini mi düşünüyorsun? Sana 'yardımı' oluyor diye bir yerlerde oturup hastalanmayı bekleyebilirsin yani? Yanılıyorsun çocuğum, seni buradan göndererek serbest bırakmıyorum. Uzaktayken bana iki misli itaat etmelisin. Verdiğin söz yaşamın boyunca geçerli. Sen bana aitsin. Öyle değil misin?"

"Evet!" diye bağırdı kız hararetle.

"Şimdi kalk ve odana çık."

"Böyle yapamam. Önce öğrenmeliyim, ne zaman yola çıkacağım?"

"Bunu sana yarın söyleyeceğim. Bu gece değil. Yatağına yatıp uyumaya çalışmalısın. Uyuman gerektiğinden başka bir şey düşünmemelisin. Yapacak mısın?"

Ruth çoktan kalkmıştı.

"Evet!" diye mırıldandı. "Yarın, yarın ne istersem sorabilmeliyim."

"Bunu yapabilirsin."

Erik kıza elini uzattı.

"Önden git. Git hadi. Ben peşinden geleceğim. Evde beni bekleme."

"İyi geceler," dedi Ruth söz dinleyerek ve gitti.

"İyi geceler canım! İyi geceler!" diye seslendi Erik arkasından. Kızın bütün gün, bütün gece boyunca açlığını çektiği tüm şefkat şimdi sesinde titreşiyordu.

Kızın peşinden ağır ağır yürürken, "Bağışla beni! Canım," dedi pişmanlıkla kendi kendine. Yalnız bırakmıştı onu, sevgi ve güç vermesini beklediği ve bunlara ihtiyacı olduğu anda onu ortada bırakmıştı. Kendine güvenemediği için, kendi fikrinden korktuğu için ve onu bir gülümsemeyle karşılayan bu cahil çocuk aklından ürktüğü için.

Korkakça davranmıştı. Böyle yüreksizce nedenlerle son anda elini ondan çekmemeliydi, ki Ruth bu ele, hayatın önüne çıkardığı yegâne insanın eline sarılır gibi bir özlemle ve inançla sarılmıştı. Kızın, bütün yeryüzünde sadece asla sevilmemiş, yalnız bir çocuğun duyabileceği bir heyecan ve şefkatle beklediği şeyleri ona verirken duraksamamalı, hasislik etmemeli, kısıtlama yapmamalıydı.

Sevgisi Ruth'u bir kez daha bir anne sevgisi gibi sonsuz bir bereketle, öylesine güçlü ve sınırsız bir bereketle sarmalı, çevrelemeliydi ki, yürekten sevdiği bu kızı sadece sıkıca kucaklayarak ve uyuyan bir çocuğu son rüyasının içindeyken dışarıdaki yabancı ve daha soğuk dünyaya taşır gibi taşımalıydı.

Koridor Erik'in kapısı açık duran odasından gelen ışıkla hafifçe aydınlanmıştı. Ruth onun ceketini kapının koluna astı ve bir daha arkasına, Erik'e doğru bakmadan yukarı çıktı.

Erik çalışma odasına girdiğinde hava akımıyla titreşen, yağ damlatan mumu söndürerek karanlıktan ve yalnızlığından hoşnut, boylu boyunca deri kanepeye uzandı.

Dün eve döndüğü andan beri bilincinde olmadan bu yalnızlığın ve dinginliğin özlemi içindeydi.

Dün koridordan karısının odasına girdiğinden beri, Ruth göğsüne yaslanmışken Bel onu çağırdığından beri, içinde tuhaf bir şeyler olup bitmişti. Bel, "Erik, döndün mü?" diye seslenmişti; fakat o bunu, "Erik, beni bırakıp gidiyor musun?" gibi duymuştu. Ve Bel'le yeniden karşılaştığında, onu aynı iki gün önceki gibi, o kadar iyi tanıdığı o odada yatarken gördüğünde, Erik'e sanki araya uzun, çok uzun, yıllar süren ve bu arada karısını hiç görmediği, yanında hissetmediği, hatta unuttuğu bir yolculuk girmiş gibi gelmişti. Neredeyse bir delirme hali gibiydi.

Ve tüm sinirlerini hâlâ titretmekte olan heyecan kendine gelmesini engellemişti.

Ne var ki şimdi kendini yine oraya, aynı yere, Bel'in karşısına koymuştu, onun soran sesini dinliyor ve şimdi şöyle yanıt veriyordu: "Uzun, çok uzun bir yolculuk oldu. Bütün bu zaman boyunca seni hiç görmedim, bulunduğun yere hiç bakmadım: Seni unuttum.

Rastlantısal olarak değil, kasıtsız olarak değil, anın sarhoşluğuna kapılarak da değil. Aksine, bilerek ve isteyerek. Tüm duyularım ve düşüncelerimle karşımda görmek, kavramak istediğim, nüfuz etmek istediğim tek bir şey vardı; örtülü duran bir geleceğe bakmak ve içini görmek istedim. Engelleyen ve bağlayan her şeyi göz ardı ederek. Her şeyi ardında bırakmış ve bir dilenci veya bir kral gibi duran biriymişçesine ellerimi mutluluğuma doğru uzatmak istedim.

Sonra gündelik hayatın sorunlarına ve taleplerine, görevlerine ve bağlarına geri dönme zamanı geldi, fakat sadece yüzleşmek için. Sana geri dönme zamanı geldi, ama sadece mücadele için. Mutluluğum uğruna mücadele etmek için."

Erik son sözcükleri neredeyse yüksek sesle mırıldanmıştı. "Mücadele... Mutluluk."

Kendine gelir gibi gözlerini açtı.

Ortalık aydınlanmıştı. Gece bitmişti. Gökyüzü kor kırmızısıydı, ateş almış gibi.

Ağaçlığın ardından güneş doğdu. Erguvani ve devasa bir ay gibi sabah sisinin arasından ışıdı. Pencere camlarında, yer döşemelerinde erguvani bir parıltı bıraktı.

Evde henüz kimsenin sesi çıkmıyordu. Sadece yakındaki mutfak penceresinin önünde karaardıçlar cıvıldıyor ve biraz sonra Gonne ilk kahvaltıyı hazırlarken onlara da birkaç kırıntı atar mı diye bekliyorlardı.

Erik kalktı, sabahın muhteşemliği karşısında sessizce durdu.

Bel'i sevmişti, hem de bir erkek bir kadını ne kadar sevebilirse öyle: Sadece duyguların sahip olma hırsıyla değil, tesadüfen adına "evlilik" denen uçucu bir sevgi sözleşmesiyle de değil; hiçbir rahibin, hiçbir devlet kurumunun onayına gereksinimi olmayan, kendi bilinçli isteminin mühürlediği gerçek bir sevgi bağıyla. Bir keresinde Varvara'yla sohbet ederken şakalaşarak söylemiş olduğu gibi: Karısı için, sevginin tensel yanı kalmadıktan sonra da sadece bir görev bilinciyle değil, mutluluk bilinciyle her şeyi ifade edebilmek üzere. Ne yatağa bağlanması, ne yaşlanma, ne düş kırıklıkları ne de şeytana uyma hevesleri bunda en küçük bir şeyi bile değiştirememişti.

Kanındaki tutkunun tutuştuğu bir anda veya gençliğinin Bel için vazgeçtiği umutlarını içi burularak hatırladığında ona sadakatsizlik etmeye meyletmiş bile olsa kendine sertlikle ve kuvvetle karşı durmuştu. Herhangi bir gücün kendi istemine, kendi verdiği güvenceye baskın çıkmasına asla izin veremezdi.

Ve şimdi, utanç ve özgüven, gurur ve temizyüreklilik adına sahip olduğu ne varsa hepsini bir araya getirdiğinde Bel'i,

o savunmasız insanı, kendine karşı korumaya yetecek miydi bunlar? Eğer ileride aralarında böyle bir kavga baş gösterirse, geçmişteki hayatında Bel'in yanında yer almasını ve kendi kendini yenmesini sağlayacak yeterince güçlü, yeterince kutsal, yeterince merhametli olan hiçbir şey yok muydu?

Erik doğruca ileriye, gökyüzündeki kızıl alev denizine bakıyordu. Dürüst olmak istiyordu, dürüst olmak zorundaydı.

Ve kendi kendine "Hayır," dedi.

*

Terasta sabah sofrası kuruldu. Fakat bugün masada Erik'in yeri boştu. Çok erkenden çayını odasına istemiş, sonra durumuna bakmak için Jonas'ın yanına gitmişti.

Kahvaltıdan hemen sonra Ruth'u yanına çağırttı.

Geldiğinde elini ona doğru uzatarak, "Seni yaramaz kız," dedi. "Gel bakayım, hâlâ sağlam mısın."

Ruth başını sallayarak pencerenin yanındaki eski deri koltuğa yaklaştı.

Erik onu dikkatle inceledi. Gözlerinin etrafında koyu halkalar vardı. Fakat bakışları kararlı ve güvenliydi. Neredeyse soğuk baktığını fark etti.

Erik kızın solgun yüzündeki saçları geriye attı.

"Burası senin eski yerindi hatırlıyor musun hâlâ? Koltuğun yanı. İlk geldiğinde. Dışarıda, bahçede diğerleriyle birlikteyken bunu neredeyse unutmuştuk. Aylar boyunca. Ama bu sabah sadece bize ait. İkimize. Ve sen bunu hasta geçirmek istedin."

Ruth cevap vermedi. Sadece başını, Erik'in eli saçlarının arasından kayacak şekilde hafifçe ona doğru eğdi ve sessiz kaldı.

"Sen akılsız bir çocuksun," dedi Erik, "yoksa senden bir şey istediğimde bunu sessizce ve net bir biçimde yapman gerektiğini bilirdin. Ateşin sersemliği içinde değil. Hiçbir

duyguya kapılmadan. Bunun yüz kat daha zor olduğunu biliyorum. Ama hiçbir zaman kolaya kaçmamalısın. Hiçbir şekilde. Ne var ki bu kez ben de hatasız değildim Ruth. Ben de hasta gibiydim, olmam gerektiği gibi değildim. Bak, ben de sana günah çıkarıyorum... Her şey yolunda mı şimdi?"

Ruth gözünü kırpmadan ona bakıyordu. Sonra başını salladı.

"Sadece bir şey eksik," dedi.

Erik elinde olmadan gülümsedi.

"Bir şey daha mı? Neymiş o, benim iddialı çocuğum?"

"İddialı olmamalı mıyım?"

"Olabilirsin. Şimdi ellerini aç canım ve armağanını al."

O zaman Ruth koltuğun önünde yere kayıverip Erik'in dizlerinin dibinde eski yerini aldı ve yüzünü ona çevirdi, bakışlarında serkeşlik vardı.

"Ben armağandan söz etmedim. Bir hak istiyorum," dedi. Erik duraksadı.

Kızın bilmece gibi bakışlarla dosdoğru üzerine diktiği gözlerine araştırarak baktı.

"Hak senindir Ruth," dedi kestirmeden.

Kız zor duyulur bir sesle fısıldadı: "Niçin olduğunu öğrenmek istiyorum. Niçin birdenbire gitmem gerektiğini... niçin?"

Erik eliyle kızın gözlerini kapadı.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Az önce tamamen haklıydın, daha eksik olan bir şey var," dedi Erik sonra, "aramızda bir şey eksik. Ne olduğunu biliyor musun? Seninle aramızda fazlasıyla büyük bir insan yaşamı var, aramızda büyük bir yaş farkı var. Şöyle düşün: Sen ve bir sen daha olsa bile bir ben etmiyor yine de. Bazı şeyleri bu kadar büyük bir mesafeden paylaşmak –birbirine aktarmak– zor. Fakat şu mucizeye bak ki, tam da aramızdaki bu eksiklik, bu boşluk ve ara bizi birleştiriyor. Sadece bu sayede ben seni yönlendirip direktifler verebiliyorum. Bu sa-

yede sen benim önümde güvenle diz çökebiliyorsun ve gözlerindeki o dik başlılıkla bana bakabiliyorsun, şimdi yaptığın gibi. Bu sayede ben yolu senden daha iyi biliyorum. Çünkü ben yolun yarısını geride bıraktım bile. Yoksa sen aksini mi isterdin? Senin yanında aynı senin dengin olsam, hâlâ arayış içinde, hâlâ hata yaparak ve senin de ihtiyaç duyduğun gibi bir yol göstericiye ihtiyaç duyarak?"

"Hayır!" dedi Ruth heyecanla. "Ormanda kalmış iki çocuk gibi olurduk."

"O halde sana yanıt vermeyişimi kabullen."

Ruth bir şey söylemedi, ama Erik kızın yüreğinin deli gibi atmaya başladığını hissetti. Düne kadar yaptığı gibi edilgince boyun eğmiyordu. Dün aklını yitirmiş gibiydi.

Kız ona karşı çıkmak için son gücünü toplamış, karşısında hâlâ bir gücü olduğuna, bağımsız olduğuna, kendi kendini ikna etmişti. Safça bir uyuşukluk içindeyken duyguları köpürmüş olmalıydı, içindeki âlemde ne olduğunu anlayamadığı duygulanımlar savaşıyor olmalıydı.

Erik'in onun çocuksu gelişiminin gerçekleştiğini gördüğü ince, dingin ve düz hat şimdi gözlerinin önünde belirsizleşiyor, tedirginlik veriyordu – Ruth eğilir bükülür gibiydi, sanki bir dönüş yapıyordu: Ona doğru bir dönüş veya ondan uzaklaşmak üzere bir dönüş.

Erik, tüm ruhsal yetilerini sonuna kadar bileyen, tüm varlığını beklentiyle titreten ve her türlü tensel heyecanı tümüyle bastıran bir gerilime kapıldı.

Ruth'u bir koluyla sararak başını tutup geriye doğru itti. Kızın dudakları titriyordu.

"Gözlerimin içine bak, seni inatçı kafa!" dedi. "Aklından neler geçti senin? Son inadını da kır artık, çünkü inat ettin. Bırak ben kırayım onu. Bir an için canın yansa da zararı olmaz. Direnmeyi bırak, rahatla. Hak iddia etmeyi bırak, haktan vazgeç. Çocuk olma hakkı için, soru sormadan söz dinlemek için. Neden diye sormadan gitmek için."

"Ne zaman gideceğim?" diye sordu kız belli belirsiz.

Erik onun başını göğsüne bastırdı.

"Bugün," dedi boğuk bir sesle, "şimdi. Birazdan. Hayır, korkma. Benim cesur çocuğum ol. Sadece şu bir saatimiz var Ruth. Sonra seni şehre götüreceğim. Yurtdışına çıkacağın trene. Bayan Römer bizi bekliyor."

Ruth kendini onun kollarına atmıştı. Erik'e öyle sıkı sarıldı ki, hiçbir şey onu oradan söküp alamayacak gibi. Fakat Erik onun daha fazla direnmeyeceğini biliyordu. Kız isteksizce boyun eğdi.

Fakat bu belki de sadece vedalaşmanın verdiği korkuydu. Ruth'un kapıldığı korku buydu. Dün yanında aklını kaçırmış gibiydi, ya yarın? Yarın onun üstünde bir yaptırımı olmayacaktı artık. İçinde nelerin olup bittiğini bilemeyecekti.

Erik çok yumuşak bir şekilde şunları söyledi: "Gitmenin nedeni canını yakmak istemem değil, aksine sana sevgi duymam. Sana canını yakacak kadar sevgi duyuyorum. Kendini bu sevgiye bırak Ruth, sakınmasız, kuşkusuz, kendini tamamen bırak. Her gün, sabahları uyandığında, geceleri uykuya dalarken sana şunu söylediğimi düşün: 'Sana sevgi duyuyorum.'"

Ruth onu bırakmadan yüzüne baktı, gözlerinde sınırsız bir minnetle baktı. Dudaklarının kıyısında belli belirsiz bir gülümseme dolaştı, hâlâ biraz tutuktu.

"O halde ayrılmıyoruz, sizi de birlikte götürüyorum," dedi kız neredeyse muzipçe.

Gözlerinden mutluluk fışkırıyordu, evet, muzipçe bakıyordu.

Bu Erik'in başını döndürdü. Ama dünkünden farklı biçimde. Ruth'u huzurla kollarının arasında tutuyordu, kız huzurla göğsüne yaslanmıştı, bu tensel bir esrime değildi. Çok daha incelikli bir şeydi, hiçbir şehvet duygusunun veremeyeceği ince bir haz içini güçlü bir doygunlukla doldurdu.

Ruth'u kendinden uzaklaştırdığı, ona sevgi duyduğu için gitmesini istediği ve onun da gitmekte olduğu şu anda hissettiğinden daha koşulsuz biçimde benimsemesi mümkün değildi, o andakinden daha güçlü bir aidiyet hissetmesi mümkün değildi.

Birleşmeyle ayrılma, özverili bir vazgeçişle bencilce bir müdahale, korumayla taciz etme, hizmet etmeyle hükmetme, birbirlerinden ayrılması mümkün olmayan tek bir duygu düğümü halinde, tek bir baş döndürücü deneyim anında birleşmişti.

"Bana itaat etmek ve güvenmek zorunda oluşun iyi değil mi şimdi? 'Ormanda yolunu kaybetmiş iki çocuk' gibi olmayışımız iyi değil mi? Birinden biri diğerini gözden kaybetse, terk etse ne kötü olurdu değil mi? Şimdi sen benim gözümün önünde olmayacaksın, ama elini asla bırakmayacağım. Ben senin için yanında durduğunu görmesen de nereye gidersen git, nerede olursan ol seni koruduğunu bildiğin biri gibiyim. Soru soramadığın, bazı konularda konuşmayan, ama yine de neyin senin canını yaktığını, neyin senin için iyi olduğunu bilen biri gibi..."

"Tanrı gibi yani," dedi Ruth cüretkârca.

Bu sözcük Erik'in tüm bedeninden bir ürperti gibi geçti. Acaba hayalet korkusundan mı?

Hayır. Ama herhalde bu sözcüğün Ruth'un içinde nasıl bilinçdışı ve muazzam bir talep, hayranlık ve beklenti uyandırabileceğini sezdiği için ürpermişti.

Kız bunu kesinlikle coşkunluk içinde söylememişti. Tamamen olağan bir şey gibi, bir çocuğun bir öpücük vermesi gibi söylemişti.

Erik şunu sezdi: Sevgiye, eksiksiz sevgiye daha önce hiçbir zaman bu aşırı çocuksu, aşırı abartılı itiraftaki kadar yakın olmamıştı.

Hayır, hayalet korkusu yoktu! Hiçbir şeyden korkmak yoktu. Ruth'u saçlarından öptü.

"Tanrı gibi değil Ruth. Yine de senin için senin Tanrın gibi olabilir."

*

Oturma odasında Klara-Bel Ruth'un bavulunu kapatmakla ve onun için küçük bir yol çantası hazırlamakla uğraşıyordu. Gonne de son düzenlemelere yardım ediyordu. Dışarıda bahçe çitinin önünde hafif bir araba bekliyordu, kızın eşyasını yükleyecekleri bir köy *karfaschka*'sı. Erik Ruth'la istasyona kadar yayan gitmek istiyordu.

Eşyalar yüklendiğinde Ruth'la birlikte çalışma odasından çıktı. Klara-Bel onlara inanmaz gözlerle baktı. Ne Erik'in ne Ruth'un yüzünde keder görülüyordu. Ama Erik'in kıza her şeyi daha şimdi odada söylediğini biliyordu.

"Bunu nasıl başardı? İstediği her şeyi yapabiliyor!" diye aklından geçirdi hayranlıkla.

Küçük araba eğri büğrü toprak yolda sallanan tekerleklerinden birini kaybetme tehlikesi altında hızla hareket etti. Erik bunun üzerine bir şaka yaptı ve Ruth'un yanaklarında muziplik gamzeleri belirdi.

Geniş, sessiz ve karanlık bir suyun üstüne bir parça güneş ışığı düşmüş ve yüzeyi pırıltılı incilerle göz kırpmış gibi bir neşeydi bu.

Sadece Gonne mutfakta kalmış, yüzünde asık ve mahcup bir ifadeyle ağlıyordu.

Ruth birkaç dakika da Jonas'ın odasında oyalanabildi. Sonra başında gri yün beresiyle, yolculuğa hazır dışarı çıktı.

Jonas duymak için çabalayarak dışarı kulak verdi. Ruth'un koridorda yürüdüğünü işitti, sonra annesinin son veda seslenişini, kapılar açıldı ve bir anlık sessizlikten sonra hafif bir gıcırtıyla bahçe kapısı kapandı.

*

Saatler ölüm sessizliğiyle birbiri ardına ağır ağır ilerledi. Öğle sonrasının erken saatlerinde Erik şehirden döndü.

Fakat sessizlik eskisi gibi devam etti.

Jonas yatakta kalmaya daha fazla dayanamadı, ayağa kalktı ve ıslak boyunluğunun üstüne kalın bir yün şal dolayarak ayağında kırmızı terlikleriyle gizlice babasının odasına girdi.

Babası odada değildi.

Jonas büyük çalışma masasının başına oturdu. Babasına yakalanmadan işini halletmeliydi.

Ve kalemi kâğıdın üstünde cızırdamaya başladı. Ruth'a yazıyordu:

"Sevgili ve tatlı Ruth!

Babamın odasında senin çalıştığın masada oturuyorum.

İstasyona ben de gelebilmeyi o kadar isterdim ki! Ağlamadım ama, yastıkları dişledim. Fakat uzaklarda trenin düdüğünü duyunca (belki senin trenin bile değildi), o zaman yine de biraz ağladım. İşte gidiyor, diye düşündüm.

Ama babam bana iyi bir akıl verdi. Ne olduğunu sana daha söylemeyeceğim. Önce uygulamak istiyorum. Bunu devam ettirmek zorunda olduğum sürece sana yazmayacağım, ki bu oldukça uzun sürebilir. Ama sonra sana benim karım olman gerektiğini yazacağım. Oyun oynarken bunu hiçbir zaman istemedim ve bazen beni fena halde kırdığın oldu. Benim yaptığım aptalcaydı. Çünkü önce senin için tam bir erkek olmam gerekirdi.

Bu konuda babama henüz bir şey söylemeye cesaret edemedim.

Artık bitirmeliyim. Ama bunları sana hemen yazmalıydım, haberin olsun diye. Orada başka bir oğlan bulursan beni unutma sadece. Hatta belki de tam bir üniversiteli? O zaman ben burada boşu boşuna çabalamış olurum.

Ama belki de kimseyi bulamazsın.
Seni binlerce kez öpüyorum.
Arkadaşın
(Gelecekteki kocan)
Jonas

Not: Şu anda babamın nerede olduğunu bilmiyorum, yataktan gizlice çıktım. Yoksa o da sana selam gönderirdi mutlaka."

Erik yukarıda, küçük çatı odasındaydı.
Pencerenin önünde durmuş gözyaşı döküyordu.

V.

Uçabilse bir sığınak bulabilecek
henüz kanatlanmamış korku içindeki yavru kuş gibi,
zavallı bir çocuk gibi,
kaçarak vardım ancak senin ellerine.

Görünüşte başı dik geldim,
ama beni sürükleyen yalnızlıktı sadece,
sessizce yanına diz çöktüm
ve istemedim hiçbir şeyi birazcık sevgiden başka.

Ve kısa bir süre için kendimi tekrar
bir çocuk gibi hissetmekten başka,
uzaktan, son derece ürkekçe de olsa
aranızda bir parça şefkati paylaşmaktan başka.

O derin çocuk azabından
bir an olsun kurtulmaktan başka,
o çocuk yüreğini bir kez olsun
sıcak bir ilgiyle hafifletmekten başka.

Seni bulduğumda ne kadar mutlu oldum,
sanki her isteğim gerçekleşecekmiş gibi,
sen bana şefkatli elini uzattıktan,
tamamen kendi iradenle kucakladıktan sonra.

Dağınık saçlarımı
sevecen ellerinle okşadığından beri
sanki bütün karmaşa dağılıp gitti,
her şey bir anda berraklaştı.

Ta ki her bir acı tesellinin büyülü gücüne
gömülüp gidene kadar,
bakışların beni ilk sevgi sözcüğüyle
zorladığından ve okşadığından beri;

Ta ki etrafımızda tüm âlem batana
ve sadece senin sınırsız şükranından
başka bir şey kalmayana kadar,
bir de sınırsız bir sevgi yalnızca.

Bu şiiri Ruth yazmamıştı. Erik yazmıştı. Fakat Ruth mırıldanmıştı. Sayısız defa. Belki sayısız dizelerle.

Erik bunu bilmiyordu. Fakat Ruth'un mırıldandığı dizelerin yazılı olduğu yırtılıp çıkartılmış sayfa yukarıda, çatı odasında atılmış kâğıtların ve solmuş çiçeklerin arasında duruyordu.

Ve o zamandan beri bu dizeleri yazıyordu Erik, kendi içine bakıyor ve bunları yazıyordu.

Bunları Ruth yazmamıştı. Erik yazmıştı.

Fakat Ruth da olsa sözcüğü sözcüğüne bunları yazardı, bir süre sonra, geriye baktığında.

*

Hep birlikte oturuyorlardı.

Klara-Bel oturma odasının arka tarafında büyük, rahat bir koltuktaydı. Jonas yemek masasının başında oturuyordu, okul defterine yazdıklarını daha iyi görebilmek için lambayı iyice yanına çekmişti. Erik iri kütüklerin yanmakta olduğu şöminenin başındaydı; arada bir çam kozalaklarıyla dolu tertemiz parlatılmış bir kömür kovasına eğilip kahverengi, reçineli kozalaklardan birkaç tane alıp közün içine atıyordu.

Odaya tam bir kış görünümü hâkim olmuştu. Hafif yazlık perdelerin yerine ağır, koruyucu perdeler asılmıştı, şöminenin başında şehir evinden getirilmiş iki koltuk duruyordu, aralarından da heybetli bir ayı pençelerini uzatıyordu.

Bu yıl daha kış bitmeden Rus martının başında taşınmışlardı. Klara-Bel için. Ardında ağır bir iyileşme süreci geçirdiği altı ay boyunca çektiği acıları bırakmıştı.

Köşede sağlam dayanaklı iki koltuk değneği duruyordu. Bu değneklere dayanarak her gün birkaç adım atması gerekiyordu. Koltuk değnekleri yerine annesinin koluna kendisi girmeyi yeğleyen Jonas'ın gülerek söylediği gibi, "yürümeyi öğreniyordu." Bu adımları da açık havada atması gerekiyordu.

Hepsi birlikte oturmuş, birlikte susuyorlardı. Klara-Bel yarı yatar pozisyonda oturmuş düşüncelere dalmıştı, yapmayı düşündüğü elişi parmaklarının arasından kayıp gitmişti. Attığı birkaç adım bile onu yormuştu.

Jonas ise kendini işine iyice kaptırmıştı. Dar omuzlarını kitaplarının üstüne eğmişti, boy atmış, çenesinde ve üstdudağında hafiften sarı tüyler bitmişti. Önlem olarak kulaklarını da parmaklarıyla tıkamıştı, ama bu gereksizdi.

Erik korlara bakıyordu.

"Ta ki etrafımızdaki tüm âlem batana kadar..."

Sonunda sessizliği bozan Gonne oldu. Akşam çayını getirdi. Klara-Bel semaverin başına geçti: Her gün tadını çı-

kardığı yeni bir sevinçti bu, en azından böyle küçük işlerde tekrar evin kadını olabilmek.

"Bugün mutlusundur kesin Erik, Ruth'tan o kadar uzun bir mektup almışken," dedi Klara-Bel, "sadakatle, düzenli olarak yazdığını kabul etmek gerek. Ama bazen bir not, bazen bir kitap!"

"Sen ona niçin hâlâ yazmadın merak ediyorum Jonas?" diye oğluna sordu Erik. "Ruth sık sık seni soruyor."

Jonas kıpkırmızı oldu.

"Ne yazmalıyım ki? Yapacak yeterince işim var," dedi başını çay fincanına gömerek.

"Mektup yazmak bu kadar genç insanlara göre değil aslında," dedi Klara-Bel, "ama Ruth bu konuda yeteneksiz sayılmaz, değil mi? Yazdığı mektuplar çok mu aklı başında Erik?"

"Eh öyle. Eğer anlatacağı veya betimleyeceği bir şey yoksa."

"Betimlemek mi? Neyi peki? Bir dağın görünüşünü veya havanın nasıl olduğunu mu; karlı bir kış günü, bunu sayfalarca anlatabilir mi? Ama bence bu şekilde kendisi hakkında pek bir şey öğrenemezsin."

Erik sustu. O da aynı şekilde düşünüyordu. En küçük şeyi bile onca heyecanla betimlemesinin, çevresindeki şeyleri ve dolaysız algılarını kendini kaptırarak aktarmasının yanı sıra duygularına ilişkin olarak kırılgan bir sessizlik söz konusuydu. Bu kapalılıktan değil, sözcüklerin yetersizliğine duyduğu nefrettendi. Kötü dizeler karalamak, şarkı söylemek, mırıldanmak, gözlerini devirmek; Erik bunları bir daha görmedikçe, bir daha duymadıkça Ruth onun için gömülmüş gibiydi.

Yeniden sessizleştiler.

Çay masası toplandı. Sadece bir kâse elma kaldı. Jonas kitaplarını, defterlerini tekrar yaymaya davrandı.

Erik onu engelledi.

"Yeter," dedi, "okul ödevlerini hâlâ bitirememen olacak şey değil."

"Bitirdim zaten baba. Ama akşamları biraz da Rusça çalışmak istiyorum. Boş saatte de oğlanlardan biri bana yardım ediyor."

"Hangi amaçla anlayamadım? Sonbaharda yurtdışına gideceksin zaten. Üniversiteye burada gitmeyeceksin. Niçin o halde?"

"Çok yararı olacak baba. Almanya'da Rusça dersi vererek para kazanabiliyorsun."

Erik bundan hoşlanmamıştı. "Ders vermek mi? Para mı? Bunları bana bıraksana."

"İzin ver lütfen. Okul için yeterince çalışmıyor muyum?"

"Evet, ama korkunç bir ev kuşu olup çıktın Jonas! Bence çok çelimsizsin. Çenende tüyler bitti, ama kemiklerinde güç yok. Yeterince yok."

"En önemlisi sağlık değil mi," dedi Jonas komik görünen bir ciddiyetle.

"Ama en büyük kabahat de sağlığın için gerekeni yapmamak," dedi Erik şefkatle oğlunun başını okşayarak, "eğer bu tür alıntıları daha fazla tekrarlarsan seni bu can sıkıcı kitaplardan uzaklaştırıp bir çiftçinin yanına çalışmaya vereceğim."

Bunları söyledikten sonra çalışma odasına geçti.

Masasının üstünde bir öbek mavi kaplı okul defteri hazır bekliyordu. Ve daha başka acil işler.

Ama Erik'in acelesi yoktu. Defterleri geri itti.

Aralarında Ruth'un defterleri de vardı. Yeni çalışmaları da. Eğitiminin yönlendirilmesi yine tamamen Erik'in ellerindeydi. Ama bütün bunların hepsi hâlâ 'Ruth' değildi.

Masasının üstünden, geçen ağustostan içinde bulundukları nisana kadar Heidelberg'den gelmiş olan mektupların bulunduğu dosyayı aldı.

Başta peş peşe Bayan Römer'den gelen mektuplar vardı. Ruth yazamıyordu, ateşler içinde yatıyordu. Sinsi bir ateş olmasından korkuyorlardı. Erik yola çıkmak için bütün hazırlıklarını tamamlamıştı, varış tarihi için telgraf çekmek üzereydi.

O sırada onu durduran bir telgraf geldi. Üç gün sonra da Bayan Römer'den kısa bir mektup:

"Buraya gelmeniz iyi olmayacak. Ayrıldığınızda bir kez daha aynı şeyler yaşanacaktır. Ruth sizsiz yaşamayı öğrenmek zorunda. Bu nedenle hiçbir nedenle buraya gelmemelisiniz. Doktor olarak kocamın görüşü bu, fakat bir kadın olarak ben de aynı görüşteyim. Ruth'u kendi çocuğum gibi seviyorum, eğer onunla bir anne gibi ilgilenmeme yardımcı olmak istiyorsanız özlem uyandırabilecek her şeyi –en ufak bir şeyi bile– mektuplarınızdan uzak tutun."

Bir hafta sonra Bayan Römer şunları yazmıştı:

"Ruthumuzun durumu daha iyi. Fakat dün bizi çok korkuttu. Benim kahverengi deri kaplı koltuğum onun odasında duruyordu; onu bende görür görmez hemen kendisine istemiş ve bu arada yazıklanarak, keşke yeşil olsaydı, demişti.

Bu koltuğu geçen gece odanın ortasına yatağının karşısına çekmiş. Kocam nasıl olduğuna bir bakmak için sessizce içeri girdiğinde küçük gece lambasının ışığında Ruth'un bedeninin üst kısmını iyice öne eğmiş, gözlerini sabit bakışlarla koltuğa dikmiş, çarpılmış gibi bir yüzle yatağında oturduğunu görmüş.

Kocamı görünce kendini geriye bırakıp yastığına yaslanarak, 'Ah, gitti işte!' demiş üzüntüyle.

Yarı kendinden geçmiş haldeydi ve tüm bedeni buz gibiydi.

Koltuğu odasından çıkarmak zorunda kaldık ve Ruth diğer koltuklarla aynı şeyin 'mümkün olmadığına' dair bize güvence verdi.

İçten dostluğumla

Irene Römer."

Bu mektuptan kısa bir süre sonra Ruth'un kendisinden yatakta kurşunkalemle karalamış olduğu ilk mektup geldi. Birkaç satırlık bir şeydi, altında da bir not vardı:

"Bence insanlar isterlerse büyü yapabiliyorlar."

Dosyada bu kısa mektubun yanında Erik'in el yazısıyla tam bir mektup taslağı vardı, şöyleydi:

"Canımın içi çocuk!

Bildiğimiz on emrin dışında bir de özel olarak senin için on birincisi var: 'Büyü yapmayacaksın!'

Kadim çağlarda insanlar, tanrıları isteklerini yerine getirmediğinde, ancak büyü yoluyla ve sihirli formüllerle kovulabilen kötü ruhlara başvururlardı. Bunu iki nedenle yapmış olmalılar: Korkaklıktan veya kibirden, tanrılarının iradesinde onları yönetirken gerçekten bilge ve iyicil bir güç bulunduğuna dair inançlarının yetersizliğinden ya da itaat etmek ve güvenmekten yoruldukları için duydukları küskünlükten.

Neden bunlardan hangisi olursa olsun senin yaptığın da aynı şey değil mi? Sen de kendi keyfine göre sırtını uzak durman gereken şeylere dayamıyor musun? Evdeki son gece seni gerçeklik olmayan bir âleme kaçırsın diye yabancı, kötü bir ruhu, ateşi yardıma çağırmadın mı?

Büyü yapmamalısın. Seni çevreleyen gerçekliğe dönmelisin, tam bir inanç ve güvenle, öyle ki kendini orada evinde hissedesin."

Taslak burada kesiliyordu, sonraki satırlar çizilmişti, yeniden yazılmış, tekrar çizilmişti. Belli ki yazmaya eli gitmemişti. Ama taslaklar çoğalmıştı. Ruth'un her mektubunun arkasında bir tane vardı; Erik onları sabırsızlıkla bir kenara itti. Orada olmaları yeterince şey anlatıyordu.

Ancak Bayan Römer'in zarif, karakteristik el yazısını tanıdığında daha fazla oyalanıyordu. Onunla –veya onun kendisiyle?– gizli ve bilinçdışı bir mücadele içinde oldukları duygusundan bir türlü kurtulamıyordu, yine de bu mektuplardan bir güç alıyordu. Eğer Bayan Römer isteği ve bilgisi dışında da olsa bir düşmansa, o zaman muhteşem bir düşmandı. İnsanın boy ölçüşmek için varlığını isteyeceği türden düşmanlardan.

Bu kadının etrafında sanki berrak, temiz bir esinti vardı, insan kendini ister istemez iyi hissediyordu. Ve her sözcüğü yürekten hissettiklerinin net bir ifadesiydi. İnsan okurken onun sesini duyuyormuş gibi oluyordu, neşeli, kararlı bir ses.

Erik tam dosyayı kapatıp eski yerine koymaya niyetlenmişti ki gözü Ruth'un bir başka mektubuna ilişti. Haftalar önce yazılmıştı ve diğerlerinden daha fazla duygusal içerik barındırdığı söylenemezdi, ayrıca diğerlerinde olduğu gibi bunda da başlangıçta bir hitap ve "Ruth"la sonlanan bir bitiş yoktu. Fakat son sayfada bir kalem sürçmesi olmuştu, burada birden "siz" yerine "sen" yazmıştı.

Bu küçük gammazı hemen karalamış, ilgili zaman çekimini de düzeltmişti. Ama sayfa kenarına da dürüstçe not düşmüştü: " 'Sen' diye hitap etmişim, ama aslında 'siz' demek istiyordum."

Erik'in bu noktada takılıp kalmadan dosyaya göz attığı olmuyordu hiç ve dosyaya da sık sık bakıyordu.

Bu tek hece Ruth'tan gelen yegâne gerçek selamdı. Konuşurken böyle bir dil sürçmesi yapması zordu. Buna ihtiyacı da yoktu. Erik'e o gün, o an, bakışı ve tavrıyla neredeyse

'sen' diye hitap etmişti zaten. Ve bu ancak şimdi anlaşılır bir heceye dönüşmüştü karşı konulmaz bir biçimde: Bütün sözsüz yakınlıkların yerine geçmişti.

Erik mektupları önünden uzaklaştırdı, çalışmak istiyordu. Çalışmak ve bu gayritabii, tümden sinir bozucu duygu ve düşünce âlemine dalıştan, eylemden vazgeçip belirsizliğe, uzaklara doğru el yordamıyla aranmaktan kurtulmak istiyordu. Oysa ayrılık öncesini yaşamak bile ne kadar kolay olmuştu onun için, son saniyeye kadar son derece derinden, son derece gergin bir eylemlilikle, son noktasına kadar toparlayıp yükselttiği bir güçle ve Ruth için.

Şimdi geri tepiyordu. Kendini bırakıyor, koyuveriyordu. Neredeyse hasta ediyordu bu onu.

Ve mavi defterler birbiri ardından kırmızı mürekkeple yaptığı düzeltmelerle elden geçene kadar saatlerce çalıştı.

Ancak sonra bitkinlikle sandalyesinin arkasına yaslandı. Sonra tekrar, her seferinde yeni yorumlarla o heceyi okudu: "Sen."

*

Ertesi günle birlikte bahçeye ilk gerçek ilkbahar kokusu gelmişti. Henüz yapraklanmamış ağaçların üzerinde koyu mavi gökyüzü güneşle parlıyordu.

Çakıllı yolların kenarında hâlâ ince ve grileşip delik delik olmuş bir kar tabakası uzanıyordu, fakat ölü otların arasından artık parlak yeşil taze saplar görünmeye başlamıştı, karaağaç dallarında da uzunca kahverengi tomurcuk gövdeleri haftalardan beri sabırla bekleyerek sallanıyordu. Bahçenin arka tarafındaki çimenliğin zemini tamamen sular altındaydı ve ışıldayarak gökyüzünü ve güneşi yansıtıyordu, üstünde tek tük de parçalanmış buz parçaları yüzüyordu.

Erik'in şu anda da olduğu gibi çoğunlukla gün boyu şehirde yapacak işleri oluyordu, okuldaki derslerinin yanı sıra

gönüllü verdiği dersler vardı ve bunlara bağlı olarak o kış bir de konferanslar vermişti; kimi zaman yetişkinlerin de katılımıyla şehirdeki evlerden birinde, kimi zaman kız okulundaki boş bir sınıfta.

Bunlara katılanlar da artık okullu olmayanlardı ya da okulu bitirmek üzere olanlar. Dinleyicilerinin Erik'i beklerken yaptıkları sohbetlerden bunu anlamak mümkündü. Artık hayali hikâyelerden değil, balolardan, toplantılardan ve âşıklardan söz ediliyordu, ki bunlar artık sadece hayal ürünü değillerdi. Eğer o sabahki gibi çok çarpıcı bir olay yoksa –küçük bir kız büyük salondaki sabah duası sırasında yere devrilip kalmıştı, bir epilepsi vakasıydı– okulla ilgili konulardan asla konuşulmuyordu. Sadece görüntüsünün bile korkutucu olduğunu söylediler, ağzında köpüklerle yerde yatmış titremekte olan kıza büyülenmiş gibi bakıp kalanlar da daha az etkilenmemişlerdi.

Tam bu konuşmanın ortasında, koyu renk parlak gözleriyle güzel Vjera en geç kalan olarak bir esnemeyi bastırarak içeri girdi. Yeniyetmelik dönemini geride bıraktığından beri daha da güzelleşmişti.

Erik'in en çalışkan öğrencisi olan kız, "Yine mi geldin sen?" diye seslendi Vjera'ya. "Niçin geldiğini merak ediyorum doğrusu. Hocanın seninle sürekli alay etmesinden hoşlandığın için mi yoksa?"

"Seni de sürekli övüyor, bu durumda ben kendi payımı yeğlerim," diye yanıtladı onu Vjera kendinden emin. "Bırak alay etsin benimle, bu ona iyi geliyor, keyfi yerinde değil. Senin çalışkanlığının onu mutlu ettiğini mi sanıyorsun benim sevgili şapşalım?"

"Kimse çalışkan olmaktan daha fazla bir şey yapamaz," dedi Erik'i bekleyerek pencerenin kenarına oturmuş tığ işi yapan bir kız.

Vjera kötü kötü güldü: "Fakat hocamız başka bir şeyin yoksunluğundan sıkıntı duyabilir, mesela idrak. Ah Tanrım, kendini bu kadar zorlamanın ne anlamı var?"

"O halde niçin uzak durmuyorsun? Ruth'un yaptığını yapmayı en çok isteyen sen değil miydin?"

Vjera kendini bırakmış rahatça oturuyordu, kollarını açıp sıranın iki yanına yaslamış yan gözle birinin pencere pervazına bıraktığı ve etrafı hep dolu olan el aynasına bakıyordu.

"Ben hocamızın bize Ruth'a davrandığı gibi davrandığını sanmıyorum," diye mırıldandı, "buna inanmak kendini kandırmak olurdu. Ya Ruth bizimle dalga geçti ya da biz budalayız. Öyle kendinden geçmişçesine, 'Ah... bütün yaşam bu duvarların arkasında' derken bunu mu kastediyordu acaba? Biz hâlâ duvarın bu yanındayız – bir koyun sürüsü gibi."

"Eh, sen geç o zaman öbür tarafa."

"Geçeceğim de," dedi Vjera doğrudan, "hem de hemen bugün. İster misiniz? Hem de bir sıçrayışta! Ama bağırmayacaksınız! İsterseniz arkamdan siz de atlayabilirsiniz."

Herkes meraktan çatlayarak anında ondan yana döndü.

"Ne yapacaksın yani?!"

Vjera karşılık vermedi. Sadece yüzünü onlardan yana çevirerek ağzını birazcık büzdü.

"Bir öpücük mü?"

Bağırmaya başlamışlardı bile.

O sırada Erik içeriye girdi. Bir karışıklık olduğunu fark etti, ama dikkate almadı. Vjera gözlerindeki anlamı doğru okumuştu belki de: "Bir koyun sürüsü gibi." Aralarında Ruth'un yokluğunu hissediyordu Erik, onu sevdiği için değil; Ruth onu sürekli kışkırttığı, sürekli olarak zihinsel varlığını ortaya koymasını talep ettiği için. Ruth, hiçbir zaman hayal kırıklığına uğramasın diye onu her zaman kendi sınırlarını zorlarken görmek istiyordu.

Burada gördükleriyse yararsızdı.

Bir süre sonra Vjera elinde bir sayfa kâğıtla yerinden kalkarak Erik'e doğru gitti. Erik onun bir ödev teslim etmek

istediğini sanarak, "Böyle bir şey mümkün mü?" diye sordu istihzayla. "İlk kez olacak."

Kız iki basamağı tırmanarak kürsüye çıktı ve Erik'e doğru iyice eğildi, öyle ki o da başını kaldırıp bakmak zorunda kaldı. Erik'in bu hareketiyle yüzleri neredeyse birbirine değecek şekilde karşı karşıya kaldılar.

O sırada sınıftan bir ağızdan bir çığlık yükseldi. Dayanamamışlardı.

Fakat bunu hemen bir ikincisi izledi ve çığlık daha sönmeden Vjera aşağıya düşmüştü bile.

Erik'in kafasında bile neden ve sonuç birbirine karışmıştı. İlk çığlık önceden mi atılmıştı, yoksa olayı mı takip etmişti, Vjera düşmek üzere olduğu için mi o kadar üzerine eğilmişti? Büyük salonda meydana gelen olayı o da duymuştu ve şimdi kızlar da bunu hatırlayarak delice bir dehşete kapılmışlardı.

Çoğu ayağa fırlamıştı, bazıları da o ani korkuyla sıraların ve pencere pervazının üstüne sıçramışlardı.

Erik kendine yol açtı. Cansız gibi yatan kızı kollarının arasına alıp dışarıya taşıdı.

Koridorda hızlı adımlarla yandaki boş sınıfa giderken Vjera kendine gelmeye başladı. O yumuşak ve esnek beden sanki titreyerek Erik'e sokulmak ister gibi kıpırdamaya başladı; kızın nefesi sıklaştı, tutunmak ister gibi kollarını Erik'in boynuna doladı ve şimdi, şimdi adamın hararetinin yükseldiğini açık biçimde hissetti.

Erik daha algılamaya bile fırsat bulamadan kız dudaklarını çabucak onun dudaklarının üstüne bastırdı.

Fakat Vjera bir an sonra kendini ayaklarının üstüne dikilmiş buldu – neredeyse düşecek kadar aniden, sertçe bırakılmıştı. Erik aklını başından alan bir öfkeye kapıldı. Gözlerinin önünde Ruth'u cansız bir bebek gibi yatağına taşıdığı sahne resim gibi duruyordu.

Şımarık şaşkını neredeyse şiddet uygulayarak bileğinden tuttu ve koridorla sahanlığı ayıran kapıya kadar olan birkaç adımı zorla yürüttü. Kapıyı açtı.

"Derhal dışarı! Bir daha da dönme!" dedi kısa keserek.

Vjera önce kızardı, sonra soldu. Merdivenden zorlukla indi, her basamakta durarak ve tırabzana tutunarak. Bir daha geri dönmediğini görünce sınıftakiler ne düşüneceklerdi acaba? Erik'in ona duvarı aşması için yardım ettiğini mi? Evet, kesinlikle. Tek hamlede.

Ve en kötüsü; kızın alnında esaslı bir yumru oluşmuştu.

Erik sınıfına dönerken canını fazlasıyla sıkan ve ruhunu altüst eden bu olayı denetleyebilmek için çaba göstermek zorunda kaldı. Enfes güzellikteki bu haylazı her derste anlaşılmaz bir kararlılıkla yerinde oturur, ama yine de hiçbir şey öğrenmemeye kararlı gördükçe her seferinde şaşırmıştı zaten. Biraz da sevinmişti. Çünkü o esprisi ve düş gücü yüksek, zeki bir kızdı. Erik artık bunun ne tür bir düş gücü olduğunu biliyordu.

Fakat onun üstüne düşen de bu değil miydi? Bütün bu genç insanları kaçınılmaz olarak yönlendirmek onun görevi değil miydi? Yoldan sapmaları önlemek, eksikleri tamamlamak, uyuklayanları uyandırmak onun görevi değil miydi? Kendini görevine muhtemelen iradesiyle vermişti, ama yüreğiyle değil. Ve en iyi niyet bile Erik'in eğitim araçlarının en güçlüsünün yerini tutamazdı: Bu, her zaman açık olan bir ilginin en küçük ayrıntıyı bile araştırarak, cezbederek, anlayışla işlemiş olduğu bir ruh halinin tazeliği ve doluluğuydu. Erik'in buna özellikle ihtiyacı vardı. Çünkü bir öğretmen olarak zaafları da öncelikleri de, kişiliğini ve dersi birbirinden ayıramayışında yatıyordu; eğer kendini tümüyle vermeyi başaramazsa hiçbir şeyi başaramıyordu.

*

Okul kapısının yolunda Jonas babasını bekliyordu. Birlikte eve, kırlara döndüler.

Trende Jonas şunları söyledi: "Annem artık sürekli yola çıkması gerektiğinden söz ediyor. Bu kadar erken bir mevsimde kaplıcaya gidemez değil mi?"

"Henüz bilmiyorum. Belki de böylesi daha yerinde olur. Almanya için mevsim o kadar da erken sayılmaz artık. Sorun sadece, şimdi giderse onu benim götüremeyecek oluşum. O zaman bunu senin yapman gerekecek Jonas. Gonne'yi de yanına alır."

"Ancak tıp eğitimi alırsam," dedi Jonas bir aradan sonra, "o zaman annemin daha iyiye gidişindeki olağanüstülüğü hep göz önünde tutacağım. Şöyle düşünüyorum: Eğer bir doktorsan tek bir böyle vaka bile yaşamın boyunca mutluluk duymanı sağlayabilir."

"Sen iyi bir delikanlısın Jonas. Ayrıca senin özel olarak 'tıp' seçeceğini düşünmemiştim. Doğa bilimlerini seçeceğini düşünüyordum."

"Evet, eskiden ben de öyle düşünüyordum. Öncelikle de zoolojiyi. Fakat bu alanda gelecek çok belirsiz. Bir doktor her yerde ekmeğini kazanabilir."

"Bu doğru. Fakat tek başına bu belirleyici olmamalı. İnsanın özel eğilimlerinin ve yeteneklerinin derecesi her zaman önemlidir. En azından senin için. İşin diğer tarafı benim meselem."

"Ama ben olabildiğince çabuk bağımsızlaşmak istiyorum baba. Bağımsız olmak."

"Kendini bana bağımlı hissetmek o kadar mı kötü oğlum? Bu senin en doğal hakkın. Daha uzun süre. Eğitiminin herhangi bir şey tarafından engellenmesini veya aceleye getirilmesini istemiyorum."

Yolun devamında konuşmadılar. İkisi de kendi düşüncelerine dalıp farklı pencerelerden dışarı baktılar.

Eve vardıklarında bahçeye karanlık basmaya başlamıştı bile. Oturma odasından ışık yansıyordu. Artık akşama dönüşen geç öğle sonrası onları bekliyordu.

Erik içeri girerken elindeki bir demet soluk mavi leylak dalını masanın üzerine bıraktı. Bunları kat kat ince kâğıda sararak taşımıştı.

"Ama Erik!" dedi Klara-Bel sitemle, bir yandan da sevinçten kızarmıştı. "Bu kadar pahalı ve gereksiz bir şey! Rusya nisanında!"

"Gereksiz mi?" Erik uzun sapları beceriyle düzenleyerek yontma işli bir cam kupaya yerleştirdi. "İlkbahar hiç de gereksiz değildir. Ve bence bir kır evinde henüz dışarıda değilse eğer en azından içeride olmalıdır."

Klara-Bel'in gözleri ağır ağır yaşlarla doldu, Erik görmesin diye gözlerini yumdu. Evet, içeriye ilkbahar gelmişti; Klara-Bel'in, yaşamda özellikle Erik için bir tazelenme gibi beklemekte olduğu ilkbaharı. Fakat bu ilkbahar çiçeksiz ve donuk kaldı.

Yok, bu haksızlıktı. Sağlığını borçlu olduğu kocası için haksızlıktı bu. Erik'e özür dilercesine kaçamak bir bakış attı. Ama şunu görmek zorundaydı: Ayrılığa, Ruth'tan ayrılmış olmaya katlanamıyordu. Bel Erik'i mutlu gördüğü sürece iyi niyetli ve kaygısız kalmayı başarmıştı. Fakat şimdi gecesi gündüzü kaygılar içinde geçiyordu.

Bir süre durduktan sonra, "Ruth'tan dün gelen mektubu yanıtladın mı?" diye sordu.

"Evet, ama daha tamamlanmadı."

Klara-Bel leylakları yanına çekip yüzünü güzel kokulu çiçeklerin arasına gömdü. Sonra, "Şu çocuk... o pek hoşlandığı Rus genci hâlâ orada mı?" diye sordu.

"Jurii mi? Evet. Hatta yakında başlayacak tatil sırasında kısa bir süre de onlarla kalacak sanırım; şimdi yakında, Schlossberg'de. Birlikte pek çok şey yapmayı planlıyorlar. Römer ona çok önem veriyor."

Kısa bir sessizlik oldu.

"Delikanlı kaç yaşında Erik?"

"Yirmi iki filan herhalde."

"Ve tamamen bağımsız değil mi? Ekmeğini kazanmak uğruna eğitim yapmıyor yani."

"Evet."

Erik bakışlarını kaldırdı, dudaklarında hafif bir gülümseme dolaştı. Genç Rus'u kıskanıyor muydu? Hayır, kesinlikle böyle bir şey yoktu.

"Ne kadar kadınca bir yaklaşım bu Bel. Şimdiden duvak ve gelinlik geliyor aklına değil mi? Fakat Ruth'un ona hızla yakınlaşması için başka bir neden daha var: Birbirlerine yabancı değiller. Delikanlı Ruth'un buradaki amcasını tanıyor. Ailesiyle birlikte daha önce onlarla görüşmüşler, Ruth sekiz, o on üç yaşındayken birlikte oyun oynamışlar."

Klara-Bel başını geriye attı.

"Aralarında bir şey yok," diye düşündü, "olamaz. Yoksa, yoksa kıskanması gerekirdi. Güçlü özgüvenine rağmen. Gençlik gençliği arar."

Bir süre sonra bir ricada bulundu: "Erik! Kızmayacaksın ama, senden çok büyük bir ricam var."

"O kadar mı fena Bel? Haydi dök içini."

"Ruth'a yazdıklarını tek bir kerecik olsun okumayı öylesine çok, o kadar içten istiyorum ki."

Erik yanıt vermedi. Ayağa kalkıp odadan çıktı. Elinde tamamlamak üzere olduğu mektupla az sonra geri döndü.

"Her yazdığımı okuyabilirsin Bel, istiyorsan."

Karısının gözleri öylesine bir minnet ve mutlulukla ışıldıyordu ki, Erik bu bakışlara katlanamadı. Başını çevirdi.

Bel'i orada otururken, mektubu okurken görmek içini acıtıyordu. Dışarı çıkmayı yeğlerdi.

Pencerenin başına gidip dışarıdaki karanlığa baktı.

Fakat pencere camı onunla alay etti. Yansıttığı bir kez daha lamba, masanın üzerindeki narin leylak dalları ve koltuğunda oturmuş okuyan karısıyla odanın içiydi.

Klara-Bel mektubu tutan elini indirdi, etkilenmiş görünüyordu.

"Ne kadar tuhaf, Erik," dedi, "Ruth'a bu tarzda yazdığını hiç aklıma getirmezdim."

"Onunla konuştuğum tarzdakinden farklı yazdığımı sanmıyorum," diye karşılık verdi kocası.

"Olabilir. Ama konuşurken sadece karşı karşıyayken aktarılabilecek şeyler de ekleniyor. Tüm ruhun katılıyor. Öyle genç ve taze bir ruha sahipsin ki Erik."

"Eee, peki?"

Erik ona doğru döndü. Kendisi Ruth'un mektuplarını nasıl korkunç ruhsuz buluyorsa, o da onunkileri öyle buluyordu mutlaka. Ancak farklı bir nedenle: Ruth içindekileri ifade edemiyordu, kendi ise etmemeliydi.

"Evet, neyse nasıl anlatayım bilemiyorum Erik. Ama mektupta sanki ak saçlı ve uzun aksakallı bir adam gibisin, aşağı yukarı çocukların sevgili Tanrı'yı hayal ettikleri gibi."

Erik titredi. Aklına Ruth'un sözü gelmişti: "Tanrı gibi."

Ruhunda birbiriyle çatışan sayısız duygu kabardı. Hem kendi için, hem Ruth için bu mektuplaşmanın bu kadar kuru bir tınıyla –canlı bir sohbet tonunda olsa da soğuk ve dilsiz– sürmesine neden olan şey, mektuplar okunurken ortaya çıkan iki tamamen zıt duygu olmalıydı.

Erik için bu, kişiliğinin insani ve bütünlüklü yanının, varlığının sözcüklerde sadece yüzeyini gösterebilecek olan en derin noktasının bir suretiydi. Ruth için de belki Erik'in insani yanına bir katkı, onu aydınlatan bir şeydi: Erik onun karşısında konuşurken de bu yanını kapalı tutmak zorunda kalmıştı, Ruth'un yazılı sözcüklerden çıkartıp idealize ettiği de tam buydu belki, "aşağı yukarı çocukların sevgili Tanrı'yı hayal ettikleri gibi bir şey".

Bu nedenle Ruth da belki onun yazdığı mektupları aynı onun Ruth'unkileri eleştirdiği kadar eleştiriyordu. Çünkü Erik yazdığı mektuplarda Ruth'un onun elini tutarak gü-

venle kendi yolunda ilerlediğini görmüştü. İtaatkâr, hoşnut. Çünkü artık acı çekmiyordu muhtemelen. Hayır, çekmiyordu.

Orada kızı sürekli esinlenmek, zenginleşmek, gelişmek zorunda olduğu, mutlu ve dolu hissettirecek bir yaşamla sarmalamışlardı. Ve Ruth sınırsız algı açıklığıyla bu yaşamın orta yerinde durup kollarını sonuna kadar açmıştı.

Hayır, hayır, o acı çekmiyordu.

Klara-Bel de sessizleşmişti. Tekrar her ikisi de kendi düşüncelerine daldılar ve yine sessiz bir akşam yemeği yediler. Her ne kadar üçü de sıkı bir yakınlık içinde bir arada oturuyor, birbirlerine yürekten bir yakınlık duyuyor olsalar da birbirlerinden fersahlarca uzaktılar, öyle ki hiçbirinin diğerinin suskun dünyasında yeri yoktu.

Yemekten sonra Erik çalışma odasından bir daha çıkmayınca Jonas bu kez derslerine gömülmeden annesinin yanında oturdu.

"Babam olmadığı zaman onun yerini doldurmam gerekir," dedi annesine, "yakında ben de aynı onun gibi olur muyum? Şimdiden senden bir baş daha büyüğüm zaten benim minik anneciğim."

Klara-Bel ona çocuğun anlayamadığı sessiz, derin bir bakışla baktı.

Sonra masanın üstünden elini oğluna doğru uzattı.

"Benim sevgili oğlum. Evet, yakında bana çok, çok şey verebilirsin. Bunu daha sonra, üniversite eğitimin bittikten sonra da unutmazsın değil mi? Beni çok, ama çok sevindirmelisin Jonas."

"Seni müthiş sevindireceğim anneciğim," dedi oğlan sadakatle, "kesinlikle yapacağım bunu. Çünkü çok mükemmel bir şey başaracağım. Bunu yapmak zorundayım."

"Dışarıda seni bekleyen yeni, bağımsız hayatın için seviniyor musun?"

"Dışarıdaki hayat için mi? Evet. Ama bağımsız hayat fikri bana çok da iyi gelmiyor. Ben daha çok babamın yaptığı gibisini yeğliyorum."

"Nasıl yani çocuğum?"

"İşte böyle, sıkı bir bağ içinde anne. Seninle birlikte. Aslında bunu hayalimde harika bir tablo halinde canlandırabilirim. Bir öğrenci odası, başlangıçta küçücük de olabilir, duvarlarda kitaplar, masanın üstünde küçük bir ocak, kendin yemek yapmak için. Köşede güzel bir iskelet ve pencerelerde bir yığın çiçek. Kadın elinde işiyle orada oturacak. Ve kitapların başında da ben, yani babam demek istiyorum."

"Tam öyle değil. Oda o kadar küçük değildi. Çiçekler, ocak ve elişi babanı pek o kadar ilgilendirmezdi. Kitaplarının başına geçtiğinde de odasında yalnız olmalıydı. O zaman sen benim yanımda olurdun. Küçük beşiğinde."

"Küçük bir beşik mi?"

Jonas gözle görülür biçimde kızardı. Odadaki dekorasyonun bu parçası hiç aklına gelmemişti. Biraz utanarak konuştu: "Demek öyle. Ama sen yan odada da kalsan, onu gayrete getiren senin varlığındı. Ders çalışırken ben de aynı şeyi düşünüyorum, insanın bunu çok sevdiği biri için yapması başka."

"Bunu babana hiç söylemesen daha iyi. Pek hoşlanmaz belki. Kendi çalışmaları ve planları açısından hiçbir zaman böyle düşünmemişti herhalde. Senden o kadar farklıydı ki Jonas. Ama son derece akıllı ve iyi yürekliydi. Ekmeğimizi kazanmak için çabalamak zorunda kaldığında ve ben bundan büyük üzüntü duyduğumda benimle içtenlikle dalga geçerek şöyle söyledi: 'Boş ver aldırma Bel, zinde kalmak için benim elimde öyle bir sihirli formül var ki, ne kadar çabalamam gerekirse gereksin hedeflerime varmak için her zaman yeterli tazeliğe sahibim. Bu sihirli formül sensin Bel.' Evet, baban bunları söylemişti."

Jonas ses çıkarmadı. Babasını annesinin gözü önünde küçümsemek istemiyordu, ama bu noktada kendisini ondan çok daha üstün hissediyordu.

"İnsan birini binlerce kez daha çok sevebilir!" diye düşünüyordu içinden.

Ne var ki Klara-Bel, hem acı hem mutluluk hissederek hayallerinde Erik'in üniversite yıllarına ve ilk evlilik dönemlerine dönmüştü. Sanki daha dün onlardan ayrılmış gibi her şey gözünün önüne geliyor, mutluluğunu barındırmış olan her köşede dolaşıyordu. Erik'in kitaplarının başında çalışırken sessizce –son derece sessiz olmak zorundaydı– etrafında pervane olduğu odayı da gördü. Tam da bu görüntü gözlerinin önünde bulanıklaştı, gözyaşlarının ardında kalmış gibi silikleşti. Erik'in yerinde bir başkası oturuyordu: Jonas. Ve durup durup boğucu bir gelecek dehşetiyle kendisini yalnız gördü, oğluyla birlikte yalnız.

Klara-Bel gece uyuyamadı, sabaha karşı tam dalmak üzereyken, zorlanarak ve acıyla da olsa üzerinde düşünmesi gereken bir şeyler olduğu duygusuyla tekrar uykusu açıldı.

*

Sonraki birkaç gün boyunca okul tatildi, sayısız Yunan kilise azizlerinden biri için kutlama yapılıyordu. Erik öğleden önce elinde birkaç kitap ve kâğıtlarla oturma odasında şöminenin yakınında kendisi için uydurulmuş masanın başına geçti. Dışarıda birkaç karanlık bulutun savurduğu incecik bir kar fırtınası vardı, bulutların kara-mavi kenarlarının ardında şımarık nisan güneşi gülümsemeye başlamıştı bile. Güneş ışınları bir kararıp bir aydınlanarak odanın içine süzülüyordu.

Klara-Bel'in hüzünlü bakışları çalışmakta olan kocasına saplanıp kalmıştı. Bu sabah artık sormak istiyordu. Daha

fazla dayanamayacaktı. Mektuplarında kendini ele vereceğini nasıl düşünebilmişti? Ruth daha çok bilinçsizdi çünkü. Erik'in kıza karşı açık konuşması mümkün değildi. Dikkat çekecek kadar temkinli olmasının nedeni buydu. Kendini Ruth'tan saklıyordu – zahmetle ve utanarak.

"Jonas nerelerde?" diye sordu Erik o sırada başını işinden kaldırmadan.

"Jonas tekrar şehre gitti. Arkadaşını görmek istiyordu."

"Umarım yine arkadaşıyla birlikte çalışmak için gitmemiştir."

"Belki de öyledir. Onu rahat bırak Erik. Mükemmel bir çocuk olmadı mı?"

"Evet, biraz fazla mükemmel sanki. Çok şey başardı, oğlanın hakkını teslim etmek gerekir. Son yarıyılda hem yetenekleri hem de istikrarlılığı açısından ondan beklediklerimi kat kat aştı."

"Sadece bu değil. Çok olgunlaştı. Aklından ne bir saçmalık geçiyor ne de çocukluk yapıyor."

"Evet. Hoşuma gitmeyen de bu zaten. Bu kadar olgunluk için daha çok genç. Yeter ki kendini kısıtlamasın. İnsan on yedisinde tutuculaşmamalı."

"Ah Erik, aklı başında davransın yeter."

"Bunu her zaman yapabilir. Önce taşkınlığını yaşamalı! Heidelberg'in ona iyi geleceğini düşünüyorum, Römer'lerin etkisi de olumlu olacaktır. Onu özgür hareket etmesi için desteklemek gerekiyor. Ne zaman ne de para açısından kısıtlanmamalı."

"Ne kadar iyi bir baba!" diye düşündü Klara-Bel. "Evet, böyle konularda yaklaşımı son derece olumlu oldu hep. Jonas'ın keyif duymayı öğrenebilmesi için elinden geleni yapacaktır."

Birkaç dakika sessizlik içinde geçti. Erik düşüncelerinde Jonas'ın artık Heidelberg'e gitmek üzere evden ayrılacağı sonbahara doğru yol almıştı. En geç o zaman Ruth'u tekrar

görecek, onunla konuşacaktı. Belki daha önce de olabilirdi. Klara-Bel kaplıcaya giderse yaz tatili başında Ruth'u Almanya'dan getirtebilirdi.

O sırada yanında biri "Erik!" diye seslendi.

Dalgınlıkla başını kaldırdı. Karısı yazı masasının başında duruyordu – koltuk değnekleri yanında olmadan. Yardım almadan ayağa kalkmış, bütün odayı kendi başına geçerek onun yanına gelmişti.

Klara-Bel günlerce gizli gizli alıştırma yapmıştı.

Erik daldığı düşüncelerden sıyrılamıyordu. Karısının ne beklediğini anlayamadan sorarcasına yüzüne baktı.

Ne olduğunu fark edememişti.

Klara-Bel'in dudaklarındaki tebessüm söndü.

"Neyi başardığını göstermek istemiştim sana sadece," dedi rahat görünmek için müthiş bir çaba harcayarak.

Fakat başaramadı. Benzi soldu. Ve aniden sendeleyerek korkuyla yerinden fırlayan Erik'in kollarının arasına yığıldı.

Erik onu yavaşça koltuğuna götürerek kaygıyla üstüne eğildi. Şimdi tamamen onunlaydı.

"Daha iyi misin?" diye içtenlikle sorarak şöminenin yanındaki alçak bir pufu çekip yanına oturdu. "Bağımsızlık sana iyi gelmiyor benim zavallı Bel'im."

Karısı uzun, sessiz bir bakışla baktı ona.

"Bunu daha öğrenmem gerekiyor Erik!" diye çift anlamlı bir yanıt verdi.

Başını bitkinlikle arkasına yaslayıp gözlerini yumdu. Klara-Bel böyle gözleri kapalı, Erik elini sıkıca tutmuş usul usul okşarken şunları söyledi: "Ah Erik, görüyor musun, ne kadar çocukçaymış yaptığım. Ama uzun zamandır bunu düşünerek büyük sevinç duyuyordum. Böyle kendi başıma, koltuk değneklerini kullanmadan, kendi ayaklarımın üstünde yanına geldiğimde senin duyacağın sevinci düşünüp seviniyordum. Çocukçaydı. Ama bu durumda sana soracağım şey için cesaretimi tamamen yitirdim Erik."

Erik heyecanını bastırmak istediğinde hep yaptığı gibi sesini alçaltarak, "Ne soracaktın ki Bel?" dedi.

"Evet Erik, şöyle düşünmüştüm: Eğer çok sevinir de beni kucaklarsan, ama şimdi olduğu gibi düştüğüm için değil, yanında ayaklarımın üstünde durduğum için, o zaman sana usulca sormak istediğim bir şey vardı, ah Erik! Artık dayanamıyorum!"

Erik onun iki elini birden sımsıkı tutarak gözleri hâlâ kapalı duran karısının solgun yüzüne ısrarla ve büyük bir dikkatle baktı. Yüreği göğüs kafesine çarparcasına atıyordu.

"Sorunu yanıtlayacağım Bel!" dedi kararlılıkla bakışlarını ondan çekmeden. "Eğer bu sana azap verdiyse, yapmalıyım o halde. Duymaya cesaretin var mı Bel? Bunu istiyor musun?"

Klara-Bel gözlerini açtı, çaresizlikle, gözyaşlarından körleşmiş gibi, vurulmak üzere olan bir av kadar umarsızdı.

"Erik!" dedi fısıltıyla ve alacağı yanıttan duyduğu dehşetle gözleri büyüdü: "Onu seviyor musun?"

O zaman kocası başını iyice onun ellerine doğru eğdi ve "Evet Bel!" dedi yüksek sesle.

O an odanın içine öylesine güçlü bir güneş ışığı doldu ki, Klara-Bel gökyüzünün bile Erik'in aşkına tanıklık etmek istediğini düşünerek batıl bir korkuyla ister istemez gözlerini yumdu. Gök aşağıya doğru masmavi bir gülüş gönderdi ve hızla eriyen kar tanecikleri çiy damlalarının ördüğü altından bir ağ gibi bahçenin üzerinde ışıldadılar. Güneş ışınları pencerenin önündeki leylak dallarına sanki dışarıdaki çalıdan kesilmişler gibi sıcacık sarıldılar.

"Perdeler," dedi Klara-Bel alçak sesle, "yatağıma yatmak istiyorum, lütfen perdeleri kapat."

Erik onu koltuğundan kaldırarak küçük odasındaki yatağına yatırdı ve yatağın arkasındaki perdeleri pervaza bağlayan kurdeleleri çözerek perdeleri çekti.

Klara-Bel onun ellerine uzandı.

"Ya ona yazdığın mektuplar Erik, hepsi aldatmacadan mı ibaretti? Ona başka mektuplar da yazmadın mı? Bir kere bile?"

"Ona başka türlü de yazdım Bel. Senin okuduğun mektuplardan her birini gönderdiğimde bambaşka bir mektup daha yazdım. Elbette bunlar sadece kendim içindi. O bunları asla okumadı."

"Göndermedin demek. Mektuplar hâlâ duruyor mu Erik?"

"Hayır. Onları her seferinde yazar yazmaz imha ettim."

"Niye yazdın o zaman?"

"Bana yardımı oluyordu." Neredeyse şöyle devam edecekti: "Onu seviyorum ben Bel! Onu seviyorum! Ona seslenmek istiyorum!"

Bir süre sonra Klara-Bel onun ellerini bırakarak yavaşça şunları söyledi: "Ve ben onu kendinden bunun için uzaklaştırdığının farkında değildim, hiç farkında değildim. Ancak şimdi anladım."

Bu sözler Erik'e dokunmuştu, doğruldu. Bel onu yanlış anlamıyor muydu? Ruth'u kendisinden onun için uzaklaştırdığını mı sanıyordu? Aşkını denetim altında tutabilmek için mi?

Bel'e en son, en derin acıyı da yaşatmalı mıydı? "Bunu yaparken seni hiç düşünmedim," demeli miydi?

Evet, bir gün bunu da yapması gerekecekti. Ama bugün mü? Her şey bugün mü olmalıydı? Yeterince, ölçüsüzce acı çekmemiş miydi?

Yapamadı.

Klara-Bel artık konuşmadığı için Erik oturma odasına açılan kapıya doğru gitti.

Savunmasız birini yumruklayarak ezmek korkunçtu. İçi o zamana kadar hiç tanımadığı amansız güçlülükte bir merhametle doldu, daha önce hiç yaşamadığı buruk, acınası bir duygunun pençesine düştü.

Şöminedeki ateş hafif esintilerle yükseliyordu; gökyüzü çoktandır yine kararmıştı. Yeniden hafif bir kar serpintisi camlara vurdu, aynı nisan oyunu yeniden başladı.

Erik düşünmeden bir avuç çam kozalağını kızıl korların üstüne attı ve en sevdiği o koku ince ince yükseldi, odaya bir orman ve Noel kokusu yayıldı. İnsanın aklına ister istemez bahçenin kış ayazındaki çıplak, soğuk hali ve evin bir köşesinde süslenmiş bir Noel ağacı geliyordu.

Noel... bu kış da ağacı süslemişler ve etrafında toplanmışlardı, fakat kendilerini ilk kez çocukların şenliğinden eli boş çıkan üç zavallı yetişkin gibi hissetmişlerdi.

Noel Baba'nın sağ kolu Ruprecht kadar armağan vermeyi bilen ve bir çocuk kadar neşeli olabilen Erik o akşam suskundu.

Böyle küçük, önemsiz anılara yapışıp kalışına kendi de şaşıyordu. Ağır ağır odada bir aşağı bir yukarı gidip gelmeye başladı.

Erik'i bu denli sarsan o an Klara-Bel'in yatağında yatmış acı çekiyor oluşu değil de, onca aydan sonra kocasının sevincini görmek için o kadar uzun süre boşu boşuna beklemiş, yüzünde bir sevinç belirtisi aramış olmasıydı. Sağlığına kavuşmuştu ve bunun aralarında pırıl pırıl bir Noel ağacı gibi hissedilmesini beklemişti; ışıltılar yayarak, binlerce minik sevinçle süslenmiş olarak. Ama onlar bu sevinci şen çocuklar gibi kucaklamamışlardı...

Klara-Bel hâlâ konuşmadan yatağında uzanıyordu. Erik onun yanına gidemiyordu, dışarı da çıkamıyordu. Bir mahkûm gibi odada bir aşağı bir yukarı gidip gelmeye devam etti.

Sonunda Jonas geldi. Terasın merdivenlerinden sıçrayarak çıktı ve daha pencerenin oradan havaya kaldırarak elindeki iki mektubu gösterdi. Birisi Bayan Römer'den, diğeri Varvara'dandı. Oturma odasına girdiğinde onları masanın üzerine attı.

"Annem nerede? Şehirdeki evde sadece bunlar vardı, sana iki mektup."

"Annen kendini pek iyi hissetmiyor. Yatağında."

Jonas parmak uçlarına basarak annesinin odasına girerken Erik mektuplara uzandı. Biri Bayan Römer'den, diğeri Varvara'dan. Nedenini bilmeden önce Varvara'nınkini açtı, kısa bir mektuptu, ertesi gün ona yemeğe gelmesini rica ediyor, Bel'in son durumunu soruyor ve bir hafta içinde bir yurtdışı yolculuğuna çıkacağını bildiriyordu.

Erik pencerenin yanına oturup Bayan Römer'in mektubunu açtı. Her zamankinden uzun bir mektuptu. Sekiz sayfa.

"Sevgili dostum!

Bugün Ruthumuzu ilgilendiren özel bir mesele üzerine yazıyorum. Fakat korkmayınız, öncelikle korkulacak bir şey değil zaten, ayrıca henüz gerçekleşmiş bir şey de değil, bir olasılık yalnızca.

Jurii'den söz edeceğimi tahmin etmişsinizdir sanırım. Ruth'a duyduğu gençlik aşkının farkındaydım, ama pek de önemsemiyordum. Böyle bir şey genç bir insan için bir talihsizlik değildir sonuçta. Ne var ki şimdi Ruth'u cidden sevdiğini ve yakında ona talip olmaya hazırlandığını sanıyorum. Ruth da ona ilgi duymadığı sürece bu sizin için pek bir önem taşımayacaktır. Bu konuda elimde kesin bir ipucu yok. Fakat şaşırtıcı olan, insanın Ruth'un içiriden ne geçirdiğini ve yüreğinin derinliklerinde neyin yattığını bir türlü çözememesi. Hayatımda onun kadar açık bir insanla da karşılaşmadım, onun kadar kapalı bir insanla da. Farkındayken açık davranırken, farkına varmadığında kapalı. Sanki görünürdeki her şeyin ardında sadece kendine ait gizli bir yaşamı daha var, belki kendisi de bunun farkında değil, ama bütün belirleyici duygu ve düşüncelerinin kaynağı burası aslında. Dolayısıyla zaman zaman kendini de şaşırtacak, bütün o duru, taze, şen doğallığına aykırı dav-

ranışlarda da bulunabiliyor ve ancak böylelikle asıl özünü ifade etmiş oluyor.

Gelelim şimdi Jurii'ye. Onun hakkında sadece iyi şeyler, olumlu şeyler söyleyebilirim. Şöyle özetleyeyim: Bir kızım olsaydı ona uygun görürdüm. Dürüst, sempatik, çok yetenekli, ciddi yaradılışlı, yönelimlerinde tutarlı. Tümüyle yapısı sağlam bir insan. Ayrıca son derece sağlıklı ve yakışıklı bir delikanlı. Bunların hepsinin bir arada bulunması az şey değil. Ailesi ve çevresine gelince, daha iyisinin bulunamayacağını siz de biliyorsunuz. Çok genç oluşu ise, Ruth'la da paylaştığı ve zamanın kesinlikle değiştireceği bir durum olduğu için bir dezavantaj değil.

Ancak buna rağmen benim dileklerimin Ruth'un önüne geçtiğini, onları birleştirmeye çalıştığımı sanmayınız. Ben sadece bu konuda kendi tavrınızı belirleyebilmeniz için sizi zamanında hazırlamak istedim. Çünkü Ruth sizin isteğiniz dışında, hatta gönülsüzce onaylasanız bile asla herhangi bir adım atmayacaktır..."

Erik devamını okumadı.

Diğer sayfalara üstünkörü göz gezdirdi. Mektubun devamında bu konudan bahis yoktu.

Ruth bilerek mi suskun kalıyordu, farkında mıydı? Erik'ten uzaklaşarak sessizce bir değişim mi geçiriyordu?

İçinde uyanan kuşkulara inanmadı. Ama tekrar kendilerini gösterdiler. Aynı dışarıda olduğu gibi zihninden de ışık ve gölge, aydınlık ve karanlık yer değiştirerek akıp geçiyordu.

"Benim içimde de nisan havası! Bir oğlan gibi!" diye öfkeyle kendi kendine mırıldandı. "Havanın değişmesinden korkan, dalga geçilmekten korkan bir yeniyetme gibi!"

Öylesine öfkeliydi, Ruth'a da kendisine de haksızca bir öfke duyuyordu.

Jonas annesinin odasından çıktığında babasının terası geçerek dışarıdaki kar tipisinin içine doğru yürüdüğünü gördü.

Klara-Bel ise yatağında uzanmak, yalnız kalmak istiyordu. O da kendi odasına yollandı.

Erik birkaç saat sonra eve döndüğünde Gonne karısının hasta olduğunu, dinlenmeye çekildiğini haber verdi.

Erik onun yanına gitti.

Bel yatakta doğrulmuş oturuyordu, yanındaki sehpanın üstünde kitaplar vardı. Üstünde geceliği, küçük takkesinin altında geceye hazırlanmış gibi sımsıkı geriye atılmış sarı saçlarıyla altüst olmuş bir hali vardı, Erik'e korku dolu gözlerle baktı. Sanki ondan korkar gibi. Utanır gibi.

Erik buna katlanamadı. Karısına doğru eğildi, yüzünü ellerine yaklaştırarak öptü. "Bel, Bel, bağışla beni!"

Klara-Bel gülümsemek için kendini zorladı, yüzünde beliren tuhaf, zayıf bir tebessümdü sadece. Sonra birden kıpkırmızı oldu.

"Ah Erik, yapma böyle. Benim için çok – çok alışılmadık. Korkunç bir şey. Benimle böyle konuşma."

Erik yatağın dibindeki sandalyeye onun yanına oturdu.

"Kitap mı okuyordun Bel?" diye sordu dalgınlık ve sıkıntıyla.

"Evet Erik. Buna kızmamalısın. Eski kitaplar işte, bildiğin eski kitaplar. Ama yeniden bir şeyler buldum ve çok sevindim. Bugün arayıp buldum. Okumak o kadar güzel ki Erik."

Klara-Bel telaşlı ve tutuk, utangaç bir kız gibi konuşuyordu.

Erik kitaplara baktı. Birinin üstünde altın bir haç vardı. Diğeri de P. A. de Genestets'den 'Acemi Şiirler'di, içlerinde isyan ve inancın, teselli ve kuşkunun tuhaf bir biçimde birbirine karıştığı şu hakiki Hollanda ezgileri.

"Onları tamamen unutmuştum, ikisini de. Nasıl oldu kendim de bilmiyorum. İnsan unutsa da böyle şeylerin olması ne güzel. Onları bulduğumda iyice gizlenmişler ve toz

içindeydiler. 'Acemi Şiirler'i bana uzatabilir misin Erik? Arasında ayraç olmalı."

Erik kitabı açarak Bel'e uzattı. O sırada ayraç yere düştü.

"Dinle bak Erik, sadece birkaç dize. İster misin? Bunu sen de beğenirsin. Adı 'Peinzensmoede'. Herhalde anlamı şöyle: 'Sana inanıyorum, Tanrım, inançsızlığımda yardım et bana.'"

Sonra yumuşak bir sesle okumaya başladı:

Seni yorumlayan
Rahipler neredeler?
Bu yeryüzünde
Bilmeceye dönüşür insan.
Gizem – yaşam,
Gizem – ölüm,
Merhametli bir Tanrı
Vaat etmiyor Yaratılış.
Sen doğanın ortasındasın yalnızca,
Ve sana iyi mi davrandığı,
Zarar mı verdiği hiç fark etmez onun için.

Yine de benim de yüreğimde
Kuşku yuvalanıyor,
Sana Rabbim, inanıyorum
Bilmeden de olsa.
Yarattıkların sevgini
Ortaya koyduğundan değil,
Hayır, hayır! Sadece her şeye rağmen
Kuşku dağılıp gittiği için!
Bütün bilmecelere rağmen,
Bütün sıkıntılara rağmen,
Bütün korkuya ve yozlaşmaya,
Bütün acılara ve ölüme rağmen!

Kaderin karşısında
Tükeniyorum ölesiye.
Umudum hüzünde,
Hüznümse umut etmek.
İstiyorum – inanmak istiyorum,
Hayatın içinde
Elini pekâlâ hissettiğime,
Sadece bunu fark etmediğime;
İnanmak istiyorum kilisenin
Ve rahiplerin bana öğrettiğine:
Bu yeryüzünde kimsenin
Seni boşu boşuna aramadığına.*

Başında küçük beyaz gece başlığı, yüzünü huşu içinde eğmiş, ellerini örtünün üstünde kavuşturmuş okuyordu Klara-Bel. Sıkıntının verdiği ateş ve mahcubiyet ifadesi yüzünden yavaş yavaş siliniyordu, annesinin okuduğu bir duayı tekrar eden bir çocuk gibi dokunaklı ve güven dolu görünüyordu.

Şu anda bile ruhunun bütün çaresizliğini, umudunun kırıklığını hâlâ tüm çıplaklığıyla Erik'in gözleri önüne seriyordu – hiçbir sahte gurur göstermeden. Başka türlüsü elinden gelmezdi.

Erik aklı başka yerlerde, hâlâ elinde tuttuğu ayracı seyretmekteydi. Şimdi çok yersiz bir şey yolunu şaşırıp kitaba girivermişti: Elinde koca bir gül buketiyle çıplak bir aşk tanrısı.

Erik sessizce ona bakarken zihninde Klara-Bel'le konuşuyordu, okuduğu şiiri yarıda keserek kitabı karısının elinden aldı. Bu suskun diyalogdan çok etkilenmişti, şöyle konuştu:

"Bu başlığın senin inancın ve kuşkularınla ilgili olmadığı açık Bel, 'Peinzensmoede'nin anlamı, düşünmekten, irdele-

* Özgün metinde şiirin Hollandacadan Almancaya "serbest çeviriyle" aktarıldığı belirtiliyor. (ç.n.)

mekten yorgun düşmektir. Böyle bir şeyle sen ne zaman karşılaştın? Eğitiminin rastlantıları sonucu üstüne eğreti atıverdiğin, evliliğinin rastlantısı sonucu üstünden sıyrılıp düşen bir giysi. Senin yaşamında inanç buydu."

Ve zihninde Klara-Bel'in şöyle konuştuğunu duydu: "Artık başka neye inanayım Erik? Sana mı? Sana değil herhalde? Nereden destek alacağım? Benim desteğim sendin! Ah, artık tutmuyorsun beni. Elimin altından kayıyorsun ve ben düşüyorum. Kendi canımı mı yakmalıyım? Seni öldürmeli miyim? Onu zehirlemeli miyim? Ben yıkıcı tutkulara kapılan insanlardan değilim. Bu beni daha da çaresiz yapmıyor mu? Benim en derin ümitsizliğim çaresizliğim, dayanacak bir şey aramak, en net gördüğüm bu işte. Bunu benden niçin esirgiyorsun?"

"Dayanacak bir şey olmaktan, bunun benim yerime geçmesinden nefret ettiğim için. Hayır, bunun beni ikame etme zorunluluğundan utandığım için. Artık sana acıma duymadığım, sadece kendime karşı öfke, nefret ve utanç duyduğum için."

Klara-Bel kocasının sessizliğinden tedirgin olarak başını kitaptan kaldırdı.

"Güzel değil mi Erik?" diye sordu alçak sesle, neredeyse yalvarırcasına. "Bana mutluluk veriyor."

"O halde güzel Bel!" dedi Erik dinginlikle.

Fakat ruh hali dingin değildi. Bütün akşam boyunca aşina olmadığı bir azapla hırpalandı. Daha öğle öncesinde, karısının yanlış anlamasına ses çıkarmayıp olduğundan asil görünmeye göz yumduğunda ve şimdi utanç dolu, öfkeli düşünceler içindeyken ağzından farklı sözler çıktığında kendi özüne aykırı davranıyor, pasif kalıyor, olayların akıp gitmesini seyrediyordu. Hakiki bir merhametin yumuşaklığıyla değil, adil bir inançla: Ne olursa olsun, ister hoşuna gitsin, ister gitmesin, Klara-Bel'in onun yüzünden çekmek zorunda kaldığı acı karşısında dikkate alınmamalıydı.

Kendini kaçınılmaz biçimde doğasına aykırı davranmak zorunda kaldığı bir duruma sokmuştu.

*

Sonraki günlerde Erik, düşüncelerini kendine azap veren şeylerden uzaklaştırıp işine yöneltebilmek için müthiş bir iradi çaba göstermek zorunda kaldı. Kâh Bel'i karşısında bir rahibe olarak görüyordu, kâh Ruth'u karısı olarak, içi garez ve küçümsemeyle doluyordu. Her iki durumda da tahtından indirilmiş bir kral gibiydi.

"Birine yeni bir tanrı, diğerine yeni bir erkek gerek, neredeyse aynı şey!" diye aklından geçirirken kendi düşüncelerinin çirkinliğinden kendi korktu.

Okuldaki derslerinin arasındaki bir boş zamanında şehirdeki eve gittiğinde kitabının arasından Bayan Römer'in mektubunu çıkardı. Mektubu tam olarak okumamıştı bile, sadece hızla bir göz gezdirmişti. Şimdi bu kadının anlattıklarına kulak vermenin iyi geleceğini, bir insanın içinde kabarabilen onca çirkinlikten sonra onda huzur bulacağını hissediyordu.

Okumaya devam etti:

"Ruth'un bu kadar genç yaşta bağlanması gerekli değil elbette. Belki çok daha sonra evlenecektir, belki de hiçbir zaman. Bu pek istenecek bir şey olmazdı ama. Sizin bu konuda ne düşündüğünüzü bilmiyorum. Ben mutlu bir kadın olarak evlilikten yanayım doğallıkla. Böyle rahat rahat konuşuyorum ama, kocam olmasaydı biraz süse püse ilgi gösteren, ancak içinde büyük bir boşluk barındıran işe yaramaz biri olarak kalırdım herhalde. Asıl olarak Ruth'un zihinsel gelişimine önem verdiğinizi sanıyorum. Ben de öyle. Fakat genç yaşta başlayacak bir aşk yaşamı bununla çelişmez bence, aksine kadının zihinsel çabaları için de yegâne sağlıklı ve

doğal temeldir. Erkeğin yardımcısı olsun diye değil sadece. Çoğunlukla daha fazlasına yetişemez zaten. Ama ne kadar ilerleyebilirse o kadar iyi. İnanıyorum ki, eğer gerçek bir yeterliliğim olsaydı herhangi bir mesleği edinmem için kocam beni desteklemiş olurdu. Sırf özveriden değil elbette. Aşk özverili değildir. Ama ancak tümüyle çiçek açmış bir insanın etrafına yayacağı o dipdiri kokuyu, o eksiksiz doluluğu ve sevinci tadabilmek için böyle herhalde. Ve 'evlilik' de, iki çiçeğin yan yana durmak istemesi anlamına geliyor sanırım."

Erik yerinden fırlayarak mektubu masanın üzerine attı.

Mektupta aradığından çok başka bir şeyle, hiç beklenmedik bir şeyle karşılaşmıştı: Farkında olmadan edilmiş bir sitem.

Onun Bel'le evliliği birlikte duran iki bağımsız çiçeğe benzemiyordu; onlarınki, dikkatsizce çanağına düşen bir çiy damlasını emip soğuran bir çiçeğe benziyordu.

Bayan Römer bunu herhalde böyle ifade ederdi.

Römer'lerin birbirlerine yaklaşımı başından beri farklıydı. Birbirlerine karşılıklı hayranlık duymaları dokunaklıydı aslında. Ne var ki pek gülümseyerek bakamıyordunuz, bu iki insanı ciddiye almak zorunda kalıyordunuz.

Ama Bel'i Bayan Römer'le karşılaştırmak mümkün değildi. Karşılaştıklarında Bel ondan bir yaş büyüktü, insanın aklını başından alacak kadar güzeldi, gelişim sürecini kısa sürede tamamlamıştı, bir anlamda Erik'ten daha bütünlüklü bir insandı; Bel'i susuzlukla içine çekmekten, kendi yok olurken ona sunduklarını kabul etmekten başka ne yapabilirdi?

Fakat daha zayıf bir insanı böyle mutlak surette hâkimiyetinize aldığınızda ondan bir daha ayrılmamak üzere müthiş bir sorumluluk hissediyordunuz. İnsan tüm yaşamı boyunca ne zaman bu sorumluluktan sıyrılmak için en küçük bir girişimde bulunsa utançla merhamet arasındaki bir mücadelenin ortasında kalıyordu.

Bayan Römer'in görüşü herhalde bu yönde olurdu. Ya Ruth'unki? Ruth böyle meseleler üzerinde kafa yormazdı. Fakat kızı her gün, her an etkisi altına alan, bütün sözcüklerden, bütün akıl yürütmelerden çok daha fazla üzerinde iz bırakan şey Bayan Römer'in evliliğiydi. Kutsallığı korunan, mutlu bir evlilik.

*

Erik okuldaki işleri biter bitmez Varvara'ya gitti. Kendine itiraf etmek istemese de hemen eve dönmeye hiç hazır değildi.

Erik'in geldiği bildirildiğinde Varvara'nın genç ve zayıf bir İngiliz olan yardımcısı odadan çıktı.

Erik Varvara'yı selamlarken, "Çok ciddi görünüyorsunuz," dedi, "umarım bu arada başınıza tatsız bir şeyler gelmemiştir."

Varvara elinde olmadan şen bir kahkaha attı.

"Başıma bir şey geldi, evet. Ama tatsız denecek türden değil."

"Nişanlandınız mı? Vereceğiniz haber bu muydu? Kiminle?"

Varvara sohbet köşesine oturdu. "Kiminle olduğu önemli değil. Sizin tamamen yabancı olduğunuz biri. Yurtdışında. Güzelce elde işlenmiş nişan davetiyesinde okuyacaksınız zaten."

"Peki, size mutluluk dileyebilir miyim Varvara?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bu adama karşı çok küçük de olsa bir duygunuz var mı, demek istiyorum elbette."

"Bundan kuşku mu duyuyorsunuz?"

Erik ses çıkarmadı.

"Size söyleyeceğim. Zaten bunun için çağırdım ya sizi. Ondan hoşlanıyorum. Hem de çok. Ama onu düşünürken elim ayağım kesilmiyor."

"Ve bu size yeterli görünüyor. Ama yeterli değil Varvara."

"Size itiraf edeceğim bir şey daha var. Benim evlilikte aradığım, benim aradığım mutluluk, bir erkek değil."

"Nedir peki?"

Varvara ayağa kalkıp çiçeklerinin durduğu sehpanın başına gitti ve onlarla ilgilenirken yanıt verdi: "Çocuk."

Erik şaşırmıştı, hiçbir şey söylemedi.

Kadın kısa bir aradan sonra sözlerine devam etti: "Bu çok samimi bir itiraftı. Ama sizinle de çok samimiyim zaten, sizin bildiğinizden de fazla. Kendi kendime size içimden çok akıl danıştığım olmuştur. Siz benim günahlarımı çıkarttığım, ruhuma şifa veren insan oldunuz. Bazı ciddi şeyleri şimdiye kadar yaptığımızdan daha sık paylaşmalıydık."

"Bu beni çok sevindirirdi Varvara. Şu söylediklerin bile çok sevindirdi. Tam da buna ihtiyacım vardı."

"Eh, gördünüz mü, ne güzel işte. O halde rahatlıkla itiraf edebilirim ki, ben bu dünyanın gösterişli, ama boş şeylerle tıka basa dolu, zavallı bir çocuğuyum. Daha fazlasını olmak isterdim. Belki de sizin sayenizde, sizinle içimden yürüttüğüm sessiz sohbetler sayesinde. Beni olabileceğim en iyi noktaya taşıyacak, içimdeki en iyi yanları ortaya çıkaracak bir eğiticinin, bir ustanın yokluğunu çekiyorum, bunu diliyorum."

"Bütün bunları bir çocuğun mu gerçekleştireceğini düşünüyorsunuz?"

"Evet, annelikten. Anne sevgisinden. Annelik mutluluğundan. Annelik görevinden. Ve bir de," hayat dolu bir ifadeyle Erik'e döndü, "günün birinde bu mutluluğa erişirsem onu mükemmel bir insan olarak yetiştirmeniz için çocuğumu sizin ellerinize, sizin gibi bir eğitmene teslim edeceğim."

"Bana güveniyor musunuz? Bu kadar çok mu? Bana bu kadar mı inanıyorsunuz? Size teşekkür ediyorum Varvara."

"Evet, size ve gücünüze çok fazla güveniyorum. Ancak bir koşul altında: Üstlendiğiniz görevi çok sevmeniz durumunda."

"Başka türlü ifade edersek, göreve bağlılıkta yeterince güçlü değilim."

"Bunu bilmiyorum. Buna rağmen duygu yanı ağır basan bir insan olduğunuza inanıyorum. Bu da çok sevebildiğiniz anlamına geliyor –insanları veya fikirleri– ve onca sevince de ölçüsüzce cömert olabileceğiniz. Ne var ki, şimdiye kadar büyük bir özgüvenle iddia ettiğiniz kararlılık ve güven gibi şeylere, yani belirleyici ve yönlendirici duyguların dışındakilere, bunlara sizin adınıza da inanmıyorum."

"Siz büyük bir filozof olmuşsunuz," dedi Erik alçak sesle.

"Nasıl yani? Bunu bana itiraf mı ediyorsunuz?" diye sordu Varvara şaşkınlıkla. "İçinize yabancı ve iyicil bir ruh girip sizi yumuşatmış sanki. Ama gerçek bu, hepimizin, biz bütün zavallı insan evlatlarının mutluluğa ne kadar bağımlı olduğumuzu niçin siz de hissetmeyesiniz? Şu verimli yeryüzü parçacığında büyük bir sevginin –ve yalnızca bu sayede bile!– büyük bir sorumluluk ve kutsallığın yeşerebileceğine niçin inanmayalım?"

"Ya bu yeryüzü parçacığını, özellikle de bu parçacığı işleme şansımız yoksa?"

"O zaman kuruyup gideriz veya savruluruz. En azından ben. Ama siz de."

Kapıda görünen bir hizmetkâr onları sofraya çağırdı.

Varvara ayağa kalktı.

"Kolunuzu uzatın bana. Bu kadar ciddisiniz demek? Sizi incitmedim umarım."

"Hayır. Tümüyle haklıydınız. Uzun, çok uzun bir zaman önce bana, 'Baştan çıkmaya meyleden yanımız ortak,' dediğinizde de haklıydınız. Bunu fark etmek, verimli yaşamamızı engelleyen her şey karşısında sert bir tutum almaktır."

*

Kırdaki evde Klara-Bel ve Jonas masanın başında yan yana oturuyorlardı. Jonas ikisinin karşı karşıya oturmasını fazla resmi buluyordu. Ayrıca annesine hizmet etmekten ve her şeyin en iyisini onun önüne koymaktan hoşlanıyordu. Annesini oyalamak çabası içindeydi.

Klara-Bel artık onu dinlemiyordu, gözleri oğlunun getirdiği bir mektuba takılıp kalmıştı. Mektup Erik şehirdeki evden çıktıktan sonra oraya gelmişti.

Ruth'tandı. Tümüyle zamansızdı. Klara-Bel, Jonas zararsız gevezeliklerine devam ederken içinde budalaca ve zayıf bir umudun belirmesini engelleyemedi.

Erik akşam çayından hemen sonra evden içeri girdiğinde kendisini bekleyen mektubu derhal fark etti. Jonas'a şöyle bir baktı –göz ucuyla sadece– ama çocuk derhal kalkıp dışarı çıktı. Bunun ona ne kadar zor geldiğini babası gayet iyi biliyordu, ama Ruth'un yola çıkışından önceki gece olduğu gibi kendini yeterince denetleyememekle suçlanmak istemiyordu bir daha. Jonas artık babasının tek bir işaretiyle gözü kapalı söz dinliyordu; çünkü onu odadan gönderse de sonuçta Ruth'a giden yolu da babası açmıştı.

Erik mektubu açarken Klara-Bel bakışlarını tarifsiz bir gerilimle ona dikmişti. Mektuba tek bir saniye göz attı, ikinci saniyede kâğıdı avucunda yıldırım hızıyla buruşturuvermişti.

Yüzü bembeyazdı.

"Erik! Ne oldu? Kötü bir şey mi, senin için kötü bir şey mi oldu Erik?"

Klara-Bel kocasının yüzündeki değişimden dehşete kapılmıştı.

Kâğıdı tekrar açtı, yumruğu hâlâ sıkılıydı. Aklında iki sözcük dolanıp duruyordu: "Ondan hoşlanıyorum" ve sonlarda da "Ona bir öpücük verdim" gibi bir şeyler – ötesini okumamıştı. Dişlerini sıktı.

Bunları şimdi karısının gözlerinin önünde okumak...
Ayakta durarak lambanın ışığında, aydınlıkta okudu.

"Schlossberg. Salı.

Bayan Römer size Jurii'den söz etmem gerektiğini söyledi. Ondan hoşlanıp hoşlanmadığımdan. Ondan hoşlanıyorum. Bir de neler olup bittiğini anlatmalıymışım. Şöyle oldu: Schlossberg'de fırtına ve yağmur vardı. Soğuk algınlığıyla yattığım için şehre inmemem gerekiyordu. Fakat ödevlerim için bir kitap almak üzere yine de gittim. Aşağıda Jurii ile karşılaştım, beni eve kadar getirdi. Aynı şemsiyenin altında birbirimize sıkı sıkı sokulmamız gerekti. Yerler çok kaygandı, ben ayağımda galoşlarla kayıp düşmeyeyim diye Jurii sürekli dikkat etmek zorunda kaldı. Sonra bana şunları söyledi: 'Sizi seviyorum. Sizi o kadar çok seviyorum ki. Lütfen, eşim olun.' Fakat bunları Rusça söyledi ve ben bunun üzerine gülmeye başladım, çünkü her zaman Almanca konuşuyorduk normalde. O zaman Jurii dedi ki: 'Şimdi beni sevmediğinizi biliyorum. O zaman bana bu yeryüzünde mutluluk da yok. Öleyim daha iyi.' Ölmek istemesi beni çok kederlendirdi, o da kederliydi. Artık şemsiyeye ve galoşların kaymasına dikkat etmiyorduk, ben benimkilerin tekini kaybettim, yağmur sırtımıza vuruyordu. Sırılsıklam eve döndüğümüzde Bayan Römer bizi çok azarladı, beni hemen yatağa soktu ve sıcak bir çay yaptı. Yatakta ağladım, çünkü tekrar neşelenmemiz için ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Duvarın diğer tarafında, bitişik odada bir divan vardı, orada da biri yatıyor ve ağlıyordu. Bayan Römer içeriye girdi ve bitişikte ne olduğuna kulak verdi, sonra hafifçe gülümseyip ikimizin de daha çocuk olduğumuzu söyledi. Sonra yatağımın kenarına oturup saçlarımı okşayarak geri attı (bunu aynı sizin yaptığınız gibi yaptı) ve Jurii'yi birazcık olsun sevip sevmediğimi sordu. Ben 'Evet,' dedim. O şöyle konuştu: 'Benim kas-

Sözünü yarıda kesti, fakat sahip olduğu tek gurur, annelik gururu, içinden haykırıyordu: "Onun karşısında zayıflığımı, perişanlığımı göstermek istemiyorum!"

"Peki, o zaman. Bu da istediğin gibi olsun. Fakat Jonas seni sınıra kadar götürür. Bu noktada ısrar ediyorum Bel."

"Teşekkür ediyorum Erik. Şimdi sana söylemem gereken bir şey daha var."

"Nedir?"

Erik odanın içinde birkaç kez huzursuzca gidip geldikten sonra pencereye yaslandı. Bel öylesine berrak ve dingin bir bilinçlilikle konuşuyordu ki. Karısını her şeyiyle tanıyordu, içindeki her kıpırtıyı biliyor ve etkiliyordu da. Şimdiyse Bel'in varlığından yabancı bir şeyler, elinden kaçan tanımadığı bir şeyler yayılıyordu. Henüz ne olduğunu açıklayamasa da sinirlerinin üzerindeki bir basınç gibi hissediyordu bunu. Tuhaf bir duyguydu, sanki odada üçüncü bir kişi daha varmış gibi.

"Bunu bir an önce söylemeyi yeğlerim Erik. Söyleyeceğim diğer şey, senin de olabildiğince çabuk yola çıkman gerektiği. Yazın beni almaya geleceğin zaman değil. Hemen, en iyisi Paskalya'da gitmelisin. İki hafta zamanın olacak. Onu tekrar görebilmek için. Kendini inandırman için, o da seni... Kesinlikle yapmalısın bunu. Yoksa hayatın boyunca mutsuz olacaksın Erik. Ve görüyorsun – benim katlanamadığım bu."

Erik'in yüzüne kan hücum etmişti. Saç diplerine kadar kıpkırmızıydı. Başını geri atıp cama yasladı.

İşte buydu: Bel'in artık bağımsız yürümesini ve davranmasını sağlayan yeni bir dayanağı vardı! Yeni bir efendi: Artık onun direktiflerine uyuyordu!

Kavga etmeyi nasıl düşünebilmişti – Bel'le kavga etmeyi? Evet, onu talan etmek, yağmalamak istemişti! Ama o buna izin vermiyordu işte: Gaspçısına kendi eliyle armağanlar veriyordu, cömertçe bağışlıyordu: "Al senin olsun zavallı mut-

luluk bağımlısı, ben vazgeçebilirim, daha güçlü olan benim, ben vazgeçebilirim, sen vazgeçemezsin."

Erik'in içinde kor gibi yanan bir utanç yükseldi, kor gibi bir utanç ve yegâne yanıtı olarak isyan: "Bağış kabul eden biri olmaktansa gaspçı olmayı bin kez yeğlerim!"

Klara-Bel sessiz, suskun karşısında duran Erik'e bakmıyordu. Yaptığı şeyin ağırlığıyla öylesine sarsılmış ve etkilenmişti ki, bakışları her zaman olduğu gibi onu aramıyor, sorular sormuyordu artık.

"Bu gece yatakta yattım ve başka türlüsü mümkün olur muydu diye düşündüm sürekli. Fakat değil, mümkün değil. Onu düşünmekten vazgeçemiyorsun ve ben, ben nasıl yaparım da ondan nefret etmeye başlamam? Böylece birbirimize karşı günah işliyoruz Erik. Bu olmamalı. Aramızda her şey her zaman çok güzeldi. Keder yaşayabiliriz, ölümcül bir keder hatta. Ama çirkinleşemeyiz. Bu olmamalı. Buna katlanamam."

Erik'in ağzından hafif bir ses çıktı. O, o nefreti, çirkinliği ne bilirdi! Hayır, mümkün değil. İçini neredeyse huşu dolu bir hayret kapladı: Klara-Bel'de düşünceler çirkinleşmiyor, acılaşmıyor, adillikten uzaklaşmıyordu; mücadele de etse kuşku da duysa, ruhu isyanda da, çalkantıda da olsa. Çirkin hiçbir şey düşünmüyordu.

Erik sessizliğini sürdürünce Bel daha da alçak bir sesle, "Ve bu gece niçin iyileştiğimi ve buna niçin sevinemediğimizi de anladım," dedi, "kendi ayaklarımın üstünde durup yürüyebildiğim halde sevinemedik. Tanrı bana bununla bir mesaj verdi, 'Git!' dedi."

Erik zorlukla "Bel!" diyebildi azap içinde. Bu dini isteri ona korkunç gelmişti. Oysa Klara-Bel dinginlikle, neredeyse dostça şunları söyledi: "Evet, Erik. Ve gidiyorum. Tanrı böyle istedi. Fakat daha sonra Jonas'ı bana bırakmalısın. Benimle bırakmalısın. O senden çok bana ait."

Gündelik şeylerle daha yüce şeyler iç içe geçiyordu. Erik'e şimdi karısı, ayrılık ve boşanma hakkında bir ev taşımadan söz edercesine konuşuyormuş gibi geldi: "Bu daha çok bana ait, şu daha çok sana ait."

Yatağa, onun yanına yaklaştı.

"Şimdi beni dinle Bel. Hiçbir karar almıyorsun – ta ki ben seninle konuşuncaya kadar. Açık olarak. Şimdiye kadar olduğundan daha açık. Çünkü her şeyi bilmiyorsun."

"Ah Erik, bir şey söyleme. Bunları duymak korkunç! Hayır, hiçbir şey söyleme! Senden sadece bir şey rica edeceğim!"

Erik karısının ona doğru uzattığı ellerini yumuşaklıkla ve sıkıca tuttu.

"Bunu yapmalıyım Bel. Beni dinlemelisin."

"Dur biraz. Erik lütfen! Önce bana şunu söyle: Ona yazdın mı?"

"Evet," diye yanıtladı kocası şaşkınlıkla.

"Diğer mektubu kastediyorum ben."

"Evet, ötekini de yazdım."

"Ve yırtıp attın. Değil mi, öyle değil mi?"

O an Erik bundan kendi de emin olamadı. Elinde olmadan ceketinin cebine bastırdı. Parmaklarının altında hafif bir hışırtı hissetti.

"Erik! Senden rica etmek istediğim tek şey buydu."

Erik kasılan parmaklarıyla kırışmış ince kâğıdı avucunda sıkıştırdı, yüzüne tekrar kan hücum etti, utançla kızardı yine, ince ve kırılgan bir utançla. Hayır, yeter ki bunu istemesin! Bu elinden gelmezdi! Bel'in karşısında en derin, en gizli duygularını ortaya dökmek, en kutsalını ve en olmayanını, en dizginsiz anlarının isyanını ve en dingin halinin ibadetini gözleri önüne sermek – bunu yapamazdı.

Fakat bu duraksaması sadece bir an sürdü. Hakkı vardı, Bel'in buna binlerce kez hakkı vardı! Ve mektupta okuyacakları öğrenmesi gereken şeydi, öğrenmekten korktuğu şeydi zaten. Eğer mektupta sözle yapacağı itiraftan fazlası

varsa; içinde esip kavuran, köpüren, inleyen, kavga eden her şey varsa, bütün çirkinlikleri ve aynı zamanda mutluluk için attığı çığlıklar da varsa, bu da iyiydi böyle.

Bel onun söyleyeceklerinden, kesin netlikten korkmuştu ve şimdi kendi isteyerek, sakınmadan bu karanlığa el atıyordu. Bir kadın ruhunun duyabileceği dehşeti ve merakı kim anlayabilirdi ki!

Buruşturmuş olduğu mektubu Bel'e uzattı, kâğıt neredeyse küçük bir top haline gelmişti.

"Bunu sen istedin."

Sonra yanından ayrıldı.

Yandaki oturma odasında kahvaltı sofrası henüz toplanmamıştı. Jonas babasını boşuna beklemiş, sonunda okula kendi gitmek zorunda kalmıştı.

Erik odanın ortasında durup gözlerini boşluğa dikti.

"Vazgeçme!" Aklındaki tek net düşünce buydu. "Vazgeçme! Merhametin, daha da kötüsü utancın aklını çelmesiyle vazgeçme sakın!"

Erik'e söz konusu olan tek bir insan değilmiş gibi geliyordu, hele tek bir kadın hiç değildi; hayır, insan denen şey neyse, ne olabilirse, hepsiydi, hâlâ yaratarak, etkileyerek, severek dokunabildiği ne varsa hepsiydi... kendi insan oluşuydu söz konusu olan.

Erik şimdi yattığı yerden kendisine bakan ve bekleyen o inanç dolu, çocuksu bir çift göze yoğunlaşmıştı.

Vazgeçmek kendini çöle çevirmek, sadece sevgini değil, eylem gücünü, aslında tüm gücünü verimsiz, cansız bir yalnızlığa gömmek demekti.

Çölde de geçerli bir güç var mıydı? Böylesi bir yalnızlıkta dayanabilecek bir güç? Hatta ancak orada oluşacak bir güç? Güçlü ve güzel kalmak için bir başkasını gereksinmeyen, ona inanan, bekleyen ve çağrıda bulunan hiç kimse olmasa da gücünü koruyan biri var mıydı?

Evet, belki! Kendi kendilerini izleyen, kendi kendilerini yansılayan –istihzayla veya keyifle– yansıtmacı insanlar için geçerliydi bu belki! Ya da kendi heyecanlarının içinde yüzmeyi ve bundan haz almayı bilen duygusal insanlar için, onlar da kendi kendilerinin izleyicisiydiler!

VI.

Ne var ki bu, kendi içlerinde bölünmez bir bütün olan ve dolayısıyla eyleme geçerek, başkalarını etkileyerek ve onların bakışındaki yansısında kendini tanıyarak varlıklarını güçlendiremezlerse kendi içlerinde çaresiz kalan insanlar için geçerli değildi.

Peki ya Bel? O nasıl vazgeçebiliyordu? Ne düşüncelerine ne de duygularına kapılan, daha çok nahif ve zihni açık bir insan olan ve asla kendi kendinin izleyicisi olmayan Bel bunu nasıl yapıyordu? Ama o yukarıdan her şeyi gören, telkin edilmiş yüce izleyiciyle de böyle oluyordu işte. Bel'in de güzelliğini koruma iradesini veren kendi aynası vardı, Tanrı'nın gözü, gökyüzünün o mavi aynası!

Klara-Bel'in bitişikteki küçük odasından bir inleme veya bir kekeleme gibi hafif bir ses geldi. Sanki Erik'in acı verici düşüncelerini bölmek ister gibi – çürütmek ister gibi.

Erik açık duran kapıya yaklaştı.

Bel mektubu elinden atmış, üstündeki post örtünün en ucuna doğru uzağa fırlatmıştı. Kıpkırmızı olan yüzünü ellerine gömmüş öylece uzanıyordu.

"Yüce Tanrım!" diye dua ediyordu. "Merhametli ulu Tanrım, sen ki göklerdesin ve hepimizin yüreğinin içini görüyorsun, sevgimi çıkar al yüreğimden!"

*

Varvara ertesi gün sokakta Erik'le karşılaşıp karısının hemen yola çıkacağını öğrenince çok şaşırdı. Bir hafta daha bekleyip Klara-Bel'i kendisiyle birlikte göndermesi için Erik'i hararetle ikna etmeye çalıştıysa da bir sonuç alamadı. Yapabildiği sadece, ertesi sabah yola çıkan Bel'e vagon penceresinden görkemli bir buket gül uzatıp yakında kaplıcaya ziyaretine geleceğine söz vermek oldu. Erik'in dışında ana oğlu uğurlamaya gelen tek kişi Varvara'ydı ve karı kocanın birbirine çok da rahat davranmadıklarını fark etti.

Tren kalktıktan sonra Erik onunla aceleyle vedalaştı ve hemen ayrıldı. Varvara eve dönerken çok düşünceliydi.

Akıl yürütmeye çalıştı, ama Erik'i tamamen yanlış değerlendirdi. Onun erkek olarak evinde doyumlu olduğuna, ama insan olarak etkinlik alanı içinde doyum bulamadığına kanaat getirdi. Ayrıca Varvara şaka yollu veya ciddi olarak Erik için "baştan çıkma eğiliminden" söz ederken bundan kastı, doyumsuz eylem gücünü abur cuburla yatıştırması veya şakaya vurarak uyuşturmasıydı. İşin içinde bu tür bir şey mi vardı şimdi de? Erik neredeyse bir yıldan beri böylesine içine çekilmiş yaşarken? Sosyetenin bir zamanlar karşılıklı bir çekim yaşadığı pırıltılı, havai dünyasından elini eteğini çekmişken? İşin içinde bir kadın mı vardı?

Birkaç gün sonra bir pazar öğle sonrası Varvara kır evinde yapılması gereken bir bakımı vesile ederek Erik'i de ziyaret etmek ve Jonas'ın sınırdan iyi haberlerle dönüp dönmediğini öğrenmek istedi.

Finlandiya treninin birinci sınıf vagonuna girdiğinde yalnız olmadığını görünce şaşırdı. Karşısındaki köşede oturan çok genç bir hanım iri iri açılmış meraklı gözlerle pencereden dışarı bakıyordu.

Varvara onu yüzeysel bir ilgiyle inceledi. Her zamanki gibi dikkatini önce dış görünüşe ilişkin ayrıntılar çekti sadece.

İnce, narin yapılı bir kızdı, üzerine iyice oturan lacivert keten elbisenin koyu kırmızı İngiliz flaneliyle çevrelenmiş açık yakasının sadece boyun kısmında incecik beyaz bir keten şerit görünüyordu. Eteğinin altından sabırsızlıkla kıpırdanan narin bir ayak görünüyordu. Kaplumbağa kabuğundan bir tokayla tutturulmuş kül sarısı saçları lacivert kadife beresinin altından hafif bir dalgayla alnına ve şakaklarına düşüyordu.

Bu görüntü Varvara'ya belli belirsiz birini anımsattı, kim olduğunu bilemiyordu. Genç bir İngilizi mi? Karşısındakine öylesine ısrarla baktı ki sonunda kız biraz da hayretle ona doğru döndü.

Genç kız birkaç saniye boyunca kararlı ve inceleyen bakışlarıyla ona karşılık verdi. Sonra hafif bir gülümsemeyle selam verdi.

Gülümsemesi Varvara'ya onun kim olduğunu anımsattı.

"Ruth!" deyiverdi. Sonra gülerek özür diledi. "Bağışlayın ne olur. Senlibenliliğimi. Ama düşündüm, düşündüm, aklıma sadece önadınız geldi, belleğimde kalan bu."

"Bu tamamen yeterli zaten," dedi Ruth. "Sanırım aynı yere gidiyoruz."

"Hayır!" dedi Varvara çabucak, çünkü rahatsız etmek istemiyordu. "Ben bazı tadilatlar yapılması gereken kır evime bakmaya gidiyorum sadece. Fakat dostlarımız sizi bekliyorlar herhalde?"

Ruth kızardı ve başını salladı.

"Hayır, ben, ben, Heidelberg'den çok ani ayrıldım," diye yanıtladı dikkat çekici bir tutuklukla.

Varvara'nın içinden yıldırım gibi bir kuşku geçti. "Bu o işte, 'baştan çıkmaya meylettiren', " diye düşündü, "çok genç, ama daha o zaman pişkin davranışlarının ardındaki bir şeyden kuşkulanmıştım: Çok sinsi."

"O zaman birinin eksikliğine üzüleceksiniz," dedi Varvara yüksek sesle, "Klara-Bel'i göremeyeceğinizi bilmiyorsunuz herhalde? O gideli çok oldu."

"Hayır!" diye bağırdı Ruth şaşkınlıkla. "Bunu nasıl bilebilirim! Kötü bir nedeni yoktur umarım! Ah, çok üzüldüm."

Sabırsızlıkla ve sorularla dolu bakışları öylesine içtendi ki Varvara utandı. "Gerçekten de bilmiyordu, planlanmış bir şey yok, ben ne iğrenç bir insanım!" diye içinden geçirerek candan bir ifadeyle Ruth'a şunları söyledi: "Hayır, hayır, kötü bir şey yok. Klara-Bel'in sağlığı çok iyi; hiç beklemeye cesaret edemediğimiz kadar hem de ve sürekli iyiye gidiyor. Gerçi kış başında daha pek çok şeye göğüs germesi gerekiyordu. Hatta bir keresinde bana acı bir ironiyle, 'Erik'in zor kullanarak bende sağlığıma kavuşma isteği uyandırması gerekiyor,' demişti. Adamın enerjisinin sonu yok. Fakat o da iyice sarsıldı. Birkaç kere yüzünü çok solgun gördüğüm oldu."

Ruth sessizce dinliyordu, elleri kucağında kenetlenmiş, dudakları hafifçe aralanmıştı, gözleri "Devam et lütfen!" diyordu. Varvara sustuğunda derin bir nefes aldı.

"İstediği her şeyi yapabilir o! Ve karısının tekrar sağlıklı ve mutlu olmasını o kadar yürekten istiyordu ki. Bunun için yaşıyordu. Ah şimdi ikisi de ne kadar mutludurlar kim bilir! Erik her şeyin iyiye varmasını sağladı. Onun istediği Klara-Bel'in mutlu olmasıydı."

Ruth kendinden geçmişçesine konuşuyor, gözleri parlıyordu.

Varvara düşünceli bir halde onu inceledi. İlk gördüğündeki gibi yüzeysel ve yapmacık gelmiyordu bu kez, aksine hiçbir şekilselliği olmayan tümüyle iç yaşantıdan ibaret bir varlıktı. İnanç ve adanmışlıkla ağzına kadar dolu bir ruh – ya aşk? O zaman böylesine çocuksu bir rahatlık ve sevinçle konuşamazdı. Aşk yok muydu? Olsaydı bu bakışlarla ve bu tonda konuşamazdı.

Tren durdu. İndiler.

Varvara istasyonun önünde hazır bekleyen küçük atlı arabalardan birine binmeye hazırlandı, arabacılar derhal seslenmeye başlamışlardı bile. Ruth'un yolu farklıydı. Ayrıldılar.

Varvara yola çıktığında birkaç kez daha dönüp arkasına baktı.

"Burada hayata ait olmayan bir şey var – şiir. Hayatla çatışkı içindeki şiir, bundan ne çıkar acaba?" diye düşündü. "Sanki insan bir romanın ilk sayfasını açmış gibi... of, hayır! Ya da bir masalın son sayfasını."

Ruth yolun kenarındaki çıplak karaağaçların altında ağır ağır yürüyordu, birkaç dakika erken varmak için acele etmiyordu. Dikkat kesilmiş bir yüz ifadesiyle etrafını saran ilkbaharı sanki şimdiden binlerce çiçekle donanmış gibi içine çekiyordu. İlkbahar henüz gelmemişti, görünmüyordu, ama yine de oradaydı işte, havadaydı, her şeyi dolduran görünmez andaydı. Onu duyabiliyordunuz: Yapraksız dalların arasından gelen tek tek incecik seslerle örüyordu şarkısını.

Gökyüzü hafif bulutluydu, güneş ışıkları aşağıya tutuk bir pırıltıyla iniyordu; ışık, renkler, tonlar buğulu ve örtüktü, bir vaat gizler gibi.

Ve Ruth eski bahçe çitinin, gıcırdayan parmaklıklı kapının önündeydi şimdi. Kapıyı açtı, bahçeyi geçti ve teras merdivenlerinde duraksayarak yavaşça birkaç basamak çıktı.

Oturma odasının geniş penceresine doğru çekinerek eğilip kimse var mı diye kenarından içeriye baktı.

Masa ikinci kahvaltı için hazırlanmıştı, soğuk balık ve etli börek tabaklarının arkasında semaver fokurduyordu.

Jonas tek başına şöminenin başında oturuyordu. Elinde uzun saplı ateş çatalı vardı, ucundaki ekmek dilimini közün üzerinde kızartıyordu. Bir kolunu gevşekçe sandalyenin kolçağından sarkıtmış, ağzı sımsıkı kapalı, dikkatle izleyen yüzüne ateşin ışığı vurmuş öyle otururken fazlasıyla Erik'e benziyordu.

Ekmek dilimi ateşe çok yaklaşmıştı, birdenbire çatalın ucundan kayarak ateşin içine düştü.

Jonas şaşkınlaştı. Dönüp bir dilim daha aldı ve tekrar çatalın ucuna geçirdi, bu sefer daha iyi tuttu.

Sonra bir çay fincanını usulünce sıcak suyla çalkalayıp doldurdu. Bu arada parmaklarını semaverin açık musluğuna fazla yaklaştırınca buhardan eli yandı.

Jonas ağzını sonuna kadar açarak tek bacağının üstünde odanın içinde zıplamaya başladı.

Pencerenin yanından kahkahalar yükseldi.

Jonas sanki odanın tavanından üstüne bir yıldırım inmiş gibi kalakaldı. Yüzünde kendi gözlerine inanamıyormuş gibi şaşkın bir ifadeyle bakışlarını pencereden yana çevirdi.

Ellerini, kapalı pencerenin dışında durmuş kendisine gülen ve Ruth'a benzeyen yüze doğru uzattı; Ruth'u hayal mi ediyor, yoksa gerçekten mi görüyor emin değildi.

Bir an sonra pencereyi parçalarcasına bir telaşla açmıştı bile, ellerini gülen yüze doğru uzattı ve kızın başını sıkıca tuttu.

"Jonas ne yapıyorsun! Bırak önce kapıdan içeri bir gireyim!"

"Hayır, olmaz!" diye mırıldandı delikanlı sanki aniden elinden kayıp gidecek bir hayalmiş gibi. "Arkanı dönme sakın, seni bırakmam! Pencereden gireceksin! Yapabilirsin! Önce ayağını sağlamca kenara daya, tamam mı? Ben seni çekeceğim."

Kız Jonas'a baktı. Bunları aynı Erik gibi söylemişti.

Tırmanmayı unutmamıştı henüz. Bir sıçrayışta odanın ortasındaydı.

Jonas onu bırakıp bir adım geri çekildi. Artık kapalı bir camın ardında değil de karşısında durduğundan kolları iki yanına düştü. Aniden müthiş bir çekingenliğe kapıldı.

"Nasıl oldu da buradasın? Nereden geldin peki?" Oğlan gözlerini Ruth'a dikmiş sanki kız gökten inmiş gibi bakıyordu.

"Ekspres trenle. Dün gece yola çıktım. Peki baban? O nerede?"

"Burada olmalı. Artık zamanı unutuyor. Annem gittiğinden beri saatlerce tek başına dolaşıyor."

"Ah Jonas, annen sağlığına kavuşmuş, değil mi? Mucize gibi bir şey olmalı."

"Evet. Ben de doktor olacağım, biliyor musun? Ne olur ne olmaz diye, belki günün birinde sen de hastalanırsın."

Ruth şöminenin başına oturmuş oğlanı neşeli, coşkun bakışlarla izliyordu.

"Bir ara hastalanırım umarım... Sen nasılsın Jonas? Neler yaptın? Hiç yazmadın bana."

Jonas kıpkırmızı ve şaşkın bir haldeydi.

"Nasıl mıyım? Hiç mi yazmadım? Ben düşündüm ki, evet, yani ben... Bir fincan çay içmez miydin?"

"Hayır, teşekkür ederim," dedi Ruth gülerek, "ama asıl önemlisi senin yakında Heidelberg'e gelecek olman, değil mi? Ne kadar harika Jonas! O zaman birlikte üniversiteye gideceğiz."

"Evet," dedi Jonas derin bir nefes alarak, "nihayet! Yakında! Nihayet! Nihayet beraber olacağız! Evet, biliyor musun bu böyle daha uzun süre devam edemezdi. Mezarda gibi yaşadım," diye devam etti aniden yükselen bir heyecanla, "senin yakınında olmalıyım, Ruth. Seninle! Evet, seninle. Sadece seni seviyorum ben. Seni seviyorum sadece, bana kızma, ama seni gerçekten seviyorum. Elimden bir şey gelmiyor, hiçbir şeye sahip değilim, hiçbir şey değilim, önce çabalayıp uğraşmam lazım, ama en azından senin yanında olmak istiyorum, kim sana yaklaşmaya kalkarsa yumruğumla karşılaşmalı! Her kim olursa! Kendini sakınmalı! Hepsini yere indirmek..."

"Jonas! Sen delirmişsin!"

Ruth korkudan bembeyaz bir yüzle ayağa fırladı.

Jonas kendine geldi, gülümsemeye, konuyu değiştirmeye çalıştı, sonra birden kendini kızın önünde diz çökmüş buldu, yüzünü eteğine gömmüştü.

"Ah Ruth, kızma lütfen. Sen bilmiyorsun, ama benim için o kadar korkunçtu ki –onca zaman– her şeyi sessizce

içime gömdüm. Halime bir bak ve bana kızma lütfen! Bir daha asla yapmayacağım, asla... Ama bir kere, bir kerecik içimi dökmeliydim, yoksa boğulacaktım. Ah sevgili Ruth! Öylesine dipsiz bir mutsuzluk hissediyorum ki, sen... sen benim... benim olmadığın sürece!"

"Jonas!" diye fısıldadı kız. "Jonas, rica ediyorum, ayağa kalk, beni serbest bırak, sen çıldırmışsın Jonas! Bu olamaz..."

Jonas kızın elinden kurtarmaya çalıştığı etekliğine iyice yapıştı; sonra ellerine, kalçalarına sarıldı.

"Olamaz mı?" diye bağırdı neredeyse tehdit edercesine ve Ruth beklenmedik bir hareketle kendini kurtarınca Jonas kendinden geçmişçesine dişlerini kızın eline geçirdi.

Koyu renk bir kan sızdı.

Ruth başını geri atıp sesini çıkarmadan öylece kaldı.

Jonas yavaşça ayağa kalktı, kendine gelmişti. Kızın elini öptü.

"Affet beni!" dedi alçak sesle, sonra çaresizlik içinde gözyaşlarına boğuldu. "Ruth, sen beni hiç mi sevmiyorsun? Azıcık olsun? O zaman, o zaman biz neyiz? Gelecekte ne olacağız?"

Ruth onu iki omzundan birden yakalayarak altüst olmuş yüzüne hem korkuyla hem sevecenlikle baktı.

"Jonas! Biz şimdi de, gelecekte de ve her zaman sadece kardeş olacağız!"

Jonas kızın ellerini omuzlarından çekti, birkaç adım uzağındaki kapıya kadar ağır ağır yürüdü, kapıyı açıp kendini dışarı attı ve terasın merdivenlerinden hızla inip bahçede gözden kayboldu.

Evin içine birden ölüm sessizliği çöktü. Sadece şöminedeki korlar çıtırdayarak arada bir alevleniyordu.

Ruth masaya yaslanarak elindeki kan damlasına baktı. Yavaş yavaş yüzüne kan basmaya başladı, sonunda bütün yüzü kıpkırmızı oldu.

Burada, bu evde –tek başına– ne yapıyordu, zorla içeri girip Jonas'ı kaçıran biri gibiydi.

Kapı sonuna kadar açık kalmıştı. Sanki biri ona "Hadi git buradan!" der gibiydi.

Ruth etrafına baktı. Bir şey söyleyen kimse yoktu. Klara-Bel de yoktu artık. Sadece önünde alçak bir tabureyle büyük koltuğu orada duruyordu, boş olarak...

*

Çok geçmeden Erik bahçe kapısını açıp içeriye girdiğinde Ruth çıplak ağaçların arasından rahatça görülen bahçenin derinliklerindeki kayın ağacının altındaki bankta oturuyordu.

Erik durup daha dikkatle baktı ve ağır ağır o tarafa doğru gitti. Ruth kıpırdamadı. Duyduğu özlemin yaptığı büyüyle bu gri ilkbaharın içinde belirivermiş belirsiz bir siluet gibi orada oturuyordu, sonra giderek ruh kazandı, gözlerinin önünde ete kemiğe bürünüp bir hayal görüntüsü olmaktan çıktı. Hakikatti artık. Kayın ağacının beyazımsı dallarının ve ardındaki ağaçlığın önünde sarışın başını kaldırdığında süzülen güneş ışınları pembemsi eflatun renklerde bir gölge oyunu sergiledi.

Erik yaklaştıkça, tarifsizce özlediği şey gerçek oldukça Ruth'un üstüne elini ayağını kesen bir bitkinlik çöktü. "Evdeyim, ancak şimdi evdeyim işte!" diye düşündü bir düşün içinde gibi ve elleri ona doğru uzanıverdi.

Tuhaf biçimde sessiz olan, hiçbir kıpırtıya, hiçbir sese izin vermeyen bu hal, Erik'i de durdurdu; nihayet böylesine canlı, böylesine sessizce anlamlı ve inandırıcı bir biçimde bakış, ifade ve duruş olarak karşısında bulduğu bu şeyi ürkütmekten korkmuştu sanki.

Ruth'un başının üst tarafında ağacın dalına bir nar bülbülü konmuştu, dalla birlikte sallanarak berrak bir şakımayla şarkısını söylüyordu.

Erik bankın önüne vardığında kuş ürkerek kanat çırptı ve uçup gitti.

Erik ise Ruth'un ellerini kavradı, kendi avuçlarının içinde sımsıkı tutarak kendine doğru çekti.

"Canım... canım benim!" diye mırıldandı bakışlarını yüzünden ayırmadan.

"Ben, ben... mektup beni korkuttu," dedi Ruth üzüntüyle, "yabancı bir şeyler vardı, kuşku vardı içinde. Gelmek zorundaydım."

"Nar kuşu mu uçurdu seni buraya yoksa?" diye sordu Erik.

Ruth ona biraz duraksayarak, biraz pervasız baktı. "Kaçtım," dedi.

"Römer'lerden mi?"

"Mecburdum. Beni bırakmadılar. Römer bana anlayış gösterdi. Ama karısı hiç insaf göstermedi. Korkunçtu. 'Şimdi olmaz!' deyip durdu hep. Ben de kaçtım o zaman. Gece vakti, gizlice. Yoldan telgraf çektim. Gelmek zorundaydım. Buna iznim vardı değil mi?"

Ruth bunu Erik'ten gecikmeli bir izin istercesine korkan bir çocuk gibi çekinerek sordu. Bayan Römer'in önünde diz çöküp yalvarmıştı, ama bunun bir yararı olmamıştı.

Erik kızın kasket tarzı beresini başından çıkararak yüzündeki saçları geri itti. Onu tümüyle yeniden görmek istiyordu.

"Eve gelmek için izin mi? Elbette! Gece veya gündüz, gizlice veya açıkça. Her zaman! İki hafta sonra ben gelecektim zaten – sana gelecektim. Mektupları unut, bütün mektupları, yabancılığı, kuşkuyu, hepsini unut – hepsini. Sadece benimle ol."

Evet, işte buydu, korunmuşluk duygusu, insanın içini ısıtan, kucaklayan memleket duygusu, hayır daha da ötesi, daha da farklısı, yerde gökte onu teslim alan ve koşulsuz ve nihai olan: Erik, sadece o.

"Eline ne oldu? Yaralandın mı? Bırak bir bakayım," diyerek mendili açmaya davrandı Erik. Kız irkilerek geri çekildi. "Canın mı yanıyor?"

"Hayır. Yok bir şey. Lütfen," diyen Ruth'un yüzünden bir gölge geçti.

Erik ayağa kalktı.

"Haydi içeri gel. Gel canım. Ancak benim odamda, eski deri koltuğun üstünde evinde olacaksın, öyle değil mi? Hem burası soğuk, üşürsün. Rüzgâr var."

Eve doğru yürürlerken Ruth şunları söyledi: "Yolculuk sırasında bir rastlantı sonucu kaplıca ziyaretinin öne alındığını öğrendim. Okulların açık olduğu döneme rastgelmesi kötü olmadı mı? Tatilde gitse daha iyi değil miydi? O kadar üzgünüm ki, zamanında..."

"Boş ver şimdi," diye alçak sesle kızın sözünü kesti Erik, "sana sonra her şeyi anlatacağım, sonra."

Ruth söylediklerini dinlerken başını ondan yana çevirdi. Sesinde kıza yabancı gelen bir tını vardı. Belli belirsiz aradan sezilen bir tınıydı bu, ama Erik'e ait değildi. O sırada Erik'i de yabancıladı kız. Görünüşünde bir değişiklik yoktu, aynı eskisi gibiydi, bakışlarının dışında. Bakışları değişmişti, güvensizdi.

Erik fark ettirmeden kızı bir adım öne geçirdi.

Ruth terasın merdivenlerinden çıkarken bedeninin her hareketini dikkatle inceledi. Epey boy atmıştı, aynı zamanda hatları da daha kadınsılaşmıştı. Koyu renk keten elbisesinin altından zarif, esnek hatları belli oluyordu.

Ruth'un saçlarını toplamış olmasından hoşlanmadı.

"Tokanı çıkaracağım, bunu hiç beğenmedim," dedi hole girerlerken ve Ruth daha ne olduğunu anlayamadan kaplumbağa kabuğu geniş tokayı kıvrak bir hareketle çekip saçından çıkarıverdi. Kızın saçları eskisi gibi gür dalgalar halinde omuzlarına döküldü.

"Ah, hayır, hayır, tokam nerede?" diye şaşkınlıkla soran Ruth elini sırtına doğru götürdü.

"Ceketimin cebinde. Fakat sen şunu bir daha söyler misin, 'sen' mi, 'siz' mi diyeceksin şimdi. Mektupta bir kez 'sen' diye hitap etmiştin. Sadece bir kez. Yoksa aslında her zaman için mi?" diye usulca sordu Erik.

Ruth sıkıntıyla kızardı.

"Siz... sen... ben..."

Elleri hâlâ kızın saçlarının arasında olan Erik karşı koyamayacağı şekilde yumuşak bir hareketle başını arkaya yatırınca kız ateş basmış yüzünü tamamıyla ona doğru çevirmek zorunda kaldı. İster istemez ürpererek gözlerini yumdu ve kendini bıraktı.

Erik tutkulu ve son derece ciddi bakışlarla yüzünün bütün hatlarını inceledi.

"Benim..." diye fısıldadı.

Sonra eğilerek kızı titreyen dudaklarından öptü.

Ruth belli belirsiz gerildi. Erik onu hemen bırakarak çalışma odasının kapısını açtı.

"Eski yerin burada seni bekliyor," diyerek pencereye doğru gitti.

Ama Ruth onu izlemedi. Pencerenin karşısında, şöminenin yanında durarak dağınık saçlarıyla başını beyaz karolara dayayıp ellerini arkasında kavuşturdu. Yüzünde hülyalı bir ifadeyle ve sorularla dolu gözlerle çok dalgın bir şekilde tavana baktı.

"Neyin var senin?" diye huzursuzlukla sordu Erik, "Ruth ne oldu?"

Onu kollarının arasına alıp öperek kendine getirmek için zorlayıcı bir istek duyuyordu. "Beni seviyorsun. Beni seviyorsun, değil mi? Bundan eminim, hissediyorum, varlığını görüyorum; senin sevginin, bir kadının sevgisinin varlığını hissediyorum!"

Sonra sustu.

Evet, sevgi vardı, ama Ruth'u ürkütmeden buna göre konuşamaz, buna göre davranamazdı. Dalla birlikte sallanan ve yaklaştığında uçup kaçıveren nar kuşu gibi duruyordu karşısında. Oradaydı, ama ona dokunamıyordu.

Bir an için sessizce bahçeye baktı, sonra pencerenin yanındaki eski deri koltuğa oturdu.

"O halde eve dönmedin demek ki Ruth," dedi, "tam olarak bana geri dönmedin. İçindeki bir yanı bana kapatıyorsun, benden saklıyorsun. Ruhunun en gizli köşelerine kadar bakmama müsaade etmiyorsun. Her şeyi görmemi istemiyorsun. Bana yabancılaşmışsın."

O zaman kız şöminenin başından ayrılarak Erik'in yanına gitti, önünde yere kayarak diz çöktü – çok solgundu.

"Evet," dedi kendinden geçmişçesine, "yabancı bir şeyler var, anlayamıyorum ve bana azap veriyor."

"Ne peki? Söyle bana."

"Söyleyemem," diye mırıldandı.

"Söylersin, söylersin. Yapabilirsin. Konuşmayı yeniden öğrenmen gerekecek veya sadece sayıklamayı, ta içinin derinliklerinden, en anlaşılmayan, en karışık köşelerinden. Çekingenlikten başka bir şey değil bu. Aşabilirsin."

"Öpücükle ilgili," dedi kız alçak sesle.

"Öpmem seni incitti mi?"

"Beni?! İncitmek mi?! Beni mi?! Hayır, benim ne önemim var?"

"Benim için çok, Ruth. Sana niçin azap veriyor o halde?"

Kız yüzünü elleriyle kapadı.

"Çünkü... mektuptakiyle aynı şey olduğu için, sanki siz yazmamışsınız gibi olan o tek mektuptakiyle, sonra bahçede karınızdan söz ettiğimde olduğu gibi ve öptüğünüzde olduğu gibi, net olarak hissettim, içindeki yabancılığı ve bunun..."

"Ve bunun?"

"Bunun olmaması gerektiğini," diye fısıldadı Ruth, "çünkü sanki siz değilmişsiniz gibi. Bir yabancı. Sizden daha kötü biri."

Erik karşılık vermedi.

Ruth çekinerek sorularla dolu bakışlarını ona çevirdiğinde Erik gözlerini yummuştu.

Biraz durduktan sonra alçak sesle şunları söyledi: "Yanılıyorsun. Yabancı olan bir şey yok. Kötü bir şey yok. Bu benim ve senin içinde de var, sadece sen henüz göremiyorsun – o çocuk gözlerinle."

Erik elini Ruth'un önünde eğik duran başından hâlâ çekmemişti, kızın saçlarını okşayarak ilerilere baktı.

"Hatırlıyor musun, buraya ilk geldiğinde tam burada neler konuşmuştuk ve ben sana ne söz vermiştim? Ben seni hayaller kurarak yaşadığın o fantezi âleminden gerçek hayatın dünyasına geçirecektim. Bu o zamandı Ruth, sen artık o hayaller âleminde yaşayan çocuk değilsin, aksine gerçek hayatı yaşayan –diri kuvvetinin tümüyle yaşayan– tam yetişkin bir insansın. Ama bunun nasıl mümkün olduğunu biliyor musun? Seni varlığının bütünü içinde nasıl böylesine yönlendirip geliştirebildiğimi biliyor musun? Bütün o zihninden sürülmüş hayal yaratıklarının, susturulmuş bütün masalların, büyü yapan ve şiir yazan fantezinin tüm güçlerinin kaçıp birleştiği tek bir nokta vardı çünkü. Bu da senin benimle olan ilişkindi. O zamanlar bakışlarını henüz gerçekliğe çevirmemiştin, gerçekliğin üzerinden çok ötelere, bir çocuk kalbinin hayranlık duyacağı yerlere bakıyordun. Söz konusu olan itaat ettiğin bir insan değildi sadece, sen ruhunun derinliklerinde tüm insanların üstündeki bir simgeye itaat ediyordun. Fakat Ruth, benimle olan ilişkini belirleyen bütün bu hayali güzellik ışıltılı, parlak bir biçimden ibaret, çocuksu bir ambalaj sadece, içerik değil. İçindeyse, masallarda olduğu gibi senin henüz tanımadığın gerçeklik ve insan doğası uyuyor ve uyanma zamanının gelmesini bekliyor. Varlığının tüm diğer yanları gibi düşten gerçek yaşama geçmeyi bekliyor."

Erik burada sustu.

Ruth dikkatli ve ciddi bir ifadeyle sözlerini kaçırmadan izleyebilmek için çaba göstererek dinliyordu.

Erik kısa bir aradan sonra, "Senin güzel masallarını," diyerek söze yeniden başladı, "tam anlamıyla yaşama katılmanı engelledikleri için yok etmek zorunda kaldım. Bu çok da acı vermedi sana, çünkü zaten sadece zihnindeydiler. Şimdi senin tüm yüreğinle bütünleşmiş olan hayal dünyanı yıkmak zorunda kalırsam Ruth ve sana acı verirsem bana olan güvenini, sevgini koruyabilecek misin?"

Kız ayağa kalkmaya çalıştı, aniden bir korkuya kapılmıştı. Erik onu durdurdu.

"Dinle beni Ruth. Şimdi sana şunları söyleyecek olsam: O sana yabancı gelen mektup, kendim de kuşku, ikilem ve korku içinde olduğum için öyleydi; seni öpmemde bir yabancılık hissettin, çünkü mutluluğa susamıştım ve mutluluğumdan daha fazla feragat etmek istemiyordum; karımdan söz etmene katlanamayışım ise, artık bir karım olmadığı, benden ayrılacak olduğu için."

"Hayır!" diye bağırdı Ruth nefesi kesilerek. "Buna inanmıyorum. İnanmayacağım, siz söyleseniz bile... Bu asla ve kesinlikle olamaz. Mümkün değil. Çünkü... çünkü o, o kadar mutluydu ki sizinle."

"O mu mutluydu?" diye güçlükle karşılık verdi Erik. "Evet Ruth, herhalde öyleydi, eskiden. Onun için ayrılmadık. Benim için. Senin için."

Ruth ağır ağır doğrulmuştu. Yüzüne ölçüsüz bir yabancılaşma, kuşku, inanmazlık, hatta dehşet ifadesi yerleşmişti. Uzak birine, Erik'e seslenmek ve anlaşılmaz, yabancı bir şey karşısında yardım istemek ihtiyacı duyduğunu hissediyordu. Fakat tam da karşısında duran oydu bu ihtiyacı yaratan. Erik onun yüzündeki değişimi gördü, denetimini yitirdi. Sadece korku hissediyordu, onu kaybetmekten korkuyordu şimdi.

"Ruth!" dedi. "Önümde diz çöktüğün için bağışla beni. Bunu yapması gereken bendim. Yeter ki benim ol! Sadece çocuğum değil ama, çocuk değilsin artık. Bir kadınsın. Kadınım ol!"

O sırada hole çıkan kapı açıldı, eşikte Jonas göründü. İçeri girmedi. Kapıyı tekrar kapattı. Uzaklaşan ayak sesleri duyuldu.

"Jonas!" diye mırıldandı Ruth yarı bilinçsiz bir halde. "Jonas duydu... onunla... onunla ilgilenmeliyiz."

Kız bunları söylerken boğuk bir düşme sesi duyuldu. Erik ayağa fırladı. Ruth kapıya varmıştı bile. Kapıyı açtı.

Jonas holde yerde yatıyordu. Serilip kalmıştı. Düşerken başını vestiyer askısına çarpmıştı. Sol şakağından kan sızıyordu.

Ruth ortadaki kapıyı açtı. Erik'e oğlunu odasındaki yatağa taşırken yardım etti. Sonraki dakikalar boyunca tek kelime konuşmadılar. Sessizce Jonas'la ilgilendiler.

"Yarası önemsiz," dedi Erik bir süre sonra alçak sesle, sonra oğluna doğru eğilerek, "kendine geliyor," diye sözlerine devam etti.

Ruth toparlandı. Yataktan uzaklaştı, bakışlarını kendisini görecek ve tanıyacak diye dehşete kapılmışçasına bir ifadeyle oğlana çevirmişti.

Erik'e sessizce bir işaret vererek usulca çalışma odasına geri döndü.

Altüst olmuş bir halde orada durdu.

Burada? Burada artık daha fazla kalamazdı. Nereye gidecekti peki? Hiçbir yerde kalamazdı, hiçbir yerde. Buradan gitmeliydi. Erik gelmeden. Jonas gelmeden.

İster istemez tekrar az önce geçmiş olduğu yatak odalarına açılan kapıya doğru döndü.

Bu olmazdı, nereye gidecekti? Oraya gidemezdi! Vedalaşmalı mıydı? Kiminle? Vedalaşmadan gitmek zorundaydı. Gizlice. Fark ettirmeden. Dönmemecesine mi?

Kendi zihnindeki karmaşık düşüncelerle sürüklenmiş gibi hole çıktı. Orada tekrar duraksadı.

Jonas'ın başını çarptığı yerde birkaç küçük kırmızı leke vardı. Üstteki askıdaysa Erik'in paltosu asılıydı.

Bir zamanlar gitmek zorunda kaldığında ve o eve dönünce başını göğsüne yasladığında üstünde olan koyu renk büyük palto. Ruth öylece durup paltoya baktı. Yüreği hızla çarparak ve nefesi kesilerek.

Ve o anda içinde birden ayrılık acısı –dizginsiz, yakıcı, katlanılmaz– kabararak bütün düşünceleri sürükleyip götürdü.

Paltoyu sıkıca tutarak yüzünü bol, yumuşak kıvrımlarının arasına gömdü, gözleri kapalı Erik'i hatırlatan o hafif kokuyu içine çekti, titreyen dudaklarıyla kumaşı öptü.

O zamanlar Erik, nereye olursa olsun, ölüme kadar, suça kadar da olsa kendisini sorgusuz sualsiz izlemesini istediğinde, hiç düşünmeden bunu yapmayacak mıydı?

Dişlerini sıktı, inledi ve çığlık atmak üzere olduğunu hissetti.

Yüce Tanrı, şimdi kendisini takip etmesini istese hiç düşünmeden giderdi, nereye olursa olsun, ne için olursa olsun! Kendi gözleri ne görürse görsün, kendi bilgisi ve aklı ne söylerse söylesin körlemesine itaat ederdi! Erik ona istediği her şeyi yaptırabilirdi. Başına ne gelirse gelsin hazırdı. Ama Erik, onu ilk gördüğü yerde, yukarıda kalmalıydı; evi ve hayatı olduğu gibi kalmalıydı, her şey ona bağlıydı!

Yoksa hâlâ kendi gibi miydi Erik?

Onu karşısında çok uzaklardaymış gibi, geçen mayısta öğlen güneşinin altında durduğu gibi gördü, ışıklar içinde, hasta karısını kucaklamış. Ruth onu Klara-Bel'le ilk böyle görmüştü, böyle sevmiş, böyle hayran olmuştu, hatta Bel'e duyduğu acıma duygusu bile dağılıp gitmişti. "Ne kadar da hafif bir yüksün sen böyle!" diye karısına takılmıştı Erik; Klara-Bel de gülmüş ve kollarını güvenle onun boynuna dolamıştı.

Ama şimdi Erik karısının kollarını boynundan uzaklaştırıyor ve o güven dolu mutlu gülüş sönüyordu – kendisine tutunmuş olan kadını kucağından bırakmıştı, kollarını çözmüş ve o çaresiz kadının düşmesine izin vermişti; çünkü bir yüktü o, Erik'in gücünü aşan ağır bir yüktü. Şimdi Ruth'a doğru açtığı kolları serbest kalmalıydı.

*

Ruth dikleşti, yüzündeki saçları geri itti ve tekrar yavaşça Erik'in çalışma odasına süzüldü. Masanın üzerinde bir öbek kullanılmamış beyaz kâğıt duruyordu. Masanın üzerine eğilerek yazmaya başladı. "Sizi terk etmek zorundayım!" diye bir çığlık yükseldi içinde. Fakat Erik'in kalemi harflere bambaşka bir şekil verdi: "Sizi terk etmiyorum. Gidiyorum ve çocuğunuz olarak kalıyorum."

Harflerin titrek çizgilerine yabancı bir yazıya bakar gibi baktı. Yapmak istediği bu muydu? Evet, yapmak istediği buydu. Erik bugün her şeyin kendi fantezisi olduğunu, Ruth'un, tümüyle onun çocuğu olduğunu, kendi kafasında kurduğunu söylemişti zaten. Fakat bu bir gerçeklik olabilirdi. Eğer kendisi bunu gerçekleştirirse. Erik onu yanına aldığında ondan beklemiş olduğu, öğretmiş olduğu şeyleri gerçekleştirirse, onun istediği kişi olursa. Onun bir parçası, onun bir eseri. Her şeyi ondan, sadece ondan almıştı. Erik'in bütün düşüncelerini, en iyilerini biliyordu. Bunlar hayata geçmeliydi, sadece hayal olarak kalmamalıydı, yaşanmalıydı. Ruth tarafından Erik için.

Ruth kâğıdı masanın üzerinden alarak sandalyenin üzerine bıraktı.

Ne var ki bütün bu cesurca çıkışlarına rağmen hiç de cesur hissetmiyordu kendini, aksine çaresiz ve zavallı bir haldeydi. İsimlendiremediği tek bir şeyin ihtiyacını duyuyordu: Kendini yere atmak ve Erik yanına gelinceye kadar ağlamak.

Fakat o sırada yüreğinin içinden Erik'in sesini algıladı; onun kararlı, mütehakkim sesini: "Kendi iradene tutunacaksın! Duruşunu koru! Kendine itaat edeceksin, anladın mı?"

Ancak bu çok tuhaftı. Erik her zamankinden daha güvenli, daha gerçek yanında duruyordu: Erik'e karşı Erik.

Yavaşça evden dışarı süzüldü.

Ancak aşağıda, bahçe kapısına vardığında durdu ve geriye baktı.

Hayır, Erik'in yapabileceği bir şey yoktu, geçirdiği değişime karşı ve gerçek hayatın Ruth'un hayal ettiğinden farklı olmasına karşı elinden bir şey gelmezdi. Bir kere gerçek hayatta onun hayali hikâyelerine yer yoktu. Önce bunları bir kenara bırakması gerekiyordu.

Ve bütün bunlar, akıp giden o bir yıl, sadece kendi hayali değil miydi? Şimdi orada güneş ışığının ve kuş seslerinin içinde öylece dururken bir anda bu kapıya korkuyla ve yapayalnız yaslanıp bahçeye baktığı geçen yılın mayısına gitmiş gibi olmuştu. O zamanlar dışarıdaki çiçekler içindeki muhteşem ilkbaharın bu bahçeden başladığını sanmıştı. Ve kendine bir masal hayal etmişti, "bütün masalların en güzelini".

Evet, hepsinin en güzeli.

Bir daha asla unutamayacağı kadar güzel. Evet, asla unutmayacaktı.

Hayatın ona sunacağı başka bir şeyle asla, asla değişmeyeceği kadar güzel.

O kadar güzeldi ki, bütün hayatı boyunca bununla karşılaştırıp, bununla ölçüp de daha güzel bulacağı hiçbir şey olamazdı artık.

*

Ruth gıcırdayan kapıyı açarak sokağa çıktı. Hiç farkına varmadan elini uzatıp çiti sık bir çalılık halinde saran sert ve çıplak leylak dallarını okşadı.

Sonra bir daha arkasına bakmadan kayınların arasındaki köy yoluna girdi, uzun ve dağınık çocuk saçları ilkbahar rüzgârında uçuşurken başı önde ağır ağır yürüyerek istasyona döndü.

Erik hâlâ Jonas'ın yanında yatağının başucundaydı. Jonas gözlerini açmış, babasını yanında görünce irkilip gözlerini tekrar kapatmıştı. Birbirlerine tek kelime söylememişlerdi.

Erik her şeyin bağlantısını ancak şimdi kuruyor, eğer zaman ayırıp da düşünseydi çoktan anlamış olması gereken pek çok şeyi ancak şimdi kavrıyordu. Jonas'ın nefes almadan çalışması; hayatını çok kısıtlasa, bakış açısını daraltsa bile bir an önce bağımsızlaşmaya gayret etmesi; bütün neşeye, kaygısızlığa ve çılgınlıklara sırt çevirmesi Erik için ancak şimdi anlaşılırlık kazanıyordu. Bunun nedeni coşkunun, gençlik ateşinin eksikliği değil, çelik gibi bir istikrar ve özdenetimdi.

İster çocukça olsun ister olmasın bunda bir güç vardı. Oğluna saygı duydu.

Ama, ama Jonas ona saygı duymuyordu.

Şimdi, şu anda duymuyordu. Şimdi oğluyla yepyeni bir ilişki ve yepyeni bir mücadele bekliyordu Erik'i, galip gelebilmek için şu andan itibaren tüm gücünü toplamak zorundaydı.

Bahçe kapısından gelen hafif gıcırtı onu bu düşüncelerden sıyırdı. Zor duyulan bu sesle birlikte içini aniden bir dehşet sardı.

Çalışma odasının kapısını açtı. Ruth orada değildi. Holden geçerek oturma odasına gitti. Ruth orada da değildi.

Erik aşağıya, bahçeye indi. Göğsü korkunç bir basınçla sıkıştı.

"Ruth!" diye bağırdı yüksek sesle ve kendi sesini tanıyamadı.

Hiçbir yerden karşılık gelmedi. Bahçenin içlerine, ağaçlığın oradaki banka kadar gittiyse de sessizlik bozulmadı.

Sadece kayın ağacının bankın üzerine doğru sarkan dallarına bir nar kuşu konmuş şakıyordu.

Yaklaşan bir insanın ayak sesleri bile onu ürkütmedi: Hiç kıpırdamadı, küçücük başı yukarıda, orada durmaya ve o hüzünlü ilkbahara şarkısını kendinden geçmişçesine söylemeye devam etti.